

1956–1965 KÖZÖTT ROMÁNIAI POLITIKAI PEREKBEN MEGHURCOLTAK ÉS ELÍTÉLTEK

A

Ábrahám Albert – *csíkkozmási csoport*

Sz. Csíkkozmás, 1921. jan. 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsege a kozmási csoportban, a 236/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján, a kollektivizálás ellen irányuló szervezkedés vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696.

Ábrahám Árpád – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Sepsibükszád, 1914. febr. 16. [Hetényi Varga: 1915. febr. 14.] Letartóztatásakor (1957. nov. 1.) torjai plébános. A Szoboszlai-perben halálra ítélték. Kivégezték 1958. szept. 1-jén, Temesváron. Emlékére szülőfaluja általános iskolája 1997 októberében felvette a nevét. Az iskola előtt emlékmű áll.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 48–52; Hetényi Varga 1992. II. 336–338; Veress

Ábrahám István – *Jehova-tanú*

Sz. Mákófalva, 1938. dec. 21. Ács. Letartóztatták 1960. aug. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsege a 109/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, egy kilenctagú jehovista csoporttal állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 évre ítélte. A marosvásárhelyi börtönben volt, majd Jilaván keresztül a Brăilai Nagyszigetre vitték, ahol több kényszermunkatáborban (Luciu-Giurgeni, Grădina, Salcia) dolgozott. 1964. júl. 31-én szabadult. 1996-ig Kolozsvárt lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803; Kv. 2006.

Ábrahám Miklós

Sz. Szamosújvár, 1907. júl. 7. [Hetényi Varga: aug. 7.] Először 1947. dec. 31-én, mint kolozsvári, Irisz-telepi lelkészt tartóztatták le. Ekkor adminisztratív ítélettel 1949. nov. 5-ig Déván és Ocnele Mari-on volt börtönben. Szabadulása után Vicében lett lelkész, 1953. aug. 8-án tartóztatták le másodszer, és ismét adminisztratív ítéletet róttak ki rá. Ekkor a kolozsvári, dévai és pitești-i börtönben töltött közel egy évet, s

1954. jún. 21-én szabadult. Harmadszor újból mint vicei lelkészt tartóztatták le 1959. febr. 5-én; ekkor lázítás vádjával 20 év [Jakab: 10 év] börtönre ítélték. A Duna-deltát, Peripravát is megjárta. 1964. júl. 30-án szabadult Pitești-ről. Szabadulása után Baróton volt plébános. Elhunyt 1992. nov. 3-án.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 338; Jakab 28–29.

Ábrám Sámuel – *érendrédi csoport*

Sz. Mezőfele, 1908. márc. 11. Agrármérnök, szakiskolai tanár. Letartóztatták 1959. nov. 3-án. A kolozsvári Katonai Bíróság az érendrédi csoportban, a Nagybányán megrendezett per során a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, feljelentési kötelezettség elmulasztása vádjával 5 évre ítélte (az ítélet kelte: 1960. szept. 3., száma: 872/1960.). A nagybányai és a szamosújvári börtönben, valamint Peripraván volt, utóbbi helyről 1963. jan. 21-én szabadult. Elhunyt.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (+ melléklet); Veress; Kacsó

Ács Zsigmond

Sz. Erdőcsinád, 1931. január 13. Szabó volt az IIS Mureș marosvásárhelyi vállalatnál. Letartóztatták 1960. december 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 157/1960-as dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 821.

Aczél Ferenc – *EMISZ*

Sz. Brassó, 1938. okt. 8. Autószerelő. Letartóztatták 1958 szeptemberében. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében, a 209. paragrafus 2. pontja alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyre kihelyezett ülésén 17 év [Lay: 15 év] börtönre ítélte. Baróton lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Adorjáni Dezső – *ev. teológusok csoportja*

Forrás: Akik imádkoztak... II. 5–6, 18; Veress

Ady Béla – *EMISZ*

Sz. Szamosfalva, 1907. júl. 17. Ref. lelkész Szilágyballán. Először 1951-ben tartóztatták le és 3 év börtönre ítélték, lázítás vádjával. Volt a Duna-csatornánál is. Szabadulása után lelkész Magyar királyfalván, itt tartóztatták le másodszor, 1959. jan. 9-én. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. bűnügyi ügyiratcsomóval, a társadalmi rend ellen irányuló szervezkedés feljelentésének elmulasztása vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 113/1959. sz. ítéletével 7 évre ítélte. Egyes források szerint 5 év [a Lay-névsor szerint 10 év] börtönbüntetést róttak ki rá. Előbb Szamosújváron volt börtönben, utána a Bräilai Nagysziget több kényszermunkatáborában dolgozott. Szabadult 1963. jan. 8-án. Utána Szilágygörcsönben, 1966–1977 között Szilágyballán volt lelkész. Nyugdíjasként Kolozsváron lakott. Elhunyt 1997. jún. 23-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; RefNyInt Lt.; Roske I. 73; Lay-névsor; Veress

Ágoston Dénes – SZVISZ

Sz. Székelyszentmiklós, 1943. szept. 16. Letartóztatásakor (1960. nov. 7.) Bukarestben egy építkezési vállalatnál ács volt. A SZVISZ-ben való részvétel vádjával tartóztatták le; a nagyváradi Securitatén kihallgatását 13 hónapig húzták, amíg be nem töltötte a 18. életévét, a kolozsvári Katonai Bíróság ekkor ítélte el 7 év börtönre, amelyet a fellebbezés során 5 évre mérsékeltek. Az ítélet után egy ideig még a nagyváradi börtönben volt, majd Jilaván raboskodott. 1963. jan. 15-én szabadult. Előbb egy építőcsoportban kapott munkát Piatra Neamți-on, majd a székelykeresztúri bútorgyárban dolgozott 1997-ben történt nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap

Ágoston Gyula – EMISZ

Unitárius teológus Kolozsváron. Az EMISZ-perben 10 évre ítélték. Sorsáról közelebbit nem sikerült megtudnunk.

Forrás: Lay-névsor

Akáczos Gyula

Sz. Magyarhermány, 1911. okt. 22. Gazdálkodó Csíkcsekefálván. Letartóztatták 1956. nov. 11-én. A vád szerint a csíkszentmártoni bodegában 1956. nov. 4-én rendszer- és kommunistaellenes kijelentéseket tett. Vád alá helyezte a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 288/1956. sz. bünyügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 332.

Albert Albert

Sz. Székelyvaja, 1939. június 18. Szakképzetlen munkás. Nem volt előzetes letartóztatásban. A BTK 216. paragrafusának 1. bekezdése alapján, a román nemzeti szimbólumok meggyalázásának vádjával, a 79/1965-ös bünyügyi dossziéval állították bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 1965. szeptember 7-én 3 év javítóbörtönre ítélte.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 1020.

Albert József – gyergyóújfalvi csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1908. aug. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a gyergyóújfalvi csoportban, a 214/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, az 524. paragrafus és az 521/1. paragrafus utolsó bekezdése alapján állította bíróság elé, a kollektivizálás elleni szervezett fellépés vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 674.

Albert Mihály

Sz. 1908. Gazdálkodó. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el. (Az ítélet száma: 154/1960.) Ült 2 év 7 hónap 4 napot Marosvásárhelyen és Szamosújváron.

Forrás: HT 2005.

Albert Mihály – EMISZ

Sz. Brassó, 1932. nov. 13. Letartóztatása (1958. aug. 28.) előtt mozdony [Pál-Antal: gépkocsi]vezető Köpecbányán. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, a MAT Katonai Ügyészsége állította ki vád alá helyezési ügyiratcsomóját

211/1958. sz. alatt, az EMISZ-per 2. csoportjában. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 18 [a Lay-névsor szerint 15] évre, a 113/1959-es ítélettel a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján. 1958–59-ben a marosvásárhelyi, majd a szamosújvári börtönben raboskodott, 1959-től Stoenesti, Periprava, Luciu-Giurgeni kényszer-munkatelepein dolgozott 1962-ig, ekkor visszakerült Szamosújvárra. Innen szabadult 1964. aug. 1-jén. Szabadulása után 1965-ig egy építőipari vállalatnál, utána 1990-ig az IMASA Gépgyárban dolgozott Sepsiszentgyörgyön. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, 1998-ban elnyerte a vitézi címet.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Kacsó; Veress; Lay-névsor; Balogh: Múltbirtokosok... 155–184.

Albert Péter – *gyergyóújfalvi csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1913. okt. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 24-én [Adatlap: szept. 21-én, mell.: szept. 23-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a gyergyóújfalvi csoportban, a 214/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kollektivizálás elleni szervezett fellépés vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 8 évre ítélte. (Az ítélet száma: 478/1959.) Szabadult 1962. ápr. 24-én. Meghalt Gyergyóújfaluban, 1984. nov. 28-án.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 674; HT 2004.

Ambrus György – *jurisdikciós csoport*

Sz. Gyalár, 1923. dec. 4. Letartóztatásakor Katonán volt plébános. 6 év börtönre ítélte a kolozsvári [Ionițoiu: dévai] Katonai Bíróság 1956. márc. 19-i tárgyalásán, az ún. „jurisdikciós” perben. Szamosújvárról a Brăilai Nagyszigetre került, a mocrini mocsaraknál [Jakab: a Duna-deltában] halt meg 1958-ban [Jakab, Ionițoiu: 1960. febr. 18-án], vérhasban.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 340–341; Jakab 11–12; Ionițoiu I. 38; Bura; Nagy Benedek

Ambrus Hedvig – *Fekete Kéz*

Sz. Tölgyes [Pál-Antal: Gyergyósárhegy], 1942. máj. 18. Mezőgazdasági technikus. Letartóztatták 1960. okt. 26-án. A Fekete Kéz-perben, feljelentési kötelezettség elmulasztása vádjával 1 év börtönre ítélte marosvásárhelyi tárgyalásán (1961. jún. 6.) a kolozsvári Katonai Bíróság. A marosvásárhelyi börtönben volt, büntetésének letöltése után szabadult.

Forrás: Páll László (+ ügyészségi iratok); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Gáspár Domokos interjú: Gagy-Balla CD; Veress

Ambrus János – *EMISZ*

Sz. Brassó, 1939. júl. 30. Letartóztatásakor (1958. aug. 18.) teológiai hallgató. Neve már egy 1958. márc. 10-én kelt, az EMISZ-szel kapcsolatos ügynöki jelentésben (1956 és Románia) szerepel. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ-per 1. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé, a 211/1958. sz. dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tárgyalásán 20 év börtönre ítélte. 1964. aug. 3-án szabadult. Hazatérése után a brassói Műszaki Egyetem mezőgépezési szakán szerzett diplomát (1972). Három évig Csíkszentkirályon dolgozott, majd visszatért Brassóba. A Securitate itt sokszor zaklatta, depressziós álla-

potában többször öngyilkosságot kísérelt meg. Harmadik kísérlete a brassói megyei kórházban, 1988. szept. 29-én halállal végződött. 1997-ben posztumusz megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Életrajza; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; 1956 és Románia (96. sz. dokumentum)

Ambrus József

Sz. Csíkmadaras, 1903. júl. 17. Első ízben mint gyergyószárhegyi plébánost tartóztatták le az 1949. jún. 11-én kirobbant szárhegyi lázadás kapcsán. A csíkszeredai, brassói, kolozsvári Securitatén volt vizsgálati fogságban, amelynek végén 8 év börtönre ítélték a hatóság elleni lázadásra való felbujtás vádjával. A nagyenyedi börtönben és a Duna-csatornánál, Ovidiun s a felsőbányai bányában is volt kényszermunkán. Szamosújvárról szabadult 1956 tavaszán [Pál-Antal: 1955 őszén]. Másodszor csíkkarcfalvi lelkészként 1959 májusában tartóztatták le. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén volt, ekkor 4 év börtönre ítélték; 1964. ápr. 14-én szabadult. Szabadulása után Székelyszentkirályon volt plébános. Elhunyt Brassóban, 1993. júl. 16-án.

[Pál-Antal: Letartóztatták mint karcfalvi plébánost 1961. ápr. 27-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 64/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén dicsőítette a magyarországi forradalmat, és azt várta, hogy annak győzelme esetén Erdélyt Magyarországhoz csatolják.]

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 4; Hetényi Varga 1992. II. 342–345; Jakab 25–26.

Ambrus Márton

Sz. Gyergyócsomafalva, 1911. okt. 18. Letartóztatása (1959. szept. 26.) előtt gazdálkodó volt. A MAT Katonai Ügyészsége a 213/1959. sz. dossziéval, a kollektivizálás elleni izgatás vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. [Pál-Antal: 1951-ben már volt elítélve rendszerellenes magatartása miatt.] 7 évre ítélték; 6 hónapi börtön után kiszabadult. A csomafalvi kollektív gazdaság faipari részlegén dolgozott. Elhunyt 1982. febr. 3-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 673.

Ambrus Miklós – Kacsó-csoport

Sz. Csíkszentmárton, 1928. dec. 5. Tanár. Csíkszeredában tartóztatták le 1959. júl. 10-én. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén folyt; a Marosvásárhelyre kiszállt kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el, 1959. szept. 8-án hozott, 371/1959. sz. ítéletével 18 év kényszermunkára, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Börtönéveit Szamosújváron töltötte, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban is dolgozott. 1964. jún. 25-én szabadult. Szabadulása után a csíkszeredai kórházban volt gazdasági felügyelő nyugdíjazásáig. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Tagja az 56-os Vitézi Rendnek.

Forrás: Adatlap (+ önéletrajz); Pál-Antal – MKÜ Lt 616; Csík 1995; Bara; Kacsó; Veress

Ana Mihai – Mikulich-csoport

Sz. Székelyandrásfalva, 1911. szept. 7. Letartóztatásakor (1958. aug. 17.) tisztviselő Székelyudvarhelyen. A letartóztatása elől bujkáló Mikulich Tibor feljelentésének

elmulasztása vádjával, a BTK 228. paragrafusa alapján állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 128/1958. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Ana Zoe – Mikulich-csoport

Sz. Tölgyes, 1921. aug. 28. Székelyudvarhelyen lakott. Letartóztatták 1958. szept. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a letartóztatás elől bujkáló Mikulich Tibor feljelentésének elmulasztása vádjával, a BTK 228. paragrafusa és a 193. paragrafus 1. pontja alapján, a 128/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

András Ferenc – csíkszentmiklósi Titkos Szövetség

Sz. Csíkszentmiklós, 1945. febr. 20. Letartóztatásakor (1962. márc. 8. gazdálkodó szülőfalujában. Rendszerellenes tevékenység vádjával (a kollektív gazdaság ellen általa írt és terjesztett röpcédulák miatt) 7 év börtönre ítélték. A marosvásárhelyi Securitateről az ítélet után (1962. aug. 16-án) átkerült a Törvényszéki Fogházba, majd az év okt. 23-tól Pitești-en át Mărgineni-be. Innen szabadult 1964. ápr. 13-án. Hazatérése után a temesvári cukorgyárban dolgozott, majd katonai szolgálatát letöltve, Vajdahunyadon építőipari szakmunkásképzőben szerzett képesítést (1966). 1972-ig Brassóban, 1973–1986 között a csíkszeredai traktorgyárban dolgozott, amikor betegnyugdíjba került. Csíkszentmiklóson lakik.

Forrás: Adatlap (+ önéletrajz); Pál-Antal – MKÜ Lt 906.

András Gusztáv Ágoston – SZVISZ

Sz. Nagyvárád, 1914. máj. 7. Magyar–francia szakos középiskolai tanár volt Nagyvárádon. Már 1956-ban meghurcolták, majd a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete körüli letartóztatások hullámában 1958. nov. 6-án őt is letartóztatták. 1959 nyarán ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság nagyváradi tárgyalásán, 18 évre. A nagyváradi Törvényszéki Fogházból a Brăilai Nagyszigetre került, ahol több kényszerszermunkatáborban volt. Grădináról került vissza Szamosújvárra, onnan szabadult 1964-ben. A tanügybe nem térhetett vissza, eleinte egy vulkanizáló műhelyben mint betanított munkás dolgozott, később könyvelői állást kapott. 1969-ben nyugdíjazták. 1990-től óraadó tanár volt a nagyváradi Református Sulyok István Főiskolán. Nagyvárádon hunyt el 2000-ben.

Forrás: Lázok Klára: Oral History Archívum (Gagy-Balla); Emlékkönyv 2004. 44.

András Imre

Sz. Csíkbánkfalva, 1892. aug. 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. febr. 11-én. Nyilvános izgatás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a 45/1956. sz. büntügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 260.

András János

Sz. Tibód, 1914. nov. 13. Gazdálkodó, fuvaros. Letartóztatták 1961. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján a rendszer elleni lázítás vádjával, a 127/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint elénekelt a székely himnuszt és azt a nótát, hogy „Árpád sírjából ide hallszik a jaj...” A kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre ítélte.

Forrás: András Ferenc [1945] önéletrajza; Pál-Antal – MKÜ Lt 875.

Andrási Ede – SZVISZ

A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében ítélték el. Szabadulása után egészségügyi asszisztens volt.

Andrássy Ernő – Sass Kálmán-csoport

Sz. Szalacs, 1894. ápr. 10. Orvos volt Érmihályfalván. 1958. júl. 28-án tartóztatták le, s a Sass Kálmán-perben 1958. okt. 6-án az 1448/1958. sz. ítélettel a kolozsvári Katonai Törvényszék 25 év [Milotai: első fokon életfogytiglani] börtönre ítélte [Milotai: ezt 1962-ben 20 évre mérsékeltek]. Börtönéveit Nagyváradon, Szamosújváron, Pitești-en, Désen, majd újra Szamosújváron töltötte, innen szabadult 1964. ápr. 12-én. Elhunyt 1968. máj. 1-jén Érmihályfalván.

Forrás: Balaskó 29–33; Tófalvi: Szoboszlai; Varga: A fegyencélet... 129–130; Milotai; Veress

Angi Ferenc

Sz. Mikháza, 1903. márc. 13. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. április 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 33/1961-es dossziéval állította bíróság elé Gáll Lajossal és Kovács Póllival együtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 838.

Angi Lajos Csaba – dési ferences csoport

Sz. Kolozsvár, 1917. dec. 1. Ferenc-rendi szerzetes, 1948–1949-ben a székelyudvarhelyi Collegium Seraficum helyettes prefektusa. 1951. aug. 21-én, a szerzetesrendek feloszlásának állami akciója keretében internálták előbb Máriaradnára, majd Déstre. Itt tartóztatták le 1961. jún. 28-án. A kolozsvári Katonai Bíróság rendszer elleni lázítás és hazaárulás vádjával, valójában a dési rendházban hatósági engedély nélkül létrehozott ferences teológia tevékenységében való részvétel miatt, 7 évre ítélte. 1964 júliusában, a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Utána Szalárdon, majd Zsibón volt lelkész. Elhunyt 1974. okt. 6-án.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 366–369.

Antal Béla Zoltán – Erdélyi Ifjúság

Sz. Marosvásárhely, 1942. szept. 17. Lakatos. Letartóztatásakor (1965. márc. 25.) Havadtőn lakott, és a gyulakutai hőerőműtelepen dolgozott. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 1. bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé, a 17/1965-ös bünyügyi dossziéval. A bukaresti Katonai Bíróság Marosvásárhelyre kihelyezett ülésén 7 évre ítélte. 1965 decemberéig a marosvásárhelyi börtönben, majd Nagyenyeden volt, onnan szabadult 1968. ápr. 29-én. Hazatérése után Dicsőszentmártonban, majd Vámosgálfalván csak szakképzetlen munkásként tudott állást kapni. Ma is Vámosgálfalván lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 980; Roske I. 129; Ionițoiu I. 64; vö. Csobotár István ítéletével

Antal Dénesné Csata Róza

Sz. Gyergyócsomafalva, 1922. szept. 5. [Pál-Antal: szept. 4.] Letartóztatása (1959. szept. 6. [Pál-Antal: 26.]) előtt egyéni gazdálkodó volt. A MAT Katonai Ügyészsége a

kollektív gazdaság elleni izgatás vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 211/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Marosvásárhelyen 3 évre ítélte a Katonai Bíróság (ítéletének száma: 480/1959.). „A kollektív megalakulásakor szedték össze, aki nem szívesen írt alá.” A börtönből 6 hónap után szabadult, 1960. márc. 28-án. Utána a helyi kollektív gazdaságban dolgozott, onnan kap ma is nyugdíjat.

Forrás: Adatlapok; Pál-Antal – MKÜ Lt 672; HT 2005.

Antal Ferenc

Sz. Körtvélyfája, 1938. febr. 27. Szövetkezeti könyvelő, letartóztatták 1957. okt. 3-án. A szamosújvári börtönben halt meg 1958-ban.

Forrás: Ionițoiu I. 64; Roske. I. 129; Bălan: Lista V. 248; MT 2005.

Antal Ilona – Jehova-tanú

Sz. Székelyudvarhely, 1932. szept. 24. Munkásnő. Letartóztatták Székelyudvarhelyen, 1957. nov. 30-án. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban; a MAT Katonai Ügyészsége állította össze bűnügyi iratcsomóját 37/1958. sz. alatt és helyezte vád alá Kovács Károly jehovista csoportjában. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el lázítás vádjával. Ült 7 év 4 hónap és 14 napot, ebből legtöbbet a nagyváradi börtönben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451; HT 2005.

Antal János – Jehova-tanú

Sz. Türkös, 1919. Kőműves. A BTK 327. paragrafusa alapján ítélték el. 1957. ápr. 4-étől a fogarasi börtönben, előtte Nagyszebenben volt.

Forrás: Ciupea

Antal László – ev. teológusok csoportja

Sz. Hétfalu, 1934. máj. 21. Letartóztatásakor (1958) evangélikus lelkész Tatrangon. 16 évre ítélték. A Brăilai Nagyszigeten volt. Kiszabadulása után bukaresti, majd tatrangi lelkész. Meghalt 1995. ápr. 24-én.

Forrás: Veress; Roske. I. 129.

Antal Róza – I. Antal Dénesné Csata Róza

Antal Sándor – Bethania-mozgalom, zilahi csoport

Sz. Ipp, 1923. aug. 11. Szilágyzoványban volt lelkész, 1958. máj. 27-én [Adatlap: máj. 28.], pünkösöd másodnapján tartóztatták le. A nagyváradi Securitatén zajlott kihallgatása után a Visky Ferenc vezette Bethania-mozgalom elleni perben, a zilahi csoportban ítélték el, holott a csoporton kívül állott, és elítélésének alapja helyi rosszindulatú feljelentés volt. A nagyváradi börtönben, Szamosújváron, a Duna-deltai Periprava, a Brăilai Nagyszigeten lévő Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina munkatelepein töltött évek után szabadult 1964. ápr. 6-án [Adatlap: augusztusban]. Alsóilosván, Magyarernemegyén, majd Szovátán volt lelkész. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. *Rabságom története és tanulságai* című visszaemlékezése életére és börtönéveire kéziratban maradt. Elhunyt.

Forrás: Adatlap; Akik imádkoztak... I. 36–42; Veress; Roske I. 129; MT 2005.

Antalfi István – Jehova-tanú

Sz. Székelybere, 1935. okt. 30. Letartóztatták 1956. jan. 5. Ítélete 5 év volt. Sza-

badult 1958. máj. 6. Meghalt Marosvásárhelyen. Családja ismeretlen helyre költözött.

Forrás: MT 2005.

Antalka András

Sz. Sepsibükszád, 1933. jún. 30. Letartóztatásakor (1959. szept. 13.) napszámos munkás Bükszádon. A MAT Katonai Ügyészsége a 200/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a demokratikus rendszer elleni izgatás vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 661.

Apafi Olga – Bethania-csoport, vizsgálati fogság

Sz. Nagyenyed, 1916. aug. 15. Marosvásárhelyen volt ref. lelkész. Letartóztatták 1959. máj. 26-án, azzal a váddal, hogy a Bethania-csoport vezetőinek elítélése után ő vette át a szervezet irányítását. A házkutatás során nála talált vallásos propagandaanyagról azonban beigazolódott, hogy az elhunyt Adorján Gáboré volt, mire a vádat elejtették, és őt máj. 30-án szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 612.

Apostol Monica – Szoboszlai-csoport

Sz. Bukarest, 1924. nov. 23. Tisztviselőnő volt Bukarestben. Letartóztatták 1957. nov. 12-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 5 évre ítélte. Börtönéveit Aradon és Galacon töltötte, 1963-ban szabadult. További sorsáról nem tudunk.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Bottoni

Árkosi Eszter – adventista csoport

A Marosvásárhelyen 1959. máj. 2-án letartóztatott Málnási Mária 129/1959. sz. dossziéjában úgy említik mint egy, az adventista felekezetből eltávolított csoport vezetőjét.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 462.

Árkosi József – SZVISZ, vizsgálati fogság

Magyar szakos tanár volt Nagyváradon. A SZVISZ-perben tartóztatták le, de végül nem ítélték el, mert semmi kapcsolata nem volt a szervezettel. Meghalt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Arnócz György

Sz. Sepsimagyarós, 1908. aug. 8. Gazdálkodó Szotyorban. Letartóztatták 1959. szept. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 190/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 tavaszától tevékenykedett a helyi kollektív gazdaság aláaknázásán.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 653.

Árpád, János

Szamosújváron halt meg 1958-ban.

Forrás: Ionițoiu I. 85. (Neve egyedül itt bukkan fel, lehet János Árpád is.)

Aszalós Bálint

Sz. Csittszentiván, 1917. dec. 23. Gazdálkodó Maroskeresztúron. A MAT Kato-

nai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 315. paragrafus alapján, a 171/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint id. és ifj. Kádár Lajossal együtt mesterkedett a közös gazdaság ellen, és segédkezett a társas gazdaság szervezésében tevékenykedő Csibi József megverésében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 637.

Asztalos István

Marosvásárhelyi. 1960-ban Grinden halt meg.

Forrás: Ionițoiu I. 88; Veress

Avasán (Avășan) Gyula – érendrédi csoport

Sz. Börvely, 1928. dec. 6. Orvos. Letartóztatták 1959. nov. 3-án. Tiltott iratok tartása és a magyarországi események idején folytatott ellenséges tartalmú beszélgetések feljelentésének elmulasztása vádjával az érendrédi csoportban 5 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Besorolása a BTK 228. paragrafusa, a 325. paragrafus III. bekezdése és a 209. paragrafus 1. pontja szerint történt (az ítélet száma 267/1960, kelte 1960. okt. 26.). Peripraváról szabadult 1963. jan. 21-én. Hazatérése után orvos volt Szamosdobon, Hiripen és Szatmárhegyen. Elhunyt 1995. nov. 26-án.

Forrás: SZD/183 (+ mellékletek); Adatlap 1 (Orosz Márta); Adatlap 2 (Bikfalvy)

B

Babos László – Gábos-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1943. okt. 19. [Egyes ügyészégi iratokban okt. 29.] Lakatos. Letartóztatták 1964. április 30-án. Besorolása a BTK 267. paragrafusának utolsó bekezdése, a 122. paragrafus, kombinálva az 524. paragrafussal és az 525. paragrafus 2. pontjának b) és 3. pontjának c) betűjével, valamint a 832/1962. sz. Törvényerejű rendelet 26. paragrafusa alapján történt. Tiltott határátlépési kísérlet vádjával állították bíróság elé a 40/1964-es bünyügyi dossziéval. Társai: Palotás Csaba, Gábos László és Orbán József.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 953.

Badar Sándor – Botos-csoport

A Botos-csoportoz tartozott, 1957-ben ítélték el. Közelebbit nem tudunk róla.

Bădescu Aurelia – Szoboszlai-csoport

Sz. Bukarest, 1900. okt. 2. Tisztviselő volt Bukarestben. Letartóztatták 1957. dec. 24-én. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. cikkelyének c) pontja, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 5 évre ítélte. Börtönéveit Aradon és Galacon töltötte, 1963-ban szabadult. További sorsát nem ismerjük.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Bottoni

Bagi Károly

Sz. Ml. Keesport (USA), 1916. márc. 16. [Szabadulólevelén márc. 11.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. szept. 24-én Szatmárnémetiben. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával 4 év börtönre ítélte. Szamosújvárról szabadult 1962. szept. 21-én. Elhunyt Szatmárnémetiben, 1991. máj. 30-án.

Forrás: SZD/387 (+ melléklet)

Bajkó Ferenc – kézdialbisi csoport

Sz. Felsőcsernáton, 1897. nov. 23. Gazdálkodó Kézdialbison. Letartóztatták 1956. nov. 17-én. Vén Zoltánnal és Vizsuly Györggyel helyezték vád alá egy 1946-ban, Sáska Lajos földosztó bizottsági elnök ellen elkövetett merénylet miatt. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a 314/1956. sz. ügyiratcsomóval állította bíróság elé a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. cikkelyének d) pontja alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 335.

Bajkó Ferenc – Gyárfás-csoport

Sz. Felsőcsernáton, 1926. (?) júl. 28. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. márc. 29-én. Gyárfás Ferencsel és két társával együtt, „közcsendháborítást célzó szövetkezés” (a kollektív gazdaság és a párt szidalmazása) vádjával a MAT Katonai Ügyészsége helyezte vád alá a BTK 315. paragrafusának 1. pontja alapján a 47/1956. sz. ügyiratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 261. (A születés éve az ügyészégi iratokban is kérdőjellel.)

Bajkó Imre – vizsgálati fogság

Sz. Borszék, 1929. márc. 6. Fakitermelő munkás Gyergyóremetén. A MAT Katonai Ügyészsége Laczkó Mihály párttagjelölt állítólagos bántalmazása és a kommuniszták szidalmazása vádjával tartóztatta le 1959. jan. 5-én, de mivel a vád nem volt bizonyítható, jan. 9-én szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 568.

Bajkó István – Török-csoport

Sz. Maroshévíz, 1939. szept. 25. Letartóztatásakor (1965. nov. 13.) faipari szakmunkás volt Galócáson. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte, a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. bekezdése alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 6 [HT: 5] évre. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban és Nagyenyeden töltötte. Innen szabadult 1967 decemberében. Utána nyugdíjazásáig Galócáson dolgozott.

Forrás: Adatlap (Török József); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; HT 2005.

Bajkó László

Sz. Szentháromság, 1906. júl. 2. Plébános volt Szentháromságon. Letartóztatták 1961. ápr. 25-én. A MAT Katonai Ügyészségének 63/1961. sz. dossziéja szerint 1956-tól kezdve uszított a romániai népi hatalom ellen, dicsőítette a magyarországi forradalmat. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állították bíróság elé. 2 évre ítélték. Szabadulása után Gyergyókilyénfalván plébános, majd 1975-től, nyugdíjasként kisegítő lelkész Jobbágyfalván. Elhunyt Jobbágyfalván, 1984. ápr. 25-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 847; Hetényi Varga 1992. II. 348–349; Jakab 29.

Bajkó Márton

Sz. Gyergyóújfalu, 1933. nov. 7. Bajkó Péter fia. Letartóztatásakor (1958. dec. 22.) a békási cementgyárnál villanyszerelő technikus. 1956 októberében a magyar rádiót hallgatta, híreit kommentálta, és visszautasította, hogy egy munkásgyűlésen „elítélje az ellenforradalmat”. A bákói Securitatén volt vizsgálati fogságban, 22 hónapos kihallgatás után 1960-ban „szabotázs” vádjával 20 évre ítélte a iași-i Katonai Bíróság. Majd új vizsgálat után 1960. okt. 24-én – ekkor már kizárólag 56-os magatartása miatt – 4 évet kapott a BTK 209. paragrafusa alapján. (Ítéletének száma 504/1960.) Bákóból Jilavára, onnan Szamosújvárra, majd a Brăilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborába kerül, onnan szabadul büntetését letöltve, 1964. dec. 31-én [Gagy-Balla: 1962. dec. 22-én]. Szabadulása után a gyergyószentmiklósi villamossági vállalatnál fizikai munkásként, a marosvásárhelyi villamossági vállalat csikszeredai kirendeltségénél technikusként dolgozott. 1989 januárjától betegnyugdíjas. 1989 decembere után az AFDPR gyergyói területi szervezetének alelnöke. Meghalt 2002. febr. 2-án Gyergyószentmiklóson.

Forrás: Adatlap 1 (Salamon László); Adatlap 2; Gagy-Balla CD

Bajkó Péter – gyergyóújfalvi csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1901. jan. 10. Gazdálkodó, Bajkó Márton apja. A MAT Katonai Ügyészsége a gyergyóújfalvi kollektivizálással szembeni tömegmegmozdulás mi-

att, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 214/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. 7 évre ítélték. 2 évet ült, többek között Jilaván, ahol halála hírére költöttek. 1962-ben szabadult. Hazatérése után a közben kényszerrel megalakított kollektív gazdaságban dolgozott. Meghalt 1982. aug. 13-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; Bajkó Márton is említi interjújában (Gagy-Balla CD)

Bajkó Rozália – Jehova-tanú

Sz. Tekerőpatak, 1908. nov. 16. Gyergyószentmiklóson lakott. Letartóztatták 1959. jún. 16-án, és egy 21 tagú jehovista csoport perében, a 123/1959. sz. dossziéval, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és 325. paragrafusának 3. pontja alapján állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. Szabadult 1964. ápr. 15-én. Gyergyószentmiklóson lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617; HT 2006.

Bajkó Tibor – Jehova-tanú

Sz. Gyergyószentmiklós, 1934. okt. 4. Letartóztatásakor (1959. szept. 19.) szobafestő. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 204/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, miután Simon Lukács szept. 17-én tárgyalta perében Kosztandi Dáviddal együtt kiállt a vádlott és annak vallása mellett. Már korábban is volt elítélve, 1954-ben a temesvári Katonai Bíróság ítélte el, akkor 1959-ben szabadult. Volt a karánsebesi, szamosújvári és a nagyenyedi börtönben, Luciu-Giurgeni és Salcia kényszer munkatelepein.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 665; HT 2005.

Bakalár József

Sz. Erzsébetbánya, 1927. márc. 10. Letartóztatásakor (1958. nov. 18.) anyagbeszerző volt az erzsébetbányai bányüzemnél. Vizsgálati fogságban a nagybányai Securitatén volt. A nagybányai Katonai Törvényszék ítélte el 6 évre, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, 1960. márc. 16-án kelt, 118/1960. sz. ítéletével, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával. Az ítélethirdetés után a szatmárnémeti börtönbe, onnan 1962-ben Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre került, ahol a Măcinhez tartozó kolóniákon dolgozott. Măcinből szabadult 1963. jan. 17-én. Hazatérése után a bányüzem újra alkalmazta, de csak mint bányamunkást, nyugdíjazásáig. Meghalt 1996. jan. 26-án a nagybányai kórházban.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek)

Bakaló Zoltán

Sz. Marosvásárhely, 1911. aug. 6. Cukorgyári munkás [Pál-Antal: és asztalos]. Letartóztatták 1959. szept. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a 209/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint már 1956 őszén „ellenséges agitációt folytatott, dicsőítette a fasiszta felkelőket”. Később is szidta a rendszert és a kommunistákat. Maier szerint ő lett volna a Faliboga-csoport magyar vonalának kulcsembere, erre vonatkozólag azonban más adat nem került elő.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 670; Maier

Baki János

Sz. Szászrégen, 1931. júl. [MT: aug.] 17. Kereskedő. Letartóztatták 1960. szept. 28-án. Egy tíztagú – többségében szászokból álló – csoporttal ítélték el, amelyet azzal vádoltak, hogy a szászrégeni pártszékházat készültek felrobbantani. Ítélete 12 év. Szabadult 1964. aug. 1-jén Ostrovról. Hazatérése után továbbra is a kereskedelemben dolgozott. Elhunyt Szászrégenben, 1994. aug. 10-én.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Bakk Antal

Sz. Erzsébetváros, 1912. febr. 22. Székelykeresztúron volt cipész, letartóztatásakor munkanélküli. Letartóztatták 1957. jún. 18-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával, a 183/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint nyilvános helyen szidta a kommunistákat. Ült 2 év 2 és fél hónapot Szamosújváron.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 397; HT 2005.

Bakk Ferenc

Sz. Kecsetkiszfalud, 1926. máj. 30. Gazdálkodó volt Székelyszentmihályon. Letartóztatták 1957. aug. 13-án [HT: szept. 26-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 230/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a szentmihályi szövetkezetben szidta a rendszert és nacionalista dalokat énekelt. 5 évre ítélték. Szabadult 1959 szeptemberében. Meghalt 1989-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 409; HT 2006.

Bakó Ferenc – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíkpálfalva, 1921. dec. 20. Letartóztatásakor, 1957 októberében, a pálfalvi fogyasztási szövetkezet könyvelője volt. A Szoboszlai-perben feljelentés elmulasztása vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. szakaszának III. bekezdése, az 1. szakasz c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 8 év börtönre ítélte a temesvári Katonai Törvényszék. Temesvárról Aradra, majd Jilaván át a Brăilai Nagyszigeten lévő Salcia munkatelepre vitték. Ott tifuszban megbetegedett, a galaci kórházban volt, majd Luciu-Giurgeni-ben fertőző sárgaságot kapott, ekkor a vácărești-i rabkórházban kezelték. 1964. jan. 16-án innen szabadult. Szabadulása után előbb a köpeci bányavállalatnál dolgozott, majd a Kisipari Szövetkezetek Szövetsége csíkszeredai kirendeltségének főkönyvelője volt. Innen ment nyugdíjba 1982. febr. 1-jén. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Meghalt Csíkpálfalván, 2005. aug. 2-án.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 92–94; Veress; Gagy-Balla CD

Bakó Pál – Bethania-mozgalom, székelyföldi csoport

Sz. Marosvásárhely, 1925. nov. 25. [Bilincseket...: május.] Szabó. Letartóztatták 1958. ápr. 10-én. A MAT által összeállított 81/1958. sz. ügyiratcsomó szerint a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, ellenforradalmi szervezkedés és tiltott iratok terjesztése címén helyezték vád alá a Bethania-mozgalom székelyföldi csoportjában, s a kolozsvári Katonai Bíróság első fokon 10, másodfokon 15 évre ítélte. 1958 szeptemberétől Szamosújváron volt, onnan szabadult 1964 nyarán. Szabadulása után

visszatért Marosvásárhelyre. A kihallgatások során elszenvedett verések nyomán csont-
rákban halt meg 1983. máj. 17-én Marosvásárhelyen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 470; Bilincseket... 15–19; Veress

Bakos József

Csíkzentkirályi. Szamosújváron halt meg 1961-ben.

Forrás: Ionițoiu I. 109.

Bakos Miklós

Sz. Torda, 1945. jan. 29. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el tiltott határátlépési
kísérletért 2 évre. Börtönben volt 1962. szept. 8-tól 1964. jún. 24-ig.

Forrás: Kv 2006.

Balaskó Vilmos – Sass Kálmán-csoport

Sz. Szalacs, 1914. szept. 19. Letartóztatásakor (1958. máj. 21.) ref. lelkész
Érolaszin. A Sass Kálmán-csoport perében a kolozsvári Katonai Törvényszék 1958.
szept. 13–18. között tartott tárgyalásai után okt. 6-án hozott 1448. sz. ítéletével, a per
harmadrendű vádlottjaként, halálra ítélte. Ítéletét életfogytiglani börtönre, majd az
5/1963. sz. Törvényerejű rendelettel 25 év kényszermunkára változtatták. 1959. ápr.
4-ig a nagyváradi börtönben volt, onnan Pitești-re, 1961-ben Désre, 1963-ban
Szamosújvárra került, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban is dolgozott. Innen
szabadult 1964. júl. 30-án. Hazatérése után lelkész volt Tordoson, Tacson, Kolozskarán.
1974-ben nyugdíjazták, ekkor Máramarosszigetre költözött, ott halt meg 2004-ben.
Önéletrajzi visszaemlékezései *Élet a föld alatt* címmel Tófalvi Zoltán bevezető tanul-
mányával jelentek meg.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Sass; Tófalvi–Gazda; Akik imádkoztak... I. 42–45; Var-
ga: A fegyencélet... 130; Veress

Balázs Antal – Jehova-tanú

Sz. Felsősfalva, 1937. aug. 27. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. Mint Jehova-ta-
nút ítélték el. Szabadult 1963. febr. 11-én. Parajdon lakik.

Forrás: HT 2006.

Balázs Fülöp – vizsgálati fogság

Sz. Gyergyóremete, 1934. máj. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 5-én.
Bajkó Imrével együtt helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a 19/1959. sz.
dossziéval, Laczkó Mihály párttagjelölt állítólagos bántalmazása vádjával. Mivel azt
nem sikerült bizonyítani, jan. 9-én szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 568.

Balázs Géza – EMISZ

Sz. Barót, 1940. ápr. 2. Letartóztatásakor (1958 szeptemberében) Baróton volt
autószerelő. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alap-
ján, az EMISZ 2. csoportban, a 211. sz. dossziéval állította bíróság elé. 15 évre ítélték.
Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Lay-névsor; Veress

Balázs Imre – képzőművészeti főiskolások

Sz. Máréfalva, 1931. okt. 26. Letartóztatásakor (1956. okt. 25.) a kolozsvári Kép-
zőművészeti Főiskola VI. éves hallgatója. A Főiskolán, október 24-én tartott diákgyű-

lés szervezőjeként a kolozsvári Katonai Bíróság 1956. dec. 13-án hozott 344. sz. ítéletével, a BTK 327. paragrafusának III. bekezdése alapján, nyilvános lázítás vádjával 7 év börtönre ítélte, amelyet a fellebbviteli bíróság 203. sz., 1957. febr. 11-én kelt határozatával 5 évre mérsékelte. Börtönéveit Szamosújváron töltötte, 1959. dec. 4-én onnan szabadult. Utána a Marosvásárhelyen megjelenő Új Élet c. lap grafikusa volt. 1970-ben jogilag rehabilitálták. Jelenleg Magyarországon él.

Forrás: P. Sebők Anna (interjú és a marosvásárhelyi bíróság 1970. máj. 22-én kelt, 1241. sz. rehabilitációs ítéletének faksimiléje) 76–90; 1956 és Románia (32. sz. dokumentum); Sümegi 113–119; Veress

Balázs Magdolna – *Bethania, zilahi csoport*

Sz. Vadász (Arad m.), 1924. szept. 8. Letartóztatásakor (1958. jún. 18.) ápolónő volt a kolozsvári Gyermekklinikán. A kolozsvári Katonai Bíróság 8 évre ítélte a Bethania-mozgalom zilahi csoportjában, a 383/1958. sz. ítélettel. Börtönéveit Kolozsváron (9 hónap), Csíkszeredán (30 hónap), Aradon (19 hónap), Nagyváradon (12 hónap) töltötte. 1964. ápr. 15-én szabadult Nagyváradról. Szabadulása után kényszerlakhelyet jelöltek ki számára Topánfalván, ahol 1965. márc. 12-ig dolgozott. 1965–1967-ben elvégezte az esti líceumot és letett egy főnövéri vizsgát. Ezt követően nyugdíjazásáig az aradi árvaházban gyermekápolónő. Diakonissza-neve Anna testvér volt, ma a férje után Kisváradai Magdolna.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Kacsó; Veress; Bilincseket... 83–106. (Keresztneve ott Anna)

Balázs Sándor – I. Sándor Balázs

Balázs Károly Pál

Sz. Érszentkirály, 1912. febr. 27. Letartóztatása (1959. ápr. 19.) előtt, 1958-ig Sepsiszentgyörgyön tisztviselő, akkor épp munkanélküli, kitelepített volt földbirtokos. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá, a 96/1959. sz. dossziéval. A vád szerint már 1956 októberében, a „magyarországi puccs” idején s később is rágalmozta a rendszert. A kolozsvári Katonai Törvényszék 1959. jún. 24-én hozott 261/1959. sz. ítéletével 9 év börtönre ítélték. Volt Peripraván és Salcián is. 1964. jún. 22-én Salciáról szabadult. Hazatérése után előbb autómosó a sepsiszentgyörgyi szállítási vállalatnál, 1966-tól nyugdíjazásáig a helyi bútortipari vállalatnál expedítőr. Meghalt 1993. dec. 25-én.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 600.

Bálint Albert

Sz. Énlaka, 1906. szept. 6. Letartóztatásakor (1959. okt. 10.) gazdálkodó volt Rugonfalván. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 255/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi forradalom idején intenzív lázító tevékenységet fejtett ki, gyalázta a Szovjetuniót, majd 1957-ben magasztalta Nagy Imrét; a rendszert és intézkedéseit rágalmozó megnyilvánulásai voltak 1958–1959-ben is.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 715.

Forrás: MT 2005; Veress

Bálint Albert Salvator

Sz. Székelyszentkirály, 1911. jan. 23. A vajdahunyadi ferences főiskola egyháztörténet-tanára volt. Rendtársaival együtt 1949. dec. 1-jén Királybányára internálták. 1950 áprilisában letartóztatták és rövid dévai vizsgálati fogság után Körösbányát jelölték ki kényszerlakhelyéül. 1951. aug. 20-án új kényszerlakhelyet jelöltek ki számukra, Máriaradnán. 1957-től Márton Áron megbízásából az erdélyi ferences rendtartomány főnöke volt. 1961. szept. 14-én tartóztatták le és izgatás, tiltott rádióadók hallgatása, titkos teológiai oktatás folytatása vádjával 6 évre ítélték. 1964-ben, a kegyelmi rendelet keretében szabadult. Utána 1967-ig Körösbányán, majd Brádon, illetve 1974-től Szászsebesen, Medgyesen, 1985-től Csíksomlyón, végül 1987-től Brassóban volt lelkész.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 372–376. (MT 2005-ben szerepel egy Bálint Albert, részben azonos adatokkal, 10 évre ítéelve, azzal a megjegyzéssel, hogy „Meghalt Marosvásárhelyen, felesége Magyarországra költözött.”)

Bálint Béla – csíkszentmiklósi Titkos Szövetség

Sz. Csíkszentmiklós, 1942. nov. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1962. március 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 12/b. cikkelyének 2. bekezdése és 17/b. cikkelye alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, valamint fegyver- és lőszerrejtegetés vádjával állította bíróság elé, a 43/1962-es bünyügyi dossziéval. Ítélete 6 év. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 906; András Ferenc (1945) önéletrajza

Bálint Ferenc – unitárius tanárok

Sz. Gyepes, 1925. ápr. 10. Unitárius lelkész Magyaroszováton. 1959. szept. 22-én tartóztatták le a rendszer elleni tevékenység vádjával. Kihallgatása a kolozsvári Securitatén folyt. A kolozsvári Katonai Bíróság az unitárius tanárok prédikációsokszorozási perében, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 5 év börtönre ítélte. Volt a szamosújvári börtönben, majd Salcián és a Duna-delta több kényszermunkatáborában. 1964. júl. 30-án Ostrovról szabadult. Hazatérése után egy ideig csak fizikai munkára alkalmazták a kolozsi állami gazdaságban, majd az apahidai farmon. Később lelkési állást kapott Kolozson. Ott hunyt el 1989. jan. 16-án. Emlékére a gyülekezet a templom kertjében kopjafát állított.

Forrás: Adatlap; Roske I. 187; Caravia 67.

Bálint Gábor

Sz. Antos (Kolozs m.), 1942. ápr. 7. Letartóztatták 1959. máj. 22-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján 4 évre ítélte. Volt a kolozsvári Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, Nagyenyeden, majd Luciu-Giurgeni, Ráchitoasa és Grind kényszermunkatáborában. 1962. szept. 27-én szabadult. Désen lakott.

Forrás: Kv 2006.

Bálint Károly Kálmán – kézdiszentléleki csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1939. nov. 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 1-jén [Pál-Antal: okt. 2-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a kézdiszentléleki megmozdulásban való részvétel, tiltott fegyver és lőszer tartása vádjával, a BTK 284. paragrafusa 1.

pontjának utolsó bekezdése és a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése alapján, a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tárgyalásán, a kézdiszentléleki csoportban 5 év fegháza-
ra ítélték. Volt a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Jilaván, 1960 őszétől szabadulásáig (1963. jan. 29.) Grădina kényszermunkatáborában. Hazatérése után so-
főriskolát végzett, gépkocsivezetőként ment nyugdíjba Kézdivásárhelyen.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Bálint Papp Mihály – I. Papp Bálint Mihály

Bálint Péter – *Soós-csoport*

Letartóztatásakor egyetemi hallgató volt Kolozsváron. A Soós-csoport perében 1958-ban Kolozsváron életfogytiglani [Farkas János: 10 évi] fegyházra ítélték. A szamosújvári börtönben volt.

Forrás: Roske I. 188; Ionițoiu I. 114; Veress; Farkas János Adatlapja

Bálint Tivadar – *Mihálcz-csoport*

Sz. Csíkkozmás, 1904. ápr. 20. [Hetényi Varga: febr. 21.; Pál-Antal: ápr. 21.] Első ízben 1949. júl. 13. – szept. 30. között volt letartóztatva, ekkor ítélet nélkül néhány hónapot a felsőbányai bányában is dolgozott. Szabadulása után visszatérhetett korábbi szolgálatába. Második letartóztatásakor (1959. okt. 16.) plébános Csíkmadarason. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 8 év börtönre a BTK 209. paragrafusa 2. bekezdésének a) pontja és a 325. paragrafus 3. pontja alapján, a 268/1959. sz. dossziéval, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron és Nagyenyeden töltötte, de dolgozott a Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatelepen is. 1964. ápr. 14-én szabadult. Utána visszatért csíkmadarasi egyházközségébe, s ott szolgált 1971. aug. 31-én történt nyugdíjazásáig. Nyugdíjasként Csíkszeredában lakott. Elhunyt Csíkszeredában, 1984. szept. 23-án.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 726; Bara; Hetényi Varga 1992. II. 349–350; Jakab 32–33.

Balla Béla – *vizsgálati fogság*

Sz. Csíkszentgyörgy, 1919. szept. 16. Gazdálkodó Csíkmenaságon. Letartóztatták 1961. okt. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a mezőgazdasági társulás elleni lázítás és a társulás elnökének megfenyegetése vádjával, a 126/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádat végül elejtették, és őt 1962. febr. 2-án szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 874.

Balló Béla

Sz. Nagybacon, 1934. aug. 30. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. szept. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége terrorcselekménnyel való fenyegetés vádjával, a BTK 207. paragrafusának 2. pontja alapján, a 216/1958. sz. dossziéval, Bardocz Zoltánnal együtt állította bíróság elé. A vád szerint szidalmazták, majd megverték egy párttagot. Nagybaconban lakott, elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 518; Kov 2005.

Balogh Ábel

Sz. Havad, 1907. augusztus 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1962. március 12-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé Bíró Sándorral együtt a 46/1962-es bünyügyi dossziéval. A bíróság előtt tagadta bűnösségét, nem ismerte el az ellene felhozott vádakat, annak ellenére, hogy a kihallgatások során beismerő vallomást tett. Hasonlóképpen a tanúk is visszavonták nyilatkozataikat. A törvényszék a 92/1962-es végzésével mégis 3 év börtönbüntetést rótt ki rá. A fellebbviteli fórum 1962. szeptember 18-án megsemmisítette az elsőfokú ítéletet és elrendelte a per újratárgyalását. A kiegészítő vizsgálat után a Securitate elrendelte a peres eljárás megszüntetését és Balogh szabadon bocsátását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 907.

Balogh Albert

Sz. Felsőliget (Szatmár m.), 1929. szept. 15. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. aug. 8-án. Halálra ítélték, 1958. júl. 11-én [Roske: 1951. jún. 11-én] kivégezték.

Forrás: Roske I. 188; Ionițoiu I. 115; Bălan: Lista V. 252.

Balogh Anna – Rózsafüzér Társaság

Sz. Deményháza, 1928. aug. 6. Háziasszony, a szülei kulákok voltak. Letartóztatták 1961. november 21-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 140/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé a római katolikus Rózsafüzér Társaság tagjaként. A csoport tagjai: Orbán Rozália Ilona, Dénesi Veronika, Orbán Erzsébet, Balogh Anna, Kacsó Jusztina.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 880.

Balogh Béla – Bethania-mozgalom, zilahi csoport

Sz. Zilah, 1926. febr. 11. Letartóztatásakor (1958. jún. 17.) a kereskedelemben dolgozott Zilahon. A kolozsvári Securitatén volt vizsgálati fogságban; mint a Bethania-per zilahi csoportjának elsőrendű vádlottját, 9 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Volt a szamosújvári börtönben, 1959 őszétől a Duna-delta kényszermunkatelepein dolgozott. 1964. jún. 23-án Peripraváról szabadult. Előbb családjával Zilahon, majd Nagyváradon élt.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek, Nagy Norbert); Veress; Bilincseket... 20–21; Akik imádkoztak... II. 113–115; Tompa Z. Mihály: *Lövedéknyomok fejmagasságban*. Bihar Napló, 1990. márc. 31.

Balogh Béla – SZVISZ

A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetének perében 7 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Balogh Béla – Jehova-tanú

Sz. Pókakeresztúr, 1927. jan. 9. Katonai szolgálat megtagadása miatt még 1960. máj. 1-jén 8 év kényszermunkára ítélték. Közben a MAT Katonai Ügyészsége a 96/1960. sz. dossziéval, Korpos Mária jehovista csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 1960. nov. 23-án újra bíróság elé állította. Ekkor 10 évre ítélték. Szabadult 1964. jún. 22-én. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 802; MT 2005.

Balogh Gyula – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Biharvajda, 1923. szept. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. júl. 31-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 4-i tárgyalásán, a Sass Kálmán-perben, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdésével összekapcsolt 121. paragrafusa, az 51. paragrafus 1–4. pontja és a KlgTk 292. paragrafusa alapján, a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával 15 évi kényszermunkára ítélte. Börtöneit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Désen és 1959 őszétől a Duna-delta, majd a Brăilai Nagysziget kényszermunkatáboraiiban töltötte. A kegyelmi rendelet alapján, 1964-ben Măcinből szabadult. Utána hazatért szülőfalujába. Elhunyt 2000. okt. 28-án.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Tófalvi: Sass

Balogh István – *csíkkozmási csoport*

Sz. Csíkkozmás, 1925. aug. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a 236/1959. sz. dossziéval, a kozmási kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján. 4 év 9 hónapot ült.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696; Csík 1995; HT 2005.

Balogh Lajos

Sz. Zabola, 1906. júl. 29. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. febr. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 45/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a kollektivizálás ellen lázított.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 580.

Balogh László

Sz. Gyergyóújfalu, 1939. febr. 5. Letartóztatásakor (1960. ápr. 9.) állategészségügyi technikus. A MAT Katonai Ügyészsége helyezte vád alá, tiltott kiadványok terjesztése miatt. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és c) betűje alapján. 1960. júl. 13-ig Marosvásárhelyen töltötte büntetését, akkor Jilaván át kivitték a Brăilai Nagyszigetre. Itt több kényszermunkatáborban (Luciu-Giurgeni, Salcia) dolgozott. 1963. máj. 21-én Salciáról szabadult. A balánbányai bányavállalatnál dolgozott mint csőszerelő 1968. máj. 1-ig, amikor egy balesetben elveszítette fél lábát. 1968–1970-ben út- és hídépítési mesteriskolát végzett Kolozsváron, utána építészként dolgozott Gyergyószentmiklóson (1971), Brăilán (1971–1979), Marosvásárhelyen (1979–1980), végül nyugdíjazásáig (1994. jan. 1.) Maroshévízen. Elhunyt Gyergyóditróban, 2004. jan. 16-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 781; Gyergyó 1995; Veress

Balogh Olga-Jolán

1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Veress

Balogh Oszkár

Sz. Nagyszeben, 1923. Letartóztatták 1959-ben. A börtönben halt meg még abban az évben.

Forrás: Roske I. 189; Ionițoiu I. 115.

Balogh Sándor

Sz. Börvely, 1926. ápr. 7. Munkás. Letartóztatták 1959. jan. 12-én. Felkelés szítása vádjával ítélte el 6 évre a kolozsvári Katonai Bíróság. 1965. jan. 9-én Giurgeni-ből szabadult.

Forrás: SZD/148.

Balogh-Sipos Mihály – EMISZ

Sz. Barcaújfalu [Pál-Antal: Hőltövény], 1939. jan. 17. Letartóztatásakor (1958. aug. 18-án [Pál-Antal: aug. 17-én]) lakatos a brassói börtönben. Az EMISZ tagjaként, annak 1. csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. ügyiratcsomóban szereplő besorolás szerint: a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus 3. pontjának a) és c) betűje alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok szerkesztése és terjesztése vádjával. 20 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Letartóztatása után 1958. okt. 15-ig a brassói, majd a marosvásárhelyi Securitatén, 1959. április–október között a törvényszéki fogházban volt. Onnan Szamosújvárra, másfél hónap után pedig a Bräilai Nagyszigetre került. Több táborban volt, 1962–1964 között Peripraván, a Hajón, Grinden. 1964 májusában Nagyenyedre hozták vissza, innen szabadult 1964. július 29-én. Hazatérése után befejezte az esti líceumot, elvégzett egy technikumot is, közben 1971-ig régi munkahelyén, a brassói börtönben dolgozott; később az egészségügyben mint egészségügyi gépek javítója. 1999-ben nyugdíjazták. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress

Bánffy István – Szoboszlai-csoport

Sz. Kolozsvár, 1919. ápr. 3. A II. világháborúban, a Don-kanyarban megsebesült, 1943-ban arany vitézségi éremmel tüntették ki. 1949. március 2-ától kényszerlakhelyen volt Tordán, majd Kolozsváron, ahol a Román Opera és a Filharmónia alkalmazottjaként dolgozott. Letartóztatták 1957. nov. 25-én [más források szerint 1957. aug. 28-án], s a Szoboszlai-per 34. rendű vádlottjaként az állam biztonsága elleni szervezkedésben való részvétel vádjával, a 199. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja és 31. szakasza alapján 15 évi börtönre ítélte Temesvárra kihelyezett ülésén, 1958. máj. 30-án hozott ítéletével a kolozsvári Katonai Bíróság. (Az ítélet száma 719/1958.) Börtönévei során volt Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon, Szamosújváron, Peripraván, Botoșani-ban; Szamosújvárról szabadult 1964. aug. 20-án. Utána Kolozsváron lakott, és még 10 évig rendőri felügyelet alatt állt. Elhunyt 2006. jan. 6-án.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 95–102; Rădulescu-Zoner 386; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Balogh Júlia)

Bányai Miklós – Bányai-csoport

Forrás: Balaskó 237–238; Varga: A fegyencélet... 121–122; Veress; Krebsz Sándor lev.

Bányai Sándor Ferenc

Sz. Köpec, 1922. aug. 19. Gazdálkodó, volt teológiai hallgató. Letartóztatták 1959. jan. 8-án [Adatlap: jan. 5-én]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. parag-

rafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 22/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. febr. 23-i tárgyalásán, 95/1959. sz. ítéletével 7 évre ítélte. A vád szerint 1951-től voltak rendszerellenes megnyilvánulásai, 1956 őszén különösen, 1958-ban pedig a kollektivizálás ellen agitált. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron töltötte, majd kikerült a Brăilai Nagyszigetre, ahol több kényszermunkatáborban is volt. 1960. febr. 24-én szabadult. Hazatérése után előbb szülei gazdaságában dolgozott, majd 1962-től a köpeci bányavállalatnál volt kartográfus, később a baróti Deservirea Szövetkezethél tisztviselő. Ez idő alatt feljelentésre többször zaklatta a milícia, házkutatások alkalmával több „elleneséges tartalmú” könyvét (pl. Petőfi összes költeményeit, Gáspár József *Köpec monográfája* 1937-ből való kéziratát) elvitték. 1984-ben nyugdíjazták. Elhunyt 1991. ápr. 7-én.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 570.

Bányainé Szaniszló Anna – *Dobai-csoport, vizsgálati fogság*

Bányász Sándor – *gyergyóújfalvi csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1891. jún. 2. Gazdálkodó. 1957 óta állott a Securitate megfigyelése alatt. Letartóztatták 1959. szept. 23-án [Pál-Antal: szept. 26-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a gyergyóújfalvi kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával, a 214/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. 9 év börtönre ítélték. Szamosújváron volt, 1962 tavaszán szabadult. Meghalt 1973. jún. 2-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum)

Bara Lajos – *Fekete Kéz*

Sz. Csíkszenttamás, 1942. márc. 28. Letartóztatásakor (1960. aug. 30.) a szárhegyi mezőgazdasági iskola tanulója. Mint a Fekete Kéz szervezet tagját állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 124/1960. sz. dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság 15 évi kényszermunkára ítélte a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból 1961 szeptemberében a Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatáborba vitték, onnan Strâmbára, majd a Duna-deltában a Gironde hajón nádkitermelésen dolgozott. 1964. aug. 1-jén Ostrovról szabadult. Hazatérése után építőipari segéd munkásként helyezkedett el. 1968-ban érettségizett, ezt követően különböző építkezési trösztöknél és építőtelepeken technikus 2003-ig. 1990 után a Volt Politikai Foglyok Szövetsége Hargita megyei szervezetének elnöke lett. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, tagja az 56-os Vitézi Rendnek. Meghalt 2006. márc. 12-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; Gáspár Domokos-interjú; Gagy-Balla CD

Bara László – *Jehova-tanú*

Sz. Nyárádköszvényes, 1944. máj. 14. Letartóztatták 1963. okt. 18-án. Ötéves ítélettel szabadult 1967. dec. 27-én. [MT: még egyszer el volt ítélve.]

Forrás: MT 2005; Veress

Barabás Balázs

Sz. 1930. Disznajó. 1964. dec. 15-én tartóztatták le, akkor a disznajói kollektív gazdaságban dolgozott. Lázítás vádjával 1 év börtönre ítélték. Büntetését a nagyenyedi börtönben töltötte, innen szabadult 1965. aug. 30-án. Ma is Disznajón él.

Forrás: Akik imádkoztak... II. 116–117; Veress

Barabás Ferenc – szovátai 2. csoport

Sz. Nyárádselye, 1940. aug. 23. Napszámos munkás volt Szovátán. Letartóztatták 1959. máj. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a második szovátai csoport perében, a 102/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, az 536. paragrafussal kombinált 236. paragrafus e) betűje és a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 605.

Barabás Lajos – Mikulich-csoport

Sz. Budapest, 1933. márc. 25. Énlakán volt tanító. Letartóztatták 1958. szept. 10-én [OHA: szept. 8-án], keresztapja, a magyarországi letartóztatás elől bujkáló Mikulich Tibor feljelentésének elmulasztása és a magyar forradalom alatt megjelent kiadványok rejtegetése és terjesztése vádjával. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, majd a MAT Katonai Ügyészsége állított össze ügyében vád alá helyezési ügyiratcsomót 128/1958. sz. alatt, a BTK 228. paragrafusa és a 193. paragrafus 1. pontja, valamint a 325. paragrafus c) pontja alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság feljelentés elmulasztásának vádjával 8 évre ítélte. Volt a szamosújvári és a nagyenyedi börtönben, a Bräilai Nagysziget több kényszermunkatáborában (Salcia, Stoenești). Salciáról szabadult 1963. máj. 22-én. Hazatérése után a tanügybe nem mehetett vissza, egy villamossági vállalatnál dolgozott mint villanyszerelő. Nyugdíjas-ként Szentegyházán lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lázok Klára: Oral History Archívum (Gagyiballa); Veress; Lőrincz: Feketében 143–159; Nyitrai

Barabás Mihály

Sz. Székelyvaja, 1914. máj. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. aug. 15-én. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, és a MAT Katonai Ügyészsége állított össze ellene vád alá helyezési ügyiratcsomót 195/1958. sz. alatt. A vád: párt- és rendszerellenes tartalmú levelet írt a rajoni pártbizottságnak. A házkutatáskor lakásán katonai lőszert (10 töltényt) találtak. A BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 507.

Barabási Béla

Sz. Székelykövesd, 1938. júl. 16. Traktorista volt Csittszentivánban. Letartóztatták 1958. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 2. pontja és a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, Bodó Sándorral és Kenyeres Andrással, a 167/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint állami szervezeteket fenyegettek meg terrorista akcióval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 537.

Barabási Pál

Sz. Mezőpanit, 1915. szept. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. augusztus 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 89/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 857; Izsák Anna is említi Adatlapján.

Barcsa István – SZVISZ

A SZVISZ nagyváradi szakiskolás csoportjának vezetőjeként tartóztatták le 1960 novemberében. 16 évre ítélték. Jilaváról 1962 májusában Luciu-Giurgeni-be munkára vitték. 1964. aug. 3-án szabadult a Duna-deltából.

Forrás: P. Sebők: SZVISZ; Emlékkönyv 2004.

Bardocz Zoltán

Sz. Nagybacon, 1932. nov. 6. [Pál-Antal: 1934. nov. 26.] Letartóztatásakor (1958. szept. 6-án [Pál-Antal: szept. 7-én]) gazdálkodó szülőfalujában. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 2. pontja alapján, terrorcselekménnyel való fenyegetés vádjával, a 216/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint Balló Bélával együtt a nagybaconi büfében szidalmazott, majd megvert egy párttagot és szidta a pártot. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el. Volt Szamosújváron, Salcián, Grădinán. Innen szabadult 1963. jan. 29-én. Hazatérése óta szülőfalujában gazdálkodik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 518.

Baricz Sándor

Sz. Gyergyóalfalu, 1896. jan. 9. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. okt. 24-én [az Adatlapban tévesen: 1959. febr. 25. szerepel, ez ugyanis a végleges ítélet nyomán megszületett vagyonekhozási jegyzőkönyv dátuma]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 25/195. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint Simon Pál álnéven a pártot és a kollektivizálást szidalmazó levelet írt és küldött a néptanácselnöknek. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. jan. 8-i tárgyalásán 6 évre ítélte. Szamosújvárról szabadult 1961-ben. Elhunyt 1974. nov. 13-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 533.

Baróthi Pál – Szoboszlai-csoport

Sz. Altörja, 1911. dec. 11. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. nov. 24-én. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a Szoboszlai-perben életfogytiglani fegyházra ítélték a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6) pontja alapján. Temesváron, Aradon, Galacon és Szamosújváron töltötte börtönéveit. 1964-ben szabadult, utána hazatért szülőfalujába. 2004-ben halt meg.

Forrás: Tófalvi; Veress

Barta László – Botos-csoport**Barta Miklós**

Sz. Kolozsvár, 1906. márc. 12. Letartóztatásakor (1959. okt. 5.) szabó Székelyszentléleken. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontja-

nak a) betűje alapján, a 248/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá a társadalmi rend elleni tevékenység (a párt- és állami szervek gyalázása [Adatlap: és a magyar forradalom alatti magatartása]) vádjával. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. nov. 4-i marosvásárhelyi tárgyalásán 4 évre ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron töltötte börtönéveit, innen szabadult 1962. okt. 4-én. Hazatérése után folytatta mesterségét Szentléleken. Elhunyt 2005 szeptemberében.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 708.

Bartis Ferenc – Bolyai 2. csoport

Sz. Gyergyószárhegy, 1936. júl. 4. Első letartóztatásakor, 1954-ben középiskolai tanuló a marosvásárhelyi volt Ref. Kollégiumban. 71/1954. sz. alatt bűnügyi dossziét állítottak össze róla, mert március 15-én az iskolai irodalmi körön engedély nélkül tartott Petőfi-rendezvényt, amelyen saját versét is felolvasta. Akkor orvosi kezelésre utasították, így elkerülte a bíróság elé állítást. Második letartóztatásakor (1957. márc. 11.) első éves magyar szakos hallgató a Bolyai Tudományegyetemen. A magyar forradalom halottaiért a kolozsvári Házsongárdi temetőben 1956. nov. 1-jén tartott megemlékezésen való aktív részvétel miatt 1957. szept. 27-én hozott 311/1957. sz. ítéletével a kolozsvári Katonai Törvényszék 7 év börtönre ítélte. Börtönéveit Szamosújváron, Jilaván, majd újra Szamosújváron töltötte, ahol 1960-tól szabadulásáig (1962. okt. 4.) a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. Szabadulása után elvégezte a marosvásárhelyi tanárképző főiskolát (1968), majd Marosvásárhelyre, az Új Élet c. lap szerkesztőségébe került. 1984 novemberében áttelepült Magyarországra. 1972-től több verskötetete jelent meg; börtönemlékeit *Rácsok között Romániában* (Bp. 1988) címmel írta meg. Elhunyt Budapesten, 2006. jún. 10-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 32; P. Sebők: Kolozsvár 180–194; Maier 231–233; Ionițoiu I. 129 (ugyanazon az oldalon kétszer is szerepel, egyszer mint „scriitor”); Roske I. 205; Veress

Bartis Gergely

Sz. Kézdivásárhely, 1928. márc. 15. Napszámos volt Kézdivásárhelyen. Letartóztatásának dátuma a hivatalos iratokban nem szerepel. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség állította bíróság elé a BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján, fajgyalázás vádjával. Bűnügyi dossziéjának száma 285/1956.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 329.

Bartis János – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1940. okt. 3. Középiskolás volt, amikor 1960. szept. 9-én [a letartóztatási parancsban szept. 10-e szerepel] letartóztatták. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén történt. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján 8 év kényszermunkára. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból a Brăilai Nagyszigetre, Salciára került, majd dolgozott Strâmbán, Luciu-Giurgeni-ben, Ostrovon. 1964. aug. 1-jén szabadult. Utána gépkocsivezető volt.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Gáspár Domokos-interjú: Gagyi-Balla CD

Bartis László

Diák. A Fekete Kéz-csoporttal tartóztatták le. 1961. jún. 6-án. 8 évre ítélték.

Forrás: Veress. (Más forrásból nincs adat arra nézve, hogy a csoportnak ilyen nevű tagja lett volna.)

Bartos János – SZVISZ

Sz. 1940. dec. 29. Letartóztatásakor (1960. nov. 10.) katonai szolgálatát teljesítette Tordán. A nagyváradi Securitatén volt vizsgálati fogságban, 1961 szeptemberében ítélték el a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetében való részvétel miatt 15 évre. A nagyváradi börtönből 1962-ben Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre került. A grădinai, salciai munkatáborban dolgozott; ez utóbbi rabkórházában több hónapig feküdt. 1964. aug. 3-án onnan szabadult. Előbb egy kertészetben, majd könyvelőként dolgozott. Elhunyt Érbogyoszlón, 2002-ben.

Forrás: P. Sebők: SZVISZ; Emlékkönyv 2004. 46.

Báthori Zsigmond – Sass Kálmán-csoport

Sz. Érmihályfalva, 1905. szept. 20. Tímár. Letartóztatták 1958. aug. 7-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, annak 1958. okt. 4-én megrendezett tárgyalása keretében, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése, az 58. paragrafus 1–4. pontja és a KIGTk 292. paragrafusa alapján, a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával, az 1448/1958. sz. ítélettel 25 évi fegyházra ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Pitești-en, Jilaván, Désen és Szamosújváron töltötte, innen szabadult az 1964-es kegyelmi rendelet alapján, megrendült egészségi állapotban. Nem sokkal szabadulása után elhunyt.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 36; Veress

Bauer György

Sz. Brassó, 1936. szept. 7. Letartóztatásakor (1957. ápr. 19.) II. éves orvostanhallgató Marosvásárhelyen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános izgatás vádjával, a 133/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi események idején szovjetellenes megnyilvánulásai voltak, 1957. márc. 20-án, egy külpolitikai tárgyú gyűlésen pedig rendszerellenes szellemenben szólalt fel. A gyűlés után kizárták az egyetemről, majd bíróság elé állították. 1989 után a brassói német lap tudósítójaként dolgozott. Elhunyt 2005. márc. 28-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 382.

Bede István – EMISZ

Sz. Köpec, 1942. máj. 28. Letartóztatásakor (1958. okt. 2. [Pál-Antal: okt. 4.]) középiskolás tanuló volt és Köpecbányán lakott. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa alapján az EMISZ-ben való részvételért 5 év [a Lay-névsor szerint 4 év] börtönre. Kiskorúként a marosvásárhelyi börtönből Jilaván át az Ocnele Mari-i fiatalok börtönébe, 18 éves korát betöltve Nagyenyedre került. Teljes büntetésének letöltése után, Mărgineni-ből szabadult 1963. okt. 2-án [Veress: jan. 15-én]. Szabadulása után visszakerült Köpecbányára, ahol a bányavállalatnál volt mozdonyvezető.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Bede Julianna

Sz. Királydaróc, 1919. aug. 11. Letartóztatták 1959. ápr. 11-én. A BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a társadalmi rend elleni izgatás vádjával, az 1336/1959. sz. ítélettel 7 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék. Szabadult 1964. jún. 23-án.

Forrás: SZD/64 (+ melléklet)

Bedő Dénes – Fosztó-csoport

Sz. Erdőfüle, 1886. nov. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 26-án. A társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség állította bíróság elé a 287/1958. sz. bünygyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545.

Bedő Gábor – EMISZ

Sz. Bereck, 1939. nov. 13. Letartóztatásakor (1958. szept. 4.) szakiskolai tanuló [Pál-Antal: öntödei munkás] a brassói autógyár szakiskolájában. Az EMISZ-perben, a 2. csoportban, a 211/1958. sz. bünygyi iratcsomóval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával 18 évre [Lay-névsor: 20 évre] ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság (1959. márc. 18.). Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron töltötte, 1959 szeptemberében kivitték kényszermunkára a stoenești-i munkatáborba, 1960-ban Nagyenyedre került, onnan szabadult 1964. ápr. 18-án.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Balogh: Múltbirtokosok... 185–204.

Bedő Gedeon – Fekete Kéz

Sz. Hodgya, 1939. nov. 28. Letartóztatásakor (1960. jún. 28.) a marosvásárhelyi építkezési technikum tanulója. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 129/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék a Fekete Kéz szervezet tagjaként 10 év kényszermunkára ítélte. 1964 júliusában szabadult Luciu-Giurgeni-ből. Ezt követően dolgozott Balánbányán, a székelyudvarhelyi DAC-nál, a Készruhagyárban és a Kisipari Termelőszövetkezetnél, utóbbi helyen mint kazánfűtő. Elhunyt Székelyudvarhelyen, 1989. okt. 16-án.

Forrás: Adatlap (Páll László); Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 797. (Neve a hivatalos iratokban „Gida”, a kihallgatási jegyzőkönyvek aláírásánál viszont „Gedeon”.)

Bedő Tibor – Kovács Sándor-csoport, vizsgálati fogság

Sz. Sóstóhegy (Szabolcs m.), 1914. jan. 15. Első letartóztatásakor (1945-ben) plébános volt Bojcán. Ekkor néhány hónapos vizsgálati fogság után szabadult. Oroszhegyre került, itt tartóztatták le másodszor 1958-ban [Hetényi Varga: 1957-ben] a bujkáló és családja által rejtegetett Kovács Sándor halála után. A marosvásárhelyi Securitatén megkínózták, de a vádat, hogy tudott a bujkálóról, nem sikerült rábizonyítani. Szabadulása után kérésére áthelyezték az Arad megyei Nagyiratosra plébánosnak. Később Pécskára került, innen ment nyugalomba 1991-ben. Gyorokon hunyt el 1993. jan. 31-én.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 352–356.

Bege Erzsébet – Jehova-tanú

Sz. Marosvásárhely, 1936. júl. 17. Letartóztatták 1959. jún. 17-én. Ítélete 4 év. Szabadult 1963. júl. 15-én. Szovátán lakik.

Forrás: MT 2005; Veress

Bencze Ágoston – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1910. ápr. 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulás résztvevőjeként, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 210/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1960. jan. 8-i tárgyalásán 3 évre. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd a Duna-deltában, Peripraván volt. Tulceáról szabadult 1962-ben. Hazatérése után szülőfalujában gazdálkodott. Elhunyt 1981-ben.

Forrás: Adatlapok; Pál-Antal – MKÜ Lt 671.

Bencze Géza

Sz. Nagytusnád, 1924. ápr. 14. Letartóztatásakor magánvállalkozó. A csíkszeredai Securitatén történt kihallgatások után 20 évi kényszermunkára ítélte a brassói Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 3. pontja alapján, államellenes szervezkedés vádjával. Büntetését a fellebbezés során 10 évre szállították le. Börtönéveit Brassóban, Nagyenyeden, Marosvásárhelyen, Jilaván, Szamosújváron töltötte. Volt a Duna-csatornánál (Capul Midia) is. Szamosújvárról szabadult 1960. szept. 1-jén. Utána 1961. szept. 28-ig a Slobozia rajoni Mărculești községben volt kényszerlakhelyen. Amikor onnan hazatérhetett, a balánbányai bányavállalatnál, 1963. nov. 15. – 1977. máj. 30. között a Zsil völgyében a vulkáni bányáknál dolgozott, utóbbi helyen mint gépész. Ekkor nyugdíjazták és Gyergyószentmiklóson telepedett le. A börtönben és kényszerlakhelyen töltött időből csak 10 évet ismertek el, teljes vagyoneklobzáskor elvett javai-ból semmit nem kapott vissza. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Gagy-Balla István CD

Bencze Gyula

Sz. Homoródalmás, 1925. aug. 27. Cipész. Hadifogságban volt 1945. ápr. 30. – 1948. szept. 26. között. Letartóztatták 1961. nov. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 137/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén dicsőítette a magyarországi forradalmat, becsmérelte a kollektív gazdálkodást és rágalmazta a Szovjetuniót. Szabadult 1963. jan. 15-én. Meghalt 1973-ban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 879; HT 2005; HT 2006.

Bencze István

Sz. Lövéte, 1928.

Bencze János

Sz. Deményháza, 1896. június 22. Tanító, majd a Marosvásárhelyi IRIC alkalmazottja volt. Letartóztatták 1962. január 13-án. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, fegyver- és lőszerrejtegetés vádjával állították bíróság elé a 22/1962-es bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 900.

Bencze József

Sz. Zalán, 1898. júl. 27. Letartóztatásakor (1958. ápr. 5-én [Pál-Antal: ápr. 15-én]) zaláni lelkész. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatása után a MAT Katonai Ügyészsége 89/1958. sz. alatt állított össze ügyében vád alá helyezési ügyirat-csomót, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. cikkelye és az 1. cikkely d) betűje alapján. A vád szerint már 1950-ben mesterkedett a zaláni kollektív gazdaság megalakítása ellen, amiért 1955 júniusában letartóztatták, de akkor esetében alkalmazták a 241/1955. szept. 24-i amnesztiarendeleetet. Ügye újabb elővételenek a vád szerinti indoklása, hogy Kolcza István katonaszökevénynek lőszert (4 gránátot) adott, a házkutatáskor pedig lakásán német gyártmányú fegyvert és lőszert találtak. A kolozsvári Katonai Törvényszék a 945/1958. sz. ítélettel első fokon 16, majd 1958. júl. 17-én hozott másodfokú ítéletével 20 évi börtönre ítélte, a csűrbe csempészett fegyvert használva fel „bizonyíték”-nak a „terrorcselekményre késztetés” vádjához. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet után Szamosújvárra, onnan a Duna-deltába, Peripravára került. Szamosújvárról, 1964. júl. 15-én szabadult. Utána Magyarlapudon, majd Süköben volt lelkész, nyugdíjazásáig. Elhunyt Zalánban, 1972. nov. 8-án.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek, Nagy Norbert); Pál-Antal – MKÜ Lt 473; Veress; Akik imádkoztak... I. 47–49.

Bencze József – EMISZ

Sz. Brassó, 1937. szept. 23. [Pál-Antal: szept. 22.]. Letartóztatásakor (1958. dec. 1-jén) villanyszerelő volt a brassói Gépkocsigyárban, de épp katonai szolgálatát teljesítette Bukarestben. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 10 év börtönre, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Börtönéveit Szamosújváron és Nagyenyeden töltötte, majd Jilaván át a Duna-deltába, kényszermunkatáborba vitték. 1964. jún. 22-én Peripraváról szabadult. Visszakerült a brassói gépkocsigyárba, ahonnan 1997. okt. 1-jén nyugdíjazták. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516.

Bende Edit – 5 év – Kossuth Kör

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1938. jan. 1. Letartóztatásakor (1958. márc. 25. [Pál-Antal: jún. 25.]) könyvesbolti eladó. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, s a MAT Katonai Ügyészsége a 102/1958. sz. ügyiratcsomójával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 228. paragrafus alapján, az ún. „Nagy László-csoport vagy Kossuth Kör” tagjaként helyezte vád alá. A kolozsvári Katonai Törvényszék a BTK 247. paragrafusa alapján 5 év börtönre ítélte. 1958–1959-ben a csíkszeredai börtönben volt, 1959. aug. 26-án onnan szabadult. Utána Sepsiszentgyörgyön a kórházi gyógyszerész alkalmazottja. Szabadulása után többször volt zaklatásoknak kitéve, még a 118-as törvény reá vonatkozó alkalmazását is bírósági eljárással próbálták megakadályozni.

Forrás: Adatlap (Férje után Tompa Edit); Pál-Antal – MKÜ Lt 476.

Bene Lajos – *ref. teológusok csoportja*

Forrás: Veress

Benedek Ágoston – *EMISZ*

Sz. Gyepes, 1934. okt. 28. Letartóztatásakor (1959. jan. 31.) unitárius lelkész Besztercén. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, s a MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék az EMISZ-per 1. csoportjában feljelentési kötelezettség elmulasztásának vádjával 4 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron töltötte büntetését, innen szabadult 1963. jan. 30-án. Két éven át nem kapott lelkészi állást; ezt követően 5 évig Homoródjánosfalván, utána 13 évig Nagyenyeden, később Kolozsvárt lelkész. Rehabilitálását nem kérte. Elhunyt 2003. ápr. 14-én Kolozsváron.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Roske I. 259; Caravia

Benedek Félix Tamás – *Jehova-tanú*

Sz. Gyergyószentmiklós, 1925. szept. 22. Letartóztatásakor (1959. jún. 13.) utázmester [Pál-Antal: vasúti pályamunkás]. Államellenes szervezkedés vádjával, 21 tagú jehovista csoport tagjaként, a 123/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége (neve az ügyészégi iratokban Benedek Toma). A kolozsvári Katonai Bíróság 18 év börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusa alapján (ítéletének száma 368/1959.). Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron, a peripravai, grindí, strámbai és Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatáborokban töltötte. 1964. jún. 22-én szabadult. Utána a gyergyószentmiklósi városi öntödében mint munkás dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Benedek Simon Fidél – *dési ferences csoport*

Sz. Székelyszentlélek, 1907. okt. 3. Az erdélyi ferences rendtartomány főnöke volt. Kényszerkitelepítéséig (1951. aug. 20.) a kolozsvári rendházban lakott. Előbb Máriaradnára, majd 1952 nyarán Désre internálták. Itt egyike a titkos ferences teológia létrehozóinak és működtetőinek. 1961. jún. 28-án tartóztatták le. A kolozsvári Katonai Bíróság hazaárulás vádjával 8 évre ítélte. A kolozsvári Securitate után Máramaroszigeten, Nagyenyeden és Szamosújváron volt, innen szabadult 1964-ben, a kegyelmi rendelet alapján. Hazatérése után Désen, Zalánban, Málnásfürdőn, Esztelneken élt. Itt hunyt el 1979. máj. 26-án.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 378–381.

Benkő Ferenc – *SZVISZ*

Nagyváradon volt gépész. A SZVISZ-perben 3 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Benkő Mihály

Sz. Cófalva, 1927. szept. 21. Mezőgazdasági napszámos. Letartóztatták 1958. nov. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította össze 288/1958. sz. dossziéját. A vád szerint 1956 tavaszától

több alkalommal tett szitkozódó kijelentéseket a társas gazdaságra és az államhatalom helyi képviselőire.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 546.

Benkő Sándor

Sz. Illyefalva, 1926. okt. 11. Letartóztatásakor (1959. júl. 10.) tanító. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 137/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé a társadalmi rend ellen 1958–1959-ben rendszeresen megnyilvánuló ténykedések, kijelentések miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 625.

Berde András

Sz. Uzon, 1908. nov. 22. [Pál-Antal: nov. 29.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni cselekmény vádjával, a 254/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint öccsével, Berde Istvánnal együtt szidalmazták a helyi kollektív gazdaság vezetőit. 8 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 531; Roske I. 265; Ionițoiu I. 184.

Berde István

Sz. Uzon, 1916. febr. 6. Letartóztatták 1958. okt. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 254/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé bátyjával, Berde Andrással együtt, mert szidta a pártot és a kollektivizálást. 10 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 532; Roske I. 258; Ionițoiu I. 184.

Berecz Gyula – EMISZ

Sz. Hídvég, 1940. febr. 3. Autószerelő. Letartóztatták 1959. márc. 18-án. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. bűnügyi ügyiratcsomóval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 [Lay: 15] évre ítélte. Szabadult 1964. aug. 10-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Bereczk Lajos – Puskás-csoport

Sz. Csíksomlyó, 1921. aug. 1. Letartóztatásakor (1959. jún. 6.) tanár a csíkszeredai Vegyes Líceumban. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt; a MAT Katonai Ügyészsége a 91/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1959. szept. 15-én, Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán 8 évi börtönbüntetésre a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Büntetését a marosvásárhelyi börtönben töltötte, 1963. jan. 14-én szabadult. Szabadulása után a csíkszeredai városi közüzemeknél, a helyi fürdővállalatnál, majd a Hargita megyei Ipari Szövetkezetek Szövetségénél volt tisztviselő. Elhunyt 1981. jan. 7-én Csíkszeredában. 1997-ben post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmet.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress

Bereczki András – Dobai-csoport

Sz. Szilágyozovány, 1926. máj. 19. Letartóztatásakor (1957. márc. 21.) előadótanár a Bolyai Tudományegyetemen, a közgazdasági karon. A Dobai István-féle memoran-

dum társszerzőjeként állították bíróság elé a kolozsvári Katonai Törvényszéken 1957. szept. 24–25-én tartott tárgyaláson, amelynek lezárultával 15 év börtönbüntetésre ítélték. A kolozsvári Securitatéről még a tárgyalás előtt Szamosújvárra vitték. 1958 őszén Jilaván át Pitești-re, onnan 1960 júniusában Désre került, 1963 decemberében ismét Szamosújvárra, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott szabadulásáig (1964. júl. 30-ig). Hazatérése után könyvelő-ellenőr volt a kolozsvári közétkeztetési vállalatnál (TAPL). *Hét és fél nap* c. börtönm emlékezései egyelőre kéziratban vannak. Meghalt 2005. márc. 6-án.

Forrás: Roske I. 266; Ionițoiu I. 185 (neve „Bereky” alakban); Veress

Bereczki Dénes

Sz. Seprőd, 1896. ápr. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége állította bíróság elé, a társadalmi rend elleni intenzív propaganda vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 301/1959. sz. dossziéval. A vád szerint Szabadi Istvánnal együtt dicsőítették a magyar forradalmat, becsmérelték a kollektivizálás érdekében hozott állami intézkedéseket.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 756.

Bereczki János – Jehova-tanú

Sz. Gyalár, 1905. szept. 8. [Pál-Antal: szept. 17.] Cipész. Letartóztatták Kebele községben, 1960. máj. 18-án. [Pál-Antal: Már előzőleg börtönben volt, 1960. máj. 25-én 2 évre ítélték, katonai szolgálat megtagadására való izgatás vádjával.] A 96/1960. sz. dossziéval, Korpos Mária jehovista csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, valamint a 325. paragrafus a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés és tiltott kiadványok terjesztése miatt helyezték vád alá. Ítélete 4 év 4 hónap, amelyet a szamosújvári börtönben töltött. Szabadult 1964. jún. 22-én. Elhunyt Székelybőn, 1992. jan. 24-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 802; MT 2005.

Berekméri György – sáromberki csoport

Sz. Sáromberke, 1928. júl. 13. Gazdálkodó [Nagy: gépész]. Letartóztatták 1959. szept. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a sáromberki kollektivizálás-ellenes megmozdulás résztvevőjeként (a szervező megtámadása vádjával), a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 193/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Ügyüket a kolozsvári Katonai Bíróság tárgyalta; a BTK 250. paragrafusának 1. pontja alapján 4 évre ítélték. Börtönéveit Déván, illetve a Dealul Fetei-i aranybányában kényszermunkán töltötte; innen szabadult 1961. okt. 13-án. Hazatérése után mint állategészségügyi technikus dolgozott. Elhunyt 1994. okt. 28-án.

Forrás: Adatlap (Porkoláb Levente); Pál-Antal – MKÜ Lt 655; Nagy Géza

Béres Ferenc

Sz. Gógán, 1934. jan. 6. Marosvásárhelyen villanyszerelő-technikus. Letartóztatták 1959. jan. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység (1954-től kezdve folyamatos párt- és rendszerellenes kijelentések) vádjával, a 28/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 575.

Béres Sándor – *vizsgálati fogság*

Sz. Vadad, 1913. jan. 22. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. júl. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 14/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Mivel azonban kiderült, hogy a vád rosszindulatú feljelentésen alapult, másnap, júl. 17-én felmentették a társas gazdaság elleni lázítás vádja alól.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 631.

Berki Dénes – *Jehova-tanú*

Sz. Szentgerice, 1909. nov. 8. Kovácsmester. A kolozsvári Katonai Bíróság 1956. nov. 2-ai, 325/1956. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának b) betűje alapján 7 évre ítélte. Az ítélet szerint a büntetésbe beszámítják az 1955. ápr. 16. – dec. 14. közötti és az 1956. aug. 21-től kezdődő előzetes letartóztatást is [MT: letartóztatták 1958. aug. 4-én]. Büntetését letöltve, Ostrovról szabadult 1962. dec. 25-én. Hazatérése után kovácsmesterségét Harasztkeréken folytatta. Elhunyt 1996. jún. 10-én.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Berki József

Sz. Pusztahidegkút (Szatmár m.), 1917. márc. 5. Letartóztatták Szatmárnémetiben 1957. máj. 15-én. A BTK 209. paragrafusa alapján a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával 20 év kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1964. ápr. 14-én szabadult. Elhunyt Szatmárnémetiben, 1983. júl. 30-án.

Forrás: SZD/362.

Bernád Antal – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1924. márc. 24. Gazdálkodó és juhásztor Gyergyószentmiklóson. Letartóztatták 1957. máj. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége az Ungvári-féle jehovista csoportban állította bíróság elé a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Bernád József – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1920. [MT: 1921.] jan. 20. Vasúti pályaőr. Letartóztatták 1957. máj. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége az Ungvári-féle jehovista csoporttal, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. Ítélete 7 év volt. Szabadult 1964. ápr. 14-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410; MT 2005.

Berszán Mihály – *SZIT, vizsgálati fogság*

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1938. szept. 10. Lakatos. A büntetőeljárás kezdeti dátuma: 1958. márc. 15-e, letartóztatták márc. 30-án, Szabó Lajos vallomása alapján, azzal a váddal, hogy tagja volt a Székely Ifjak Társaságának, illetve tudott róla. A MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 87/1958. sz. bűnügyi ügyiratcsomóban a besorolása a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján történt. Mivel a vád nem bizonyosodott be, elejtették, és 1958. ápr. 4-én szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 471.

Bethlen Farkas – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Bonyha, 1913. jún. 17. Letartóztatásakor (1957. dec. 30.) Bukarestben dolgo-

zott mint kutatómérnök. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén 22 évi [Veress: 20 évi] kényszermunkára ítélte. Börtönéveit Jilaván és Galacon töltötte, volt a Brăilai Nagysziget több munkatáborában is. 1964-ben szabadult. Szabadulása után kitelepedett Nyugatra. Angliában élt, és itt szintén mint kutatómérnök dolgozott.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress

Bethlen György

Földbirtokos. [Veress szerint a Szoboszlai-perben ítélték el. Tófalvi szerint nem.] A jilavai és a nagyenyedi börtönben volt. Elhunyt.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Ionițoiu I. 190; Veress

Bibó László – *ev. teológusok csoportja*

Sz. Apáca, 1939. febr. 26. Egy 1956 nov. 13-án kelt s a cenzúrán fennakadt levele alapján már 1956 őszétől a Securitate érdeklődésének körében volt (1956 és Románia). Letartóztatásakor (1958. okt. 29.) III. éves magyar evangélikus teológus Kolozsváron. Letartóztatása után a Securitatén szintén készült róla cella-besúgóji jelentés. A kolozsvári Katonai Törvényszék a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 9 évi börtönre ítélte. 1959. máj. 16-ig a kolozsvári Securitate fogdájában volt, majd 1959. okt. 1-ig Szamosújváron. Innen a Brăilai Nagyszigetre került, ahol Stoenești, Salcia, Grădina kényszermunkatáborában dolgozott. Utóbbi helyről szabadult 1963. jan. 29-én. Teológiai tanulmányait nem folytathatta; 1963–1974 között az apácai Erdőgazdasági Vállalatnál, 1974–1976 között a Kovászna megyei Legelőgazdálkodási Hivatalnál, 1976–1997 között a bodoki mezőgazdasági gépesítési állomáson dolgozott, 1997-től nyugdíjazásáig (1999) a Kovászna megyei Pénzügyigazgatóság tisztviselője. Ma Sepsiszentgyörgyön lakik.

Forrás: Adatlap (Kiss Béla); 1956 és Románia (42, 94. és 110. sz. dokumentumok); Nagy Benedek; Roske I. 274; Caravia

Biczó János – *EMISZ*

Sz. Alsórákos, 1941. jan. 19. Vasesztergályos. Részt vett az EMISZ 1957. márc. 15-i fehéregyházi koszorúzásán. Letartóztatásakor (1958. szept. 6.) családjával Újtusnádon élt. Az EMISZ 3. csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. dosszié keretében. 1959 márciusában ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 12 év börtönre a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján. A marosvásárhelyi börtönből 1959 szeptemberében Salcia kényszermunkatelepére került, majd Strâmba, Luciu-Giurgeni következett. 1964 májusában, mivel szakmája vasesztergályos volt, Nagyenyedre került, a börtönhöz tartozó vasgyárba. Innen szabadult 1964. jún. 14-én. Szabadulása után az újtusnádi kollektív gazdaságban, majd a csíkszeredai IMTF-nél, illetve az IRTA-nál szakmájában dolgozott, 1991 óta nyugdíjas. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 56-os Emlékérmet.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Bara; Veress; Gagy-Balla István CD; Nagy Benedek; Lay-névsor

Bieltz Martin

Sz. Kisekemező (Szeben megye), 1936. máj. 9. Villanyszerelő. Letartóztatták

1960. szeptember 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége Kovács Imrével együtt, a 118/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján a társadalmi rend elleni ténykedés miatt helyezte vád alá. A vád szerint 1955-től kezdődően, amikor Bögöz községben tevékenykedett, rendszerellenes megnyilvánulásai voltak. 1958-ban kapcsolatot alakított ki Kovács Imrével, akivel együtt rádiót vettek, abban 1958–1959-ben a nyugati adásokat hallgatták, és azok kommentálásával a népi demokratikus rendszer elleni hangyételű beszélgetéseket folytattak. 1958-ban névtelen levelet írt a londoni rádióknak, amelyben rágalmazta a romániai rendszert.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 804.

Bige János – *telefonista csoport*

Sz. Torrington (USA), 1915. febr. 4. Postai dolgozó volt Nagybányán. Letartóztatták 1957. aug. 13-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ellenforradalmi összeesküvés feljelentésének elmulasztása vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. paragrafusának 3) és 1. paragrafusának c) pontja alapján, 1957. nov. 11-én kelt, 1797. sz. ítéletével 6 évre ítélte. A vád szerint Popescu Ioan még 1956 májusában megismertette az általa létrehozott felforgató szervezettel, ő ugyan nem lépett be, de fel sem jelentette. Börtönéveit Szatmáron, Szamosújváron, a stoenești-i, grădinai kényszermunkatáborokban töltötte. Ostrovról szabadult 1963. jan. 29-én. Az ítélettel vagyont is elkobozták, felesége nem kapott munkát, gyermekeit nem vették fel az iskolába.

Forrás: SZD/144 (+ mellékletek). (Az ítéletben „Bighea Ioan” néven szerepel.)

Bihari Ferenc

Sz. Tenke, 1903. jún. 30. Cipész. Letartóztatták 1956. nov. 17-én. Nagyváradon ítélte el a Katonai Bíróság 5 év 6 hónapra. A nagyváradi, a szamosújvári börtönben és a Duna-deltában volt; 1962 májusában szabadult a Brăilai Nagyszigetről, Ostrovról. Hazatérése után a helyi CAP-nél dolgozott. Meghalt 1970. okt. 1-jén Tenkén.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek)

Bihari Sándor

Sz. Tenke, 1937. Letartóztatásakor (1956. nov. 17.) fémipari technikus. Nagyváradon ítélték el 3 évre. 1959-ben szabadult. Utána munkatelepről munkatelepre hányódott, 1964-ben öngyilkos lett.

Forrás: Adatlap

Bikfalvy György – *SZVISZ*

Sz. Tasnád, 1943. máj. 14. Műbútorasztalos. Letartóztatták 1961. jan. 13-án Tasnádon. A BTK 209. paragrafusa alapján 15 év börtönre ítélte 311/1961. sz. ítéletével a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban kezdte, majd Jilaván és Galacon keresztül a Brăilai Nagyszigetre, Grădina kényszermunkatáborába került. Itt volt egészen 1964 májusáig. Ekkor Galacon és Jilaván át visszavitték Szamosújvárra, ahonnan [Emlékkönyv 2004: a Duna-deltából] 1964. aug. 1-jén szabadult. Hazatérése után a szakmájában dolgozott, közben elvégzett egy faipari technikumot. 1989 után a tasnádi bútorgyárban minőségi ellenőr, majd egyéni vállalkozó. 1998-tól betegnyugdíjas. Visszaemlékezéseit közölte az Erdélyi Napló, 2003. okt. 28-i számában.

Forrás: SZD/69 (+ melléklet); Emlékkönyv 2004. 34; P. Sebők: SZVISZ

Biki Károly – Sass Kálmán-csoport

Gazdálkodó Érmihályfalván. A Sass Kálmán-perben 20 évre ítélték.

Forrás: Balaskó; Veress

Bincsó János

Sz. Marosvásárhely, 1914. júl. 21. Pék. Letartóztatták 1958. szept. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 241/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi események idején ellenforradalmi tartalmú cédulákat írt és ragasztott a falakra. Ezt az akcióját egészen letartóztatásáig folytatta, sőt gyalázkodó tartalmú levelet is küldött a marosvásárhelyi milíciának. Ekkor 2 évre ítélték. Szabadult 1960. szept. 24-én. Másodszor letartóztatták 1961. aug. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége által összeállított, 95/1961. sz. dosszié szerint horogkeresztes cédulákat szórt szét Marosvásárhely utcáin.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 524, 860.

Biró Ágoston

Sz. Csíkszenttamás, 1941. júl. 22. Gazdálkodó [HT: vasúti alkalmazott]. Letartóztatták 1959. szept. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége Csáki Vilmosmal együtt állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 203/1959. sz. dossziéval. A vád szerint a vészfék meghúzásával megállítottak egy tehervonatot, és a személyzetet a rendszert szidalmazó szavak kíséretében kövel meghajigálták. Ült 4 év és 9 hónapot, többek között Szamosújváron.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 644; HT 2005.

Biró Benjámín

Baróton volt középiskolás diák. Józsa Csabával 1956. október végén Magyarországra szökött, segíteni a forradalmat. Debrecenben tartóztatták le 1957. márc. 11-én, majd márc. 18-án átadták a román hatóságoknak. Tiltott határátlépésért, a BTK 267. paragrafusának 1. pontja alapján 3 és fél évre ítélték.

Forrás: Józsa Csaba Adatlapja

Biró István

Sz. Csíkkarcfalva, 1910. máj. 4. Gazdálkodó. Először 1956. nov. 13-án tartóztatták le nyilvános izgatás vádjával (állítólag nyilvánosan szidta a kommunistákat és ki nyilvánította rokonszenvét a magyar forradalom iránt), de nov. 17-én elrendelték a bűnügyi eljárás megszüntetését. Másodszorra 1959. szept. 12-én [HT: szept. 15-én] tartóztatták le, ekkor a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 201. sz. dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. 1962. okt. 15-én szabadult. Meghalt Csíkkarcfalván, 1984-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 349, 662; HT 2006.

Biró Károly – EMISZ

Sz. Egerpatak (Háromszék m.), 1939. ápr. 22. Letartóztatásakor Medgyesen lakott és géplakatos volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. 15 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Biczó- és Lay-névsor

Bíró Károly – Fekete Kéz

Sz. Csíkszenttamás, 1941. dec. 8. Gyulafehérváron kántorképzőbe járt, de nem fejezte be, hazatért és otthon gazdálkodott. 1960. október 26-án tartóztatták le. [Pál-Antal: Vád alá helyezésének alapja a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, amelyet később 1. pont első bekezdésre változtattak, a 83/1960. sz. dossziében.] A kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönre ítélte a Fekete Kéz szervezetben való tevékenységéért a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. 1963 nyarán Luciu-Giurgeni-ben a mezei munkán Hadnagy Istvánnal együtt szökést kísérelt meg. Amikor elfogták őket, öt helyben agyonlőtték.

Forrás: Adatlap (+ ügyiratok, Bara Lajos; Páll László); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; Gáspár Domokos visszaemlékezése: Gagy-Balla CD.

Bíró Sándor

Sz. Nagyadorján, 1897. március 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1962. március 12-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, Balogh Ábellel együtt, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 46/1962-es bűnügyi dossziéval. Az ügyiratok szerint korábban, 1947-ben, 18 hónap javítóbörtönre volt ítélve, terrorcselekmény kísérlete miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 907.

Bíró Vencel – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1907. dec. 26. [Adatlap 2: dec. 25.] Gazdálkodó. Először 1954. jún. 18-án tartóztatták le a kollektív gazdaság ellenzése és a helyi párttagok megfenyegetése miatt. A BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján állította bíróság elé a 49/1954. sz. dossziéval a brassói Katonai Ügyészség. Másodszor 1959. szept. 23-án tartóztatták le, ekkor a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részesség, szórólapok osztogatása vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 210/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kihallgatások alatt brutálisan bántalmazták. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el marosvásárhelyi tárgyalásán 9 év börtönre. Szabadult 1964. ápr. 15-én. Utána otthon gazdálkodott. Elhunyt Tekerőpatakon, 1973. október 23-án.

Forrás: Adatlapok; Pál-Antal – MKÜ Lt 2, 671; HT 2005; HT 2006.

Bissingen Erzsébet

Sz. Meggyesfalva, 1899. aug. 7. Letartóztatása (1959. okt. 19.) előtt Marosvásárhelyen lakott mint kitelepített földbirtokos. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának a) betűje, valamint a 284/1947-es Törvényerejű rendelet 2. és 14. paragrafusai alapján helyezte vád alá a 274/1959. sz. dossziéval. A vádirat szerint a lakásán összegyűjtő volt földesurakkal gyalázta a rendszert, 1956-ban az „ellenforradalom” melletti rokonszenvét és a Szovjetunióval szembeni gyűlöletét fejezte ki. 1955-ben a 15 évre ítélte Tisza György, egy illegális adventista szekta vezetője számára ellenforradalmi kiáltványt gépelt le.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 731.

Blényesi István

Forrás: Kov 2005.

Bocz Ádám

Sz. Köpec, 1923. máj. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 6-án, izgatás vádjával (okt. 28-án a faluban, nyilvános helyen Bogáti Gáborral együtt forradalmi tette buzdította társait, a „Talpra magyar”-t szavalta, és magasztalta a magyarországi eseményeket). A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, 278/1956. sz. alatt állította össze bűnügyi ügyiratcsomóját.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 323; Nagy Benedek

Bocsai József

Sz. Menyő, 1925. A szamosújvári börtönben halt meg 1959-ben.

Forrás: Ionițoiu I. 212.

Boda Gyula – Fosztó-csoport

Sz. Zetelaka, 1893. máj. 15. Gazdálkodó. Letartóztatták Erdőfűlében, 1958. nov. 26-án. A társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok tartása vádjával a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a BTK 209. paragrafusa és a 327. paragrafus c) pontja alapján állította bíróság elé a 287/1958. sz. ügyiratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545.

Boda Gyula

Sz. Nagybacon, 1928. dec. 1. [Pál-Antal: nov. 30.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. dec. 21-én. A MAT Katonai Ügyészsége nyilvános izgatás vádjával, a 357/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyar forradalom napjaiban a néptanácsnál román-, szovjet- és kommunistaellenes kijelentéseket tett. A BTK 327. paragrafusának 3. pontja és a 157. paragrafus alapján 1957. ápr. 7-én [Adatlap: ápr. 25-én] 4 évre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék. Marosvásárhelyen, Jilaván, Szamosújváron, a Duna-deltában töltötte börtönéveit. 1960. dec. 19-én szabadult, büntetésének letöltése után. Hazatérve Nagybaconban, majd Baróton dolgozott. Elhunyt 1995. máj. 29-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 351; Balogh: És te hol voltál... (Az ítélet rövidített szövegét közli 229–230.); Lipcsey 2004 20–21.

Boda Sámuel – Bethania-mozgalom, zilahi csoport

Sz. Diószad, 1919. Gazdálkodó. Letartóztatták Zilahon, 1958. jún. 17/18-án. A nagyváradi [Bilincsek...: a kolozsvári] Securitatén volt vizsgálati fogságban. A kolozsvári Katonai Bíróság a Bethania zilahi csoportjának perében 7 év börtönre ítélte. A szamosújvári börtönben, majd Peripraván töltött 7 hónapot. Onnan szabadult 1963. jan. 7-én, majd visszatért falujába, később beköltözött Zilahra.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert; Balogh Béla); Veress

Bódi János – EMISZ

Sz. Miklósvár, 1938. febr. 20. Autószerelő. Letartóztatták 1958. szept. 7-én. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. ügyiratcsomóval, az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság a 234/63. sz. ítéletével 13 évre [Lay: 10 évre] ítélte. Börtönéveit Szamosújváron, majd a Brăilai Nagysziget és a Duna-delta több kényszermunkatáborában [Stoenești, Periprava, Luciu-Giurgeni, Grădina) töltötte. Ostrovról szabadult 1964. aug. 3-án. Hazatérése

után a brassói gördülőcsapágy-gyárban dolgozott autószerelőként. Közben elvégzett egy kétéves szakiskolát. Jelenleg nyugdíjasként szülőfalujában él.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Lay-névsor

Bódi Sándor

Sz. Esztró, 1930. szept. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. aug. 13-án. A társadalmi rend elleni izgatás vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 7 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit Szamosújváron, a Duna-delta és a Brăilai Nagysziget munkatelepein töltötte. Szabadult 1963. aug. 13-án.

Forrás: SZD/28.

Bódis Pál – SZVISZ

Sz. Mezőtelegd, 1936. okt. 21. [Emlékkönyv: 1942.] Villanszerelő volt Nagyváradon a tartományi villamosműveknél. Letartóztatták 1961. jún. 25-én. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében, feljelentés elmulasztásáért 4 [Emlékkönyv: 3] évre ítélték. Jilaváról 1962 májusában Luciu-Giurgeni-be, az ottani kényszermunkatáborba került. 1963. jan. 25-én Jilaváról [Emlékkönyv: 1964 májusában a Duna-deltából] szabadult. Hazakerülése után egy ideig korábbi munkahelyén, majd a mezőtelegdi gép- és traktorállomáson dolgozott. 1967-től betegnyugdíjas. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004.

Bodnár Lajos – Botos-csoport

Sz. Avasfelsőfalu, 1939. júl. 31. Letartóztatásakor (1957. nov. 27-én) az avasfelsőfalusi szövetkezeti bolt eladója volt. A BTK 209. paragrafusának 1. pontja, a 8. paragrafus és a 25. paragrafus 6. pontja alapján, ellenforradalmi szervezkedés vádjával, mint „összekötőt”, 1959. jan. 5-i tárgyalásán 20 év kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Szamosújvárról szabadult 1964. jún. 25-én.

Forrás: SZD/60 (+ melléklet)

Bodnár Márton – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1942. dec. 22. Letartóztatásakor (1960. nov. 7.) középiskolai tanuló. Feljelentés elmulasztásáért a SZVISZ-perben a BTK 209. paragrafusa alapján a kolozsvári Katonai Törvényszék 5 év fogházra ítélte. A nagyváradai börtönben volt, majd Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborába, később Grădinára került. Innen szabadult 1963 januárjában. Szabadulása után egy ideig segédmunkás volt, majd érettségizett és mezőgazdasági mérnöki diplomát szerzett. Jelenleg Budapesten él.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004.

Bodó Ágnes – csíkcicsói csoport

Sz. Csíkcicsó, 1926. ápr. 8. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a csíkcicsói kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Bodó Dezső – Kimpján-csoport

Gyergyószentmiklósi. Letartóztatták 1957 decemberében. A temesvári Katonai

Bíróság a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, 77/1958. sz. ítéletével, az államrend elleni szervezkedés vádjával 7 év börtönre ítélte.

Forrás: Kimpián György Adatlapja; Veress

Bodó Ignác – *vizsgálati fogság*

Sz. Csíkszentmárton, 1921. szept. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 3-án, azzal a váddal, hogy több alkalommal irredenta, nacionalista énekeket énekelt. A MAT Katonai Ügyészsége, amely a 188/1959. sz. dossziét ügyében összeállította, szept. 9-én a vádat elejtette.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 651.

Bodó Sándor

Sz. Székelyszentkirály, 1916. szept. 8. Gazdálkodó, volt csendőr. Letartóztatták 1959. ápr. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a 87/1959. sz. dossziével állította bíróság elé. A vád szerint rendszeresen izgatott a társas gazdaság ellen, 1956-ban a forradalom iránti rokonszenvről és szovjetellenességről tanúskodó kijelentéseket tett.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ 594.

Bodó Sándor

Sz. Csittszentiván, 1938. aug. 9. Kőműves. Letartóztatták 1958. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 2. pontja és a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, Barabási Bélával és Kenyeres Andrással együtt, a 267/1958. sz. dossziével állította bíróság elé. A vád szerint terrorista akcióval fenyegették meg a helyi milíciaőrs parancsnokát.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 537.

Bodor József

Sz. Mezőpanit, 1901. márc. 19. Letartóztatták 1958. júl. 26-án. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, s a MAT Katonai Ügyészsége a 176/1958. sz. ügyiratcsomóval, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján állította bíróság elé a kollektív gazdaság és a kommunisták ellen tett kijelentései miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 493.

Bodor Lajos

Sz. Kovászna, 1917. Lázítás vádjával 9 évre ítélték. 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben, előtte Nagyszebenben volt.

Forrás: Ciupea

Boér László

Sz. Érszakácsi, 1938. szept. 16. Letartóztatásakor (1957. jún. 11.) szülőfalujában, a kollektív gazdaságban dolgozott. A társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján a nagyváradi Katonai Bíróság 3 év börtönre ítélte. A Brăilai Nagyszigetről, Ostrovról szabadult 1960. jún. 11-én. Szabadulása után a szatmári Unio gyárban volt lakatos.

Forrás: SZD/130 (+ melléklet)

Boga Ágoston – *csíkkozmási csoport*

Sz. Csíkkozmás, 1923. febr. 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A

MAT Katonai Ügyészsege a csíkkozmási kollektivizálás-ellenes szervezkedés (alírásgyűjtés) vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 236/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Szabadult 1960. márc. 2-án. Meghalt 1978-ban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696; HT 2006.

Boga Gábor – Fosztó-csoport

Sz. Erdőfüle, 1889. nov. 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 26-án. A társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok tartása vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus c) pontja alapján a marosvásárhelyi Katonai Ügyészesség állította bíróság elé a 287/1958. sz. ügyiratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545.

Bogács Ferenc – vizsgálati fogság

Sz. Csíkmadaras, 1930. máj. 27. Gazdálkodó. Letartóztatásban volt 1956. nov. 13–17-e között. A MAT Katonai Ügyészségének 353/1956. sz. dossziéjában, egy be nem igazolódott feljelentés szerint államellenes szervezkedésben lett volna része. A vádat elejtették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 348.

Bogátai Erzsébet

Sz. Alsóorbó, 1938. jún. 6. Letartóztatták 1957. jún. 25-én. 6 évre ítélték. Szabadult 1963. aug. 20-án.

Forrás: MT 2005.

Bogáti Gábor

Sz. Köpec, 1925. ápr. 6. Letartóztatásakor (1956. nov. 6.) kereskedő volt a köpecbányai bányavállalatnál. 1956. október 28-án nyilvános helyen kijelentette, hogy Köpecen is forradalom lesz, mint Magyarországon, és ő lesz a vezetője, viszi a zászlót, és igazságot tesz. A BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános izgatás vádjával helyezte vád alá Bocz Ádámmal együtt a MAT Katonai Ügyészsege a 281/1956. sz. ügyiratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 326.

Bogyi György

Sz. Borszék, 1892. júl. 4. Munkás volt Borszéken. Szabadlábbon hallgatták ki. A BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján „fajgyalás” vádjával állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsege, a 212/1956. sz. ügyiratcsomó alapján. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 299.

Boitor Vasile – Botos-csoport

Bojki Mihály

1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Veress

Bokor Dénes

Sz. Vadad, 1936. máj. 4. Letartóztatták 1957. nov. 30-án. 6 évre ítélték. Szabadult 1959. okt. 10-én. Vadadon lakik.

Forrás: MT 2005; Veress

Bokor Károly

Sz. Betfalva, 1920. jan. 11. Ügyvéd, bűnügyi dossziéja megnyitásakor a szent-

keresztbányai vasüzemben volt fordító. Szabadlábbon helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége, a gyár igazgatójának feljelentése nyomán, a BTK 327. paragrafusa alapján, a 22/1956. sz. dossziéval, nyilvános izgatás vádjával, amely szerint egy gyűlésen kijelentette: „Az RMP II. Kongresszusa nem más, mint hamis propaganda a Nyugat felé.” Ügye pártfegyelmivel ért véget. Bíróság elé nem került.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 254.

Bondár Sándor

Sz. Nagyszalonta, 1916. dec. 1. Letartóztatták 1959. márc. 16-án. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el 1959. máj. 22-én tartott tárgyalásán rendszerellenes tevékenység vádjával 7 év börtönre. Börtönéveit Nagyváradon és Jilaván kezdte, majd megjárta a Duna-delta (Grind) és a Bräilai Nagysziget (Luciu-Giurgeni, Grädina) kényszermunkatelepeit. Grädináról szabadult 1964. jún. 23-án. Visszaemlékezései kéziratban. Sorsáról terjedelmes cikk jelent meg a Bihari Naplóban (1990. jún. 3.). Elhunyt Nagyszalontán, 1995. márc. 3-án.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress

Bónis Pál – SZVISZ

Forrás: Szilágyi József SZVISZ-névsora

Borbély Domokos

Sz. Csittszentiván, 1920. máj. 23. Gépkocsivezető. Letartóztatták 1958. júl. 28-án. A kolozsvári Katonai Bíróság 342/68. sz. ítéletével 10 [MT: 12] évre ítélte, életveszélyes fenyegetés vádjával. 1958–1960-ban Jilaván, majd a Bräilai Nagysziget kényszermunkatáborában volt. 1964. jún. 22-én Giurgeni-ből szabadult. 1986-ig mint gépkocsivezető dolgozott a SEMEST vállalatnál. Elhunyt Mezőpaniton, 2002. okt. 6-án.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Borbély István

Sz. Bukarest, 1937. febr. 11. Letartóztatták 1958. szept. 30-án. A 118-as törvény juttatásaira vonatkozó határozat adatai szerint tanúkkal igazolta, hogy politikai elítéltként 1959. szept. 30. – 1968. jan. 11. között Temesváron, Peripraván, Grinden, Salscián volt. Székelyudvarhelyen lakott.

Forrás: HT 2006.

Borbély-Bartis József – Borbély József (1905)

Borbély József – Sass Kálmán-csoport

Sz. Biharfélegyháza, 1911. jan. 29. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. júl. 28-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, 1958. okt. 4-én az 1448/1958. sz. ítélettel, hazaárulás vádjával, a BTK 186. paragrafusának 1. bekezdése, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje, valamint a KIgTk 292. paragrafusa alapján életfogytiglani fegyházra [Balaskó: 25 évre] ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Pitești-en és Szamosújváron töltötte, innen szabadult az 1964-es kegyelmi rendelet alapján. További sorsáról nincsenek adataink, halála időpontját sem ismerjük.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 36; Varga: A fegyencélet... 131–132; Veress

Borbély József – Jehova-tanú

Sz. Gyergyóremete, 1905. márc. 2. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 15-én. Az Ungvári Mihály-féle jehovista csoportban, a 233/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság 22 év kényszermunkára ítélte. Szabadult 1964. júl. 30-án. Elhunyt Gyergyóremetén, 1990-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410; HT 2006 (neve ott Borbély-Bartis József).

Borcsa Mihály – EMISZ

Sz. Budapest, 1919. júl. 19. Brassóban volt tisztviselő. Letartóztatták 1958. aug. 9-én. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. ügyiratcsomóval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával állította bíróság elé. 25 évre [Lay: 20 évre] ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Bordás Attila – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1941. okt. 3. Letartóztatásakor (1958. márc. 14. [Pál-Antal: márc. 15.]) középiskolai tanuló Sepsiszentgyörgyön. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A MAT Katonai Ügyészsége „Szalai Attila és társai” csoportjában, a 66/1958. sz. ügyiratcsomóval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 12 év börtönre ítélte (1958. jún. 3.). Ítéletük véglegessé válása után Jilaván át az Ocnele Mari-i fiatakorúak börtönébe, onnan 1959-ben Nagyenyedre vitték. 1960–1964 között a szamosújvári börtönben, illetve a börtönhöz tartozó bútorgyárban töltötte büntetését. Innen szabadult 1964. ápr. 8-án. Középiskoláit elvégezte (1964–1966), s a sepsiszentgyörgyi Faipari Kombi-nátban (CPL) dolgozott (1964–1998).

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress; Oral History Archívum (Gagyiballa)

Boros István – szilágysomlyói csoport

Sz. Récse (Szilágy m.), 1925. szept. 15. A második világháború végén (1945. febr. 20. – 1946. aug. 3. között) szovjet hadifogságban volt. Letartóztatásakor (1956. dec. 6.) szakképzetlen munkás Szilágysomlyón. Kihallgatása a nagyváradai Securitatén folyt; tárgyalása ugyanitt. A BTK 209. paragrafusának 3. pontja alapján ítélték el 7 év börtönre. 1958 tavaszáig a nagyváradai börtönben volt, onnan Szamosújvárra, 1959 szeptemberében a Brăilai Nagyszigetre, Salcia kényszermunkatelepére került, majd vissza Szamosújvárra, ahonnan 1963. jan. 18-án szabadult. Szilágysomlyón lakik.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Kacsó; Veress

Bors Antal

Sz. Csíkszentsimon, 1916. márc. 7. Gazdálkodó Csíkszatószezen. Letartóztatták 1959. okt. 27-én, de az ügyészségi dosszié szerint már korábban elítélték, 15 évre, egy „népi gárda” nevű, 1949–1952 között létezett szervezet tagjaként. Vizsgálati fogságban akkor (1951. szept. 26-án történt letartóztatását követően) a csíkszeredai és a brassói Securitatén, elítélése után Marosvásárhelyen, Jilaván, Nagyenyeden s a Dunacsatornánál, Capul Midián volt. 1959-ben a MAT Katonai Ügyészsége a kollektivizá-

lás elleni ténykedés vádjával (kezdeményezője volt egy Bukarestbe készülő tiltakozó küldöttségnek, névtelen levelet küldött a mezőgazdasági minisztériumba), a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 321/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Szabadulása után hazatért Csíkszentsimonba.

Forrás: Adatlap (Bara Lajos); Pál-Antal – MKÜ Lt 760.

Bors Teréz

Sz. Csíkcساتószeg, 1925. jan. 1. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 232. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint egy, a mezőgazdasági társulás szervezése ellen felizgatott csoport élén vasvillával tüntetett a társas gazdaság ellen, s meg is ütötte a néptanács titkárát. 6 hónapot ült Marosvásárhelyen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 692; HT 2005.

Both Benedek

Zabolai gazdálkodó. Meghalt Tg. Ocnán 1959. aug. 25-én.

Forrás: Ionițoiu I. 247.

Both Károly – kápolnási csoport

Sz. Kápolnásfalu, 1913. jan. 28. [Pál-Antal: jún. 27.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. aug. 30-án [Adatlap: jún. 19-én]. A BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, Dobos Ágostonnal és társaival együtt, nyilvános izgatás („nyilaskeresztes jellegű ellenforradalmi szervezetben való részvétel”) vádjával, a 159/1956. sz. ügyiratcsomóval állította bíróság elé a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség. Marosvásárhelyen ítélte el a Katonai Bíróság 1957. jún. 4-i tárgyalásán 18 év börtönre. Volt Szamosújváron, Jilaván, Fetești-en. Szabadult 1964. aug. 1-jén. Szabadulása után mezőgazdasági munkás volt. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Meghalt 1994. ápr. 25-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 27; HT 2005 (adatai szerint Luciu-Giurgeniben is volt; összesen 7 év 11 hónapot ült; neve ott „Both M. Károly”).

Botos Dumitru-Lichi – nyárádtői csoport

Sz. Nyárádtő, 1900. júl. 8. Raktáros volt a marosvásárhelyi vasútállomáson. Nyárádtőről tartóztatták le 1959. szept. 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 185/1959. sz. dossziéval, a nyárádtői kollektivizálás-ellenes megmozdulás kapcsán állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Botos József – Botos-csoport

Sz. 1939. jan. 22. Üzletvezető volt Avasújvároson. A nevét viselő csoport elsőrendű vádlottjaként halálra ítélték; ítéletét másodfokon (1959. jan. 5-én) életfogytiglani börtönre változtatták. Demeter Mihály is említi adatlapján a „Botos-féle szervezkedést”, amelyben szerinte 1959. aug. 5-én hoztak ítéletet Marosvásárhelyen. 1964-ben szabadult, s hazatért Avasújvárosra.

Forrás: Roske I. 341; Analele Sighet VII. 345; Demeter Mihály Adatlapja

Botos László

Sz. Szatmárnémeti, 1919. nov. 19. Letartóztatásakor (1959. jún. 10.) lakatos technikus. A társadalmi rend elleni izgatás vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján

a kolozsvári Katonai Bíróság 7 év börtönre ítélte. 1962. okt. 5-én szabadult. Szatmárnémetiben lakik.

Forrás: SZD/63.

Botos Valéria – telefonista csoport

Sz. Avasfelsőfalu, 1936. máj. 3. Letartóztatásakor (1957. aug. 10.) telefonkezelő volt Nagybányán. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a Popescu Ioan „zis Guvernatorul” perében, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet alapján 2 év börtönre. Kolozsváron és Csíkszeredában töltötte büntetését, 1959. aug. 9-én Csíkszeredából szabadult. Utána elvégzett egy közgazdasági technikumot; az ADAS-nál, majd a szatmári polgármesteri hivatalban, később egy építkezési vállalatnál volt tisztviselő. Szatmárnémetiben lakik.

Forrás: Adatlap (férje után Negreanu)

Bozsodi István

56-os elítélt. A brassói ARO-ban volt pincér. Lay Imre volt vele a Duna-deltában.

Forrás: Lay-névsor

Böjte Lajos – Jehova-tanú

Sz. Csíkszentdomokos, 1903. febr. 11. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. dossziéval, az Ungvári-féle jehovista csoportban állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Böjte Sándor

Sz. Csíkszentdomokos, 1932. márc. 15. Kolozsváron volt szerszámlakatos. Egy 1958. márc. 20-i besúgói jelentésben már szó van „a rendszer miatt nem publikálható” írásairól, de letartóztatására csak 1959. jún. 3-án kerül sor. Fülöp G. Dénessel közös csoportban helyezte vád alá és ítélte el 7 évre a kolozsvári Katonai Bíróság. A kolozsvári Securitate fogdájából az ítélet kihirdetését követően, 1959 novemberében Szamosújvárra került. Ott a börtönhöz tartozó bútorgyárban is dolgozott, 1962. nov. 4-én onnan szabadult. Hazatérése után szintén Kolozsváron dolgozott. Elhunyt 1964. jan. 2-án.

Forrás: Adatlap; 1956 és Románia (97. sz. dokumentum)

Brezán István – Kimpián-csoport

Letartóztatták 1957 decemberében. Államellenes szervezkedés vádjával ítélte el a temesvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, 77/1958. sz. ítéletével, 1958 márciusában. Szabadulása után Gyergyószentmiklóson lakott.

Forrás: Kimpián György adatlapja; Veress

Brustur Ioan – sáromberki csoport

Sz. Maroslekenca, 1925. máj. 5. A MAT Katonai Ügyészsége által a sáromberki kollektivizálás-ellenes megmozdulás ügyében összeállított 193/1959. sz. dosszié szerint Marosvásárhelyen lakó munkás, Nagy Géza lelkész szerint sáromberki milicista, akit belekeverték a kollektivizálás-ellenes megmozdulásba. Letartóztatták 1959. okt. 1-jén. A BTK 284. paragrafusa 1. pontjának utolsó bekezdése és a 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján helyezték vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 655; Nagy Géza levele (2006. jan. 31.)

Budaházi István – SZVTSZ

Nagyváradon lakott. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében 5 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Budai András

Sz. Ürmös, 1924. Munkás. A rendszer elleni lázítás vádjával 4 évre ítélték. 1957. ápr. 4-étől Fogarason volt.

Forrás: Ciupea

Buja Mária

Több forrás szerint a Szoboszlai-perben letartóztatták és elítélték. A per irataiban az elítéltek között nem szerepel. [Tófalvi: még a letartóztatások kezdete előtt külföldre utazott, s a vádiratban az ő nevéhez kötik a „svájci Orientierung kémközponttal való kapcsolatfelvételt”, ami egy teljesen semleges egyházi kapcsolat tendenciózus felhasználása a per koncepciójának megfelelően.]

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Bujdosó Géza – érendrédi csoport

Sz. Copâlnița [!] (Maros m.), 1902. dec. 21. Állatorvos volt Érendréden. Letartóztatták 1959 novemberében. A kolozsvári Katonai Bíróság mint egy államellenes szervezkedés elsőrendű vádlottját 15 évre ítélte el 1960. szept. 3-i tárgyalásán, 872/1960. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján. A csoport perét a Legfelső Bíróság 1998. máj. 25-én újratárgyalta, a vád alól őt is felmentette.

Forrás: Adatlap 1 (Orosz Márta); Adatlap 2 (Bikfalvy); Veress

Bukovenszky Lajos

Sz. Szilágysomlyó. A Magura Helyiipari Vállalatnál dolgozott mint géplakatos. Nagyváradon ítélték el 3 évre a magyar forradalom napjaiban tanúsított lázító magatartásáért.

Forrás: Joikits Attila

Bulárka István – Szoboszlai-csoport

Sz. Alsócsernáton, 1920. febr. 2. Letartóztatásakor (1957. nov. 1. [OHA: 1958. január 30.]) a szentkatolnai állami gazdaságnál mint főgépész dolgozott. Vizsgálati fogságban a temesvári Securitatén volt. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, valamint 4. és 7. szakasza, továbbá a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 23 év börtönre ítélték [OHA: életfogytiglani kényszermunkára ítélték, amit a fellebbezés során 23 évre mérsékeltek]. A temesvári tárgyalás után előbb Aradra, majd Jilavára, onnan három hét elteltével Galacra vitték. 1960 május–szeptemberében Botoșani-ban, majd Szamosújváron volt; 1962-től a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. 1964. júl. 27-én szabadult. Hazatérése után a helyi állami gazdaságban kapott munkát, 1982 óta nyugdíjas. Alsócsernátonban lakik.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 103–107; Veress; Lázok Klára: Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Burchard Márta – ref. teológusok csoportja

Sz. Kolozsvár, 1942. jan. 16. Letartóztatásakor (1959. márc. 15-én) középiskolás

diák volt. A kolozsvári Securitatén töltött vizsgálati fogság után a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus III. c) pontja alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 1959. máj. 25-én tartott tárgyalása után, 211/1959. sz. végzésével 12 évre ítélte. Volt a csíkszeredai és az Arad-gáji börtönben. Ez utóbbi helyről szabadult 1962. szept. 27-én. Hazatérése után érettségizett, majd az egyetemen két évet végzett, végül fényképész szakképesítést szerzett. Jelenleg Németországban él.

Forrás: Adatlap; Veress

Burján György – Jehova-tanú

Sz. Csiba, 1921. máj. 15. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. nov. 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége Fülöp Lajos jehovista csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Butaru Virgil

Sz. Nagykömlös (Arad m.), 1910. szept. 27. Vasúti tisztviselő Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1958. febr. 27-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa alapján, az 51/1958. sz. dossziéval helyezte vád alá, György Lajos és Moldovan Virgil vasúti alkalmazott kollégáival együtt, a rendszer 1952-től folyamatos (és a magyar forradalom alatt is kifejeződő) becsmérlése miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 458.

Buzás Tamás – csíksicsói csoport

Sz. Csíksicsó, 1903. dec. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A csicsói kollektivizálás-ellenes megmozdulás vezetőjeként helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Bükkösi György – Teleki Ádám-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1920. ápr. 24. Tanár volt Marosvásárhelyen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. bekezdésének c) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 39/1961-es dossziéval állította bíróság elé Sipos Jánossal és Teleki Ádámmal együtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ 841.

C

Chele Gheorghe – *Mikulich-csoport*

Sz. Gyergyóbékás, 1916. nov. 17. Székelykeresztúron volt tisztviselő. Letartóztatták 1958. szept. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 228. paragrafusa és a 128/1958. sz. Törvényerejű rendelet alapján helyezte vád alá a szökésben lévő Mikulich Tibor feljelentésének elmulasztása vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Chindrici Petru – *Botos-csoport*

Sz. Avasfelsőfalu, 1937. jún. 15. Letartóztatták 1957. nov. 26-án. A társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján a Botos-csoport perében 16 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Peripraváról szabadult 1964. jún. 24-én.

Forrás: SZD/49.

Ciorba Vasile – *Botos-csoport*

Forrás: Bura

Crâsnic Arcadie – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Buttyin (Arad m.), 1897. febr. 6. Nyugdíjas jegyző. Letartóztatták 1958. jan. 15-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 7. szakasza, valamint a BTK 51. paragrafusa alapján 15 [Péterszabó 16] évre ítélte. Börtönéveit Temesváron, Aradon, Jilaván és Galacon töltötte, 1964. ápr. 16-án szabadult. Néhány évvel azután meghalt.

Forrás: Tófalvi; Péterszabó 217–218.

Corbu Petru – I. Korbuly Péter – *EMISZ*

Cristian Mihály

Sz. Borszék, 1912. ápr. 20. Kőműves vállalkozó. Letartóztatták 1956. nov. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 269/1956. sz. dossziéval, nyilvános izgatás vádjával állította bíróság elé. A vád szerint nyilvános helyen éltette a forradalmat és a „Talpra magyar”-t szavalta. Ugyancsak a vád szerint 1955-ben már volt elítélve engedély nélküli fegyvertartásért. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte. Börtönbüntetését a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Jilaván és Nagyenyeden töltötte. Innen szabadult 1959. aug. 31-én. Elhunyt 1996. jan. 26-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 319.

Czank József

Sz. 1936. márc. 2. Letartóztatták Nagyváradon, 1957. dec. 10-én. 4 évre ítélték. 1959. dec. 10-én szabadult.

Forrás: Ionițoiu II. 292.

Czédly József – *vizsgálati fogság*

Sz. Arad, 1926. jún. 7. Közgazdász. 1956 őszén osztályvezető volt Bukarestben, a

Mezőgazdasági Minisztériumban. 1957 júliusában a magyar forradalom alatti „meg nem felelő magatartása” miatt leminősítették, majd 1959. márc. 11-én kényszermunkahelyet jelöltek ki számára az Alsó-Borcea szigeten, Pietroiu rizstelepén. Innen szabadult 1959. júl. 31-én. Hazatérése után egy bukaresti vállalat közgazdásza, 1967-ben helyezték vissza a Mezőgazdasági Minisztériumba. 1989 decembere után az RMDSZ bukaresti, majd országos vezetőtestületeiben töltött be felelős tisztségeket. Ma az Új Magyar Szó gazdasági igazgatója.

Forrás: Adatlap

Czell Benjamin – *Fosztó-csoport*

Sz. Kézdimartonfalva, 1904. jan. 12. Ref. lelkész Erdőfülében [Veress: Küsmödn]. Lázítás vádjával először 1951-ben tartóztatták le, s 3 év börtönre ítélték. Akkor a Duna-csatornánál is volt. Másodszor 1958. aug. 26-án [Pál-Antal: nov. 26-án] tartóztatták le Erdőfülében. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a 287/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság a Fosztó-csoportban ítélte el. 1963-ban Grinden volt. Szabadulása után Patakfalván lelkész, onnan ment nyugdíjba 1971. jan. 1-jén. Elhunyt 1987. szept. 26-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545; RefNyInt Lt; Veress; Roske I. 570; Caravia 148.

Czikmántori József

Sz. Kovászna, 1922. szept. 24. Letartóztatták 1959. aug. 26-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 6 évre. A szamosújvári börtönben volt. Szabadult 1963. jan. 13-án. Kolozsváron lakik.

Forrás: Kv. 2006.

Czibalmos Balázs – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyószárhegy, 1935. márc. 24. Gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége, a 83/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, amelyet később az 1. pont első bekezdésre változtattak, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 15. paragrafusának b) betűje és a 17. paragrafus b) betűje alapján, a társadalmi rend elleni tevékenykedés és fegyverrejtegetés vádjával állította bíróság elé. A letartóztatása 1960. aug. 16-án történt [a letartóztatási parancs kelte: aug. 15.]. A marosvásárhelyi Securitatén 1961. jún. 26-ig tartó kihallgatás után a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 109. paragrafus 1. bekezdésének 1. pontja alapján, ellenforradalmi szervezkedésben való részvétel vádjával 22 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi börtönben, majd Jilaván raboskodott, 1961 novemberében vitték ki a Brăilai Nagyszigetre, ahol több kényszermunkatáborban volt. 1964. aug. 2-án Ostrovról szabadult. Utána mint kőműves szakmunkás dolgozott, többszöri, a börtönévekre visszavezethető ideggyógyászati kezelés miatti megszakítással. Gyergyószentmiklóson lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Páll László; HT 2005; Veress

Czibalmos Károly – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyószárhegy, 1940. ápr. 11. [Pál-Antal: ápr. 12.] Géplakatos. A MAT Katonai Ügyészsége, a 83/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, amelyet később az 1. pont első bekezdésre változtattak, a társadalmi rend el-

leni ténykedés vádjával állította bíróság elé. Letartóztatásakor (1960. jún. 26.) a marosvásárhelyi vasúti fűtőházban mint mozdonylakatos dolgozott. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban 1961. jún. 5-ig, akkor a kolozsvári Katonai Bíróság 20 év kényszermunkára ítélte. 1961 szeptemberéig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, akkor kivitték a Brăilai Nagyszigetre kényszermunkatáborba. Volt Luciu-Giurgeni-ben, Piatra-Frecăței-ben, majd Salcián, innen szabadult 1964. aug. 2-án. Szabadulásától 1996. júl. 11-ig (nyugdíjazásáig) a gyergyószentmiklósi gépgyártó vállalatnál mint matricalakatos, illetve metrológus dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; HT 2005; Veress; Gagyi-Balla István CD.

Czirjék István – Jehova-tanú

Sz. Mezőmadaras, 1922. dec. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 123/1959. sz. dossziéval, egy 21 tagú jehovista csoporttal állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján. Ítélete 18 év volt. Szabadult 1964. jún. 22-én. Visszatért Mezőmadarasra.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617; MT 2005; Veress 97.

Czompók Ibolya – Fehér Szarvasok

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1943. jan. 5. Munkás a sepsiszentgyörgyi Dózsa György gyárban. Letartóztatták 1960. december 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 152/1960-as dossziéval állította bíróság elé Daragics Rozáliával és Préda Imrével együtt, a Fehér Szarvasok szervezet perében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 819.

Csákány Zsigmond – Kossuth Kör

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1920. aug. 5. Letartóztatásakor (1958. máj. 1.) mezőgazdasági technikus. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 228. paragrafus alapján állított össze ügyében bűnügyi dossziét a MAT Katonai Ügyészsége 102/1958. sz. alatt, a „Nagy László-csoport – Kossuth Kör” perében. Elhunyt 2002-ben Sepsiszentgyörgyön.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 476.

Csáki Pál

Sz. Börvely, 1915. aug. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. ápr. 25-én Börvelyben. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 4 év fegyházbüntetésre a BTK 209. paragrafusa alapján, a rendszer elleni lázítás vádjával. Szabadult 1961. ápr. 27-én. Elhunyt Börvelyben.

Forrás: SZD/415.

Csáki Vilmos

Sz. Csíkkarcfalva, 1939. dec. 12. Gazdálkodó Csíkjenőfalván. Letartóztatták 1959. szept. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 203/1959. sz. dossziéval, Bíró Ágostonnal együtt állította bíróság elé. A vád szerint Csíkszentdomokos és Marosfő között megállítottak egy tehervonatot, majd a vonat személyzetét kövel hajjigálva, szidták a rendszert.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 664.

Csáky Károly –Bethania-mozgalom, nagyváradi csoport

Forrás: Veress. Neve a mozgalomra vonatkozó irodalomban (Bilincseket...) nem szerepel.

Csala Árpád

Sz. Gyergyócsomafalva, 1941. febr. 7. Tisztviselő. Letartóztatták 1960. június 18-án. A MAT Katonai Ügyészsége Leopold Istvánnal együtt a 81/1960. sz. dossziéval, a BTK 267. paragrafusának 5. pontja alapján, tiltott határátlépési kísérlet miatt állította bíróság elé. A vádirat szerint már volt letartóztatva 1957 elején, a Györfi Árpád vezette titkos csoportosulás tagjaként. A vád akkor az volt, hogy rendszerellenes szövegeket irkáltak az egyik gyergyószentmiklósi iskola és a város több más épülete falaira. Mivel azonban kiskorú volt, akkor nem indítottak eljárást ellene.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 795.

Csalinszky György

Sz. Piskolt, 1921. ápr. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. márc. 14-én. A társadalmi rend elleni tevékenység vádjával 7 év börtönre ítélték. Giurgeni-ből szabadult 1964. jún. 22-én.

Forrás: SZD/269.

Csapó Kálmán

Sz. Magyarcsaholy, 1921. okt. 12. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 20-án. Szatmáron ítélték el 10 évre. Nagybányáról szabadult 1961 márciusában. Hazatérése után a helyi kollektív gazdaságban volt kocsis, illetve éjjeliőr. Elhunyt 1965. júl. 1-jén.

Forrás: Adatlap (Bikfalvy)

Csatlós Csaba – ref. teológusok csoportja

Sz. Felőr (Kolozs m.), 1935. nov. 25. Letartóztatásakor (1959. márc. 15.) IV. éves teológiai hallgató Kolozsváron. A protestáns teológiai hallgatók perében ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 8 év börtönre a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, „a társadalmi rend elleni szervezkedés” vádjával, az 1959. máj. 25-én hozott 211/1959. sz. ítélettel. A kolozsvári Securitatén volt vizsgálati fogságban, börtönéveit ezt követően Szamosújváron töltötte. Onnan szabadult 1964. aug. 1-jén. Hazatérve teológiai tanulmányait nem folytathatta; a börtön bűtorgyárában elsajátított kárpitos szakmában dolgozott Marosvásárhelyen 1967. nov. 20-ig, majd áruszakértőként. Autóbalesetben hunyt el 1972. júl. 19-én. 1996-ban post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Veress; Akik imádkoztak... II. 7–8; Maier 230–232.

Csatlós Ferenc – sáromberki csoport

Sz. Sáromberke, 1929. aug. 6. Gazdálkodó, a helyi néptanács mezőgazdasági referense. Letartóztatták 1959. szept. 8-án. A sáromberki kollektivizálás-ellenes megmozdulás részeseként, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján, a 193/1959. sz. dossziét állította össze ügyükben a MAT Katonai Ügyészsége. A csoport ügyét részben közjogira átminősítve, a marosvásárhelyi Törvényszéken ítélték el 11 évre. A dévai börtönben volt, onnan szabadult 1962 júliusában. Hazatérése után a Gaz-Metannál dolgozott 1994-ig. Elhunyt 2004. okt. 1-jén.

Forrás: Adatlap (Porkoláb Levente); Pál-Antal – MKÜ Lt 655.

Csatlós Jenő – Török-csoport

Sz. Holtmaros, 1944. okt. 28. Temesváron töltötte katonai szolgálatát, amikor 1965. nov. 13-án letartóztatták. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén folyt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság mint a Török István vezette csoport harmadrendű vádlottját ítélte el 1966. máj. 14-én, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával. Kihallgatásuk lejártával, másfél hónap után a nagyenyedi börtönbe vitték, ahol a gyárban dolgozott, ennek következtében büntetéscsökkentéssel 1968. nov. 21-én szabadult. Előbb a galócasi famegmunkáló üzemben dolgozott, 1971 után a csíkszeredai traktorgyárban, a vízgazdálkodási vállalatnál. 1999-től nyugdíjas, 2001-től egyéni vállalkozóként újra dolgozik.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Gagyi-Balla István CD

Csávossy Béla

Sz. Zsombolya, 1898. júl. 21. Földbirtokos volt a Temes megyei Csávoson. 1949. márc. 2-án családjával együtt Craiovára deportálták. Itt tartóztatták le 1959. szept. 26-án. A rendszer elleni izgatás vádjával, közvetlenül: a magyar forradalom alatt tett

kijelentései okán, a craiovai Katonai Bíróság 187/1960. sz. ítéletével, 1960. ápr. 8-i tárgyalásán 5 évi börtönre ítélte. Szabadult 1964-ben Szamosújvárról. Elhunyt Temesváron, 1967. jún. 7-én.

Forrás: Adatlap

Csecs József

Sz. Szabéd, 1912. aug. 30. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. aug. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 172/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1955-től – s a magyarországi események alatt is – gyakran tett a rendszer elleni kijelentéseket, bujtogatott a falu szocialista átalakítása ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 638.

Csepeli Imre – SZVISZ

Forrás: Szilágyi József SZVISZ-névsora

Csepregi Lajos

Sz. Nagysáp (Magyarország), 1920. aug. 15. Gazdálkodó Sepsibükszádon. Letartóztatták 1961. aug. 29-én. A kollektivizálással való szembeszegülés és egy párttag életveszélyes megfenyegetése vádjával a brassói Katonai Bíróság 3 évre ítélte.

Forrás: Ionițoiu II. 276.

Csergedi Béla – Jehova-tanú

Sz. Káposztásszentmiklós, 1931. aug. 6. Első ízben 1953. jan. 10-én tartóztatták le, akkor 2 évre ítélték. Szabadult 1954. aug. 12. Másodszor letartóztatták 1955. ápr. 12-én, és mint Jehova tanúját, nyilvános izgatás vádjával, a 100/1955. sz. bünygyi dosszié alapján állították bíróság elé. Ekkor az 1955-ös amnesztiával szabadult. Harmadszor 1957-ben tartóztatták le [az időpont az ügyészégi iratokban nem szerepel], s Fülöp Lajos és 18 társa perében állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 277/1957. sz. bünygyi dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus alapján

Forrás: MT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt 126. és 417.

Csergő Árpád

Sz. Gyergyószárhegy, 1942. okt. 7. Letartóztatása (1959. szept. 2.) előtt munkás-ként dolgozott Szárhegyen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, lázítás és tiltott irományok terjesztése vádjával, a 180/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1959. május–szeptember között az Eucharisztikus Kongresszus szellemében fogant, ellenséges tartalmú leveleket írt és küldözgetett, többek között a helyi néptanács elnökének is.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 643.

Csernusz Ernő

Sz. Kézdivásárhely, 1917. okt. 30. Lakatos. Először 1952-ben tartóztatták le, ekkor a brassói Katonai Törvényszék 7 évre ítélte rendszerellenes tevékenységért. 1955. okt. 12-én, a 421-es amnesztiarendeleettel szabadult. Másodszor letartóztatták 1959. febr. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján állította bíróság elé, a 44/1959. sz. dossziéval. A vád szerint 1955-ös szabadulása

után tovább folytatta lázító tevékenységét. 1956 októberében Amerika Hangját, Szabad Európát és Londont hallgatta, híreiket kommentálta, s „ellenforradalmi pszichó-zist” igyekezett a lakosságban kialakítani.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 579.

Cseterki János

Sz. Földra (Beszterce-Naszód m.), 1907. jan. 22. [Roske: Alsófüld, Szilágy m.] 1932-től volt ref. lelkész Ördögösfüzesen, ahol többször is került konfliktusba a hatóságokkal: először még 1938-ban, amikor a „Békesség Istentől” köszönésért jelentette fel az állami iskola igazgatója, ekkor azonban felmentették. Másodszor 1946-ban ítélték egyhavi fogházra, mivel a vád szerint a négy magyar év alatt Horthy-nótákat énekelt a faluban. Harmadszor 1948-ban tartóztatták le és ítélték el háromhavi fogházra, tiltott könyvek tartása vádjával. Utoljára 1958. aug. 1-jén tartóztatták le, ekkor a kolozsvári Katonai Bíróság 10 évi börtönre ítélte, „a szocialista államrend elleni mesterkedés” vádjával. Volt a kolozsvári Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén, majd újra Szamosújváron. A 772/1962. sz. kegyelmi rendelettel innen szabadult 1962. okt. 3-án. Hazatérése után egy fél évig állás nélküli. 1963. ápr. 1-jétől kinevezést kapott Magyarbükösre, majd 1963. aug. 1-től Újszékelyre, ahol nyugdíjazásáig (1969. jún. 30.) szolgált. Nyugdíjasként Siménfalván vállalt kiegészítő lelkészi szolgálatot. Elhunyt Székelykeresztúron, 1977. nov. 26-án.

Forrás: Adatlap („Adatszerű élettörténete” mellékletével); Akik imádkoztak... I. 55; Veress; Roske I. 564; Caravia 146–147.

Csibi Dénes

Sz. Gyergyóditró, 1916. ápr. 6. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. szeptember 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 110/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 866.

Csibi Imre

Sz. Gyergyóditró, 1938. dec. 9. Letartóztatták 1958. jún. 23-án. 4 évre ítélték. Utána feltehetően kényszerlakhelyre került, mert a szabadulás dátumaként a hivatalos nyilvántartásban 1963. jan. 14-e szerepel.

Forrás: MT 2005.

Csiha Kálmán – Fodor Pál-csoport

Sz. Érsemjén, 1929. szept. 17. Letartóztatásakor (1957. dec. 14. [MT: dec. 4.; Pál-Antal: a letartóztatási parancs kelte: dec. 3.] ref. lelkész Arad-Gájban. Mint „ellenforradalmi felforgató szervezet tagját” helyezte vád alá a 295/1957. sz. bünyügyi dossziéval a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség. A Fodor Pál-perben feljelentés elmulasztása vádjával, 1958. febr. 27-én kelt 54/1958. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 3. pontjának c) betűje alapján 10 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit 1959 májusáig Marosvásárhelyen és Szamosújváron töltötte, akkor kivitték a Duna-deltába, a grindí kolóniára; 1959 szeptemberétől a Brăilai Nagyszigeten (Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina) különböző munkatáborokban dolgozott. Közben hasfí-

fuszban megbetegedett és a galaci kórházban is volt. Ezután visszakerült Szamosújvárra, onnan szabadult 1964. jún. 23-án. 1964-től lelkész volt Gógánváralján, majd 1970-től Marosvásárhelyen. 1975-ben teológiai doktorátust szerzett. 1990–2002 között az Erdélyi Ref. Egyházkerület püspöke. Több egyházi irodalmi mű, prédikációskötet szerzője; börtönemlékeit *Fény a rácsokon* (Bp. 1992), az utána következő időket *A börtöntől a püspökségig* (Kolozsvár, 2004), Sass Kálmánnal is kapcsolatos gyermekkori emlékeit *Harangszó egy elsüllyedt világból* (Kolozsvár, 2006) címmel megjelent visszaemlékezéseiben elevenítette fel. Jelenleg nyugdíjasként Marosvásárhelyen él.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 420; Kacsó; Veress; Roske I. 564; Ionițoiu II. 277 (neve ott „Csih”); Caravia 147.

Csiki Albert – kápolnási csoport

Sz. Kápolnásfalu, 1892. márc. 9. [Pál-Antal: márc. 11.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. aug. 30-án [Adatlap: 1957. aug. 26-án]. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján „nyilvános izgatás és egy ellenforradalmi szervezet létrehozása” vádjával, a Dobos Ágoston-csoport tagjaként, a 159/1956. sz. ügyiratcsomóval helyezte vád alá. 1953-ban már volt elítélve személyazonossági igazolvány felmutatásának megtagadása miatt. A kolozsvári Katonai Bíróság 7 évre ítélte. Szamosújváron töltötte börtönéveit. Onnan szabadult 1964. máj. 20-án. Elhunyt Kápolnásfaluban, 1986. máj. 10-én. Post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 287.

Csiki András – vizsgálati fogság

Sz. Gyergyóditró, 1917. aug. 10. Salamáson lakott, 1958. febr. 15-én tartóztatták le azzal a váddal, hogy 1956-ban, a parlamenti választások idején ellenséges tartalmú szövegeket íratott, amelyeket a salamási kultúrotthonban helyezett el. A MAT Katonai Ügyészégének 57/1958. sz. ügyiratcsomója alapján megfogalmazott vádat elejtették, s febr. 20-án szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 461.

Csiki Csaba

Sz. 1934. nov. 10. A Bánságból kényszerlakhelyre, a Bărăganba küldték. Veress Sándor 1960–1964 között volt együtt vele a Duna-deltában, Grinden.

Forrás: Ionițoiu II. 277; Veress

Csiki Ferenc – vizsgálati fogság

Sz. Gyergyócsomafalva, 1931. aug. 27. Géplakatos. Letartóztatták 1958. aug. 10-én. A vád: két helyi párttagot Nyomáton halállal fenyegetett meg. A Katonai Ügyészég 187/1958. sz. alatt állította össze bűnügyi dossziéját. Ő, a vádlott maga is párttag volt, s azzal az indoklással, hogy „nem a pártot, hanem egy személyt fenyegetett meg”, a vádat végül elejtették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 502.

Csiki János

Sz. Méréfalva, 1939. máj. 7. Letartóztatásakor (1963. dec. 20.) villanyszerelő. A temesvári Katonai Bíróság tiltott határátlépés vádjával 3 év 6 hónap börtönre ítélte a BTK 118. paragrafusára alapján. Temesváron és a nagyenyedi börtönben volt, szaba-

dult 1967. márc. 8-án. Hazatérése után Gyergyószentmiklóson dolgozott mint vasbetonszerelő.

Forrás: Adatlap

Csiki Sándor

Sz. Marosvásárhely, 1931. febr. 2. Munkás. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség szabadlábbon helyezte vád alá a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 96/1956. sz. ügyiratcsomóval, fajgyalázás vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 267.

Csiki Sándor – EMISZ

Sz. Csíkszentkirály, 1940. jún. 6. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) esztergályos. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. 15 évre ítélték. Jelenleg Magyarországon él.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Nagy Benedek; Lay-névsor

Csipor Lajos – Molnár-csoport

Munkás, a marosvásárhelyi röpcéző csoportból. 1957 augusztusában ítélték el. Veress Sándor együtt volt velük.

Forrás: Veress

Csobotár István – Erdélyi Ifjúság

Sz. Gyergyószentmiklós, 1944. aug. 31. Letartóztatásakor (1965. márc. 24. [Pál-Antal: márc. 25.]) asztalos egy ómoldovai építőtelepen. A MAT Katonai Ügyészsége a 17/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése és a 157. paragrafus alapján, 1965. aug. 21-én hozott, 25/1964. sz. ítéletével, mint az Erdélyi Ifjúság nevű szervezet tagját, államelles szervezkedésben való részvételért 12 évi börtönre ítélte. A vád szerint 1963. augusztus 23-a küszöbén Gyergyószentmiklóson rendszerellenes röpcédulákat terjesztettek, később pedig illegális úton kísérletet tettek fegyver és lőszer szerzésére, terrorcselekmény elkövetésének szándékával. Bukarestben és a nagyenyedi börtönben raboskodott, innen szabadult 1969. okt. 10-én. Szabadulása után a gyergyószentmiklósi bútorszövetgyárban dolgozott 1974-ig, majd Sepsiszentgyörgyön a Localprod, Intercoop, Olttextil gyárakban, illetve a Pionírházban. Jelenleg nyugdíjas.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 980; Balogh: Múltbirtokosok...132–154.

Csoma Ferenc

Brassóban volt esztergályos. 1956 után ítélték el. Grinden halt meg.

Forrás: Lay-névsor

Csomor Sándor

Sz. Brassó, 1933. máj. 17. Letartóztatták 1961. szept. 3-án. Ítélete 5 év volt. Szabadult 1964. jún. 24-én. Elhunyt 2000-ben.

Forrás: MT 2005.

Csongrádi Ferenc – Sass Kálmán-csoport

Sz. Érmihályfalva, 1917. júl. 22. Asztalos, Csongrádi Gábor testvére. Letartóztatták 1958. aug. 1-jén. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, a BTK

209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése és az 58. paragrafus 1–4. pontja, továbbá a KlgTk 292. paragrafusa alapján, az 1318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával 20 évi [Balaskó: 25 évi] kényszermunkára ítélte. Börtönéveit a nagyváradai Törvényszéki Fogházban, Pitești-en, Désen és Szamosújváron töltötte, innen szabadult az 1964-es kegyelmi rendelet alapján. Elhunyt Érmihályfalván 1996. dec. 29-én [Tófalvi: 1991-ben].

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49; Veress

Csongrádi Gábor – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Érmihályfalva, 1910. jan. 1. Gépész, kisiparos, Csongrádi Ferenc testvére. Letartóztatták 1958. máj. 21-én. A nagyváradai Securitatén folytatott kihallgatásai során többször vasra verték, majd a kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, hazatérésben való bűnrészesség vádjával, a BTK 186. paragrafusának 1. bekezdése, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje és a KlgTk 292. paragrafusa alapján életfogytiglani kényszermunkára [Balaskó: 25 évre] ítélte. Fellebbezését a Legfelső Bíróság 1958. okt. 21-én kelt ítéletével helybenhagyta. Később kegyelmi úton csökkentették büntetését 25 évre. Előbb a nagyváradai Törvényszéki Fogházban, majd a pitești-i börtönben volt. 1961-ben Szamosújvárra került, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban is dolgozott. Az 1964-es kegyelmi rendelet alapján onnan szabadult. Hazatérése után ugyancsak a szakmájában dolgozott, időközben műhelyét államosították. Korán elhunyt, halálának pontos idejét nem ismerjük.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49; Veress

Csont Benjamin

Sz. Búzaháza, 1912. ápr. 29. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kollektívizálás elleni lázítás vádjával, a 99/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1947-ben 3 hónapra már volt elítélve, tiltott fegyvertartás miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 602.

Csorba Ferenc – *Jehova-tanú*

Sz. Székelykál, 1937. febr. 1. Letartóztatták 1958. febr. 24-én. Ítélete 8 év volt. Szabadult 1961. febr. 24-én. Marosvásárhelyen lakott, állítólag Magyarországra költözött.

Forrás MT 2005; Veress

Csorba László – *Jehova-tanú*

Sz. Székelykál, 1929. jún. 14. Letartóztatták 1957. aug. 15-én. Ítélete 7 év volt. Szabadult 1964. aug. 2-án.

Forrás: MT 2005; Veress

Csorbási István

Marosvásárhelyi lakos. Születésének helye és ideje, valamint letartóztatásának dátuma nem szerepel a MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 27/1957. sz. dossziében. Azzal a váddal idézték be, hogy 1956. dec. 9-én az egyik vásárhelyi vendéglőben kikezdett egy csoport katonatiszttel. Mivel a tanúk nem vallottak ellene, szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 363.

Csorja György – Súlyom–Csorja-csoport

Sz. Kovászna, 1947. febr. 13. Szakiskolai tanuló, marós a marosvásárhelyi Könyvnyűipari Gépgyártó Vállalatnál. Letartóztatták 1965. jan. 25-én [Pál-Antal: jan. 5-én]. A MAT Katonai Bírósága a BTK 209/1. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. Perükben a bukaresti Katonai Bíróság ítélezett, ő 4 évet kapott. Börtönéveit Nagyenyeden töltötte, innen szabadult 1967. szept. 9-én. Hazatérése után a Metalotehnica Vállalatnál, majd Szovátán mint felvonókezelő dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 977; MT 2005; Veress

Csutak László – *jurisdikciós csoport*

Sz. Csíkszentgyörgy, 1919. okt. 19. Kolozsváron a szentpéterei plébánia papja [Jakab: Csíkszentmihályon]. 1956 tavaszán [Jakab: 1955 decemberében] tartóztatták le és az 1956. márc. 18–19-én tartott tárgyalás után 6 év börtönre ítélték „tiltott iratok terjesztése” vádjával az ún. „jurisdikciós perben”. Büntetésének letöltése után [5 év 11 hónap 27 napot ült Szamosújváron], 1962-ben még 2 évet kellett letöltenie kényszerlakhelyen a Bărăganban. Szabadulása után Csíkszentmihályon, Ajnádon plébános, később pápai káplán. Csíkszentmihályon hunyt el 1995. ápr. 3-án.

Forrás: Jakab 37–39; Hetényi Varga 1992. II. 367–369; HT 2005; Veress

Csutak...

1957-ben ítélték el. Szamosújváron is volt. Peripraván halt meg 1960-ban.

Forrás: Ionițoiu II. 277.

D

Daday Zsolt

Sz. Kolozsvár, 1929. márc. 4. Letartóztatásakor (1958. dec. 2.) a borsafüredi bányavállalat mérnöke, bányafőnök volt. Vizsgálati fogságát a kolozsvári Securitatén töltötte, a magyar forradalom alatt írt versei és azok terjesztése miatt a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 1959. febr. 12-én kelt, 68/1959. sz. ítéletével 5 év börtönre ítélte. Szamosújváron, majd a Duna-delta (Grind), illetve a Brăilai Nagysziget (Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina, Stoenesti) kényszermunkatáborokban, tifuszosként a konstancai kórházban, majd Galacon, Văcărești-ben, az utolsó évben a szamosújvári börtön bútorgyárában töltötte büntetését. 1963. nov. 30-án, teljes büntetését letöltve, innen szabadult. Utána korábbi munkahelyén, majd 1965-től Balánbányán volt bányamérnök, de már az 1970-es évektől Csíkszeredában lakott családjával. 1989 elején nyugdíjazták. A rendszerváltozás után az AFDPR csíkszeredai szervezetének elnöke. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Elhunyt 2000. ápr. 5-én. Páll Lajos *Befejezve* c. versével emlékezett reá.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); rövid visszaemlékezése; Bara; Veress; Nagy Benedek

Dakó István

Sz. Gyergyótölgyes, 1912. nov. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. szept. 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 235. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1958. júl. 27-én a helyi büfében horthysta dalokat énekelt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 524.

Dallos Árpád – SZVISZ

Sz. Köröstarján, 1942. jan. 11. Letartóztatásakor (1960. nov. 8.) katonai szolgálót teljesítette Radnán. A nagyváradai Securitatén töltött vizsgálati fogság után 1961. dec. 15-én ítélte el Nagyváradon a kolozsvári Katonai Bíróság, a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetében való részvétel miatt. A nagyváradai börtönből 1962 tavaszán Jilavára került, ahol a kertészetben dolgozott szabadulásáig, 1963. jan. 20-ig. Szabadulása után elvégezte az aradi hidrotechnikai technikumot. Előbb Nagyváradon, majd 1966-tól Szalárdon dolgozott. Ott él ma is.

Forrás: Adatlap (neve ott Dallós Miklós Levente Árpád); Emlékkönyv 2004. 55; P. Sebők: SZVISZ

Dallos Lajos

Sz. Ákos (Szatmár m.), 1909. ápr. 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. jan. 19-én. A társadalmi rend elleni izgatás vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 6 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1963. jan. 19-én szabadult. Elhunyt.

Forrás: SZD/294.

Dan Aurel – Szoboszlai-csoport

Sz. Kiscsanád (Magyarország), 1900. szept. 7. Letartóztatásakor (1958. febr. 8.) ortodox lelkész Temesságon. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 4. és 6. szakasza, az 1. szakasz c) pontja, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, feljelentés elmulasztásának vádjával 8 évre ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván és Galacon volt börtönben, 1964-ben szabadult.

Forrás: Tófalvi

Dan Maria – Mikulich-csoport

Sz. Segesvár, 1902. júl. 15. Bukarestben lakott, ott tartóztatták le 1958. okt. 1-jén, a letartóztatás elől rejtőzködő Mikulich Tibor támogatása vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 3. pontjának 4. alpontja és a 193. paragrafus 1. pontjával kombinált 228. paragrafus alapján állította bíróság elé a 128/1958. sz. dossziéval. A vád szerint közreműködött hamis személyi igazolvány szerzésében Mikulich számára.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Dan Petre – Mikulich-csoport

Sz. Huși, 1900. júl. 13. Letartóztatásakor (1958. okt. 1.) nyugdíjas ügyvéd Bukarestben. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 3. pontjának 4. alpontja, valamint a 193. paragrafus 1. pontjával kombinált 288. paragrafus alapján, a szökésben lévő Mikulich Tibor támogatása vádjával, a 128/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Dani Péter – ev. teológusok csoportja

Sz. Barcaújfalu, 1936. nov. 15. Evangélikus teológiai magiszterjelölt volt Kolozsváron. Neve már egy, az evangélikus teológusokról 1957. máj. 24-én kelt besúgói jelentésben szerepel. Letartóztatták 1958-ban, az államrend elleni tevékenység vádjával. Egy későbbi besúgói jelentés szerint szerepe volt a kar egyes tanárai ellen írott beadvány szerkesztésében. 15 év börtönre ítélték, amelyből 6 évet töltött le, többek között a Brăilai Nagyszigeten. Szabadulása után Nagyszentmiklóson, Székelyszomboron, majd Aradon lelkész. Innen a hatóság toloncoltatta ki. Ekkor települt ki Németországba, ahol lelkészként dolgozott nyugdíjazásáig. Visszaemlékezéseiből részleteket közölt a *Szemtanúk* (Marosvásárhely, 2006) című gyűjteményes kötetben.

Forrás: Adatok Kiss Bélától; 1956 és Románia (42. és 110. sz. dokumentumok); Veress; Roske II. 70; Caravia 152.

Daniel András

Sz. Dicsőszentmárton, 1930 november 24. Szakképzetlen munkásként dolgozott Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1960. június 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 80/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé. A vád szerint 1956 nyarán rendszerellenes szórólapot fogalmazott, írt és terjesztett, később pedig a rendszert gyalázó kijelentéseket tett.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 794.

Dániel Ferenc – Jehova-tanú

Sz. Székelykál, 1941. jan. 20. Letartóztatták 1965. szept. 25. Katonai szolgálat megtagadásáért 2 évre ítélték. Szabadult 1966. nov. 6-án.

Forrás: MT 2005; Veress

Darabont Lajos

Gazdálkodó, nagyvárad. 1965-ben 8 év börtönre ítélték.

Forrás: Roske II. 74; Ionițoiu III. 28.

Daragics Rozália – Fehér Szarvasok

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1940. máj. 13. A sepsiszentgyörgyi kollektív gazdaságban dolgozott. Letartóztatták 1960. december 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 152/1960-as dossziéval állította bíróság elé Czompók Ibolyával és Préda Imrével együtt, a Fehér Szarvasok szervezet létrehozása miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 819.

Dárlea Nagy József

Sz. Magyarországon, 1929. febr. 10. Halálra ítélték 1960. ápr. 15-én, kivégezték 1960. júl. 15-én.

Forrás: Roske II. 76; Ionițoiu III. 50.

Darvas Károly

Sz. Szentágota, 1940. febr. 7. Tapétázó munkás a marosvásárhelyi ILEFORT-nál. Letartóztatták 1958. máj. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége 111/1958. sz. bűnügyi dossziéjával, a BTK 267. paragrafusának 5., a 121. paragrafus 1. és a 236. paragrafus 1. pontja alapján, Gombos Ernővel és Péter Árpáddal közös tiltott határátlépési kísérlet vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 479.

Datki Árpád

Sz. Nagyszeben, 1905. Letartóztatása előtt lakatos volt a nagyszebeni Independența üzemben, ahol a magyar forradalom napjaiban izgatott a rendszer ellen. 1956. nov. 19-től a fogarasi börtönben volt, ahová valószínűleg Nagyszebenből került.

Forrás: Ciupea

Dávid Gyula – Bolyai 2. csoport

Sz. Árapatak, 1928. aug. 13. Letartóztatásakor (1957. márc. 12.) tanársegéd a Bolyai Tudományegyetemen. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el a magyarországi forradalom áldozataiért tartott Házsongárdi temetői megemlékezés szervezőjeként. 1958-ig még a kolozsvári Securitate fogdájában volt, 1958–59-ben Szamosújváron, onnan 1959 májusában a Duna-deltába, Grindre, szeptemberben a Brăilai Nagyszigeten lévő Salciára, 1960 tavaszán Luciu-Giurgeni-be, az év őszén Grădinára került munkára, onnan hastífusszal a konstancai kórházba, majd még 1960 decemberében a stoenești-i kolóniára. 1961 őszén Stoenești-ből vitték vissza Szamosújvárra, itt a bútorgyárban és a börtön csatornázási munkacsoportjában (közben a börtön-klub keretében analfabétaoktatóként is) dolgozott szabadulásáig (1964. márc. 9.). Az egyetemre nem térhetett vissza. 1964–65-ben vízvezeték-szerelő segédmunkásként dolgozott a kolozsvári IOGCC-nél. 1965 őszén engedélyezték újra írásai közlését, és 1969-

ig szabadúszóként irodalmi munkáiból élt. A Legfelső Bíróság 1969-ben engedélyezett perújrafelvételi kérvénye alapján ügyét a kolozsvári Katonai Bíróság újratárgyalta és 418/1969. sz. alatt felmentő ítéletet hozott. 1970–1992 között a Kriterion Könyvkiadó kolozsvári szerkesztője volt, azóta a Polis Könyvkiadó vezetője, 1989 után az újrászervezett EMKE országos elnöke. 1954–1957-ben, majd 1968-tól több irodalomtörténeti munkája, tanulmánykötete, fordítása jelent meg. A magyar forradalom romániai eseményeiről írott tanulmányait, visszaemlékező írásait hazai lapok, konferenciakötetek közölték. 1992-ben megkapta a Nagy Imre emléklakettet.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Oral History Archívum (Gagyi-Balla); P. Sebők: Kolozsvár (interjú és az első tárgyalás jegyzőkönyve 60–72. és 151–173); 1956 és Románia (48. és 67. sz. dokumentumok); Roske II. 83 és 84; Ionițoiu III. 33–34. (Neve mindkét helyen „David Gyula”, ill. „David Iuliu” alakban.)

Dávid Sándor – *Dávid-csoport*

Sz. Máramarosziget, 1908. aug. 12. Letartóztatásakor (1961. jún. 12.) tisztviselő volt Marosvásárhelyen, az ICIL-nél. A MAT Katonai Ügyészsége egy 9 tagú csoport elsőrendű vádlottjaként, a 90/1961. sz. dossziéval, a rendszer elleni intenzív propagandatevékenység és tiltott kiadványok tartása és terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. [Roske: tiltott határátlépésért tartóztatták le.] A vádirat szerint 1949-ben, távollétében 20 évi kényszermunkára volt ítélve. Ismeretlen körülmények között a börtönben hunyt el, családját erről csak 1975-ben értesítették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858; Roske II. 85; Ionițoiu III. 35. (Itt egy Székelyudvarhelyen, 1917. jan. 17-én született és tiltott határátlépésért elítélt Dávid Sándorról olvasható ugyanez.)

Deák Albert

Sz. Szatmárnémeti, 1919. szept. 16. Letartóztatták 1958-ban.

Forrás: Roske II. 104; Caravia 156.

Deák Ferenc – *vizsgálati fogság*

Sz. Marosvásárhely, 1906. máj. 25. Munkás. Letartóztatásának dátuma az iratokban nem szerepel. A MAT Katonai Ügyészsége a KIgTk 489. paragrafusa alapján, a hadsereg gyalázásának vádjával állította bíróság elé a 276/1957. sz. bünygyi dossziéval. A vádat végül eljuttették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 416.

Deák Géza – *EMISZ*

Sz. Erdőfüle, 1930. júl. 29. Bányász. Letartóztatták 1958. aug. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. ügyiratcsomóval állította bíróság elé. 20 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum); Veress; Lay- és Biczó-névsor

Deák Gyula – *EMISZ*

Sz. Bereck, 1929. febr. 19. [Adatlap: febr. 23.] Gazdálkodó Berecken [Adatlap: lakatos Brassóban]. Letartóztatták 1958. szept. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958.

sz. ügyiratcsomóval állította bíróság el. A per 1958. aug. 7-i tárgyalása után 15 évre ítélték. Szabadult a Duna-deltából 1964. aug. 8-án. Hazatérése után a berecki fatelepen volt munkás. Elhunyt 2004. júl. 13-án.

Forrás: Adatlap (Boros László); Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay- és Biczónévsor

Deák István

Csikkarcfalvi. A kollektivizálás idején került börtönbe, Szamosújváron volt.

Forrás: Farkas József levele

Deák József – Sass Kálmán-csoport

Érolaszi gazdálkodó. A Sass Kálmán-perben 25 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Balaskó 49; Veress

Debreczeni Károly – SZVISZ

A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében volt elítélve. Jilaváról szabadult 1963. jan. 14-én. Élesden él.

Forrás: Emlékkönyv 2004; SZVISZ-névsor

Demartini Ede – Bíbor Banda

1958. okt. 25-én ítélték el 2 évre a Bíbor Banda perében Temesváron.

Forrás: Veress

Demény József

Sz. Magyarhermány, 1919. július 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. július 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 92/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé. A vád szerint a mezőgazdaság szocialista átalakítását gyalázta és rágalmazta, valamint súlyosan bántalmazta a helyi mezőgazdasági társulás egyik vezetőségi tagját.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 800.

Demeter Árpád

Sz. Csekefalva, 1932. júl. 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. jan. 17-én, nyilvános izgatás (a BTK 327. paragrafusának 3. pontjába ütköző cselekmény) vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a 29/1957. sz. ügyiratcsomóval állította bíróság elé, amely szerint 1956. dec. 31-én a csekefalvi unitárius templomban több fiatallal együtt, akiket ő biztatott fel, elénekelt a magyar és a székely himnuszt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 364.

Demeter Mihály – Botos-csoport

Sz. Vámfalu (Szatmár m.), 1934. aug. 31. Földműves. 1957. nov. 22-én tartóztatták le, 1959. aug. 5-én ítélte el 18 év börtönre a kolozsvári Katonai Bíróság a Botos-féle „kommunistaellenes szervezkedésben” való részvételéért. Szabadult 1964. júl. 29-én Peripraváról.

Forrás: SZD/94 (+ melléklet); Roske II. 113; Ionițoiu III. 59.

Demeter Sándor – Botos-csoport

Sz. Vámfalu (Szatmár m.), 1930. ápr. 18. Letartóztatták 1957. nov. 25-én Vámfaluban. A kolozsvári Katonai Bíróság a Botos-féle szervezkedésben részt vevők feljelen-

tésének elmulasztása vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 12 év nehézbüntetésre ítélte. Szabadult 1964. jún. 27-én. Elhunyt 1981. márc. 25-én.

Forrás: SZD/381.

Dénes Anna Szeréna – *jurisdikciós csoport*

Sz. 1925. febr. 13. Kolozsvári szociális nővér. 1954. dec. 14-én tartóztatták le. 6 évre ítélték, annak letöltése után még 4 évet volt kényszerlakhelyen a Bărăganban, ahonnan 1964. dec. 2-án szabadult. 1985–2005 között Gyulafehérváron betegeket ápolt (többek között az agyvérzésben megbénult Erős Lajost). Jelenleg Kolozsváron él.

Forrás: Jakab 38; Veress; Ionițoiu III. 62; Bura

Dénes Dávid – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Gyergyóújfalu [MT-ben hibásan: Marosfelfalu], 1924. dec. 30. Letartóztatásakor (1957. dec. 25. [másutt: dec. 27.]) plébános Hátszegen. Kihallgatása a temesvári Securitatén folyt, a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 év [más forrásokban: 7 év] büntetésre ítélte a Szoboszlai-féle szervezkedésben való részvétel vádjával, a 717/1958. sz. ítélettel. Büntetőéveit Aradon, Jilaván, Galacon (1959–1960), Botoșani-ban (1960–1962) töltötte, 1962-ben kivitték a Duna-deltai Peripravára kényszermunkatáborba, ahonnan 1963-ban visszakerült Szamosújvárra. Innen szabadult 1964. július 30-án. Ezt követően visszatért Hátszegre, majd Imecsfalván volt plébános, nyugdíjasként a Maros megyei Ehedén élt. Itt halt meg 2001. ápr. 16-án [Jakab: jún. 16.].

Forrás: Adatlap 1. (1997-ből); 2. (Fülöp Béla plébános), Tófalvi; Kacsó; MT 2005; Péterszabó 53–62 (önéletrajzát is idézi az Új Ember 1991. febr. 24-i számából); Jakab 40–41; Hetényi Varga 1992. II. 373–377.

Dénes Iván

1956-ban, a magyarországi forradalom után tartóztatták le. A pitești-i börtönben besorozták besúgónak, majd több helyen, többek között 1962–1964 között a szamosújvári és a dési börtönben is felhasználták. 1964-ben szabadult; nemsokára Nyugatra került és a Szabad Európa Rádiónál alkalmazták. Egykori rabtársai (Wurmbradt, Mengas) leplezték le, ezt követően eltávolították a SZER-től.

Forrás: Roske II. 117 (itt „Denes Ion” névalakban); Ionițoiu III. 62 (Denes Ioan alakban); Ioanid II. 293.

Dénes József

Sz. Parajd [Pál-Antal: Magyarbénye], 1905. jún. 25. Építész Székelyudvarhelyen. Letartóztatták 1959. okt. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a nyugati rádiók hallgatása és híreinek kommentálása vádjával, a 258/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Ítélete 4 év volt. Szabadult 1962. okt. 4-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 718; MT 2005.

Dénes Szeréna – I. Dénes Anna Szeréna

Dénesi Veronika – *Rózsafűzér Társaság*

Sz. Deményháza, 1915. jún. 23. Letartóztatásakor (1961. nov. 25. [Pál-Antal: nov. 26.]) háztartásbéli szülőfalujában. Mint a deményházi Rózsafűzér Társaság tag-

ját, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 140/1961. sz. dosszié keretében állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. Ennek alapján ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság rendszerellenes szervezkedés címén, 5 év börtönre. A marosvásárhelyi Securitatén és Törvényszéki Fogházban kezdte büntetését, utána Jilaván keresztül 1962-ben Aradra, majd Nagyváradra került. Onnan szabadult 1963. jan. 15-én. Hazakerülve a helyi kollektív gazdaságban dolgozott 1989-ig. Elhunyt 2003-ban.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 880 (keresztneve ott: „Viorica”); Veress; MT 2005.

Derzsi István

Sz. Segesvár, 1930. máj. 11. Nagysolymoson gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társas gazdaság elleni bujtogatás vádjával, a 27/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. 3 évre ítélték. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból szabadult 1960. márc. 24-én. Hazatérve otthon gazdálkodott. Meghalt 1987-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 574; HT 2006.

Dési Zoltán – *Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport*

Sz. Nagyvárad, 1919. okt. 31. [Bilincseket...: okt. 21.] Letartóztatásakor (1958. máj. 26.) ref. lelkész volt Feketegyarmaton. A Bethania-mozgalom nagyváradai csoportjában a kolozsvári Katonai Törvényszék Nagyváradon 20 év börtönre ítélte. 1958 szeptemberétől a nagyváradai börtönben volt, akkor rövid időre Szamosújvárra vitték, onnan 1959 októberében a Brăilai Nagyszigetre, Stoenesti-re. Később a Duna-deltába, Peripravára, ill. Grindre került. Szabadulása előtt nem sokkal, 1964. júl. végén Jilavára vitték. Onnan szabadult. Hazatérése után lelkész volt előbb Várasfenesen, 1965 márciusától Érkörösön. 1984 februárjában kitelepedett Magyarországra, a Szabolcs-Szatmár megyei Bujban volt lelkész haláláig.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); RefNyInt Lt; Veress; Roske II. 121–122; Caravia 158; Bilincseket... 29–48. (Vezetékneve több forrásban: „Dézsi”).

Deutsch Endre

A Bolyai Tudományegyetemen természetrajz–biológia szakot végzett 1956-ban. Lázítás vádjával 1959-ben tartóztatták le Kolozsváron. Az ítélet után Szamosújvárra, majd 1959 őszén a Brăilai Nagyszigetre, Salciára került. Szabadulása után kitelepedett Izraelbe, majd onnan az Egyesült Államokba. Ott hunyt el.

Dézi Ferenc

Sz. Scarron, USA, 1919. jan. 23. Gazdálkodó Bonyhán. Letartóztatták 1961. ápr. 2-án [Adatlap: júl. 25-én]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 32/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé Lakatos Jánossal együtt. A kolozsvári Katonai Bíróság 74. sz., 1961. júl. 25-én kelt ítélete szerint 5 évre [MT: 4 évre] ítélték. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában volt, innen szabadult 1962. ápr. 25-én [Adatlap: aug. 10-én]. Hazatérése után a bonyhai kollektív gazdaságban dolgozott. Elhunyt 1996. okt. 30-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 837; MT 2005.

Dézi Zoltán – I. Dési Zoltán

Dezső Katalin – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyótölgyes, 1942. jan. 22. Mezőgazdasági technikus. Letartóztatták 1960. okt. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsege a 83/1960. sz. dossziéval, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján állította bíróság elé. A Fekete Kéz-csoport feljelentésének elmulasztása vádjával a kolozsvári Katonai Törvényszék marosvásárhelyi ülésén, 1961. jún. 6-án 1 év börtönbüntetésre ítélte, amelyet teljes egészében letöltött. Szabadult 1961. okt. 21-én.

Forrás: Páll László; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 797.

Diós Sándor

Sz. 1913. júl. 9. Aradi kereskedő. Kétszer is volt börtönben: 1951–1953 és 1958–1964 között.

Forrás: Ionițoiu III. 97.

Diósszilágyi Ibolya – *SZVISZ, vizsgálati fogság*

Sz. Makó, 1918. júl. 20. Magyar szakos tanárnő volt Nagyváradon. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete ügyében 1960 őszén kezdődött letartóztatások során őt is beidéztek mint „diákjait nacionalista szellemben nevelő tanárt”. A perben nem állították bíróság elé, de 1961. szept. 1-jétől elbocsátották, s öt évig állás nélkül volt, majd csak az 1960-as évek végén került vissza a tanügybe, akkor is vidéki iskolába. Juhász Gyula nagyváradi éveivel kapcsolatos kutatásait csak a 90-es években közölhette. Ma nyugdíjasként Nagyváradon él.

Forrás: Adatlap (+ életrajz); RMIL I. 409.

Dobai István – *Dobai-csoport*

Sz. Nagyvárad, 1924. máj. 21. 1948-ig a Bolyai Tudományegyetem Nemzetközi Jog Tanszékén volt tanársegéd, letartóztatásakor a kolozsvári Farmec kisvállalat tisztviselője. Letartóztatták 1957. márc. 20-án. Vizsgálati fogságát a kolozsvári Securitatén és Bukarestben, a Belügyminisztérium fogdájában töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság hazaárulás vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának a) és c) betűje alapján, az 1957. nov. 5-én kelt 1975. sz. ítélettel életfogytiglani kényszermunkára ítélte. 1957. szept. 16-tól 1960. jún. 12-ig Szamosújváron, utána 1963. jan. 12-ig Désen, majd szabadulásáig (1964. aug. 1.) ismét Szamosújváron volt. Hazatérése után 1964. szeptember–november között könyvelő a kolozsvári Tartományi Építkezési Trösztnél, akkor szakképzetlen munkássá minősítették vissza, majd 1965 novemberében fél évre kitették állásából. 1966 májusától nyugdíjazásáig (1986. május) ismét ugyanannál a vállalatnál dolgozott, ugyancsak könyvelési munkakörben, de időnként ismét „szakképzetlen munkás” besorolással.

Forrás: Adatlap; Oral History Archívum; Veress; Tófalvi; Magyar 56. II. 129–156; Lipcsey 41–42, 318–336. (A két utóbbi közli ítéletük kivonatos másolatát.)

Dobay Szilveszter – *EMISZ*

Sz. Segesvár, 1939. febr. 20. Letartóztatásakor (1958. okt. 30.) kelmefestő munkás Medgyesen. A MAT Katonai Ügyészsege az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. Az EMISZ-perben 7 év [Lay-névsor: 15 év] börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság az 1959. márc. 19-én kelt, 114/

1959. sz. ítélettel. A tárgyalásig a marosvásárhelyi Securitatén, majd az ottani Törvényszéki Fogházban volt, utána Szamosújváron, majd a Brăilai Nagyszigeten (Stoenești, Salcia, Luciu-Giurgeni). 1963. jan. 17-én szabadult Luciu-Giurgeni-ből. 1964–1966 között tisztviselő volt a megyesi csavargárban, s közben elvégzett egy líceum utáni műszaki szakiskolát; ennek ellenére 1970-ig egyszerű munkásként dolgozott, előbb a kiskapusi füstfekete-gyárban, utána 1973-ig Medgyesen a Chimigaznál. 1973–1990 között a kiskapusi IMMN alkalmazottja. Szakképesítése ellenére nem engedték magasabb beosztásba, végig a Securitate megfigyelése és zaklatása alatt állott. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 516 (vezetékneve ott „Dobai”); Veress

Dobos Ágoston – *kápolnási csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1896. márc. 31. Gazdálkodó. Első alkalommal 1953-ban volt elítélve 2 hónap felfüggesztett börtönre, személyazonossági igazolványa felmutatásának megtagadása miatt. Második letartóztatása (1956. júl. 20.) után a MAT Katonai Ügyészsége vád alá helyezte a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján nyilvános izgatás, „nyilaskeresztes jellegű ellenforradalmi szervezet létrehozása” vádjával, a 159/1956. sz. bünyügyi dossziéjával, a kápolnási csoport elsőrendű vádlottjaként. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 év börtönre ítélte. Végig a szamosújvári börtönben volt, onnan szabadult 1964. máj. 27-én. Elhunyt Aradon, 1970. júl. 13-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 287.

Dobos Bálint – *kápolnási csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1936. márc. 30. Letartóztatták Bukarestben, 1956. nov. 17-én, ekkor bányásztként dolgozott a szentkeresztbányai vasércbányában. A bukaresti Katonai Bíróság 2 év fogházra ítélte a 200/1956. sz. törvényrendelet alapján. A vád szerint megtagadta, hogy személyazonossági igazolványt csináltasson. Vajdahunyadon volt kényszermunkán, onnan szabadult 1958. nov. 30-án. Hazatérése után visszakerült a szentkeresztbányai bányába.

Forrás: Adatlap

Dobos Ignác

Sz. Csíkkozmás, 1913. aug. 2. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 30-án [HT: okt. 3.]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 227/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád ellene: a kollektivizálás akadályozása, belépett tagok szidalmazása. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 év börtönbüntetésre ítélte. Miután a faluban a kollektív gazdaságot létrehozták, őt (1960. márc. 2-án) és 8 társát szabadon engedték. Meghalt 1989-ben Csíkkozmásban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 687; HT 2006.

Dobos Sándor – *kápolnási csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1930. nov. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. jún. 17-én Chitilán. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 évre ítélte a BTK 209. paragrafusa alapján. A vád szerint megtagadta, hogy személyazonossági igazolványt csináltasson. Chitilán

volt kényszermunkán, ahonnan 1959. jún. 12-én szabadult. Hazatért falujában és ott gazdálkodott 2003. dec. 2-án bekövetkezett haláláig.

Forrás: Adatlap

Dobri János – Dobai-csoport

Sz. Brassó, 1914. nov. 23. Első letartóztatására nem sokkal a szovjet hadifogságból való hazatérése (1948 nyara) után került sor. Akkor azzal vádolták, hogy barátaival, akik hazaérkezése hírére keresték fel, újra akarta szervezni a „fasiszta” cserkészmozgalmat. A vizsgálati fogságból szabadulva, 1949. máj. 1-től a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet tanára. A korábbi vádat 1951-ben felújítva, az év júl. 3-án ismét letartóztatták, s bár kivizsgálása negatív eredménnyel járt, a kolozsvári Katonai Bíróság 1951. dec. 7-én kelt 982. sz. ítéletével, lázítás vádjával 6 hónapra ítélték (épp annyira, amennyit fogságban töltött). Szabadulása után visszatért a teológiára. Harmadszor 1953. jan. 30-án tartóztatták le, ekkor közel egy évet töltött börtönben: 1954. febr. 1-ével tért vissza a teológiára. Végül negyedik letartóztatására 1957. márc. 21-én került sor. Ekkor a Dobai-perben, a magyar forradalom napjaiban megjelent sajtótermékek terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus c) pontja alapján, az 1957. nov. 5-én hozott, 1795/1957. sz. ítélettel 6 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A kolozsvári Securitatéről az ítélet kihirdetése után Szamosújvárra, onnan 1959 májusában a Duna-deltai Grind kényszermunkatáborába került. További állomásai: a Brăilai Nagyszigeten levő Salcia, Luciugiurgeni, Grădina, majd újra a Duna-delta. 1963. jan. 29-én szabadult Fetești-ről. Állásába nem kerülhetett vissza. Eleinte (1964. jan.–febr.) a kolozsvári postánál, majd a Chimica vállalatnál munkás, 1965. febr. 1-től 1969. okt. 30-ig a kolozsvári esperesi hivatal titkára, 1969. nov. 1-től nyugdíjazásáig (1985. okt. 31.) Kolozsvár-kerekdombi lelkész. 1990. okt. 1-jén hunyt el.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 108–110; Veress; Buzogány Dezső: *Dobri János, a teológiai tanár*. Üzenet, 1995/17–18. és Útjelző 1996; Szombatfalvy Árpád: *Emlékezés Dobri Jánosra*. Confessio, 1999/3; ProtTeolLt; Roske II. 167, 177; Ionițoiu III. 101. (Utóbbi két helyen „Dobzi János”, ill. „Dobre Jenó” néven mint a Bolyai Egyetem vallástörténet-tanára, aki 1956-ban [!] Szamosújváron volt.)

Dohi György

Sz. Kőszegremete, 1942. júl. 9. Letartóztatásakor (1961 júliusában) géplakatos volt Nagybányán. Vizsgálati fogságát, 11 hónapot, a nagybányai Securitatén töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1962 nyarán 5 évre. Volt Szamosújváron és kényszermunkatáborban a Duna-deltában. 1964 nyarán szabadult. Hazatérése után két évet dolgozott kőbányában, majd visszatért szakmájához. Ma Kőszegremetén él.

Forrás: Bura; Sike Lajos: *Csak azt tudta, hogy cselekedni kell*. Új Magyar Szó, 2006. aug. 8.

Dohy Árpád – ev. teológusok csoportja

Sz. Kővárremete [Veress: Kőszegremete] (Máramaros m.), 1940. júl. 4. Teológiai hallgatóként tartóztatták le Kolozsváron, 1959. márc. 12-én. A társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 6 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Jilaváról szabadult 1964. jún. 12-én. Elhunyt autóbalesetben

Marosvásárhelyen, 1980-ban. Post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: SZD/350; Veress

Dombi Lajos

Sz. Nagyvárad, 1944. febr. 21. Munkás. Letartóztatták Nagenyeden, 1964. máj. 21-én. Ítélete 6 év volt. Szabadult 1967. aug. 12-én.

Forrás: Adatlap

Dombi László

Sz. Angyalos, 1924. dec. 10. Letartóztatásakor (1956. nov. 17.) Kommandón volt munkás. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával, a 318/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi események idején rendszerellenes megnyilvánulásai voltak.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 336.

Domokos Miklós – SZVISZ

Sz. Kolozsvár, 1941. dec. 6. Letartóztatták Nagyváradon, 1960. okt. 24-én [SZD és a szabadulólével szerint: nov. 1-jén], a SZVISZ szervezőjeként 22 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, 310/1961. sz. ítéletével. 1964. aug. 1-jén szabadult Szamosújvárról. Szabadulása után a kolozsvári SAMACO-nál dolgozott közigazdász-ként. Mint nyugdíjas Kolozsváron él.

Forrás: SZD/289 (+ melléklet); Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ

Donáth Pál

Az RKP tagja. Szabotázs vádjával 1959-ben tartóztatták le s 1960-ban ítélték el a munkásosztály elleni intenzív tevékenység vádjával. A bukaresti Uranus börtönben, Jilaván és Szamosújváron volt.

Forrás: Roske II. 188; Ionițoiu III. 118.

Dósa Imre – szovátai I. csoport

Sz. Szováta, 1938. szept. 1. Iparos [Pál-Antal: munkás]. 1956. okt. 28-án tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 227. és 315. paragrafusai alapján, a 246/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 544/57. sz. ítéletével 1956. dec. 16-i tárgyalásán 10 év [Adatlap: 3 év + 2 év kényszerlakhely] börtönre ítélte. Végig Szamosújváron volt, onnan szabadult 1963. jan. 29-én. Kényszerlakhelye éveit a Slobozia rajoni Fundatán töltötte. Hazatérése után apja mellett mint mezőgazdasági gépkezelő dolgozott, egészen a helyi kollektív gazdaság megalakulásáig. Akkor az Erdészeti Hivatalhoz került. Elhunyt Szovátán, 1987. dec. 28-án.

Forrás: Adatlap (és részletes életrajz); Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Dózsa Rozália

Sz. Ákosfalva, 1882. nov. 11. Marosvásárhelyi lakos. A MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 35/1958. sz. ügyiratcsomóban a letartóztatás dátuma nem szerepel. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezték vád alá, rendszerellenes kijelentések vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 450.

Döme József Krizogon

Sz. Lónyatelep (Hunyad m.), 1910. jan. 19. Ferenc-rendi szerzetes, a dési kolostor

szakácsa. 1965-ben tartóztatták le, és „kiskorúak megrontásának” koholt vádjával állították bíróság elé Désen megszervezett nyílt tárgyaláson 4 évre [más források szerint másfél évre] ítélték. Fél évet a dési börtönben töltött, majd a Duna-deltában és a Brăilai Nagyszigeten volt kényszermunkán (többek között Salcián). 1969-ben szabadult. Désre nem térhetett vissza, Körösbányát jelölték ki lakhelyéül, ahol ismét letartóztatták. Ekkor két hónapot volt a dévai fogházban. Második szabadulása után Gyulafehérváron volt templomgondozó. Elhunyt Körösbányán, 1993. szept. 20-án.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 394–398.

Drăgăniță Constantin – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Turnu Măgurele, 1920. máj. 15. Ezredes, letartóztatásakor (1957. nov. 15.) a caracali tankezred parancsnoka [Cornea: a hadsereg egyik bukaresti alakulata kötelékében szolgált]. A Szoboszlai-perben a kolozsvári [Roske: temesvári] Katonai Bíróság temesvári tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja alapján 10 év kényszermunkára ítélte, s a KIgTk 456. szakasza alapján katonai rangjától megfosztotta. [Roske: 1956–1963 között] Temesváron, Jilaván, Galacon volt börtönben. 1964-ben szabadult.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Cornea 44; Roske II. 215 (keresztneve ott „Dinu”). Szerepel Ionițoiu lexikonjában (II. 141) is, keresztneve nélkül, kevés és általános adattal.

Drăgăniță-Mogyorós Iris Mária – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Nagyszalonta, 1921. jan. 28. Constantin Drăgăniță felesége, Mogyorós Sándor KB titkár unokahúga [Roske: aradi származású]. Letartóztatták 1957. nov. 13-án. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján életfogytiglani börtönre ítélték. Aradon és Galacon volt börtönben, 1964-ben [Roske, Ionițoiu: 1963-ban] szabadult.

Forrás: Veress; Roske II. 215 [„Medi” keresztnévvel]; Ionițoiunál (III. 141) szerepel egy Drăgăniță Iris, egy katonatiszt felesége, akit 1956-ban tartóztattak le kommunistaellenes fegyveres felkelésre irányuló tervben való részvétel vádjával. Letartóztatásakor 1 év 8 hónapos gyermeke volt (a híres román kézilabdázó: D. Cezar).

Drăgos László – *szovátai 2. csoport*

Sz. Hadad (Szilágy m.), 1940. júl. 2. Letartóztatásakor (1959. máj. 13.) napszámos munkás volt Szovátán. A második szovátai csoporttal tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 102/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 605. (neve ott „Dragoș Silviu Vasile Horațiu”); Veress

Dudás Lajos

Sz. Avasújváros, 1934. [szabadulólevele szerint 1944.] febr. 6. Munkás. Letartóztatták 1961. jún. 12-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával a BTK 209. paragrafusa alapján 8 év börtönre ítélte. Jilaváról szabadult 1963. júl 15-én [SZD: jan. 15-én].

Forrás: SZD/153 (+ melléklet)

Dudicska Albert – EMISZ

Sz. Alsórákos, 1940. okt. 29. Esztergályos. Letartóztatták 1958. okt. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. márc. 17-i tárgyalásán 12 évre ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból még 1959-ben kivitték a Brăilai Nagyszigetre, Salciára, 1961-ig az ottani, majd 1961–1963-ban a peripravai, 1963-tól szabadulásáig (1964. jún. 22.) a Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatáborban volt. Hazatérése után 1966-ig a brassói teherautógyárban, azután az alsórákosi kőbányában lakatosként dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Dukát József – *jurisdikciós csoport*

Sz. Székelykeresztúr [Jakab: Barót], 1916. jan. 10. Először 1953-ban [Jakab: 1954-ben], mint búzásbesenyői plébánost tartóztatták le. Akkor a brassói Katonai Bíróság 1954. nov. 9-i tárgyalásán 1 évre ítélte. Börtönbüntetése alatt helyezték vád alá a jurisdikciós perben, amelyben hazaárulásban való bűnrészesség vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság 1956. márc. 18-án hozott ítéletével 6 év [Hetényi Varga: 7 év] börtönbüntetésre ítélték. Annak letelte utána kényszerlakhelyen volt a Ialomița megyei Lătești-ben, egészen 1964-ig. Hazatérése után Berecken lelkész. 1986. febr. 2-án hunyt el.

Forrás: Veress; Jakab 41–43; Hetényi Varga 1992. II. 377–379; Roske II. 233, 236 („Ducat”, majd „Dukat” névalakban); Ionițoiu III. 160.

E

Écsy László János – *dési ferences-csoport*

Sz. Rákosd (Hunyad m.), 1919. jún. 19. Ferenc-rendi szerzetes. A székelyudvarhelyi rendházban szolgált, amikor 1951. aug. 20-án, a szerzetesrendek felszámolásakor Máriaradnára, majd Désre internálták. Itt a ferencesek főnöke, a titkos teológia tanára volt. 1961. jún. 26-án tartóztatták le, a kolozsvári Katonai Bíróság a ferences-csoport perében 1962 áprilisában, az államrend elleni uszítás vádjával 3 évre ítélte. Többek között a Bräilai Nagyszigeten (Ostrov) is volt. 1964-ben, a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Utána 1970-ig Szentágotán volt plébános, majd a csíksomlyói nagytemplom igazgatója, a rendháznak, illetve a ferences rendtartománynak Benedek Fidél halála után a főnöke. 1982. ápr. 12. (19?)-én Medgyesen, autóbalesetben, gyanús körülmények között hunyt el.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 398–400.

Egyed Lázár

Sz. Köln (Németország), 1933. jún. 10. Gazdálkodó. Lövétén tartóztatták le 1956. szept. 6-án. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség helyezte vád alá a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános izgatás vádjával („névtelen levelet írt a kollektív gazdaság ellen”). Bűnügyi iratcsomójának száma 192/1956.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 294.

Elek János

A Nagybánya tartományi Botos-féle kommunistaellenes szervezetben való részesség vádjával 1959. jan. 5-én, 1959/1. sz. ítéletével a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el.

Forrás: Roske II. 298; Analele Sighet 7. 352; Ionițoiu III. 209.

Elekes Balázs – *Veress-csoport*

Sz. Kézdivásárhely, [Adatlap 1: 1896, Adatlap 2 és ítéletkivonat: 1898, Adatlap 3 és Pál-Antal: 1897] nov. 15. Gazdálkodó. Letartóztatásakor (1957. júl. 4. [Adatlap 2: 1957. szept.]) gazdálkodó szülőfalujában. A Veress Sándor vezette Titkos Forradalmi Szervezet tagjaként, röpcédulák terjesztése vádjával (a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség által összeállított vád alá helyezési ügycsomó száma 188/1957.) a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusának 3. és 4. pontjai alapján 6 év börtönre. 1957–1958-ban a marosvásárhelyi Securitatén és a Törvényszéki Fogházban, 1958-ban Jilaván, majd szabadulásáig (1960) Szamosújváron volt börtönben. TBC-betegséggel szabadult, utána a torjai tüdőszanatóriumban kezelték. Elhunyt 1964. szept. 22-én Kézdivásárhelyen.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Adatlap 3; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 399.

Elekes István – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Diósd, 1936. dec. 11. Letartóztatásakor (1959. márc. 15.) a kolozsvári Protestáns Teológia III. éves hallgatója. A kolozsvári Katonai Törvényszék 1959. máj. 22-én a református teológusok csoportjában, az 1959. máj. 25-én hozott, 211. sz.

végzéssel 14 év kényszermunkára ítélte el, a magyarországi forradalmi események kommentálásáért és tiltott könyvek tartásáért. Az ítéletet követő napon Szamosújvárra vitték, majd 1959. okt. 1-jén kényszermunkára, a Bráilai Nagyszigetre. Itt (Stoenești-en), majd 1959. dec. 3. – 1964. júl. 28. között a Duna-delta több munkatáborában (Grinden, Peripraván, a nádkitermelő hajón) volt. Peripraváról szabadult. Szabadulása után a teológiára nem engedték visszairatkozni. Előbb a zilahi bútorgyárban dolgozott, majd Aradon (1965–1967) hidrotechnikai technikumot végzett, s technikus lett a Felsőbányai Bányüzemben. 1982-ben kérésére a felső hatóság jóváhagyta teológiai tanulmányainak folytatását, munkahelyéről azonban negatív véleményezést kapott, emiatt tanulmányait ténylegesen nem fejezhette be. 1997-ig a nagybányai Központi Bányüzemnél hidrokémiai laboráns. 1997. jan. 1-jén nyugdíjazták. Elhunyt 2005-ben.

Forrás: Adatlap (önéletrajzi levél, Nagy Norbert); Veress; Akik imádkoztak... II. 9.

Elekes Izsák

Sz. Siménfalva, 1906. dec. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. okt. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 225/1958. sz. dossziéval helyezte vád alá, amely szerint szidalmazta a pártot és a párttagokat.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 522.

Éltes László

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1917. júl. 17. Letartóztatásakor (1961. szept. 29.) a sepsiszentgyörgyi IGO-ban, annak őrkői kőbányájában dolgozott. A brassói Katonai Bíróság a 32. sz. alatt, 1962. márc. 30-án hozott ítéletével 6 év javítófogházra ítélte a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján. 1960–1963 között Brassóban, a feketehalmi börtönben, Jilaván, majd a Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatáborban volt. 1963 februárjában az 5. sz. amnesztiarendeleettel szabadult. Jelenleg a sepsiszentgyörgyi Szociális Otthonban lakik.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress

Engi Domokos

Sz. Radnót, 1916. okt. 10. Vasúti váltókezelő. Letartóztatták 1960. június 16. A MAT Katonai Ügyészsége Rîșnița Mircea Augustinnal együtt a 79/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, gazdasági szabotázs vádjával állította bíróság elé. A vád szerint tudatos hanyagságból Parajd és Szováta között kisiklatták a személyvonatot. Az ügyet áttették az Erdőszentgyörgy rajoni Ügyészségre.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 793.

Erdélyi Mihály

Sz. Szatmárnémeti, 1918. okt. 23. Kereskedő. Letartóztatták 1961. szept. 12-én. Szervezkedés és tiltott könyvek terjesztési célú tartása vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 2 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte. A szatmári börtönből szabadult 1963. jan. 16-án.

Forrás: SZD/298 (+ melléklet)

Erdélyi Sándor – telefonista csoport

Sz. Nagykároly, 1915. aug. 2. Letartóztatták 1957. aug. 13-án. A BTK 199. paragrafusa alapján a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 5 év börtönre. Amint az 1797. sz., 1957. nov. 11-én hozott ítéletben áll: Bige János vádlottal együtt 1956 májusában megismerték Popescu Ioan felforgató szervezetét, amelyhez nem voltak hajlandók csatlakozni, de fel sem jelentették. Ostrovról szabadult 1962. aug. 13-án.

Forrás: SZD/58 (+ melléklet). Lásd még Bige János ítéletét.

Erdő András – Jehova-tanú

Sz. Ürmös, 1897. szept. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 100/1959. sz. dossziéval, egy öttagú jehovista csoportban ítélte el.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 603.

Erdő János – unitárius tanárok

Sz. Kézdivásárhely, 1913. ápr. 28. Unitárius teológiai tanár. Letartóztatták 1959. ápr. 24-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 10/1962. sz. ítéletével 4 évre ítélte el rendszer elleni tevékenység (prédikációk engedély nélküli sokszorosításában való közreműködés) vádjával. A szamosújvári börtönben, 1961-től Stoenesti, majd Periprava kényszermunkatáborokban volt. 1963. jan. 1-jén szabadult. Hazatérése után újra elfoglalta teológiai katedráját, később a teológia rektora, 1995-től az Unitárius Egyház püspöke lett. Elhunyt 1996. júl. 27-én.

Forrás: Veress; Roske II. 317; Caravia 183; Nyitrai 392.

Erdős Imre

Sz. Koronka, 1913. márc. 12. Letartóztatásakor (1957. szept. 28.) lakatos a marosvásárhelyi CFR-műhelyekben, párttag. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a 264/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval. A vád szerint szidta, leanalfabétázta a helyi néptanács elnökét.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 414.

Erőss János – Kossuth Kör

Sz. Csíkszatóság [Pál-Antal: Csíkszentsimon], 1921. dec. 3. Letartóztatásakor (1958. jún. 25.) a sepsiszentgyörgyi 1. sz. Líceum tanára. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának c) betűje alapján, a MAT Katonai Ügyészsége által 102/1958. sz. alatt összeállított bűnügyi ügyiratcsomóval, a „Nagy László-csoport, Kossuth Kör” perében helyezték vád alá. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. aug. 4-én hozott, 247. sz. ítéletével ítelték el 18 évi börtönre. A szamosújvári börtönben és a Duna-deltai Periprava munkatelepén töltötte börtönéveit. 1964. aug. 3-án, a kegyelmi rendelettel szabadult. A tanügybe nem engedték vissza. Előbb a sepsiszentgyörgyi vágóhídon, majd egy kisipari termelőszövetkezetben dolgozott, később a Székely Nemzeti Múzeumban volt restaurátor. A börtönben kezdett csontfaragványokat készíteni, s ebben a művészeti ágban szabadulása után tökéletesítette magát. Kiállításai voltak Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, Csíkszeredán, Székelykeresztúron, Kolozsváron a Korunk Galériában, 1989 után Budapesten, Balatonbogláron. Elhunyt 1997. szept. 6-

án. 2004-től állandó kiállításon tekinthetők meg munkái a keszthelyi Helikon kastélymúzeumban.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 476; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum)

Erőss Lajos – *jurisdikciós csoport*

Sz. Csíkborzsova 1919. [Roske: Torockószentgyörgy, 1909.] okt. 10. Az ötvenes évek elején a kolozsvári Szent Mihály-plébánia lelkésze volt [Roske: görög katolikus pap]. Először 1951 augusztusában tartóztatták le, ekkor ítélet nélkül 25 hónapot töltött börtönben, majd visszatért Kolozsvárra. Másodszor 1954-ben [Roske: 1955-ben; Jakab: 1955 decemberében] tartóztatták le, tiltott iratok terjesztésének vádjával. A kihallgatások során megkínózták. 1954. dec. 2-án [Jakab: 1956. márc. 18-án], a „jurisdikciós per” vádlottjaként ítélték el 6 év börtönre. Volt Ghenceán, a Duna-csatornánál. 1960. nov. 30-án szabadult, de kényszerlakhelyet jelöltek ki számára a Bărăganban, amelyet csak 1964. ápr. 30-án hagyhatott el. Utána plébános Csíktaplocán, 1972-től Gyulafehérváron Márton Áron püspök mellett irodaigazgató. 1985-ben agyérgörccs érte és megbénult. Elhunyt 2005-ben Gyulafehérváron.

Forrás: Veress; Jakab 43–44; Hetényi Varga 1992. II. 379–389; Bura; Roske II. 320; Ionițoiu III. 227 (az utóbbi két helyen keresztneve „Lagos”); Nagy Benedek

Erszényi Antal – *Erszényi-csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1946. jan. 14. Letartóztatták 1961. okt. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 14. paragrafusának a) és b) pontja alapján, a rendszer elleni szervezkedés, fegyver és lőszer eltulajdonítása vádjával, a 124. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 873.

Erzse Imre – *EMISZ*

Sz. Keresztvár [Veress: Pürkerec], 1940. ápr. 28. Letartóztatáskor (Nyén, 1957. jún. 16.) ipari líceumi tanuló volt. Előbb tiltott határátlépésért 4 évre, majd az EMISZ 2. csoportjában (a MAT Katonai Ügyészségének dossziészáma 211/1957.) 20 év [Adatlap: 13 év] börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit Szamosújváron, majd a Brăilai Nagysziget és a Duna-delta több kényszerszermunkatáborában töltötte. Ostrovról szabadult 1964. aug. 3-án. Hazatérése után a brassói teherautógyárban dolgozott (1964–1989), közben befejezte középiskolai tanulmányait (1968) és elvégzett egy mesteriskolát (1973). Elhunyt a börtönben szerzett vesebetegségben 1990. febr. 28-án Brassóban.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Erzse István – *EMISZ*

Sz. Pürkerec, 1928. febr. 3. Cipész. Letartóztatták 1958. okt. 15-én. A MAT Katonai Ügyészségének 211/1958. sz. ügyiratcsomójával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 1. csoportjában állították bíróság elé. Ítélete 15 év [Veress: 3 év] volt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Erzsébet diakonissza – I. Földesi Ilona Veronika

Esztojka Balázs

Sz. Csomakőrös, 1905. febr. 3. Letartóztatásakor (1959. szept. 3.) Kovásznán volt napszámos. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 181/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1954-től többször mesterkedett a kollektív gazdaság ellen, a magyarországi események idején s később, 1959-ben is, fenyegető kommunistaellenes kijelentéseket tett.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 644.

Etves Fülöp

Sz. Úzdiszentpéter, 1928. dec. 4. Letartóztatták először 1957. jan. 18-án. Ennek okára és következményeire nézve nincsenek adataink. Később a kolozsvári Katonai Bíróság 1962. jan. 16-án kelt 4716/1962. sz. ítéletével 5 évre ítélte lázítás vétsége miatt. A kolozsvári és szamosújvári börtönben volt, majd Periprava, Salcia, Luciu-Giurgeni kényszermunkatelepein és Galacon. Kolozsvárt, majd 1996-tól Vajdahunyadon lakott.

Forrás: Kv 2006.

F

Fábián Elemér

Sz. Szatmárnémeti, 1942. nov. 15. Kertész-almérnök Szinérváralján. Letartóztaták 1961. nov. 2-án. Vizsgálati fogságát a nagybányai Securitatén töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság 4 év börtönbüntetésre ítélte az 58/1962. sz. ítélet alapján. Szamosújváron, Jilaván volt börtönben, majd kikerült a Brăilai Nagyszigetre. A grădinai kényszermunkatáborból szabadult 1963. febr. 26-án. Hazatérése után Egriben a TSZ-ben dolgozott, majd a szatmári Északi Színház alkalmazottja volt. A szatmári magyar népi együttes alapítója és vezetője, ezt a munkát nyugdíjasként is végzi.

Fábián Ignác – kézdiszentléleki csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1935. febr. 28. Gazdálkodó. A szőkefalvi állami gazdaságban dolgozott, amikor 1959. szept. 10-én [Pál-Antal: okt. 11-én] letartóztaták. Államellenes tevékenység vádjával [Pál-Antal: egy 11 tagból álló kézdiszentléleki szervezkedés tagjaként], a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. A vádak között fegyver és lőszer rejtetése, szőkevények támogatása is szerepelt. A kolozsvári Katonai Bíróság 12 év börtönre ítélte. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Grădina és Salcia kényszermunkatelepein, a Brăilai Nagyszigeten töltötte. Salciáról szabadult 1964. aug. 11-én. Hazatérése után is mezőgazdasági munkásként dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Fábián Kálmán – kézdiszentléleki csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1929. jún. 6. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 11 tagból álló kézdiszentléleki szervezkedés kapcsán, a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja, a 15. paragrafus a) pontja és a 2. bekezdés b) pontja alapján, a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Fábián Mihály – Jehova-tanú

Sz. Felsősfálva, 1888. júl. 3. Cipész. Letartóztatásának időpontja nem szerepel a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomójában, amellyel a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, mint Fülöp Lajos jehovista csoportjának tagját, vád alá helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Fábián Vince – kézdiszentléleki csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1934. aug. 9. Letartóztatásakor (1959. okt. 22. [Pál-Antal: okt. 23.] munkás [Pál-Antal: gazdálkodó]). A MAT Katonai Ügyészsége a kézdiszentléleki csoportban, a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, szervezkedés, fegyver és lőszer tartása, szőkevények támogatása vádjával. A kolozsvári Katonai Bíróság 7 év börtönbüntetésre ítélte a BTK 209. paragrafus alapján. Börtönéveit a marosvásár-

helyi és a jilavai börtönben, valamint a Duna-delta kényszermunkatelepein töltötte. Ostrovról szabadult. Szabadulása után is mint munkás dolgozott, nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Faluvégi Dénes – Jehova-tanú

Sz. Csokfalva, 1919. febr. 4. [Veress: Bún, 1920. okt. 22.] Gazdálkodó. 1957. nov. 20-án kelt letartóztatási paranccsal, országos körözés után nov. 29-én tartóztatták le Hármásfaluban. Mint a Fülöp Lajos-féle jehovista csoport tagját, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus alapján, a 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417; Veress; Szilveszter Sándor Adatlapja

Fântănaru Tiberiu – Szoboszlai-csoport

Sz. Nagylak, 1926. jan. 1. Fântănaru Alexandru fia (egyres említésekben keresztneve „István”), letartóztatásakor (1957. dec. 30.) Brassóban építészmérnök. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusa alapján 16 év [Roske: 15 év] börtönre ítélték. Temesváron, Jilaván és Galacon volt börtönben. 1964-ben szabadult. Nem sokkal később kitelepedett Németországba, ma is ott él.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Roske II. 327; Cornea 47.

Fântănaru Alexandru – Szoboszlai-csoport

Sz. Szemlak, 1895. márc. 25. 1948 előtt Nagylak polgármestere, a Nemzeti Párt Arad megyei szervezetének egyik vezetője volt, letartóztatásakor (1957. okt. 10.) nyugdíjas ügyvéd. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja alapján halálra ítélték és 1958. szept. 1-jén a Securitate temesvári börtönében kivégezték.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Roske II. 327; Bălan V. 253; Péterszabó 225–226; Cornea 47.

Faragó Ferenc

Sz. Zabola, 1911. júl. 24. Uzonban volt plébános. Letartóztatták 1959. okt. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, továbbá a 419. paragrafus 1. bekezdésének 1. pontja és a 422. paragrafus 1. bekezdésének 2. pontja alapján, a 264/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint folyamatos megnyilvánulásai voltak a rendszer és a kommunisták ellen, különösen az 1956-os magyarországi események idején. Az ellene felsorakoztatott vádak között több kiskorú állítólagos megrontása is szerepelt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 722.

Farkas Ágoston

Sz. Marosvásárhely, 1929. ápr. 14. Ismeretlen helyre költözött.

Forrás: Veress 145.

Farkas János – Jehova-tanú

Sz. Száldobos, 1914. febr. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége egy öttagú jehovista csoport ügyében összeállított, 100/1959. sz. dossziéjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé. Ítélete 6 év volt. Szabadult 1964. aug. 1-jén. Küküllőszéplakon lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 603; MT 2005; Veress

Farkas János – Soós-csoport

Sz. Kolozsvár, 1934. ápr. 18. Letartóztatásakor (1958. ápr. 29-én) Kolozsvárt, a helyi Lakásépítési Vállalatnál (ILL) építésztechnikus volt. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 [Veress: 15] évre ítélte az 1395/1958. sz. ítéletével, rendszer elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és tiltott irományok terjesztése vádjával a 325. paragrafus e) betűje alapján. A kolozsvári Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, 1959-től a Brăilai Nagyszigeten Salcia, Stoenești, Strâmba, a Dunadeltában Periprava és Grind kényszermunkatelepein volt. Szabadult 1964. júl. 25-én Salciáról. Hazatérése után 1970-ig a Vitadulci, majd 1990. okt. 1-ig az Arta Decorativa Szövetkezetben mint építész dolgozott. Nyugdíjasként Kolozsváron él.

Forrás: Adatlap; Kv 2006; Veress

Farkas József

Sz. Csíksomlyó, 1939. jan. 6. A gyergyószentmiklósi ipari líceum tanulója volt 1956-ban, s szervezkedés szándékával tartóztatta le a Securitate. Kényszerlakhelyre került a Bărganba (Bordușani, Satul Nou, Cegan). Később leérettségizett Csíkszeredában, majd Bukarestben gépészeti szakon mesteriskolai diplomát szerzett. 1958–1972 között a csíkszentsimoni keményítőgyárban dolgozott – közben 1960–1962-ben munkaszolgálatos katona volt. 1972-ben felbontották munkaszerződését, az erdőkitermelésben kapott csak állást. 1985-ig hat esetben vitték el kényszer-elmegyógyászati kezelésre, végül 1978-ban kényszernyugdíjba küldték. Jogorvoslatot a rendszerváltozás után sem sikerült kiharcolnia. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Csíkszentsimonban lakik.

Forrás: Adatlap; Bara

Farkas Károly

Sz. Csiba (Csík m.), 1908. okt. 27. Bukarestben dolgozott mint kőműves. Letartóztatták Marosvásárhelyen, 1959. nov. 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 304/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint horthysta dalokat énekelt és szidalmazta a kommunistákat.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 757.

Farkas Loránd András

Sz. Marosvásárhely, 1932. szept. 10. Letartóztatásakor a marosvásárhelyi néptanács adminisztrátora volt. A kolozsvári Katonai Bíróság 2 évre ítélte. A Luciu-Giurgeni-i kényszermunkatáborból szabadult. Utána a marosvásárhelyi Villamossági Vállalatnál dolgozott, nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap

Farkas Olivér Ágoston

Sz. Marosvásárhely, 1929. április 14. Tímár. Letartóztatták 1962. augusztus 25-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 78/1962-es bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 910.

Farkas Pál – Szoboszlai-csoport

Sz. Torja, 1924. május 25. Letartóztatásakor (1958. jan. 14.) a kézdivásárhelyi lí-

ceumban magyar szakos tanár. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén ítélte el a Szoboszlai-perben, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 8 évre, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával. 1958–1963 között Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon, majd a Brăilai Nagysziget több munkatelepén dolgozott. 1963. jan. 14-én szabadult Salciáról. 1969-ig munkás volt a kézdivásárhelyi IGO vállalatnál, majd könyvelő, 1969–1984 között a moldvai Baián pénzügyi főellenőr. 2001. okt. 23-án a Vitézi Lovagrend tagjává avatták. Elhunyt 2006. febr. 9-én.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai; Veress; Péterszabó 108–114.

Fazakas István – *csíkszentmiklósi Titkos Szövetség*

Sz. Csíkszentmiklós, 1939. április 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1962. március 12-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 43/1962-es bünygyi dossziéval. 6 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 906; András Ferenc (1945) önéletrajza

Fazakas János

Sz. Fiafalva, 1917. ápr. 5. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 120/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Rendszerellenes megnyilvánulásaiért többször volt letartóztatásban, többek között az 1950. dec. 30-i fiafalvi lázadásban való részvétele miatt is. 1956–57-ben kétszer is volt elítélve a faluban politikai tevékenységet végző személyekkel szembeni „huligán magatartás” miatt. 1958. márc. 30-án szabadult. Újabb letartóztatására további rendszerellenes megnyilvánulásai miatt került sor.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 615.

Fazakas Sándor – *EMISZ*

Sz. Székelytamásfalva, 1940. nov. 5. Letartóztatásakor (1958. aug. 18.) vasesztergályos Brassóban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünygyi dossziéval, az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé. 1958. aug. 8-án ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen. 1959. jún. 23-tól 1960. aug. 6-ig Szamosújváron, ezt követően 1959. dec. 6-ig a Brăilai Nagyszigeten a stoenesti-i, majd a Duna-deltai Peripraván, ill. Grind kényszermunkatelepén töltötte börtönéveit. Innen szabadult egy részleges kegyelmi rendelet alapján 1963. febr. 1-jén. Brassóba visszatérve érettségizett, majd ott dolgozott 1970-ig, 1970–2000 között Kézdivásárhelyen. Nyugdíjasként hazatért szülőfalujába.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Fazecas Viorel Eugen

Sz. Tasnádszántó, 1935. jan. 21. Marosvásárhelyen tartóztatták le 1957. júl. 2-án, sorkatonaként, azzal a váddal, hogy a magyar forradalom idején agitált a forradalom és az azzal rokonszenvező temesvári egyetemisták mellett a katonák között. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el 5 évre, 1957. aug. 30-án hozott 433/1957. sz. ítéletével, a BTK 327. paragrafusának 3. bekezdése alapján. Az ítéletet a kolozsvári Katonai Bíróság felülvizsgálta és a büntetést 2200/1957. sz. döntésével 3 év fogházra csökkentette. Ennek alapján Szamosújvárról szabadult 1960. jún. 30-án.

Forrás: SZD/97 (+ melléklet)

Fehérvári Elek – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Nagysajó, 1896. jún. 4. Letartóztatásakor (1958. júl. 28.) Érmihályfalván élt, nyugdíjasként, egyes források szerint előzőleg a vasúti raktár főnöke volt. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, a szervezkedésben való részvétel vádjával, a BTK 184. paragrafusának 1. bekezdése alapján 10 évi szigorított fegyházra ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, majd Désen és Szamosújváron töltötte. Az 1964. évi kegyelmi rendelet alapján szabadult. 1966-ban hunyt el Érmihályfalván.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49; Veress

Feierstein József – *Bíbor Banda*

Temesvári diák. 1958. okt. 29-én ítélték el 2 évre.

Forrás: Veress

Fejér Miklós – *vizsgálati fogság*

Sz. Zabola, 1913. nov. 30. Középiskolai tanár Kolozsváron. A X. osztályos magyar irodalmi szöveggyűjtemény és a VI. osztályos magyar nyelv tankönyvek társszerkesztőjeként, a könyvekbe „becsempészett nacionalista, irredenta szövegek” miatt tartóztatták le 1958. ápr. 2-án, Nagy Jenővel együtt. Az ügyben végül csak a Dobai-perben már elítélt Gazda Ferencet állították újra bíróság elé. Őt közel 7 hónapig tartó vizsgálati fogság után (miután az „ideológiailag ártalmas, nacionalista tendenciájú” tankönyvekről készült referátumot a párt Központi Bizottságánál 1958. szept. 5-én megtárgyalták), 1958. okt. 30-án helyezték szabadlábra, de csak 1965-től kapott tanári állást, s akkor is egy Kolozsvár környéki faluban, Szucságon. Nyugdíjazása után lányánál élt Sepsiszentgyörgyön. Visszaemlékezéseit a Romániai Magyar Szó és a Háromszék közölte. Elhunyt 2002. máj. 5-én.

Forrás: Maghiarii... II. 348–358, 431–442.

Fekete Árpád László

Sz. Boroskrakkó, 1910. okt. 25. Magánkereskedő Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1965. szept. 21-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, Horváth Ágostonnal együtt, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 97/1965-ös bünygyi dossziéval. Ítélete 3 év 6 hónap volt. Szabadult 1967. nov. 23-án. Marosvásárhelyen lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 1027; MT 2005; Veress 156.

Fekete Ilona – *Jehova-tanú*

Sz. Vajdaszentivány, 1922. nov. 11. Letartóztatták 1957. jún. 20-án. Ítélete 6 év volt. Szabadult 1963. aug. 21-én.

Forrás: MT 2005; Veress 150.

Fekete Imre – *SZVISZ*

Sz. 1942. A SZVISZ-perben 3 évre ítélték. Szabadult 1963. jan. 14-én Jilaváról. Nagyváradon lakott, ács volt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Fekete István

Sz. Nyárádkarácson, 1929. márc. 6. Letartóztatták 1957. márc. 10-én. Ítélete 15 év volt. Szabadult 1964. júl. 31. Marosvásárhelyen lakott, elhunyt.

Forrás: MT 2005; Veress 160.

Fekete János – Bethania-mozgalom, székelyföldi csoport

Sz. Székelykakasd, 1904. júl. 1. Letartóztatásakor (1958. május 29.) ref. lelkész volt Nyárádkarácsonyfalván. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte. A MAT Katonai Ügyészsége a 81/1958. sz. bűnügyi dossziéval, a „Bakó-csoport” néven elkeresztelt székelyföldi bethanista csoportban állította bíróság elé. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a Bethania-mozgalom székelyföldi csoportjában 10 év [MT: 15 év; Roske: 1 év] börtönre ítélték. 1959-től a szamosújvári börtönben raboskodott, innen szabadult 1964 augusztusában. Betegen került haza, lelkészi állást nem kapott s nyugdíjban sem részesült. Alig egy év múlva, 1965 novemberében Marosvásárhelyen meghalt.

Forrás: Adatlap1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 470; Veress; Bilincseket... 49–53; Roske II. 334; Caravia 186.

Fekete Jenő – Jehova-tanú

Sz. Vajdaszentivány, 1926. ápr. 19. Letartóztatták 1956. szept. 27-én. Ítélete 10 év volt. Szabadult 1963. jan. 29-én. Nyárádkarácsonyfalván lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 158.

Fekete József

A dési Cementgyárban dolgozott. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 14-én kelt ítéletével, valamilyen, az 1956-os magyar forradalommal kapcsolatos váddal 25 évre ítélte. Szamosújvárról szabadult 1964-ben. Désen hunyt el.

Forrás: Adatlap (Dénes Elemér)

Fekete Károly – Sass Kálmán-csoport

Sz. Érmihályfalva, 1898. aug. 15. [Tófalvi: júl. 29.] Festőművész. A nagybányai festőiskolában Thorma János, Budapesten Réthi István tanítványa volt. Letartóztatásakor (1958. jún. 15.) az érmihályfalvi kéményseprőüzem tulajdonosa. Mivel több római katolikus, illetve görög katolikus templomban freskót, ikont is festett, a rendszer elleni szervezkedés mellett az egyházi reakció támogatása is az ellene felhozott vádpontok között szerepelt. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 8-án hozott ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával –, továbbá a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja alapján 20 évi [Balaskó: 25 évi] szigorított fegyházra ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Désen és Szamosújváron töltötte. Az 1964-es kegyelmi rendelet alapján szabadult. Hazatért Érmihályfalvára és itt hunyt el 1981-ben [Balaskó: 1983-ban].

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 34–36, 49; Milotai; Nánási–Gede–Kárászi 69; Dukkrét 181–182; Veress

Fekete László Árpád – I. Fekete Árpád László**Fekete Mária**

Szamosújvári róm. kat. vincés apáca. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a görög

katolikus „Szeplőtlen Szív Kongregáció” megalakításának vádjával, 288. sz. ítéletével 1959. júl. 9-én.

Forrás: Roske II. 334; Bozgan 148–149.

Fekete Péter – *Jehova-tanú*

Sz. Mezősámsond, 1924. okt. 2. Letartóztatták 1959. júl. 17-én. Ítélete 7 év volt. Szabadult 1964. jún. 22-én. Mezőmehesén lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 148.

Fekete Péter – *Jehova-tanú*

Sz. Vajdaszentivány, 1927. júl. 1. Letartóztatták 1957. febr. 15-én. Ítélete 15 év volt. Szabadult 1964. júl. 28-án. Vajdaszentiványban lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 148.

Fekete Zsuzsanna – *Jehova-tanú*

Sz. Vajdaszentivány, 1932. júl. 24. Vaslábton tartóztatták le, 1957. dec. 15-én és a Kovács Károly-féle jehovista csoportban a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a MAT Katonai Ügyészségének 37/1958. sz. bűnügyi iratcsomójával, rendszerellenes tartalmú kiadványok terjesztése és rendszerellenes tevékenység vádjával állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Felcser Pál – *vizsgálati fogság*

Sz. Ozdola, 1932. szept. 18. Letartóztatták 1959. jún. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a 134/1959. sz. dosszié keretében, Fábíán Kálmán és Kozma Gábor ügye kapcsán indított ellene eljárást, azzal a váddal, hogy nekik egy terrorcselekményhez fegyvert és löszert adott. Kiderült, hogy azok erőszakkal vették el tőle, így a BTK 207. paragrafusa alapján indított eljárást megszüntették ellene.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 622.

Felei Domokos – *vizsgálati fogság*

Sz. Marossárpatak, 1941. szept. 21. Letartóztatták 1959. júl. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a BTK 325. paragrafusának a) pontja alapján indított ellene eljárást. A 155/1959. sz. dossziéből azonban kiderül, a „Harcolok a kommunisták ellen” c. cédulákat az ő nevében más valaki készítette, bosszúból.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 633.

Fenesi Ferenc

Sz. Köröstárkány, 1906. márc. 20. Ács. Letartóztatták 1957. márc. 20-án. A kommunista párt és a kormány szidalmazásának vádjával a nagyváradi Katonai Bíróság 7/1958. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 4 év javító fogházbüntetésre ítélte, súlyosbító körülményként említve egy 1945-ös tiltott határátlépés kísérlete miatti 3 éves ítéletét és két, 1951-es és 1956-os pénzbüntetéses ítéletét, hivatali személy megsértése miatt. Peripraváról szabadult 1961. nov. 12-én.

Forrás: Adatlap

Fenesi István

Sz. Köröstárkány, 1930. nov. 28. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. máj. 28-án. A temesvári Katonai Bíróság 1958. júl. 26-án hozott 236/1958. sz. ítéletével 6 év javító

fogházbüntetésre ítélte. A nagyváradi börtönben volt 1962. okt. 4-ig. Hazatérése után mint kőműves dolgozott.

Forrás: Adatlap (+ melléklet)

Ferdinánd Ferdinánd (Domokos atya)

Róm. kat. szerzetes. Letartóztatták 1958-ban. Szamosújváron, Salcián, Ostrovon volt, 1964-ben szabadult.

Forrás: Roske II. 336; Caravia 186.

Ferencz Béla Ervin – Szoboszlai-csoport

Sz. Gyergyószárhegy, 1920. máj. 10. Mindjárt 1944. augusztus 23-a után internáltak, s lágerben volt 1945-ig. Második letartóztatásakor (1957. dec. 4.) Ferenc-rendi szerzetes, paptanár, a máriaradnai kolostorban szolgált, ugyanakkor a lippai német plébánia főesperese volt. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján életfogytiglani börtönre ítélte temesvári tárgyalásán a kolozsvári Katonai Bíróság. 1958 októberéig az aradi börtönben, majd Jilaván, 1959–1960-ban Galacon, 1960–1962 között Botoșani-ban, 1963-ban a szamosújvári börtönben raboskodott, 1963–1964-ben kényszermunkatáborokban (Luciu-Giurgeni, Strâmba, Salcia) dolgozott. Innen szabadult 1964. aug. 2-án. 1965–1977 között Tornyán lakott, majd ismét letartóztatták és „kegytárgyak terjesztése” vádjával 2 év fogházra ítélték. Ekkor Bukarestben és Galacon volt börtönben. Szabadulása után 1980–1984 között Marosvásárhelyen, 1992-ig Désen, 1992–1993-ban Déván, majd újra Désen lakott; 1995-től a szárhegyi kolostor templomigazgatója.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1999. I. 414–421; Veress; Péterszabó 63–65, 115–142.

Ferencz Benjamin – jurisdikciós csoport

Sz. Csíkpálfalva, 1909. dec. 10. Első letartóztatásakor (1949. jún. 21-én) püspöki irodaigazgató-helyettes volt és Márton Áronnal együtt fogták el a Gyulafehérvártövisi országúton. Két év vizsgálati fogság után, ítélet nélkül helyezték szabadlábra. Másodszor 1954 decemberében tartóztatták le, és a „jurisdikciós per” 1956. márc. 19-i kolozsvári tárgyalása után 7 évre ítélték. Amikor szabadult volna, még 2 évet kellett letöltenie kényszerlakhelyen, a Bărăganban. 1965-től haláláig Csíkcicsóiban volt plébános. Elhunyt 1978. jan. 3-án.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 392–393.

Ferencz Károly – csíkkozmási csoport

Sz. Csíkkozmás, 1910. dec. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a kozmási csoportban, a 236/1959. sz. dosszié keretében, a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá, a kollektivizálással szemben szervezett ellenállásban való részvétel vádjával. Ügyükben a kolozsvári Katonai Bíróság hozott ítéletet. A helyi kollektív gazdaság létrehozása után, 1960. márc. 2-án szabadult. Meghalt 1989-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696; HT 2006.

Ferencz Lajos – Jehova-tanú

Sz. Csomakőrös, 1907. szept. 24. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. ápr. 26-án. A

MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, mint Jehova-tanút, a 97/1956. sz. bűnügyi dossziéval helyezte vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 269.

Ferencz Mária

Sz. Csíkcsicsó, 1934. április 7. Háziasszony. Letartóztatták 1960. május 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége, György Erzsébettel és Szöcs Rozáliával együtt az 59/1960. sz. dossziéval, a BTK 325. paragrafusának 1. pontja alapján, vallásos tartalmú tiltott kiadványok terjesztése miatt állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 784.

Ferencz Tibor – EMISZ

Sz. Vargyas, 1941. jan. 4. Letartóztatásakor (Vargyas, 1958. szept. 7.) esztergályos tanuló. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 18 évre ítélte el rendszerellenes szervezkedés vádjával. Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron, Jilaván, Tulceán és Nagyenyeden töltötte. Utóbbi börtönből szabadult 1964. jún. 26-án. 1965-től esztergályosként a köpeci bányavállalatnál dolgozott, később a Lampaház főnöke, raktárnok volt. 1993. okt. 5-én halt meg Vargyason a börtönben szerzett tébécé következtében.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Ferencz Visky – I. Visky Ferenc

Forrás: Roske II. 337.

Ferenczy Árpád-Antal

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1933. nov. 22. Gyergyószentmiklóson tartóztatták le 1961. aug. 3-án, s „politikai huliganizmus” vádjával 4 év börtönre ítélték. (Ítéletének száma 453/1961.) Dolgozott a Bräilai Nagysziget több kényszermunkatáborában. 1963. szept. 25-én Ostrovról szabadult. Sepsiszentgyörgyön lakik, nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress

Ferenczi Ferenc – gyergyóújfalvi csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1913. júl. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 24-én [Adatlap: 1959 szeptemberében]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 214/1959. sz. dossziéval, a gyergyóújfalusi kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 4 évre ítélte el. Volt Marosvásárhelyen, a Törvényszéki Fogházban, majd Jilaván keresztül a Bräilai Nagyszigetre került. 1962. ápr. 26-án Ostrovról szabadult. Hazatérése után kőfaragóként dolgozott a gyergyóújfalusi bányavállalatnál. Elhunyt 1983. aug. 29-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; HT 2005.

Ferenczi Kálmán – Ersényi-csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1945. okt. 26. Letartóztatása előtt tanuló. Letartóztatták 1961. október 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának első bekezdése, valamint a 61/1959. sz. Rendelet 14. paragrafusának a) és b) pontjai alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés, katonai lőszer és szűrőfegyver engedély

nélküli használatának vádjával, az Erszényi-csoportban, a 124/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 873.

Ferenczi Péter – Erszényi-csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1943. okt. 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. november 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának első bekezdése, valamint a 61/1959. sz. Rendelet 14. paragrafusának a) és b) pontjai alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés, katonai lőszer és szúrófegyver engedély nélküli használatának vádjával, az Erszényi-csoportban, a 124/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 873.

Fikker Ferenc – EMISZ

Sz. Kézdivásárhely, 1939. jún. 24. Letartóztatásakor (1959. márc. 13. [Adatlap: október; Pál-Antal: jan. 31.]) Kolozsváron teológiai hallgató, neve már egy, az EMISZ-szel kapcsolatos 1958. márc. 10-én kelt besúgói jelentésben is szerepel. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának b) betűje alapján, a 211/1958. sz. bűnügyi ügyiratcsomóval, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 15 év börtönbüntetésre ítélte. Szamosújváron, a Duna-deltában és a Brăilai Nagyszigeten több kényszermunkatelepen volt. 1964-ben [Adatlap: júniusban] szabadult. Utána teológiai tanulmányait nem folytathatta. Technikumot végzett a brassói mentőállomáson dolgozott. 1982-ben kitelepült Németországba.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Akik imádkoztak... II. 10; 1956 és Románia (96. sz. dokumentum); Lay-névsor

Filep János

Sz. Szék, 1934. szept. 7. Letartóztatásakor (1959. szept. 22.) a kolozsvári bútorgyár csomagoló osztályán dolgozott. A kolozsvári Securitatén volt vizsgálati fogságban. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1960. febr. 16-án hozott 57/1960. sz. ítéletével 5 évre ítélte rendszer elleni izgatás vádjával. Végig a szamosújvári börtönben volt, onnan szabadult 1963. jan. 13-án. Hazatérése után mezőgazdasági szakiskolát végzett. A kolozsvári Malom- és Sütőipari Vállalatnál, majd a Farmec gyárban dolgozott.

Forrás: Adatlap

Filip (Filep) József – SZVISZ, vizsgálati fogság

Sz. Nagyvárad, 1943. nov. 20. Letartóztatásakor (1961. jan. 11.) középiskolás diák volt Nagyváradon. A SZVISZ-perrel kapcsolatos nyolchónapi vizsgálati fogság után (amelyből 4-et a nagyváradai börtönben töltött), 1961. nov. 12-én szabadlábra helyezték. Az érettségét magánúton tette le (közben 1961–1964 között mozigépész volt a váradi moziállalatnál), majd a Tanárképző Főiskolán matematikatanári diplomát szerzett (1967). Azóta tanár a mezőtelegdi általános iskolában. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004; Veress

Filk Gyula – vizsgálati fogság

Sz. Csernovic (Bukovina), 1906. febr. 5. A köpeci bányavállalat főkönyvelője. 1957. jún. 26-án tartóztatták le, mivel máj. 29-én egy csoport bányással munkakonfliktusba került. Nyilvános izgatás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján állították össze bűnügyi dossziéját, a kivizsgálás során azonban kiderült, hogy nem ő, hanem az egyik munkaszolgálatos katona szította a többieket. Így júl. 1-jén szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 400.

Finna Dávid – Szígyártó-csoport

Sz. Ozsdola, 1933. szept. 5. A MAT Katonai Ügyészsége által a Szígyártó-perben összeállított 204., illetve 217. és 259/1958. sz. ügyiratcsomóban a letartóztatás dátuma nem szerepel. A BTK 121. paragrafusa, a 207. paragrafus 1. pontja és a 228. paragrafus alapján megfogalmazott vád szerint kapcsolatot tartott az ozsdolai népi ellenállás két kötözött szereplőjével: Pusztai Ferencsel és Jeges Dénessel, majd a csoporthoz tartozó Szígyártó Domokossal, akivel együtt meg akarták támadni a néptanács titkárát.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 511; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum)

Finta-Barthó Zoltán – kézdiszsentléleki csoport

Sz. Kézdiszsentlélek, 1934. nov. [Adatlap: márc.] 15. Gazdálkodó. Letartóztatták Kézdiszsentléleken, 1959. okt. 23-án (Adatlap: 22-én). A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 1. pontjának utolsó bekezdése és a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje, valamint utolsó előtti bekezdése alapján, a kézdiszsentléleki kollektivizálás-ellenes megmozdulás ügyében összeállított 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1960 márciusában 2 év börtönbüntetésre. Szamosújváron és Jilaván volt; Szamosújvárról szabadult 1961. okt. 20-án. Hazatérve 1970–1974 között a kézdivásárhelyi Amidon gyárban, 1974–1976 között a bútorgyárban, majd 1986-ig a készruhágyárban dolgozott, ekkor betegnyugdíjba került. Meghalt 1992. márc. 19-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 652 (neve ott „Finta Zoltán”).

Fischer Lajos István – érendrédi csoport

Sz. Nagykároly, 1922. nov. 6. Letartóztatásakor (1959. nov. 3.) az érendrédi iskola igazgatója volt. Az érendrédi csoporttal való kapcsolataért és feljelentés elmulasztásáért a kolozsvári Katonai Bíróság 4 év börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és 228. paragrafusa alapján, a 872/1960. sz. ítélettel. A nagybányai, szatmári és jilavai börtönben, valamint Peripraván volt, ez utóbbi helyről szabadult 1963. febr. 1-jén. Meghalt. 1996-ban posztumusz megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap1; Adatlap 2 (Bikfalvy); SZD/61 (+ melléklet); Veress

Fitori Sándor – EMISZ

Sz. Vargyas, 1932. aug. 26. [Pál-Antal: gazdálkodó, Felsőrákoson lakik.] Letartóztatásakor (1958. okt. 2.) a köpeci bányavállalatnál mint bányász dolgozott. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. ügyiratcsomóval, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján állította bíróság elé,

szervezkedés és feljelentési kötelezettség elmulasztása vádjával. [Elítélték 1958. okt. 8.] A kolozsvári Katonai Törvényszék az EMISZ-perben 6 [Lay-névsor: 10] év börtönre ítélte. Salcián és Peripraván dolgozott, az ottani kényszermunkatáborokban. Peripraváról szabadult 1962. júl. 10-én. [1962. okt. 7.] Szabadulása után a köpeci szénbányáknál mint szakképesített kotrógépkészítő dolgozott. Elhunyt Vargyason, 2003. dec. 19-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Lay-névsor

Fodor György – *SZVISZ*

Sz. 1942. A SZVISZ-ben való részvételéért 7 év börtönre ítélték. Jilaváról 1962 májusában Luciu-Giurgeni-be vitték. 1964 nyarán a Duna-deltából szabadult. Nagyváradon lakott.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18.

Fodor György Pelbárt – *dési ferences csoport*

Sz. Hátszeg, 1900. ápr. 30. A bécsi döntés éveiben az észak-erdélyi ferences rendtartományfőnök helyettese volt. Első ízben 1946-ban tartóztatták le, akkor 1 hónapot volt vizsgálati fogságban. 1949-től Szatmárnémetiben lelkész, 1951. aug. 20-án, a rendek feloszlásakor Máriaradnára, majd Désre internálták. Itt részt vett az illegális ferences teológia munkájában. 1961. szept. 14-én letartóztatták. A kolozsvári Katonai Bíróság a ferences csoport elleni perben 1962 októberében megrendezett tárgyalásán 3 évre ítélte. 1964-ben, a kegyelmi rendelettel szabadult. Elhunyt Désen, 1966. nov. 20-án.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 425–427.

Fodor László – *SZVISZ*

1961 jan. 15-én, Nagyváradon tartóztatták le. A SZVISZ-perben 16 évre ítélték. 1964 nyarán a Duna-deltából szabadult. Nagyváradon lakott. A kilencvenes években vállalkozóként dolgozott. Meghalt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Fodor Mihály László – *dési ferences csoport*

Sz. Gyalár (Hunyad m.), 1917. jan. 4. A ferences rendtartomány titkára volt, a kolozsvári ferences rendházból vitték kényszerlakhelyre 1951. aug. 20-án, előbb Máriaradnára, majd egy év múlva Désre. Itt részt vett az illegális ferences teológia megszervezésében, tanára is volt. 1961. jún. 26-án tartóztatták le. A ferences csoport elleni perben, annak 1962. okt. 15-én kezdődött tárgyalása során, a kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre ítélte. A börtönben súlyosbodott szívbetegsége. A kegyelmi rendelet alapján szabadult 1964-ben, utána nem sokkal, 1968. ápr. 8-án Vajdahunyadon elhunyt.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 423–425.

Fodor Miklós

Sz. Avasfelsőfalú, 1940. nov. 30. Borbély. Letartóztatták 1957. okt. 23-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján 7 év börtönre ítélte a társadalmi rend elleni felforgató tevékenységért. Szabadult Giurgeni-ből 1964. jún. 23-án. Avasfelsőfaluban lakik.

Forrás: SZD/18 (+ melléklet)

Fodor Pál Károly – Fodor-csoport

Sz. Budapest, 1903. jún. 29. Építészmérnök. Neve már a MAT Securitate-főnököknek egy 1957. ápr. 27-i beszámolójában szerepel. Letartóztatásakor (1957. júl. 7.) Csíkszeredában volt állami alkalmazásban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 184. és 193. paragrafusai alapján, a 295/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 54. sz. alatt 1958. febr. 27-én hozott ítéletében, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, valamint az 58. paragrafus és 25. paragrafus 6. pontja alapján ítélte el, 25 év kényszermunkára. A marosvásárhelyi Securitatén és Bukarestben volt vizsgálati fogságban (az ottani kihallgatásáról 1957. júl. 8-án készült jegyzőkönyvet Tófalvi Zoltán közölte). Az ítélet kimondása után Szamosújvárra vitték, majd Jilaván át, 1960 őszén a Duna-deltába, a grindí kolóniára. Itt, majd Luciu-Giurgeni-ben dolgozott, ez utóbbi helyről szabadult 1964. júl. 28-án a közkegyelemmel. Szabadulása után Vajdahunyadon telepedett le, itt hunyt el 1966. aug. 11-én. Csíksomlyón temették el.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 420; *Akik imádkoztak...* I. 105–107; Tófalvi (Korunk, 2003/6. 63–66); és *Lakosságcsere mint alternatíva?* (Beszélgetés Fodor Imrével, Marosvásárhely alpolgármesterével). Dunánál, 2002. okt. 76–86; 1956 és Románia (72. és 83. sz. dokumentumok); Veress

Fogarasi András – Jehova-tanú

Sz. Lőrincfalva, 1937. okt. 29. Vasesztergályos Marosvásárhelyen. Letartóztatták Craiován, 1957. nov. 16-án. A craiovai Katonai Bíróság ítélte el 1957. dec. 14-i tárgyalásán 7 évre, az 559/1957. sz. ítélettel. Szabadult 1960. márc. 7-én Fetești-ről. Hazatérése után a sárosi gázkitermelésnél, a dicsőszentmártoni üvegyárban, majd a szókefalvi állami gazdaságban mint mezőgazdasági gépkarbantartó dolgozott.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Forgács János

Sz. Siménfalva, 1907. [1910.] febr. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 280/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint a községi bodegában okt. 28-án elszavalta a „Talpra magyar”-t és szidalmazta az ott jelen lévő egyik párttagot.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 325.

Fórika István – Jehova-tanú

Sz. Tekerőpatak, 1910. dec. 13. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége egy 21 tagú jehovista csoportban való tevékenység vádjával, a BTK 209/2. paragrafus 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3 pontjának c) betűje alapján, a 123/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Fórika István – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1914. febr. 14. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. nov. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulás kapcsán, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította össze ügyükben a 210/1959. sz. dossziét. A kolozsvári Katonai Bíróság 4 év börtönre ítélte Marosvásárhelyen 1960. jan. 8-án tartott tárgyalásán. 1962 tavaszán szabadult.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 671.

Fóris Ádám

Sz. Kénos, 1907. márc. 6. Gazdálkodó. 1956. dec. 21-én tartóztatták le. Nyilvános lázítás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 356/1956. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. Az ok: 1956 szeptemberében nyilvános helyen elénekelte a székely himnuszt, a magyar forradalom napjaiban pedig szidalmazta a „rabló kommunisták”-at. Marosvásárhelyen ítélték el 4 évre. Börtönéveit Szamosújváron és Jilaván töltötte, majd a Duna-deltában volt kényszermunkatáborban. 1960. dec. 21-én szabadult a Duna-deltából. Hazatérése után egy ideig Kénosban, majd Székelyudvarhelyen lakott. Itt halt meg 1995. aug. 8-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 350.

Fosztó József – *Fosztó-csoport*

Sz. Erdőfüle, 1901. okt. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus c) betűje alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok tartása vádjával, a 287/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545.

Fosztó Zoltán – *Fosztó-csoport*

Sz. Erdőfüle, 1894. márc. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. dec. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 287/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 545.

Fosztó Zoltán – *EMISZ*

Sz. Bardoc, 1939. júl. 7. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) asztalos a köpeci bányavállalatnál. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte, a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 15 [a Lay-névsor szerint 12] év börtönre ítélte az EMISZ-ben való részvételéért. Börtönéveit Marosvásárhelyen kezdte, majd kivitték a Brăilai Nagyszigetre, Salcia, Stoenești és Grădina kényszermunkatáborokban dolgozott. Szamosújvárról szabadult 1964. aug. 1-jén. Hazatérése után ugyancsak a köpeci bányavállalatnál dolgozott. Elhunyt Baróton, 2001. nov. 6-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Földesi Ilona (Veronika testvér) – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Nagyvárad, 1909. okt. 9. [Tófalvi: okt. 10.] Diakonissza, 1955-től a székelyhídi kórházban főnővér. Az 50-es évek első felében Érmihályfalván, Sass Kálmán mellett egyházi segédszolgálatot is ellátott. Letartóztatták Kiskapusnál a vonaton 1957. okt. 10-én. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság nagyváradai tárgyalásán ítélte el 15 év [Tófalvi: 5 év] börtönre a BTK 184. paragrafusa, valamint a 186. paragrafus 1. bekezdése alapján az 1448/1958. sz. ítélettel. A nagyváradai Törvényszéki Fogházban, Csíkszeredában és Aradon raboskodott. Büntetését letöltve, 1962. okt. 9-én [Adatlap 1: 1963 januárjában] szabadult, súlyos betegen, emiatt szolgálatot már nem vállalt. Elhunyt 1983. nov. 27-én Nagyváradon.

Forrás: Adatlap 1 (+ melléklet); Adatlap 2; Adatlap 3 (Gavrucza Tibor);

Tófalvi: Sass; Balaskó 36–37 (és az ő nyomán Tófalvi Zoltán „Erzsébet diakonissza” néven említi).

Francz Károly – Török-csoport

Sz. Galócás, 1941. Letartóztatásakor (1965. nov. 13.) Galócáson faipari munkás. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 8 év börtönre a galócási csoportban. A marosvásárhelyi és a nagyenyedi börtönben töltötte büntetését, 1968 novemberében szabadult. Utána építőipari munkásként az ország több építőtelepén dolgozott. Jelenlegi lakhelye ismeretlen.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 1049 (neve ott „Francz Carol zis Ferenczi”).

Frank Miklós

Építészmérnök, 1956-ban tanár volt a gyergyószentmiklósi építőipari szakiskolában, egy ottani szervezetben vett részt.

Forrás: Farkas József Adatlapja

Friss Gyula

Sz. Bede, 1922. máj. 8. Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. júl. 8. A MAT Katonai Ügyészsége a 89/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé. A vád szerint 1954-től voltak rendszerellenes megnyilvánulásai. Ítélete 10 év volt. Szabadult 1964. márc. 18-án.

Forrás: MT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt 799; Veress 152.

Frunda Károly – Faliboga-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1917. jan. 14. Építkezési tervezőmérnök. Letartóztatták 1956. nov. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 3. pontja és a BELjTk 248/1., 248/2. és 248/3. paragrafusai alapján helyezte vád alá a 256/1956. sz. bünyügyi iratcsomóval. A vád: az ország kormányzási formájának erőszakos megdöntésére létrejött szervezetben való részvétel. Ítélete 18 év volt. Szabadult 1964. júl. 29-én. Nyugdíjasként Marosvásárhelyen él.

Forrás: MT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt (leltári szám nélkül); Maier 39, 86; 1956 és Románia (59. és 63. sz. dokumentumok)

Fuchs Gábor – *jurisdikciós csoport*

Sz. Brassó, 1910. márc. 12. Első letartóztatásakor (1954. nov. 30.) plébános volt Harasztoson. Ekkor rövid vizsgálati fogság után szabadon engedték, de tiltott iratok terjesztése vádjával ismét letartóztatták és az ún. „jurisdikciós per”-ben 6 év börtönre ítélték. Annak letöltése után a Bărağanban, Vișoaran [Hetényi Varga, Jakab: Vilișoaran] töltött még 4 évet kényszerlakhelyen, 1964-ben szabadult. 1965. jún. 1-től a kudzsiri plébánia lelkésze, majd szebeni főesperes. Elhunyt 1973. aug. 20-án Nagyszebenben [Jakab: Székelyudvarhelyen].

Forrás: Adatlap; Hetényi Varga 1992. II. 396–397; Jakab 48–49; Veress

Fülöp Ákos – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyószárhegy, 1940. aug. 5. Letartóztatásakor (1960. aug. 30.) erdészeti líceumi tanuló. A MAT Katonai Ügyészsége a 83/1960. sz. dossziéval, a BTK 209.

paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatás után a Fekete Kéz elnevezésű szervezetben való részvétel miatt a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafus 1. pontja és a 157. paragrafus alapján a 150/1961. sz. ítélettel 10 év börtönre ítélte. A Securitatén és a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban töltött 1 év után kényszermunkatáborba került: előbb a Duna-deltába, majd a Brăilai Nagysziget-i kolóniákra (Luciu-Giurgeni, Strâmba, Salcia). Salciáról szabadult 1964. jún. 22-én. Középiskoláit esti líceumban fejezte be. 1964–1965-ben a balánbányai bányában dolgozott, majd 1970 augusztusáig a broșteni-i IFET-nél, 1970–1995 között a kolozsvári IPEG-nél. Gyergyószentmiklóson lakik.

Forrás: Adatlap; HT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress

Fülöp Albert – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1901. szept. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 15-én és a Jehova-tanúk Ungvári-csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján a 233. sz. bűnügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Fülöp Antal – *Fekete Kéz*

Sz. 1939. jún. 9. Víz- és gázszerelő szakmát tanult a marosvásárhelyi Ipari Technikumban. Gyergyószentmiklóson szakmájában dolgozott, amikor 1960. aug. 28-án [Gagy-Balla: aug. 29-én, letartóztatási parancs: aug. 30-án] letartóztatták. A MAT Katonai Ügyészsége a 83/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 1961 júniusában 8 év börtönre ítélte a gyergyószárhelyi szervezkedésben való részvétel vádjával, a BTK 209. paragrafus 1. bekezdésének 1. pontja és a 157. paragrafus 58–59. pontja alapján. A marosvásárhelyi Securitatén töltött 9 hónap és a Törvényszéki Fogházban töltött 4 hónap után Luciu-Giurgeni-be, a kényszermunkatáborban került, majd a Duna-deltába, Grindre, onnan szabadult 1964. július 28-án. Szabadulása után a gyergyószentmiklósi IGO-nál, Brassóban, majd újra Gyergyószentmiklóson dolgozott, szakmájában. 1993-tól nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; Páll László; HT 2005; Gagy-Balla István CD; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress

Fülöp Dénes – *Jehova-tanú*

Sz. Parajd, 1933. okt. 1. Letartóztatásakor kőműves volt, ideiglenesen egy petrozsényi munkatelepen. Letartóztatták 1960. július 20-án. A MAT Katonai Ügyészsége a 52/1960. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, tiltott kiadványok tartása és terjesztése vádjával állította bíróság elé. A vádirat szerint (amelyben nincs említés arról, hogy Jehova-tanú lett volna) előzőleg 5 évre volt elítélve függelemsértés vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 779.

Fülöp Dénes Tamás

Sz. Zetelaka, 1908. dec. 25. Ferenc-rendi szerzetes, a szatmárnémeti rendház és plébánia vikáriusa, hittanára. 1951. aug. 20-án rendtársaival együtt Máriaradnára, majd 1952-ben Désre internálták. Itt tartóztatták le 1961. jún. 26-án. A ferences

csoport perében 4 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1964-ben szabadult, a kegyelmi rendelet keretében. A börtönben egészsége megrendült, 1975. febr. 16-án Körösbányán elhunyt.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 428–429.

Fülöp G. Dénes – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Alsósófalva, 1931. máj. 14. Letartóztatásakor (1959. júl. 7.) ref. lelkész. Kihallgatása a kolozsvári Securitatén folyt; a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján izgatás és összeesküvésre való felbujtás vádjával, mint a protestáns teológuscsoport egyik vádlottját, 11 évre. Börtönévei során volt Szamosújváron, 1960. máj. 5-től a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén (Luciu-Giurgeni, Ostrov, Grădina), a Duna-deltában (Periprava, Sfîștofca, a Gironde és az Ileni Levendi uszályhajó-kolóniákon). Luciu-Giurgeni-ből szabadult 1963. máj. 23-án [MT: 21-én]. A lelkészi pályára csak 1964. okt. 15-től engedték vissza, addig a marosvásárhelyi Cukorgyárban (1963. nov. 8. – 1964. jan. 3.), majd a Metalotehnica üzemben (1964. július–szeptember) volt rakodómunkás. Lelkészi szolgálatát Gegeben kezdte (1964. okt. 1. – 1970. okt. 1.), aztán Hármásfaluban (1977. febr. 1-ig), Szászrégenben (1984. aug. 1-ig), végül nyugdíjazásáig (2002. febr. 28.) a marosvásárhelyi Vártemplomban volt lelkész. Számos egyházi létesítmény (a marosvásárhelyi Ref. Tanító- és Kántorképző és a Calepinus Idegen nyelvű Népfőiskola alapítója, a Lydia Gyermekekotthon, az Albert Schweitzer Öregotthon megteremtője; az RMDSZ Maros megyei szervezetének alapító tagja, a Magyarok Világszövetségének választmányi tagja, a MVSZ Erdélyi Társaságának alelnöke. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, majd a Bethlen Gábor Díjat, a budapesti Széchenyi Társaság díját, a Julianus-díjat. Elhunyt 2004. jan. 15-én Budapesten.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Akik imádkoztak... II. 11–16; Roske II. 376; Caravia 195.

Fülöp Elek

Sz. Gyergyóditró, 1929. júl. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 23/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint nyilvános helyre kommunistaellenes szöveget írt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 571.

Fülöp Ferenc

Sz. Marossárpatak, 1921. dec. 6. Letartóztatásakor (amelynek dátuma a vád alá helyezési iratokban nem szerepel) könyvelő volt a marossárpataki néptanácsnál. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség Bodoli Józseffel és Dézsi Jánossal, tiltott határátlépés előkészítése és befolyással való üzérkedés vádjával állította össze bűnügyi dossziéját, 45/1954. sz. alatt, a BTK 267. paragrafusának utolsó bekezdése alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ 2.

Fülöp Irén – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1933. jan. 3. Háztartásbeli, Fülöp Albert lánya. Letartóztatták 1957. máj. 15-én mint Jehova tanúját. Az Ungvári-csoportban helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/

1957. sz. bűnügyi iratcsomóval. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 évre ítélte, ebből 7 év 2 hónap 25 napot ült a marosvásárhelyi, csíkszeredai és a nagyváradi börtönben. Gyergyószentmiklóson lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410; HT 2005.

Fülöp János – EMISZ

Sz. Alsócsernáton, 1939. jún. 16. [Pál-Antal: jún. 15.] Amikor Alsócsernátonban letartóztatták (1958. okt. 11.), Brassóban dolgozott mint vasesztergályos. Vizsgálati fogságban Marosvásárhelyen volt; a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében, a BTK 209. paragrafusa alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 12 év börtönre. 1958–1959-ben a marosvásárhelyi börtönben volt, onnan vitték ki 1959-ben Salciára az ottani kényszermunkatáborba. Utána volt Grinden, Peripraván, innen szabadult 1964. júl. 28-án. Szabadulása után 1968-ig Brassóban, 1968-tól Kézdivásárhelyen a szakmájában, mint munkás dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Fülöp János – l. Filep János

Fülöp József – l. Filep József

Fülöp M. György

Sz. Búzásbesenyő, 1931. márc. 22. Letartóztatták 1958. dec. 8-án. Ítélete 7 év volt. Szabadult 1962. okt. 4-én. Elhunyt.

Forrás: MT 2005; Veress 159.

Fülöp Sándor

Sz. Kolozsvár, 1920. aug. 17. Letartóztatásakor (1956. nov. 1. [a letartóztatási parancs szerint nov. 2.]) Gyergyócsomafalván általános iskolai tanár volt. A rendszer elleni izgatással („antidemokratikus kiáltvány szerkesztése és terjesztése Gyergyószentmiklóson”) vádolták. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén folyt (a MAT Katonai Ügyészségének vád alá helyezési dossziéja 240/1956. sz.), a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján (ítéletszáma 93/1957.) 6 év börtönre. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból Jilaván át Szamosújvárra került, onnan 1960 tavaszán a Brăilai Nagyszigetre. Több kényszermunkatelepen is dolgozott (Ostrov, Grădina); utóbbi helyről szabadult 1962. okt. 31-én. A tanügybe nem térhetett vissza. Szobafestői szakmát tanult, s a kolozsvári IOGCC helyiipari vállalatnál dolgozott nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagyi-Balla); Pál-Antal – MKÜ Lt 309.

Fülöp Sándor – szovátai 1. csoport

Sz. Szováta, 1938. márc. 15. Letartóztatásakor (1956. okt. 29.) munkás [Adatlap: diák]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 227. és 315. paragrafusai, valamint a 163/1956. sz. Törvényerejű rendelet 12–13. paragrafusai alapján, „a népi demokratikus rendszer elleni tevékenység és fegyvertartás” vádjával, a 246/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé, Kelemen Imre csoportjának tagjaként. A marosvásárhelyi Securitatén töltött 8 hónap után Szamosújvárra került, innen 1 év múlva a Duna-deltába, Peripravára. Az ottani kényszermunkatáborban dolgozott szabadulásáig, 1962 máju-

sáig. Hazatérése után gépkocsivezető volt a szovétai néptanácsnál. Elhunyt 1989. máj. 9-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 311.

Fülpösi Dezső (Jenő)

Sz. Mezőfele, 1934. aug. 31. Tanár. Letartóztatták 1959. ápr. 2-án. Ítélete 9 év volt. Szabadult 1964. aug. 2-án. Marosvásárhelyen lakik.

Forrás: MT 2005; Veress; Nyitrai 393.

G

Gaál Tibor – l. Gál Tibor

Gábor József

Sz. Póckakeresztúr, 1910. febr. 23. [MT: jan. 22.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. márc. 23-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 69. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint a hadifogságból való hazatérése óta rendszeresen rágalmazta a szocialista mezőgazdaságot, 1959. márc. 14-én pedig meg akarta verni a rajoni pártinstruktor. Ítélete 3 év volt. Szabadult 1962. márc. 22-én. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 584; MT 2005; Veress 190.

Gács József

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1930. ápr. 16. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. szept. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209/2. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 218/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint többször szembeszállt a kollektivizálás körül aktiváló személyekkel, szidalmazta őket.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 519.

Gál András – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Magyarpécska [Roske: Nagylak], 1938. febr. 22. Tisztviselő, zenész [Roske: gazdálkodó]. Letartóztatták 1957. okt. 20-án [Péterszabó: 19-én]. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 év [Roske: 7 év] börtönre ítélte. Börtönéveit Galacon, Aradon, Jilaván, és a Luciu Giurgeni-i kényszermunkatáborban töltötte. Az 1964-es kegyelmi rendelet alapján szabadult. Elhunyt Nagylakon, 1994. márc. 4-én.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress; Péterszabó 143–144; Roske II. 383; Cornea: Jurnalul 50.

Gál Gyula

Sz. Kolozsvár, 1937. okt. 19. Letartóztatták 1956. jún. 13-án Marosvásárhelyen, a Metalochimica Vállalat iskolájában. A temesvári Katonai Bíróság 2 évre ítélte el. Börtönéveit Jilaván, Nagyenyeden és Szamosújváron töltötte, innen szabadult 1958. jún. 27-én. Később a marosvásárhelyi Encsel Mór Üzemben dolgozott. Elhunyt 2002. okt. 1-jén Székelyudvarhelyen.

Forrás: Adatlap; Udv 2005.

Gál Lajos

Sz. Mikháza, 1889. [Veress: 1897.] aug. 11. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. febr. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafusa 3. pontjának a) betűje alapján, a 33/1961. sz. dosszié keretében állította bíróság elé harmadmagával. A vád szerint verseket is írt, s azokat a rendszerrel szemben ellenséges elemek között terjesztette, 1956 őszén a magyarországi forradalommal rokonszenvező kijelentéseket tett. A kolozsvári Tartományi Katonai

Bíróság ítélte el 7 évre. Szamosújváron és Nagyenyeden volt, 1964-ben a kegyelmi rendelettel szabadult. Hazatérése után vagyonőr volt a mikházi kollektív gazdaságban. Elhunyt 1968. febr. 18-án.

Forrás: Adatlap (Veress); Pál-Antal – MKÜ Lt 838.

Gál Tibor – EMISZ

Sz. Barót, 1938. nov. 1. [MT: nov. 4.] Neve már egy, az EMISZ-hez kapcsolódó 1958. márc. 10-i besúgói jelentésben is szerepelt. Letartóztatásakor (1959. febr. 6. [MT: márc. 23.]) katona volt, előtte a brassói teherautógyárban dolgozott. Kihallgatása a kolozsvári Securitatén folyt, s az EMISZ-szel való kapcsolata miatt ítélték el az 1959. aug. 31-i tárgyaláson a BTK 209. paragrafusa alapján 8 év [Lay-névsor: 15 év] börtönre (ítéletszáma 349/1959.). A kolozsvári Törvényszéki Fogházból 1959 októberében Szamosújvárra került, onnan szabadult 1963. jan. 14-én [MT: jan. 4-én]. Szabadulása után hidrotechnikus szakképesítést szerzett, jelenleg nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; Veress; MT 2005 (hibás adatokkal, neve ott Gaál); Lay-névsor; 1956 és Románia (96. sz. dokumentum).

Gál Vilmos

Sz. Csíkdánfalva, 1904. nov. 2. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 25-én. Egy évre ítélték. A Duna-delta kényszermunkatáboraiában is volt, Ostrovról szabadult 1959. aug. 18-án. Még abban az évben elhunyt.

Forrás: Adatlap

Gálfi József – Jehova-tanú

Sz. Nyárádmagyarós, 1935. jan. 13. Letartóztatták 1961. szept. 25-én. Ítélete 3 év volt. Szabadult 1964. jún. 15-én.

Forrás MT 2005; Veress 211.

Gáll Antal

Sz. Gyergyóalfalu, 1898. jún. 12. Lakatos. Letartóztatták 1959. okt. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 325. paragrafusa 3. pontjának c) betűje alapján, a 180/1959. sz. dossziéval, Csergő Árpáddal együtt állította bíróság elé, a társadalmi rend elleni tevékenység (egy, az Eucharisztikus Kongresszus szellemében fogant „tiltott könyv” terjesztése) vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 643.

Gáll Ferenc – szovátai 2. csoport

Sz. Szováta, 1939. márc. 2. Napszámos. Letartóztatták 1959. máj. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és az 536. paragrafussal kombinált 236. paragrafus e) pontja, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 14. paragrafusának a) pontja alapján állította bíróság elé mint a második szovátai csoport elsőrendű vádlottját. Ítélete 20 év volt. Szabadult 1964. ápr. 28-án. Szovátán lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 605; Veress 202; MT 2005.

Gáll Péter – Mihálcz-csoport

Sz. Csíkdánfalva, 1906. jún. 29. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a

társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a 268/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 726.

Gáspár Domokos – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1940. jún. 7. A tölgyesi Néptanács gazdasági felelőse volt, Szárhegyen tartóztatták le 1960. aug. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a Fekete Kéz szervezetben való részvétel vádjával 15 év börtönre ítélték. Marosvásárhelyről 1961 augusztusában Luciu-Giurgeni-be, az ottani kényszermunkatáborba, Salciára, Strâmbára, majd a Duna-deltába, Peripravára vitték. Onnan szabadult a közkegyelem alapján 1964. aug. 1-jén. Szabadulása után a gyergyószentmiklósi Partizanul vállalatnál, 1965. ápr. 1. – 1968. nov. 26. között az alfalusi lenáztatónál, 1970. márc. 1-ig a szárhegyi GOSTAT-nál, ezt követően 1994-ben történt nyugdíjazásáig Brassóban, a DRDP vállalatnál dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; HT 2005; Gagy-Balla CD

Gáspár László – I. Gászpör László

Gászpör László – EMISZ

Sz. Árapatak, 1939. febr. 22. Letartóztatásakor (1958. okt. 4. [Pál-Antal: szept. 4.] lakatos a brassói Steagul Roșu Üzemben. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte 10 évre [Laynévsor: 12 évre]. 1959–1963 között a Brâilai Nagysziget több kényszermunkatelepén volt (Salcia, Ostrov), 1963. dec. 5-én Ostrovról szabadult. 1972-ig a brassói Autógyárban, majd 1998-ig ugyanott a traktorgyárban dolgozott. Jelenleg Árapatakon lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516 (neve itt „Gáspár Ladislau” alakban); Veress

Gazda Ferenc – Dobai-csoport

Sz. Haraly, 1920. okt. 25. Kolozsváron a Román Akadémia Nyelvtudományi Intézetében volt kutató. Neve és magatartása besúgói jelentésekben már 1956 áprilisától felbukkan (1956 és Románia). Letartóztatták 1957. március 17-én [Kv: márc. 22-én]. A kolozsvári Securitatén folyt a kihallgatása, a Dobai-perben feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával ítélték el 10 évre. 1958-ban újabb vizsgálatot indítottak ellene, ekkor a bukaresti Securitatén, a Malmaisonban folyt kihallgatása az ún. „tankönyvper”-ben, amelyben Fejér Miklóst és Nagy Jenőt is letartóztatták. (A vád tárgyát képező tankönyvekről l. az 1956 és Románia és a Maghiarii... dokumentumait.) Másodszor 15 évre ítélték. A kolozsvári Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, Pitești-en, Désen, majd újra Szamosújváron volt (itt a börtönhöz tartozó bútorgyárban is dolgozott). 1964. júl. 29-én a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Utána kistisztviselői állást kaphatott csupán Kolozsváron. Elhunyt 1996-ban. 1990 után megírta és a Romániai Magyar Szóban folytatásokban közölte börtönmémlékeit. Ezek bővített szövege önálló kötetben jelent meg (*Elrabolt esztendők*. Kolozsvár, 2006).

Forrás: Önéletrajza; Veress; Kv 2006; RMIL II. 54–55; 1956 és Románia (9, 10, 49. dokumentumok); Analele Sighet 8. 821–835; Maghiarii... II. 431–442.

Gebe Elemér – *vizsgálati fogság*

Altiszt volt a marosvásárhelyi Tűzoltó Egységnél. (Személyi adatai nem szerepelnek a dosszié iratai között.) Letartóztatták 1956. nov. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 286/1956. sz. dosszié szerint a magyarországi események idején izgató kijelentést tett. Kétszer 10 napra fogdába került, majd tartalékkállományba helyezték. Bűnügyi pert nem indítottak ellene.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 330.

Gegő Béla – *Török-csoport*

Sz. Tekerőpatak, 1939. febr. 8. Letartóztatásakor (1965. nov. 13. [Pál-Antal: nov. 18.]) munkás volt a galócási CIL-nél. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 5 évre a rendszer elleni szervezkedés vádjával. A nagyenyedi börtönben töltötte büntetését, onnan szabadult 1968. febr. 8-án. Utána visszakérült korábbi munkahelyére, ott dolgozik ma is.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 1049.

Gellérd Imre – *unitárius tanárok*

Sz. Székelybethlenfalva, 1920. jan. 3. Letartóztatásakor (1959. nov. 5.) unitárius lelkész Siménfalván. A kolozsvári Katonai Bíróság 7 év börtönre ítélte kiadványok (prédikációk) engedély nélküli sokszorosítása vádjával. Szamosújváron, majd a Duna-delta munkatelepein raboskodott. Az 1964-es közkegyelem révén szabadult. Gyülekezetébe nem térhetett vissza; Homoródszentmártonban lett lelkész, ahol megírta doktori disszertációját. Annak megvédését és a doktori cím megszerzését azonban az állami egyháziügyi hatóság nem engedélyezte. A megújuló zaklatások elől 1980. jan. 3-án a halálba menekült.

Forrás: Gellérd: Liberté; Veress; Nyitrai 392; Emlékkönyv 2004. 28.

Genoi Ioan

Sz. Brăhăsești (Galați megye), 1912. jún. 24. Ügyvéd, letartóztatásakor (1959. okt. 21.) Szászrégenben könyvelő. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1959. nov. 26-án hozott, 532. sz. ítéletével 3 évre ítélte, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, nyilvános lázítás vádjával. A vád szerint 1956-ban a forradalom idején Magyarországon tartózkodott, ahol az eseményekről számos fényképet készített. Ezeket azonban hazatérésekor a határon megsemmisítette. Otthon magánbeszélgetésekben viszont dicsőítette az „ellenforradalmat” és magasztalta a nyugati országok életszínvonalát. Fellebbezését másodfokon elutasították, a Legfelső Bíróság pedig 1960. okt. 12-én hozott 259. sz. ítéletével büntetését 6 évre emelte. Két évet volt Szamosújváron, 4 évet a Duna-deltában. 1964. júl. 24-én a 411. sz. kegyelmi rendellel szabadult Peripraváról. Hazatérése után Szászrégenben volt ügyvédi irodai titkár, később jogtanácsos. Elhunyt 1983. márc. 23-án.

Forrás: Adatlap

Gerebenesi Gábor

Sz. Csíkfalva, 1938. jún. 22. Napszámos. Letartóztatásának időpontja nem szere-

pel a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség 174/1957. sz. vád alá helyezési ügyiratcsomójában, amellyel, a 471/1956. sz. Törvényerejű rendelet 3. és 6. paragrafusai alapján, katonai egyenruha jogtalan viselése vádjával állították bíróság elé Miklós Gáborral együtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 394.

Gergely Borbála – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Székelydálya, 1940. dec. 19. Letartóztatásakor (1959. máj. 5.) tanítónő a Bihar megyei Érszőlösön. Tiltott iratok (Burchard Márta versei) terjesztése miatt, a BTK 325. paragrafusának c) pontja alapján 9 év börtönre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. (Ítéletének száma 211/1959.) 1959 augusztusától a csíkszeredai, 1960 tavaszától az Arad-gáji, majd a nagyváradi börtönben töltötte büntetését; 1964. jún. 23-án szabadult. Előbb segédkönyvelő volt Varságon, illetve Kányádban, utána elvégezte a marosvásárhelyi Egészségügyi Technikumot, s 1968-tól Marosvásárhelyen, Kézdivásárhelyen, Csíkszeredában volt egészségügyi asszisztens. (Férje után László Borbála.)

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Bara; Veress

Gergely Gáspár – *kézdizsentléleki csoport*

Sz. Kézdizsentlélek, 1912. szept. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 23-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 1. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése, a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, a 61/1959. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja, valamint a 15. paragrafus a) és a 2. bekezdés b) pontjai alapján, a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, többek között tiltott fegyver és lőszer tartása, valamint a hatóság által körözött személyek támogatása vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Gergely János

Sz. Fenyéd, 1916. jan. 9. Gazdálkodó. Letartóztatásának dátuma nem szerepel a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség 150/1957. sz. bűnügyi ügyiratcsomójában, amellyel, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával bíróság elé állították. A vád szerint 1957. jan. 23-án, a helyi bodegából jövet szidta a rendszert és kitámadta a helyi alapszervezeti titkárt. 2 év 4 hónap 7 napot ült Szamosújváron.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 384; HT 2005.

Gergely Pál – *telefonista csoport*

Sz. Tartolc, 1914. szept. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. márc. 15-én. A társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 10 év börtönre ítélte a nagyváradi Katonai Bíróság. Vizsgálati fogságát a nagybányai és a szatmári Securitatén töltötte, 1957 őszétől volt Szamosújváron, 1959-től Peripraván, Giurgeni-ben és Strâmbán. Giurgeni-ből szabadult súlyos betegen, 1964. jún. 24-én.

Forrás: SZD/47 (+ saját kezű önéletrajza)

Gífei Gheorghe

Sz. Cursești (Vaslui m.), 1919. jún. 19. Letartóztatásakor (1957. jan. 17.) fősza-

kács volt a nagyszebeni közétkeztetési vállalat egyik részlegén. A magyar forradalommal való rokonszenv-megnyilvánulások, kijelentések miatt a nagyszebeni Katonai Bíróság 4 évre ítélte. 1957. jún. 25-től a fogarasi börtönben, majd 1958-tól Szamosújváron volt, innen szabadult 1961. jan. 17-én. Ezt követően visszatért régi munkahelyére. 1981 óta Baróton lakik

Forrás: Adatlap; Ciupea; Balogh: Múltbirtokosok... 205–214.

Gogomán Gábor

1940 előtt Tordán a Magyar Párt titkára volt, 1945 után Kolozsváron ügyvéd, a forradalom napjaiban felkereste Márton Áront, tanácsot akart kérni. 1957 tavaszán tartóztatták le. Mivel semmi érdemlegest nem lehetett rábizonyítani, a kolozsvári Katonai Bíróság 3 évre ítélte. Szamosújváron, majd a Peripravához tartozó Grinden, a Brăilai Nagyszigeten, Salcián töltötte le büntetését. Szabadulása után 1964-ig kényszerlakhelyen volt a Bărăganban. Hazatérése után a 70-es évektől jogtanácsos Zilahon. Elhunyt.

Gombos Ernő – Gombos-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1928. jan. 21. Szobafestő, a maroshévízi ILEFORT Klub felelőse. Letartóztatták 1958. máj. 17-én tiltott határátlépés kísérlete miatt. Korábban háromszor volt elítélve részben köztörvényesként, részben rendszerellenes megnyilvánulásai miatt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 267. paragrafusának 5. pontja alapján, a 111/1958. sz. bűnügyi ügyiratsomóval állította bíróság elé negyedmagával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 479.

Govrik László

Sz. Érkörös, 1930. aug. 25. Letartóztatásakor (1959. szept. 6.) Zilahon dolgozott. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni izgatás vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság 425/1959. sz. ítéletével 4 év fogházra ítélte, amit teljes egészében kitöltött a szamosújvári börtönben. 1963. szept. 6-án szabadult. Hazatérése után a szatmári Kölcsey Gimnázium esti tagozatán befejezte középiskolai tanulmányait, később Szatmárnémetiben egy textilipari szövetkezetben volt technikus. 1986 óta Magyarországon él.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek)

Göcz Antal

Sz. Kisiratos, 1924. okt. 3. A temesvári Katonai Törvényszék ítélte el 4 év börtönre, lázítás vádjával. 1957–1959-ben volt börtönben.

Forrás: Roske II. 466–467; Cornea: Jurnalul 53.

Gödri-Oláh János – *ev. teológusok csoportja*

Sz. Bukarest, 1936. szept. 9. Letartóztatásakor (1958. okt. 4.) IV. éves teológiai hallgató a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet evangélikus karán. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, az 1959. máj. 16-án hozott 205. sz. törvényszéki végzéssel 8 év börtönre ítélte. Volt a szamosújvári börtönben s a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén (Stoenești, Salcia, Saivane). Szamosújvárról szabadult 1964. júl. 29-én. Mivel teológiai tanulmányai befejezését nem engedték meg, a brassói teherautógyárban dolgozott. Kezdetben se-

gédmunkás, majd 1968-ban megszerezte az autófestői szakképesítést; 1971-től műhelyvezető mester. Szecselevárosban lakik.

Forrás: Adatlap; Veress; Roske II. 467; Caravia 210.

Göndör Sándor

Rendőrré volt. Letartóztatták 1959. márc. 16-án. Elítélték 1959. máj. 22-én 7 év börtönbüntetésre. Bondár Sándorral volt együtt a börtönben.

Forrás: Veress

Gráma János – ref. teológusok csoportja

Sz. Radnótfája, 1939. aug. 19. Letartóztatásakor (1959. márc. 15.) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet hallgatója. *Ó, én szép nemzetem* c. verséért, valamint a magyar forradalom alatti magatartásáért a kolozsvári Katonai Bíróság 1959. máj. 29-én tartott tárgyalásán hozott 211/1959. sz. ítéletével, a BTK 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, tiltott iratok terjesztésének vádjával 8 év javítóbörtönre ítélte. A tárgyalás után Szamosújvárra, rövid idő múlva a börtönhöz tartozó bűtorgyárba került, 1959 szeptemberétől [Veress Sándor szerint 1961-től] a Brăilai Nagy-sziget több munkatelepén (Salcia, Stoenesti), majd a Duna-deltában, a Peripravához tartozó egyik nádkitermelő uszályhajón dolgozott, onnan szabadult 1963. jan. 29-én [Veress: jan. 13-án]. A teológiára nem engedték visszatérni, csak fizikai munkára alkalmazták: 1963–1964-ben utcaseprő volt a szászrégeni köztisztasági vállalatnál, majd miután 1965–1968-ban elvégezte a marosvásárhelyi építészeti technikumot, az építési szakmában dolgozott: 1968–1970-ben az út- és hídépítő vállalatnál, 1970–1999 között topográfusként az IREM-nél.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Akik imádkoztak... II. 17–18.

Gurzó György Anakléd – jurisdikciós csoport

Sz. Gyergyószárhegy, 1912. Ferenc-rendi szerzetes, az egyházjog doktora. Amikor letartóztatták (1955. márc. 25-én), Désen élt, kényszerlakhelyen. Mint az erdélyi római katolikus egyháznak az állam által támogatott, de egyházjogilag törvénytelen vezetésével szemben megfogalmazott és a papság között terjesztett tanulmány egyik szerzőjét, a kolozsvári Katonai Bíróság 1956. márc. 19-én, hazaárulás és tiltott iratok terjesztése vádjával 7 év börtönre ítélte. 1962-ben, büntetését letöltve, kényszerlakhelyet jelöltek ki számára a Bărăganban, ahonnan csak 1964-ben távozhatott.

Forrás: Bura; Hetényi Varga 1992. II. 392–393, 483; Hetényi Varga 1999. I. 434–447.

Gusbeth Gyula

Sz. Brassó, 1943. júl. 30. Letartóztatásakor (1961. ápr. 6.) középiskolai tanuló. A craiovai Katonai Bíróság tiltott határátlépés kísérlete vádjával másfél év fogházbüntetésre ítélte. Grinden, a kényszerszermunkatáborban is volt. Büntetésének letöltése után, 1962. okt. 2-án szabadult Peripraváról. Később Kőhalomban volt kereskedelmi beszerző. Brassóban él.

Forrás: Szabadulólevél; Lay-névsor

GY

Gyárfás Ferenc – Gyárfás-csoport

Sz. Felsőcsernáton, 1926. márc. 28. Kollektivista kovács. Letartóztatták 1956. febr. 16-án „közcsendháborítás érdekében való szövetkezés és izgatás” vádjával. A BTK 315. paragrafusának 1. pontja alapján helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a 47/1956. sz. ügyiratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 261.

Gyenge Dénes – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíkkarcfalva, 1906. máj. 6. Mészáros. Letartóztatták 1957. nov. 24-én [MT: 23-án]. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén hazaárulás vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján ítélte el 12 évre. Börtönéveit Temesváron, Aradon, Szamosújváron és a Duna-delta kényszermunkatáboraiiban töltötte. Szabadult 1964. ápr. 18-án.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress; MT 2005.

Gyergyai Mihály – EMISZ

Sz. Kézdialmás, 1939. szept. 20. Brassóban volt öntödei munkás. Letartóztatták 1958. aug. 18-án. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé. 12 évre ítélték. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ 515; Veress; Lay-névsor

Gyertyánosi Csaba – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1940. nov. 23. Letartóztatásakor (1958. márc. 15.) középiskolai tanuló a Székely Mikó Kollégiumban. A MAT Katonai Ügyészsége a Székely Ifjak Társasága („Szalai Attila és nyolc társa”) tagjaként a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 66/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 10 évre. A marosvásárhelyi börtönből Jilaván át a kiskorúak Ocnele Mari- i börtönébe került, majd a Brăilai Nagysziget több munkatelepén, illetve a szamosújvári börtön bútorgyárában dolgozott. 1964. jún. 23-án az 1964. ápr. 9-én kihirdetett kegyelmi rendelet alapján szabadult. 1964-től a sepsiszentgyörgyi fafeldolgozó kombinátban dolgozott, közben befejezte középiskolai tanulmányait (1966), s Bukarestben almérnöki diplomát szerzett (1970). 1987-ben családjával kitelepedett az NSZK-ba, jelenleg Schnittenben él.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress; Roske II. 514; Rădulescu-Zoner 386.

Gyertyánosi Gábor – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1939. jan. 28. [Pál-Antal: 27.] Asztalos. Letartóztatták 1958. márc. 29-én [Pál-Antal: 30-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 66/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé, a Székely Ifjak Társasága („Szalai Attila és nyolc társa”) perében. Tárgyalása Marosvásár-

helyen, 1958. jún. 4-én volt. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból Szamosújvárra, onnan Duna-deltai, illetve Brăilai Nagysziget-i kényszmunkatáborokba (Grind, Strâmba, Salcia) került. Innen szabadult 1963. febr. 4-én. [KT: 1964. febr. 2.]

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress; KT 2005; Gagy-Balla CD.

Gyitrai József – Erszényi-csoport

Sz. Gyergyószentmiklós, 1943. okt. 30. Letartóztatásakor (1962. febr. 21-én) középiskolai tanuló volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a 124/1961-as dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 873.

Györfi Árpád

Egy gyergyószentmiklósi titkos csoportosulás vezetője. A csoport tagjai 1957 elején Szentmiklóson az iskola és más épületek falaira írtak rendszerellenes szövegeket. A csoportra vonatkozó iratok nem kerültek elő a MAT Katonai Ügyészségének irattárából.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 595 (Csala György dossziéja).

Györfi György

Sz. Kolozsvár, 1933. jan. 4. Letartóztatták 1965. ápr. 4-én. „Politikai huliganizmus” vádjával 5 évre ítélték. Kolozsváron, Brăilán, Galacon, valamint a Brăilai Nagyszigeten, Băndoiu kényszmunkatelepén volt. 1967. dec. 28-án szabadult.

Forrás: Kv 2006.

Györfi Gyula

Sz. Petele, 1928. aug. 1. Letartóztatták 1959. jan. 27-én. Ítélete 12 év volt. Szabadult 1963. jan. 20-án. Korábban Marosvásárhelyen lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 213.

Györfi István

Sz. Radnótfája, 1907. márc. 8. [Pál-Antal: márc. 28.] Szerszámlakatos volt Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1958. ápr. 9-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 80/1958. sz. bünyügyi iratsomóval helyezte vád alá „az RMP Központi Bizottságához, a Nagy Nemzetgyűléshez és a bukaresti magyar követséghez 1956-ban küldött, ellenforradalmi tartalmú névtelen levél” szerzőjeként. Ítélete 10 év volt. Szabadult 1963. jan. 15-én. Elhunyt Marosvásárhelyen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 469; MT 2005; Veress 212.

Györfi Jenő – Jehova-tanú

Sz. Holbák (Brassó m.), 1928. dec. 31. Gazdálkodó, Szovátán lakott. Kovács Károly jehovista csoportjának tagjaként tartóztatták le 1958. márc. 18-án [MT: szept. 25-én]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bünyügyi iratsomóval állította bíróság elé. Ítélete 25 év volt. Szabadult 1964. júl. 31-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451 (neve az ügyészségi iratokban „Györgyi”); MT 2005; Veress 215.

György Borbála – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1895. nov. 1. Letartóztatták 1959. nov. 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209/2. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulás kapcsán, a 210/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 671.

György Erzsébet

Sz. Csíkcicsó, 1921. június 5. Háziasszony. Letartóztatták 1960. május 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége, Ferencz Máriával és Szöcs Rozáliával közösen a BTK 325. paragrafusának 1. pontja alapján, vallásos tartalmú, tiltott kiadványok terjesztése vádjával, az 59/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 784; HT 2005.

György Géza

Sz. Petrilla (Hunyad m.), 1905. jan. 16. Könyvelő volt Gyergyószentmiklóson. Letartóztatták 1959. szept. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 218/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a nyugati rádiók híreit terjesztette és kommentálta.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 678.

György Lajos

Sz. Csíkszentkirály [MT: Marosvásárhely], 1906. ápr. 9. Vasúti tisztviselő volt Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1958. febr. 12-én [Pál-Antal: 13-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a rendszer folyamatos rágalmozása vádjával, az 51/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé. (Vádlott-társai: Moldovan Virgil és Butaru Virgil CFR-tisztviselők.) Ítélete 5 év volt. Szabadult 1963. jan. 14-én. Meghalt 1981-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 458; MT 2005; Veress 225.

György Lajos

Sz. Gyergyóhodos, 1916. jún. 21. Gazdálkodó volt Eheden. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 249/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a kollektivizálás elleni uszítás vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 709.

György Lázár

Sz. Csíkszenttamás, 1913. december 11. Vasúti mozdonyfűtő a madéfalvi CFR fűtőháznál. Letartóztatták 1960. március 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, diverziós cselekmény vádjával, a 36/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint megkísérelte egy vasúti gyors postavonat kisiklatását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 776.

György Péter

Sz. Nyomát, 1908. júl. 12. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége nyilvános izgatás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja

alapján, a 266/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint magánháznál a magyar himnuszt énekelte, s akasztófát helyezett kilátásba a kommunisták számára.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 318.

György Tibor – Erdélyi Ifjúság

Sz. Gyimesbükk, 1937. aug. 5. Gyergyószentmiklóson volt lakatos. Letartóztatták 1965. márc. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége egy, a rendszer ellen tevékenykedő „terrorista csoport”-ban való részvétel vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 17/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el; Nagyenyeden, Jilaván, Csíkszeredán és Tg. Ocnán raboskodott, 3 év 1 hónap 2 nap után szabadult. Gyergyószentmiklóson lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 980. Vö. Csobotár István ítéletével.

Györgypál Antal – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíkszereda, 1932. ápr. 9. Letartóztatásakor (1958. jan. 15.) szülei csíktaplocai földjén gazdálkodott. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén hazaárulás vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján ítélte el 12 év kényszermunkára. Temesváron, Aradon, majd a Duna-deltában több kényszermunkatáborban volt, 1964-ben szabadult. Hazatérve tovább gazdálkodott, 2000-ben hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Győri János

Sz. Holtmaros, 1902. aug. 8. Letartóztatták 1957. szept. 15-én. Ítélete 20 év volt. Elhunyt Peripraván, halálának időpontja ismeretlen.

Forrás: MT 2005.

Gyulai János – Jehova-tanú

Sz. Tekerőpatak, 1905. júl. 9. Gazdálkodó Vaslábbon. Az Ungvári-féle jehovista csoportban tartóztatták le 1957. jún. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

H

Hadházi Béla – EMISZ

Sz. Brassó, 1934. aug. 24. Letartóztatták 1959. febr. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. 10 évre ítélték. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516 (neve az iratokban „Hatházi” alakban); Veress; Lay-névsor; Nagy Benedek

Hadnagy Ferenc – sáromberki csoport

Sz. Sáromberke, 1925. aug. 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 193/1959. sz. dossziéval, a mezőgazdasági társulás elleni sáromberki megmozdulásban való részvétel vádjával állította bíróság elé. Kolozsváron ítélte el a Katonai Bíróság 2 évre. A marosvásárhelyi Securitatén eltöltött 9 hónap után a dévai börtönbe került, s a Musaru aranybányában dolgozott. Déváról szabadult 1960-ban. Hazatérése után a sáromberki kollektív gazdaságban, majd az IRIC-nél állatfelvásárlóként dolgozott.

Forrás: Adatlap (Porkoláb Levente); Pál-Antal – MKÜ Lt 655. Vö. Nagy Géza levelével.

Hadnagy István – Fekete Kéz

Sz. Székelyszentlélek, 1942. aug. 25. Letartóztatásakor (1960. aug. 25. [a letartóztatási parancs kelte: aug. 30.]) a szárhegyi mezőgazdasági iskola tanulója. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatása után a Fekete Kéz szervezetben való részvétel vádjával a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 8 és fél év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi börtönből a Brăilai Nagyszigetre kényszermunkatáborba vitték. 1960 [1963?] nyarán Bíró Károllyal szökést kísérelt meg Luciu-Giurgeni-ben. Amikor elfogták, súlyosan megsebesült. Felgyógyulása után Peripravára, a Duna-deltába került, onnan szabadult 1964. júl. 28-án. Segesváron dolgozott mint vasbetonszerelő. 1985 óta Németországban él.

Forrás: Adatlap (Bara Lajos); Páll László; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 797.

Hadnagy László – Sass Kálmán-csoport

Tisztviselő. 25 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Veress

Hajdu Erzsébet (Gabriella nővér)

Sz. Csíkmadaras, 1915. jan. 8. Letartóztatásakor (1961. dec. 16-án) tanárnő volt Marosvásárhelyen (korábban Orsolya-rendi apáca Nagyváradon). A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 145/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén dicsérőleg kommentálta a magyar forradalmat és rágalmazta a Szovjetuniót, később a rendszerrel szemben ellen-

séges tartalmú könyveket tartott és terjesztett. 2 évre ítélték. A csíkszeredai, majd a nagyváradai börtönben volt, itt halt meg 1963. ápr. 24-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 881; Ionițoiu V. 12. és 17; Roske III. 54. és 96. (Mindkét forrásban vezetékeve „Hajdu”, illetve „Hodju” alakban, részben azonos adatokkal.)

Hajdu Géza Leander – Fodor-csoport

Sz. Csíkkarcfalva, 1911. jan. 5. Letartóztatásakor (Pál-Antal: Brassó, 1957. nov. 27. [Adatlap: Esztelnek, 1957. nov. 28.]) Brassóban róm. kat. lelkész. Fodor Pál „fel-forgató magyar nacionalista ellenforradalmi szervezete” tagjaként, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 295/1957. sz. büntügyi iratcsomóval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. A kolozsvári Katonai Bíróság 10 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron volt, onnan került Peripravára, a grindí kényszermunkatáborba. Az 1964. júl. 24-én kelt kegyelmi rendelettel szabadult. Hazatérése után Csíksomlyón, Radnán, Esztelneken, Kézdi-polyánban, Brassóban teljesített lelkészi szolgálatot. Elhunyt Brassóban, 1987. okt. 23-án.

Forrás: Adatlap (+ ítélet); Pál-Antal – MKÜ Lt 420; Hetényi Varga 1999. I. 454-457; Veress; Roske III. 54; Rădulescu-Zoner 387.

Hajdu Gyula – *jurisdikciós csoport*

Sz. Székelypetőfalva, 1927. júl. 7. Hidalmáson volt plébános. 1954. aug. 20-án [Jakab: 1954 decemberében] tartóztatták le. A „jurisdikciós per”-ben, 1956. márc. 19-én ítélték el 5 év fogházbüntetésre. Az 1955-ben megjelent amnesztiarendelettel szabadult. Hazatérése után plébános volt Csicsókeresztúron, Kézdisárfalván, Borszéken, Kézdivásárhelyen. 1979–1986 között brassói főesperes, majd a gyulafehérvári teológia rektora. Jelenleg nyugdíjas.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 402–408; Jakab 56–57; Bura

Hajdu Jenő

Sz. Pusztadaróc (Szatmár m.), 1924. nov. 7. Letartóztatták Szatmárnémetiben, 1958. dec. 6-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával 10 év (a fellebbezés után 7 év) börtönre ítélte. Volt a szatmári, szamosújvári és nagyenyedi börtönben, Giurgeni és Strâmba kényszermunkatáboraiiban. Szabadult 1964. jún. 26-án Nagyenyedről. Elhunyt Szatmárnémetiben, 1996-ban.

Forrás: SZD/21. és 440.

Hajdu József

Sz. Csíkszentmárton, 1897. ápr. 22. Illyefalván gazdálkodó. 1959. okt. 31-én [Roske: nov. 1-jén] tartóztatták le. A brassói Securitatén kihallgatás közben súlyosan bántalmazták. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, rendszerellenes izgatás vádjával, a 294/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint már az 1956-os magyarországi forradalom idején is voltak rendszerellenes megnyilvánulásai. 1957-ben uszított az Illyefalván alakuló társas gazdaság ellen. A brassói Katonai Bíróság 4 év börtönre ítélte. Szamosújváron, a börtönben halt meg 1960. ápr. 26-án, a bántalmazás következményeként.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 750; Roske III. 54; Ionițoiu V. 17.

Halábory Zsolt – *Nagy Sámuel-csoport, vizsgálati fogság*

Sz. Mezőszentmihály, 1925. aug. 25. Marosvásárhelyen technikus. Letartóztatták 1958. febr. 25-én azzal a váddal, hogy többekkel (Nagy Sámuel, Vaszkó András, Velicsek András) együtt 1958. febr. 24-én szidta a kormányt és az oda látogató magyar kormányküldöttséget. A MAT Katonai Ügyészsége 58/1958. sz. alatt állított össze bűnügyi dossziéját, a vádat azonban, mint amelynek ellenkezőjét tanúkkal bizonyította, elejtették. Szabadlábra helyezésének dátuma nem szerepel az ügyiratcsomóban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 462.

Halász József – *Török-csoport*

Sz. Galócás, 1946. ápr. 26. Letartóztatásakor (1965. dec. 28. [Török: dec. 23.]) gépkocsivezető Maroshévízen, az ONTF erdészeti vállalatnál. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé mint a galócási szervezkedés tagját. A kolozsvári Katonai Bíróság feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 3 évre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet után a nagyenyedi börtönben töltötte büntetését; 1967. október 10-én innen szabadult. Előbb egy munkaszolgálatos alakulatnál letöltötte katonaeveit, aztán gépkocsivezetőként dolgozott: 1972-ig Maroshévízen, majd Gyergyószentmiklóson. Ma is Galócáson él, nyugdíjas.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Török József); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Gagy-Balla CD.

Halmágyi János

Sz. Felsőárpás. Technikus volt Nagyszebenben. A rendszerrel szemben ellenséges megnyilvánulásai miatt 3 évre ítélték. 1957. jún. 25-től a fogarasi börtönben, előtte Nagyszebenben volt.

Forrás: Ciupea

Halmágyi László – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Halmi, 1909. febr. 11. Letartóztatásakor (1958. ápr. 25.) az érmihályfalvi konzervgyárban volt tisztviselő. Vád alá helyezésének alapja egy Sass Kálmánnak és Szamadó Ernőnek kölcsönadott írógép volt. Ezen az alapon lett részese a hazaárulási pernek, amelynek keretében a szervezet a müncheni „kémközpontnak” információkat továbbított. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 186. paragrafusának 1. pontja, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje és a KIGTk 292. paragrafusa alapján életfogytiglani fegyházra ítélte. A nagyváradai Törvényszéki Fogházban, majd Pitești-en és Szamosújváron volt, utóbbi helyről szabadult az 1964-es kegyelmi rendelet keretében. Halálának időpontja ismeretlen, családja is elköltözött Érmihályfalváról.

Forrás: Tófalvi: Sass. (Egyetlen más, a Sass Kálmán-perről megjelent forrásban sem szerepel.)

Halmai Pál – *Soós-csoport*

Sz. Kolozsvár, 1933. márc. 25. Rádiótechnikus, a Bolyai Tudományegyetem III. éves hallgatója. 1958. aug. 2-án tartóztatták le [Roske: a Securitatén kihallgatás közben bántalmazták]. A kolozsvári Katonai Bíróság a rendszer elleni terrorista szervezetben való részvétel vádjával 1958. nov. 10-én hozott, 1680. sz. ítéletével halálra ítélte. Ítéletét 1959. jan. 19-én, a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsának 9/1959. sz. ren-

deletével életfogytiglanra változtatták. A kihallgatás alatt elszenvedett bántalmazások következtében (a hivatalos halotti bizonyítvány szerint kétoldali tüdő TBC-ben) hunyt el Szamosújváron 1960. aug. 12-én [a halotti anyakönyvi kivonat szerint aug. 15-én]. Rabtársa, Szabó Dezső *Halmi Pál balladája* c. versében siratta el.

Forrás: Adatlap (Bitay Enikő); Veress; Roske III. 101 (neve „Holmai Pavel” alakban); Ionițoiu V. 60.

Harai Pál – EMISZ

Sz. Szentkatolna (Háromszék m.), 1928. jan. 25. Letartóztatásakor (1958. aug. 5.) Brassóban román kat. lelkész. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt. A MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. büntügyi dossziéval állította bíróság elé, az EMISZ 1. csoportjában, „a társadalmi rend ellen szervezkedő csoport feljelentésének elmulasztása” vádjával, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 10 évre. A marosvásárhelyi börtönből 1959 szeptemberében vitték ki munkára, a Brăilai Nagyszigetre, Salciára, onnan Luciu-Giurgeni-be, Grădinára, majd ismét Salciára került; innen szabadult 1964. aug. 5-én a kegyelmi rendelet alapján. Szabadulása után lelkész volt Székelykálon, Kézdivásárhelyen, Kézdiszentkereszten, 1985-től Medgyesen. Jelenleg nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Gagyi-Balla CD; Hetényi Varga 1992. II. 408–414; Veress; Lay-névsor; Roske III. 67; Ionițoiu V. 27. (Keresztnév nélkül a két utóbbinál szerepel egy „Haroi” nevű kézdivásárhelyi román kat. lelkész, akit 1951-ben tartóztattak le.)

Harangi István – SZVISZ

Sz. 1942. A SZVISZ feljelentésének elmulasztásáért a kolozsvári Katonai Bíróság 311/1961. sz. ítéletével 3 évre ítelték. Szabadulása után technikusként dolgozott. Utóbb Budapesten lakott. Meghalt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Harkó Gizella – Jehova-tanú

Sz. Székelyvaja, 1920. január 12. Első alkalommal Medgyesen tartóztatták le 1951. jún. 24-én, és 6 évre ítelték. Akkor 1955. okt. 5-én szabadult, az amnesztiával. Másodszor letartóztatták 1961. január 21-én. A MAT Katonai Ügyészsége ekkor Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, egy kilenctagú jehovista csoportban, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán 25 évre ítelték. Börtönben volt Misleán és Nagyváradon, utóbbi helyről szabadult 1964. júl. 28-án. Elhunyt 2003. febr. 9-én.

Forrás: Adatlap (Gráma); Pál-Antal – MKÜ Lt 803.

Harkó Ida – Jehova-tanú

Sz. Székelyvaja, 1928. júl. 31. Letartóztatták 1958. jan. 16. [Adatlap: jan. 17.] Mint a Fülöp Lajos-féle jehovista csoport tagját helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és 325. paragrafusa alapján, a 277/1957. sz. büntügyi iratcsomóval. Ítélete 18 év volt. [Adatlap: 12 év.] A marosvásárhelyi és a nagyváradon börtönben, valamint Văcărești-ben volt. Innen szabadult 1964. júl. 18-án [Adatlap: júl. 28-án].

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 417; MT 2005.

Harkó József – *Kossuth Kör, vizsgálati fogság*

Sz. Bikfalva, 1914. okt. 25. Tanár Sepsiszentgyörgyön. Letartóztatták 1958. jún. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 102/1958. sz. bünyügyi dossziéval helyezte vád alá. A vád ellene az volt, hogy tudott az „ellenforradalmi Kossuth Kör”-ről. Mivel ez nem bizonyosodott be, júl. 1-jén szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 476.

Haroy – I. Harai Pál

Hartmann Pál

Sz. Mezőfény, 1937. jan. 18. Asztalos volt a marosvásárhelyi Simó Géza bútorgyárban. Letartóztatták 1956. jan. 12-én Marosvásárhelyen. A BTK 327. paragrafusának 2. és az 578. paragrafus 4. pontja alapján, fajgyalázás és huliganizmus vádjával, a 25/1956. sz. dossziéval helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 255.

Hatházi Béla – I. Hadházi Béla

Hatházi Miklós

Sz. Szabéd, 1930. dec. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. május 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 66/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 850; MT 2005 (keresztneve ott „Sándor”; ítélete 6 év)

Heder Sándor

Sz. Érmihályfalva, 1934. aug. 6. Tiltott határátlépés kísérletéért tartóztatták le mint katonaszökevényt. A 346/1956. sz. dossziéval a MAT Katonai Ügyészsége áttette ügyét a brassói Securitatéra.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 346.

Hegedüs Márton – *vizsgálati fogság*

Sz. Pipe, 1895. ápr. 29. Gazdálkodó Bordoson. Letartóztatták 1959. okt. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 259/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A vád szerint a magyarországi események idején gyalázta a népi demokratikus rendszert, s kijelentette, hogy Romániában is hasonló forradalom következik. Ennek ellenére 1960. márc. 8-án azzal zárták le ügyét, hogy kijelentései nem tekinthetők a társadalom számára veszélyesnek.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 719.

Hegyi Gedeon – *Jehova-tanú*

Sz. Nagysármás, 1936. jan. 20. Letartóztatták 1957. ápr. 16-án. Ítélete 5 és fél év volt. Szabadult 1962. okt. 16-án.

Forrás: MT 2005; Veress 259.

Hegyi Mihály

Sz. Siklód, 1932. dec. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 21/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A vád szerint szilveszter éjszakáján a kultúrott-

honban életveszélyes fenyegetéseket kiabált a kommunistákra. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre ítélte. Szabadult 1959. nov. 1-jén. Hazatérése után Kolozsvárt lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 569; Kv 2006.

Hegyi Nimród – *Jehova-tanú*

Sz. Nagysármás, 1937. aug. 16. Letartóztatták 1958. jún. 16-án. Ítélete 7 év volt. Szabadult 1963. máj. 18-án. Szabadulása után Nagysármáson lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 255.

Heinrich Pál

Sz. Mezőpetri, 1917. ápr. 27. Borbély. Letartóztatták 1958. okt. 15-én. Karádi Mátyással és Lovas Lajossal együtt állították bíróság elé. Szabadult 1964-ben.

Forrás: Bura

Herczeg Gusztáv

Sz. Szászsebes, 1943. Letartóztatták 1961. aug. 28-án. 12 évre ítélték. Kolozsváron és Déván volt börtönben. 1964-ben szabadult.

Forrás: Roske III. 85; Ionițoiu V. 46.

Hodju Erzsébet – I. Hajdu Erzsébet

Holitska Julianna – *Jehova-tanú*

Sz. Gyergyószárhegy, 1933. jún. 2. Gyergyószentmiklóson lakott. Letartóztatták 1959. jún. 16-án. Egy 21 tagú jehovista csoporttal állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 123/1959. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Holocsik Ida – *Bethania-mozgalom, zilahi csoport*

Diakonissza. A Bethania-mozgalom zilahi csoportjával állították bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 8 évre ítélte 1958. okt. 3-án hozott 383. sz. ítéletével. Szabadulása után eltávolodott a mozgalomtól. Állítólag Nagyváradon él.

Forrás: Balogh Béla; Veress; Bilincseket... 89–94, 176. (Nevét Püsök Miklós itt „Holvsek”-ként említi.)

Hollós István – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Érmihályfalva, 1906. aug. 8. Tanár. 1958. márc. elején [Roske, Bălan: 1958. jan. 29-én] tartóztatták le. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 6-án halálra ítélte. Az ítéletet 1958. dec. 2-án Szamosújváron [Roske: Jilaván] hajtották végre.

Forrás: Adatlap (Bikfalvy); Balaskó 26–27; Tófalvi–Gazda; Veress; Roske III. 101; Ionițoiu V. 60; Bălan V. 253.

Honpolth Ferenc – *Török-csoport*

Sz. Salamás, 1941. júl. 23. Letartóztatása (1965. nov. 13.) előtt szobafestő volt a galócási faipari kombinátban A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 3 év fogházra. 1967. dec. 10-én szabadult.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 1049 (az ügyészségi iratokban vezetéckéne „Honpolth”); HT 2005.

Hoosz (Hosszú) Balázs – *Erdélyi Ifjúság*

Sz. Gyergyószentmiklós, 1945. okt. 12. Asztalos. Letartóztatták 1965. ápr. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése és a 228.

paragrafus, továbbá a 207. paragrafus 1. bekezdése és a 101. paragrafus alapján, a rendszer elleni terrorista jellegű szervezkedés feljelentésének elmulasztása vádjával, a 17/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A pert a bukaresti Katonai Bíróság tárgyalta.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 980; Csobotár István ítélete (vezetékeve két változatban ingadozik, keresztnéve „Blaziu”).

Horváth Ágoston

Sz. Gyulafehérvár, 1911. ápr. 4. Letartóztatása (1965. szept. 6. [MT: szept. 8.]) előtt tanár volt Marosvásárhelyen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 95/1965. sz. dossziéval, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával állította bíróság elé. Vádlott-társa Fekete László. Ítélete 2 év volt. Szabadult 1967. szept. 5-én. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 1027; MT 2005; Veress 227.

Horváth Dénes

Az Egyesült Államokban született 1920-ban, Nagymohán volt községi bíró. Rendszerellenes lázítás vádjával ítélték el. Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től Fogarason volt.

Forrás: Ciupea

Horváth György

Sz. 1908. okt. 27. Tisztviselő volt Aradon. 1956-ban tartóztatták le; a temesvári Katonai Bíróság 15 év kényszermunkára ítélte a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával. Nagenyeden, Văcărești-en, Brassóban, Temesváron volt, 1964-ben szabadult.

Forrás: Roske III. 109; Ionițoiu V. 66.

Horváth Julianna – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1905. febr. 14. Letartóztatták 1959. szept. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kollektivizálás elleni tekerőpataki megmozdulás kapcsán összeállított 210/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1960. jan. 8-án Marosvásárhelyen megtartott tárgyalásán 4 évre ítélte. 1961 tavaszán szabadult. Hazatérése után a tekerőpataki kultúrházban közönség előtt kellett megfogadnia, hogy többet nem lázít a kollektív gazdaság ellen. Elhunyt Tekerőpatakon, 1967. márc. 15-én.

Forrás: Adatlap (Horváth Matild); Pál-Antal – MKÜ Lt 671.

Horváth Lajos

Sz. Torda, 1925. ápr. 1. Letartóztatásakor (1956. dec. 4-én) a tordai katonai tűzoltóegységénél, törzsőrmesteri rangban, mint sofőr dolgozott. Munkatársai feljelentése nyomán, a magyar forradalommal kapcsolatos kijelentései miatt, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, lázítás vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság 1957. febr. 3-án hozott 35. sz. ítéletével 5 évre ítélte. Börtöneit Ocnele Mari és Szamosújvár börtöneiben, majd a Duna-deltában töltötte. 1961. dec. 2-án Nagenyedről szabadult. Hazatérése után sofőr a tordai autóbusz-vállalatnál, majd a vágóhíd kötelékében. A marosvásárhelyi járásbíróság 1970. ápr. 20-án hozott 257. sz. Határozatával jogilag rehabilitálta. Elhunyt 1970. dec. 22-én.

Forrás: Adatlap (+ dokumentumok)

Horváth László

Sz. Kolozsváron, 1901. máj. 15. Letartóztatásakor (1960 augusztusában [Adatlap: 1961 áprilisában]) Széken volt lelkész. A kolozsvári Securitatén, a tárgyalása napján reggel halt meg, 1961 februárjában. A magyarrégeni templom kertjében, egykori sorstársai kegyeletéből, mellszobor őrzi emlékét.

Forrás: Adatlap (Tasnádi Fekete Miklós Zoltán); Veress; *Akik imádkoztak...* I. 118–119.

Horváth Matild – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1936. okt. 12. A gyergyószentmiklósi Lotto-kirendeltségnél dolgozott. Letartóztatták 1959. szept. 28-án [Önéletrajz: szept. 27-én]. Vizsgálati fogásban a marosvásárhelyi Securitatén volt. Azzal vádolták, hogy ő írta meg a kollektívizálás ellen tiltakozó és a Mezőgazdasági Minisztériumnak elküldött közös beadványt. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen 1960. jan. 8-án tartott tárgyalása után, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 2 évre ítélték. Szívbetegséggel 1960 júniusáig több ízben kezelték a marosvásárhelyi klinikán, majd a vácărești-i rabkórházban. Októberben a jilavai börtönbe került, onnan 1961 tavaszán vissza Marosvásárhelyre. Szabadult 1961. szept. 27-én. Hazatérése után, 1961. dec. 27-től a marosvásárhelyi cukorgyár, 1962. júl. 16-tól a fertőző klinika telefonközpontjában dolgozott. Később is többször zaklatták, 1984-ben és 1986-ban házkutatással is, a milícián dolgozó szomszédja rosszindulatú feljelentései alapján.

Forrás: Önéletrajz; Pál-Antal – MKÜ Lt 671. (neve ott férje után „Mocanu Matild”); MT 2005.

Horváth Sándor

Sz. Bărbătești (Argeș m.), 1930. május 2. Villanyszerelő. 1957. jún. 11-én tartóztatták le és a nagyszebeni Katonai Bíróság 5 év börtönre ítélte. Volt Déván, Jilaván és Szamosújváron. Szabadult 1962. júl. 9-én.

Forrás: Roske III. 109; Ionițoiu V. 66.

Hosszú Balázs – l. Hoosz (Hosszú) Balázs

Hubbes Márton

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1906. jan. 14. A sepsiszentgyörgyi textilgyár könyvelője volt. Letartóztatták 1956. nov. 10-én [Adatlap 2: nov. 15-én, Pál-Antal: a bünvádi nyomozás kezdete: nov. 10., a letartóztatási parancs kelte: nov. 15.]. A vád: a magyar forradalom hírére magyar zászlóval a lakásáról elindult a városközpont felé. A kolozsvári Katonai Bíróság 1956. dec. 28-án hozott, 374. sz. ítéletével 2 év börtönre ítélték. A szamosújvári börtönben volt, 1958. nov. 9-én onnan szabadult. Utána 4 évet kényszerlakhelyen töltött a Călărași megyei Olaru faluban, ahonnan 1966. nov. 30-án térhetett haza. Egy ideig még ott, majd a kőhalmi Apeminnél dolgozott. Meghalt 1976. febr. 7-én Sepsiszentgyörgyön. Élete történetét Székelyudvarhelyen élő lánya, Hubbes Éva adatai alapján Tófalvi Zoltán írta meg, *Hubbes Márton magányos forradalma* címmel.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 331; Veress

Hunyadi István

Sz. Kolozsvár, 1939. júl. 1. Letartóztatták 1958. szept. 5-én. A kolozsvári Katonai

Bíróság a rendszer elleni tevékenység vádjával 6 évre ítélte. A kolozsvári és a szamosújvári börtönben, majd Periprava, Stoenești és Salcia kényszermunkatáborai-ban volt. 1962. okt. 5-én szabadult.

Forrás: Kv 2006.

Huszár Anna-Veronika – *gyergyóújfalvi csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1912. márc. 28. Letartóztatták 1959. szept. 28-án [Adatlap: szept. 23-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a gyergyóújfalvi kollektivizálás-ellenes megmozdulás ügyében összeállított 214/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 154. sz., 1959. okt. 31-én hozott ítéletével 1 év és 6 hónapra ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, 1960. szept. 25-én szabadult. Elhunyt 1992. szept. 21-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; HT 2005.

Huszár József – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Bécsújhely, 1913. márc. 9. Tisztviselő volt, Marosvásárhelyen [Tófalvi: Aradon] lakott; 1957. szept. 16-án tartóztatták le. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1958. máj. 30-án, Temesváron tartott tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja alapján, mint a Szoboszlai-féle szervezet másodrendű vádlottját, hazaárulás és az ország belső rendjének és biztonságának megdöntésére irányuló szervezkedés résztvevőjét, halálra ítélte. 1958. szeptember 1-jén Temesváron [Roske: Jilaván] végezték ki.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress; Roske III. 126; Ionițoiu V. 78.

Hutira Grám István – *SZVISZ*

Sz. 1942. A SZVISZ feljelentésének elmulasztásáért 3 évre ítélték. Nagyváradon lakott, elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

I

Ieremia Gheorghe – Botos-csoport

Forrás: Bura

Ieremia Traian – Botos-csoport

Forrás: Bura

Ilyés Alajos – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1928. dec. 4. Letartóztatásakor (1960. aug. 10. [letartóztatási parancsban aug. 30.]) a maroshévízi építkezési vállalatnál dolgozott. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a Fekete Kéz szervezetben való részvételéért 18 év börtönre. Az ítélet után, 1961. jún. 26-án kényszermunkatáborba vitték, legnagyobbbbrészt Strâmbán és Luciu-Giurgeni-ben volt, onnan szabadult 1964. aug. 2-án. Utána különböző munkatelepeken dolgozott a kőműves szakmában.

Forrás: Adatlap; Páll László; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 797.

Ilyés Orbán Balázs

Sz. Székelypálfalva, 1893. febr. 9. Korábban 50 hold birtokon gazdálkodott. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 244/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a rendszer és a párt ellen lázított, a valóságban a faluban egyedül neki volt rádiója, s ezen hallgatták a híreket a forradalom idején és azután is. 8 évre ítélték. Állítólag a Duna-csatornánál [a Deltában] halt meg.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 704; Lőrincz Ilona

Ilyés Sándor – szovátai 2. csoport

Sz. Szováta, 1942. jan. 18. Kőműves segéd munkás. 1959. máj. 13-án tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, 536. paragrafusa, a 236. paragrafus e) pontja és a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 14. pontjának a) betűje alapján, a szovátai 2. csoportban, a 102/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A vádpontok között a közvagyon meglopása, fegyver és lőszer tartása is szerepelt. A kolozsvári Katonai Bíróság államellenes szervezkedésben való részvétel vádjával 15 év [MT: 5 év] kényszermunkára ítélte. Börtönéveit Marosvásárhelyen és Szamosújváron, a börtönben és a hozzá tartozó bütorgyárban töltötte, utóbbi helyről szabadult 1964. aug. 15-én [MT: aug. 1-jén]. Szovátán él, betegnyugdíjas.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 605; Balaskó 236, 239; Veress; MT 2005.

Ilyés Teréz – Jehova-tanú

Sz. Vasláb, 1933. szept. 20. Háztartásbeli. Letartóztatták 1957. júl. 15-én. Az Ungvári-féle jehovista csoport tagjaként állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. bűnügyi iratcso-

móval. 18 évre ítélték, amelyből 7 év és 13 napot ült a marosvásárhelyi, csíkszeredai, aradi és nagyváradai börtönben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410; HT 2005.

Illyés Lajos – I. Ilyés Alajos

Imecs Julianna – *Mikulich-csoport*

Sz. Segesvár, 1912. dec. 26. Tisztviselő Székelykeresztúron. Letartóztatták 1958. jún. 11-én „Mikulich Tibor, szökésben lévő háborús bűnös rejtegetése” vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 3. pontjának 4. bekezdése és a 193. paragrafus alapján, a 128. sz. bünyügyi iratcsomóval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Imre Magda – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Kolozsvár, 1922. jún. 21. Letartóztatásakor (1959. ápr. 4.) tanárnő a kolozsvári 22. sz. Általános Iskolában. Mivel nem jelentette fel tanítványát, Burchard Mártát 56-os versei miatt, tiltott írások terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján 10 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit a Securitate után a kolozsvári Törvényszéki Fogházban, 1959. szept. 5. – 1960. márc. 8. között Csíkszeredában töltötte, majd az aradi börtönben, illetve az ahhoz tartozó kosárfonó műhelyben, 1962 őszétől a nagyváradai börtön műhelyében dolgozott. Innen szabadult 1964. április 15-én a közkegyelemmel. Szabadulása után a tanügybe nem mehetett vissza; előbb csak fizikai munkára alkalmazták, majd a Carbochim Üzemben műszaki rajzoló, 1976-tól a Ref. Egyházkerület nyugdíjpénztárában tisztviselő. Megkapta „A Hazáért” Érdemkeresztet. Elhunyt 2003. ápr. 29-én.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Gagy-Balla CD, Napút, 2001/okt.

Imreh Ferenc – *Dávid-csoport*

Sz. Kibéd, 1907. dec. 16. Tisztviselő volt a marosvásárhelyi közétkeztetési vállalatnál. Letartóztatták 1961. augusztus 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 90/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858.

Imreh József

Sz. Kézdisárfalva, 1928. márc. 22. Letartóztatásakor (1957. febr. 21.) agrármérnök Berecken. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával 6 évre. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban kezdte, majd Jilaván át Szamosújvárra került. Onnan vitték ki 1959 májusában a Duna-deltába, a grindí kényszermunkatáborba. 1959 őszétől a Brăilai Nagyszigeten, Salcián gátépítésnél dolgozott, ahol vérhasban megbetegedett. Négyhónapi kezelés után tért vissza a munkába. 1960 tavaszán átkerült Luciú-Giurgeni-be, azon év őszén Grădinára. Később, mint agrármérnököt, Giurgeni-ben foglalkoztatták, onnan szabadult 1962. nov. 2-án. Szabadulása után korábbi munkahelyére nem térhetett vissza, Udvarhely rajonban kapott állást, de mivel a Securitate megisméltető beszerzési kísérleteinek ellenállt, állandóan ide-oda helyezték, s megakadályozták előrehaladását. Ma nyugdíjasként, betegen Székelyudvarhelyen él.

Forrás: Adatlap; HT 1995; HT 2005; Udv 2006.

Incze Károly

Sz. Szárazajta, 1912. márc. 27. Letartóztatásakor (1958. aug. 2. [Pál-Antal: 4.]) szülőfalujában gazdálkodó. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatása után a MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend (a földek tagosítása) elleni, 1958. máj. 26-i kifakadása miatt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította össze 183/1958. sz. bünygyi dosszióját. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 8 év börtönre és teljes vagyonelkobzásra, lázítás vádjával. Miután elítélték, Jilavára került, onnan szabadult 1959. szept. 2-án. Hazatérve szülőfalujába, saját birtokán gazdálkodott, majd 1962-től a helyi TSZ-ben dolgozott. Elhunyt 1987. máj. 11-én. Családja a 118-as törvény juttatásaiban nem részesül, elkobzott javait nem kapta vissza.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 499.

Istfán (Lakatos) Livia

Sz. Kolozsvár, 1929. jan. 28. Letartóztatásakor (1958. nov. 15.) vasúti távírdász Temesváron. A temesvári Katonai Bíróság 1958. dec. 24-i tárgyalásán ítélte el a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, 570/1958. sz. ítéletével. A temesvári börtönben, utána 1959–1961 között Jilaván, majd Csíkszeredában, Marosvásárhelyen és Aradon volt. Innen szabadult 1962. okt. 4-én. Szabadulása után a kolozsvári vasútigazgatóságnál táviratgépelő volt.

Forrás: Adatlap (Kacsó + melléklet); Veress

István János

Sz. Felsőtarlaka, 1910. Alsóbajomban lakott, munkás volt. 5 évre ítélték. A vád szerint 1956-ban „demokráciaellenes cselekedeteket követett el”. Nagyszebenben, majd 1957. jún. 25-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Izsák Anna – vizsgálati fogság

Sz. Mezőpanit, 1921. márc. 8. Letartóztatták 1960-ban Mezőpaniton. Marosvásárhelyen, a Securitatén volt vizsgálati fogságban. Két hét után szabadlábra helyezték. Elhunyt 1996. júl. 13-án Mezőpaniton.

Forrás: Adatlap (Horváth Matild)

Izsák György

Gazdálkodó, Erdélyből. Egy kommunistaellenes szervezkedésben ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 1957-ben.

Forrás: Roske III. 301; Ionițoiu V. 226.

J

Jakab János – *Mikulich-csoport*

Sz. Medgyes, 1903. júl. 27. Székelykeresztúron vulkanizáló. Letartóztatták 1958. júl. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) be-tűje alapján, a 128/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval állította bíróság elé a háborús bűnös-ként körözött Mikulich Tibor támogatása vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Jakab Lajos

Sz. Zetelaka, 1935. jan. 22. Állandó lakhely nélküli mezőgazdasági munkás. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 267. paragrafusának 1. pontja és a 401. paragrafus 2. pontjának 3. alpontja alapján, a 85/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. 1951 óta több alkalommal fogták el tiltott határátlépési kísérlet miatt, 1956. május 26-án el is ítélték. 1959. március 26-án Magyarországon tartóztatták le és a magyar hatóságok adták vissza.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt. Számozatlan

Jakab Sándor – *Bethania-mozgalom, nagyváradi csoport*

Sz. Mónospetri, 1916. jún. 16. Letartóztatásakor (1958. aug. 4.) Mónospetriben élt, a Bethania-mozgalom nagyváradi csoportjában 18 év börtönre ítélték. A nagyváradi börtönben 1 évet, Szamosújváron 7 hónapot töltött, majd a Brăilai Nagyszigetre, Salciára és Stoenești-re, illetve a Duna-deltába, Grindre került. 1964-ben Peripraváról a kegyelmi rendelettel szabadult. Hazatérése után a margittai bútorgyárban dolgozott.

Forrás: Adatlap; Veress; Akik imádkoztak... II. 128–134; Bilincseket... 54–60.

Jakabházi István

Sz. Kide, 1948. szept. 10. Letartóztatták 1965. nov. 10-én. „Politikai huliganizmus” vádjával 4 hónapra ítélték. Szabadult 1966. ápr. 9-én. Kolozsváron lakik.

Forrás: Kv 2006.

Jamandi Emil

Sz. Csíkszenttamás, 1938. A Bolyai Tudományegyetem hallgatója volt. Kolozsváron tartóztatták le. A forradalom alatti rokonszenv-megnyilvánulásaiért, lázítás vádjával 6 évre [HT: 5 évre] ítélték el a kolozsvári Katonai Bíróság. 2 év 5 hónap és 20 napot töltött a kolozsvári Törvényszéki Fogházban és a jilvai börtönben, majd Galacon és a Duna-deltában, Peripraván. Elhunyt.

Forrás: HT 2005; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Jancsó Csaba – *SZVISZ*

Sz. Nagyvárad, 1943. júl. 7. 1960. nov. 2-án Nagyváradon tartóztatták le. A kolozsvári Katonai Bíróság 311/1961. sz. ítéletével 16 évre ítélték. 1962 májusában Jilaváról Luciu-Giurgeni-be, munkatáborba vitték. 1964. aug. 3-án szabadult a Duna-deltából. Jelenleg vállalkozóként dolgozik Nagyváradon.

Forrás: Oral History Archívum (Gagy-Balla); Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ-interjú.

Jancsó Csaba Levente – SZIT

Sz. Sükő, 1941. jún. 22. Letartóztatásakor (1958. márc. 15.) középiskolai tanuló a Székely Mikó Kollégiumban. A MAT Katonai Ügyészsége a 66/1958. sz. bünyügyi ügyiratcsomóval, „Szalai Attila és nyolc társa” ügyében állította bíróság elé. A Székely Ifjak Társasága tagjaként 10 évi börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, 1958. június 3-án hozott 153. sz. ítéletével. A marosvásárhelyi Securitatéről 1958. szept. 15-én Jilavára került, 1958. okt. 1. – 1959. jún. 22. között a kiskorúak Ocnele Mari-i börtönében volt, majd ismét Jilaván keresztül 1959. augusztus 9-én a Brăilai Nagyszigetre vitték, ott Stoenești, Băndoiu, Grădina, Salcia munkatelepein dolgozott. 1961 decemberében visszahozták a szamosújvári börtönbe, ahol a bútorgyárba került, s itt dolgozott 1964. jún. 24-ig, amikor a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Hazatérve befejezte középiskolai tanulmányait, majd faipari technikumot végzett Feketehalomban (1968). 1968–98 között a sepsiszentgyörgyi helyiipari vállalatnál, majd a bútorgyárban dolgozott, aztán nyugdíjazásáig (2001. szept. 1.) Zabolán volt adminisztrátor.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466 (neve ott Jancsó Csaba); Oral History Archívum; Kacsó; Veress

Jancsó Sándor – SZIT

Sz. Kovászna [Pál-Antal: Sepsiszentgyörgy], 1941. aug. 6. Letartóztatásakor (1958. márc. 15.) középiskolai tanuló volt a Székely Mikó Kollégiumban. A MAT Katonai Ügyészsége a 66/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval, „Szalai Attila és nyolc társa” perében állította bíróság elé. A Székely Ifjak Társasága tagjaként, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 8 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A marosvásárhelyi Securitate után a kiskorúak Ocnele Mari-i börtönében volt, majd 1959-től Nagyenyeden, Szamosújváron raboskodott. 1963. jan. 4-én onnan szabadult, a kegyelmi rendelet alapján. Szabadulása után befejezte a középiskolát (1965), majd a sepsiszentgyörgyi Kisipari Szövetkezetenél (1963–65), illetve a helyi Építőipari Vállalatnál (1965–1991) dolgozott. Elhunyt 1993-ban.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress

János László – Puskás-csoport

Sz. Csíkdánfalva, 1941. ápr. 20. Letartóztatásakor (1959. máj. 12. [Pál-Antal: máj. 18.]) középiskolai tanuló Brassóban. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatása után a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafus 2/a) és b) pontjai alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a 91/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság a 386/16. 09. 1959. sz. ítélettel 3 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból Jilaván át a Duna-deltába került kényszermunkatáborba, onnan szabadult 1962. máj. 12-én. Szabadulása után a csíkszeredai IMTF-nél autószerelő, 1966–1972 között az ITA-nál technikus. Közben a brassói Műszaki Egyetemen almérnöki diplomát szerez, majd technikus, illetve almérnök az ICMJH-nál. Elhunyt 1981. okt. 2-án Csíkszeredában.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress

Jánosi Béla

Sz. Madéfalva, 1920. jan. 1. Hegesztő volt a madéfalvi CFR-műhelyekben. Letartóztatták 1959. szept. 19-én. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a 236/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi események idején ellenforradalmi agitációt folytatott, s egy helyi párttag felakasztását helyezte kilátásba. Később is számtalan állam- és pártellenes kijelentést tett. A kolozsvári Katonai Bíróság 10 évre ítélte. Előbb a nagyenyedi börtönben volt, majd a Duna-delta több kényszermunkatáborában. 1963. febr. 10-én szabadult. Hazatérése után az Erdészeti Hivatal szállítási vállalatának műhelyében dolgozott. 1982. febr. 1-jén nyugdíjazták. Csíkszeredában, 1993. máj. 11-én hunyt el.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 525 (keresztneve ott „Adalbert”).

Jánosi László – Jehova-tanú

Sz. Nyárádköszvényes, 1896. jún. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. jan. 16-án. Kovács Károly jehovista csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bünygyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Jánosi Lídia – Jehova-tanú

Sz. Felsősófalva, 1933. dec. 27. Mint a Fülöp Lajos-féle jehovista csoport tagját tartóztatták le 1958. jan. 16-án, és a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. bünygyi iratcsomóval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészége.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Jánossy József

Sz. Tusnádfürdő, 1933. júl. 11. Letartóztatásakor (1956. nov. 14. [Adatlap: nov. 16.]) fényképész volt a csíkszeredai Higienia Szövetkezet tusnádfürdői részlegén. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános izgatás vádjával, a 303/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint november 1-jén egy helyi bodegában elénekelt a magyar és a székely himnusz, majd azt hangoztatta, hogy nálunk is forradalom lesz, mint Magyarországon. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 3 év 6 hónapra. Börtönbüntetését Szamosújváron, Jilaván és a Duna-delta több munkatáborában töltötte. Szamosújvárról szabadult 1959. szept. 9-én. Hazatérése után előbb korábbi munkahelyén dolgozott, majd egy darukezelői szakképesítő tanfolyam elvégzése után kotrógépkészítő volt a carpitusi kőbányánál, illetve a tusnádi homokbányánál, végül a brassói Építkezési Vállalat tusnádfürdői munkapontján. 1976. júl. 20-án máig tisztázatlan körülmények között hunyt el Tusnádfürdőn.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 334.

Jenei Balázs

Sz. Aranyosgyéres, 1906. júl. 17. A marosludasi vasúti javítóműhely főnöke. Ügyében 1959. júl. 29-én nyitott vizsgálati dossziét a Securitate és 1959. szept. 19-én tartóztatták le. A vád (és az azzal kapcsolatban felvett tanúkihallgatási jegyzőkönyvek) szerint a magyar forradalom idején hallgatta a nyugati rádiókat és terjesztette azok híreit, ezenkívül más rendszerellenes kijelentéseket is tett. A Kolozs tartományi

Securitate 1960. febr. 27-én kelt tájékoztató jelentése a kihallgatások és a tárgyalás lefolyását is részletezi, az ítéletet azonban nem tartalmazza.

Forrás: Maghiarii... II. 648–649.

Jeremi József

Sz. Nagykaroly, 1926. ápr. 12. Elektrotechnikus. Letartóztatták Steiben, 1957. márc. 4-én. Nyilvános agitáció és ellenforradalmi szervezkedés vádjával és a BTK 327. paragrafusa alapján, a 180/1957. sz. ítélettel 8 év fogházbüntetésre ítélték. Volt a nagyváradi, a szamosújvári börtönben, Periprava, Salcia és Grădina kényszermunkatáborokban. Az 1962. szept. 17-én kelt 772. sz. kegyelmi rendelet alapján 1962. nov. 2-án szabadult. Nagykarolyban lakott.

Forrás: SZD/145 (+ melléklet)

Jónás Árpád

Sz. Pürkerec, 1910. Kőműves volt, Vidombákon lakott. A rendszer elleni izgatás vádjával 4 évre ítélték. Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Joó Sándor – SZVISZ

Sz. Nagysolyos, 1941. [Emlékkönyv: 1944.] márc. 20. A székelykeresztúri gimnáziumban volt karbantartó szerelő. Letartóztatták 1961. jan. 13-án. Vizsgálati fogságban 11 hónapot a nagyváradi Securitatén töltött. A SZVISZ feljelentésének elmulasztásáért 4 évre [Emlékkönyv: 3 évre] ítélték. Szabadult 1963. jan. 15-én Jilaváról. Hazatérése után Marosvásárhelyre költözött, itt 1965-ig a cukorgyárban, majd 1967-ig az Electromureșnél, 27 évig pedig a Bőr- és Kesztyűgyárban dolgozott. Közben 1971-ben elvégzett egy technikai mesteriskolát. Elhunyt 2000. máj. 15-én. 1996-ban megkapta A „Hazáért és a Szabadságért” Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; MT 2005; Emlékkönyv 2004.

Jordáky Lajos – Dobai-csoport, vizsgálati fogság

Sz. Kolozsvár, 1913. szept. 6. 1945-től a Bolyai Tudományegyetem tanára, első letartóztatásakor (1952. aug. 30.) a kolozsvári Magyar Színház irodalmi titkára volt. A Magyar Népi Szövetség vezetőivel, egy koncepció perben, hazaárulás vádjával 12 évre ítélték. 1955-ben kegyelmi rendelettel szabadult, utána visszatért a Bolyai Tudományegyetemre, az egyetemes történelem tanszéken adott elő. 1956 őszén a diákság teljes bizalmát élvezte, véleményformáló tekintélyét a román központi pártapparátus illetékesei is elismerték. Azonban közben (egy 1957. márc. 20-án kelt ügynöki jelentés utalása szerint) már a Securitate megfigyelése alatt állt. A magyar forradalom napjaiban is vezetett naplója (amelyből Molnár Gusztáv később bevezetővel részleteket közölt) az akkori kolozsvári események fontos dokumentuma. 1957 áprilisában a Dobai-per kapcsán letartóztatták. A vizsgálati fogságból augusztus végén szabadult, utána megalázó önkritikára kényszerítették. A továbbiakban a kolozsvári Történelmi Intézetben volt tudományos kutató. Elhunyt 1974. nov. 29-én.

Forrás: RMIL II; Explozia 370–375 (magyarul I. Lipcsey 2004. 183–185); Medvetánc, 1988/2–3. 279–316.

Józsa Árpád-Csaba

Sz. Bibarcfalva, 1940. nov. 5. Baróti kisdíaktársaival 1956 októberének végén Magyarországra indult, hogy „segítsék a forradalmat”. A magyar hatóságok Debrecenben tartóztatták le 1957. márc. 11-én, s márc. 18-án átadták Romániának. A nagyváradi Securitatén volt vizsgálati fogságban; ott ítélte el a Katonai Bíróság 1957. máj. 17-én 3 év börtönre, tiltott határátlépés vádjával. Volt Kolozsváron, Szamosújváron, az Ocnele Mari-i fiatakorúak börtönében, majd újra Szamosújváron. Innen szabadult 1960. márc. 17-én. Hazatérve a vajdahunyadi kombinátnál dolgozott mint esztergályos, 1964–1967 között elvégzett egy technikumot Bukarestben, 1967–1969 között a radnóti hőerőműnél villanyszerelő, 1969-től Sepsiszentgyörgyön előbb a Kisipari Termelő Szövetkezetek tisztviselője, majd 1978-tól az IMASA Gépgyár technikus. Az Erdélyi 56-osok Bajtársi Közösségének alapító tagja, 2005-től elnöke.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Kacsó

Józsa Márton

Szabó Zakariás közlése szerint a szilágysomlyói Fogyasztási Szövetkezetek sofőrje volt. A magyar forradalom napjaiban egy teherautót megrakott élelemmel és elindult Magyarországra. A határőrség tartóztatta fel és adta át a Securitaténak. Nagyváradon ítélték el, 1962-ben szabadult.

Forrás: Joikits

Juhász Antal

Sz. Jegenye, 1912. máj. 30. Római katolikus pap. Első letartóztatásakor, 1947. jún. 25-én Marosvásárhelyen hittantanár. Akkor azzal vádolták, hogy a szovjet hadsereg ellen prédikál. Ítélet nélkül volt Szamosújváron, ahonnan 1948. ápr. 24-én szabadult. Hazatérése után Pálpatakán, majd Gyergyókilyénfalván plébános. Itt tartóztatták le másodszor, 1950. aug. 20-án, közbiztonság veszélyeztetésének vádjával. Ekkor adminisztratív ítélettel ült Marosvásárhelyen, Bukarestben, Ghenceán, majd Capul Midia, Năvodari, Onești kényszermunkatáborába került. 1953. nov. 27-én szabadult. Hazatérése után ismét Pálpatakán, majd Nyikómalomfalván, 1956 októberétől Székelykeresztúron volt plébános. Harmadszor 1962. jún. 24-én tartóztatták le, azzal a váddal, hogy az állami rendelkezések (az abortusztörvény) ellen izgat. Két hétig volt vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén, ahonnan ítélet nélkül szabadon bocsátották. Elhunyt 1990. nov. 24-én Csíkszeredában.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 421–425.

Juhász Károly

Sz. 1913. Munkás Aradon. Tiltott határátlépés kísérlete miatt a temesvári Katonai Bíróság 4 év börtönre ítélte. 1957–1961 között volt börtönben.

Forrás: Roske III. 287 (vezetékeve ott „Iuhasz” alakban); Cornea 63; Ionițoiu V. 212.

Juhos Márton

Sz. Szék, 1939. márc. 15. Letartóztatták 1956. nov. 24-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte. Szabadult 1961. nov. 23-án. Kolozsváron lakik.

Forrás: Kv 2006.

Jurik Berta – Szoboszlai-csoport

Sz. Arad, 1911. nov. 19. Jurik Márton pécskai gazdálkodó felesége. Letartóztatták 1957. szept. 30-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a Szoboszlai-perben, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 év [Veress: 7 év] börtönre ítélte. Börtönéveit Temesváron és Aradon töltötte, 1964-ben szabadult. Később valószínűleg kitelepedett Magyarországra.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress

K

Kacsó Jusztina – *Rózsafüzér Társaság*

Sz. Nyárádselye, 1906. [MT: 1910.] máj. 16. Letartóztatták 1961. nov. 29-én [MT: nov. 28-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a deményházi Rózsafüzér Társaság ügyében összeállított 140/1961. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. Elítélték 3 évre. Szabadult 1963. jan. 15-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 880; MT 2005; Veress 320 (ott neve „Moga Jusztina”).

Kacsó Károly – *Jehova-tanú*

Sz. Székelybere, 1902. aug. 7. Gazdálkodó Vaslábbon. Letartóztatták 1959. jún. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége egy 21 tagú jehovista csoportban, a társadalmi rend elleni tevékenység és tiltott iratok terjesztése vádjával, a 123/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. [Veress: Nyárádselyében született 1923. ápr. 1-jén. Már korábban, 1953–1955 között is volt börtönben.]

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617; Veress 299.

Kacsó Sámuel – *Jehova-tanú*

Sz. Alsósófalva, 1935. október 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. január 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval, egy kilenctagú jehovista csoportban állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803.

Kacsó Tibor – *Kacsó-csoport*

Sz. Mezőfele, 1931. febr. 7. Letartóztatásakor, 1959-ben, Csíkszeredában volt szakiskolai tanár. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 121/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Fegyveres szervezkedés vádjával a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján 25 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. (Az ítélet száma 371/1959, kelte: 1959. szept. 8.) A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet után Szamosújvárra került, majd a Duna-deltába, Grindre, onnan szabadult 1964. júl. 29-én a kegyelmi rendlettel. Szabadulása után a Regátba helyezték, mivel azonban ezt visszautasította, munkanélküli lett, s később is többször elbocsátották: 1965–1966-ban gázóra-leolvasó, rakodómunkás; 1966–70 között a marosvásárhelyi Agrosemnél, 1971–1974 között a gezei állami, 1977–1978 között a csávási kollektív gazdaságban dolgozott, majd árukihordó, 1980-tól géplakatos volt a Prodcomplexnél Marosvásárhelyen. 1989 után az Erdélyi 56-os Bajtársi Közösség lelke. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, A Hazáért Érdemkeresztet, az 56-os Érdemkeresztet és a Magyarok Világszövetsége Érdemérmét. Visszaemlékezései kéziratban. Meghalt 2003. okt. 1-jén Mezőfeleiben.

Forrás: Adatlap (+ melléletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 616, Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Akik imádkoztak... II. 136.

Kácsor Ferenc – SZVISZ

Sz. 1942. A SZVISZ-ben való részvételért 7 évre ítélték. 1962 májusában Jilaváról Luciu-Giurgeni-be került. 1964 nyarán a Duna-deltából szabadult. Utána vasesztergályosként dolgozott Nagyváradon.

Forrás: Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ; Lázok

Kádár Ferenc – Jehova-tanú

Sz. Mezőmadaras, 1925. júl. 31. Gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, valamint a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, egy 21 tagú jehovista csoporttal, a 123/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Kádár Ferenc – Jehova-tanú

Sz. Mezőmadaras, 1936. jún. 15. Mint Jehova-tanút 15 évre ítélték.

Forrás: MT 2004; Veress 283.

Kádár József

Sz. Szotyor, 1910. máj. 16. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. október 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1957–1959 között többször izgatott a rendszer és a kollektivizálás ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 746.

Kádár Lajos, id.

Sz. Nyárádtő, 1903. dec. 4. Gazdálkodó Maroskeresztúron. Letartóztatták 1959. aug. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és a 315. paragrafus 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni lázítás vádjával, a 171/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1953-tól rendszeresen tett ellenséges tartalmú kijelentéseket, 1959. aug. 18-án pedig összefogott fiával és Aszalós Bálinttal, s együtt megverték egy párttagot, akit 28 napi orvosi kezelésben kellett részesíteni.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 637.

Kádár Lajos, ifj.

Sz. Nyárádtő, 1931. márc. 1. Gazdálkodó, vasúti váltókezelő. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és a 315. paragrafus alapján, a 171/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá, mert apjával és Aszalós Bálinttal együtt 1959. aug. 18-án súlyosan bántalmaztak egy párttagot.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 637.

Kádár Miklós

Sz. Székelytamásfalva, 1918. febr. 19. Szakképzetlen munkás. 1960. jún. 26-án átszökött Magyarországra, ahol letartóztatták és átadták a román hatóságoknak. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 267. paragrafusának 1. pontja alapján, tiltott határátlépés vádjával állította bíróság elé. A vádirat szerint korábban, 1948-ban már átszökött egyszer Magyarországra és 1953-ban jött vissza, amikor a határőrök elfogták. Akkor 3 év 6 hónapra ítélték. 1956-ban szabadult.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 801.

Kaiser András – Bíbor Banda

Temesvári diák. A Bíbor Banda perében 1958. okt. 29-én Temesváron 2 év fogházra ítélték.

Forrás: Veress

Kajcsa András – EMISZ

Sz. Pürkerec, 1932. okt. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. okt. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában állította bíróság elé a társadalmi rend elleni szervezkedés és feljelentési kötelezettség elmulasztása vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 228. paragrafusa alapján, a 211/1958. sz. bünygyi dossziéval. 15 évre [Veress: 5 évre] ítélték. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Kajcsa István – EMISZ

Sz. Pürkerec, 1937. márc. 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jan. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége helyezte vád alá az EMISZ 1. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a 211/1958. sz. bünygyi dossziéval. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Kakas Bálint

Sz. Réty, 1909. ápr. 24. Gazdálkodó, munkás a brassói Traktorgyárban. Letartóztatták 1959. júl. 17-én Rétyen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 147/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a kollektivizálás ellen izgatott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 630.

Kakócz Gyula – SZVISZ

A SZVISZ-perben 9 évre ítélték. Szabadulása után technikusként dolgozott Nagyváradon. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004; P. Sebők – Lázok

Kállay Ernő-Béla

Sz. Budapest, 1915. márc. 4. Letartóztatásakor (1960. nov. 23. [Pál-Antal: 24.]) orvos volt Székelyudvarhelyen. Egy Securitate-jelentés szerint már 1958 őszén felderítő nyomozás folyt ellene és „az általa vezetett magyar nacionalista csoport” ellen. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja és a 325. paragrafus III. bekezdésének c) pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 146/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt; a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1961. jún. 7-én kelt, 48/1961. sz. ítéletével 8 év börtönre. A marosvásárhelyi börtönből Jilaván át Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborába került, majd Strâmba és Ostrov kolóniákra, ez utóbbi helyről szabadult 1964. aug. 1-jén. Brassóban lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 815; Kacsó; Veress; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum); Nyitrai 435; Gáspár Domokos interjú: Gagy-Balla CD

Kallós Lajos

Sz. Magyarszarvaskend, 1918. szept. 13. Letartóztatták 1957. dec. 27-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 94/1958. sz. ítéletével, a rendszer elleni tevékenység vádjával

a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján 3 évre ítélte. A kolozsvári és a szamosújvári börtönben volt. 1960. dec. 26-án, teljes büntetését letöltve szabadult. Kolozsvárt lakik.

Forrás: Kv 2006.

Kalmár Antal

Sz. Zenta (Szerbia), 1922. máj. 22. Munkás. 1945–1949-ben a Szovjetunióban volt hadifogoly. Letartóztatták Temesváron, 1957. okt. 16-án, tiltott határátlépési kísérlet gyanújával. A temesvári Katonai Bíróság 597/1959. sz. ítéletével 5 évre ítélte. A pitești-i börtönben volt, szabadult 1962. okt. 10-én. Utána 4 évet töltött még kényszerlakhelyen családjával. Elhunyt Szászrégenben, 2002. nov. 15-én.

Forrás: Adatlap (Tasnádi Fekete Miklós Zoltán); MT 2005.

Kánya László

Sz. Csíkdelne, 1904. jan. 20. Gazdálkodó, korábban tisztviselő. Letartóztatták 1959. máj. 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 104/1959. sz. dossziéval, a kollektivizálás elleni lázítás vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 607.

Kántor Gyula – EMISZ

Sz. Esztelnek, 1940. júl. 14. Letartóztatásakor (1958. szept. 7. [Adatlap: aug. 6.]) Brassóban lakott és vasöntőként dolgozott a Strungul gyárban. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyre kihelyezett ülésén 15 évre ítélték. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron töltötte. Később a Bräilai Nagysziget, illetve a Duna-delta több kényszermunkatáborában volt, legutóbb Grinden. 1964. júl. 29-én Peripraváról szabadult. Hazatérése után a brassói teherautógyár acélöntődéjében előbb munkásként, majd egy év múlva, egy mesteriskola elvégzése után mesteri beosztásban dolgozott. 1990. júl. 1. óta nyugdíjas, Brassóban él. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Karácsony Sámuel

Sz. Nyárádszentlászló, 1927. júl. 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával állította össze 91/1957. sz. bűnügyi dossziéját. A vád: 1957. jan. 28-án ittas állapotban a rendszert szidta, s román- és szovjetellenes kijelentéseket tett.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 375.

Karácsonyi István – Szoboszlai-csoport

Sz. Arad, 1908. júl. 10. Minorita szerzetesként, a rendek 1950-ben történt felszámolása után az esztelneki ferences kolostorba internálták, letartóztatásakor (1957. dec. 24.) is itt volt. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c. pontja, a 4. és a 7. szakasz, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 22 évi kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén. Temesváron, Aradon, Galacon és Szamosújváron volt börtön-

ben, majd kivitték kényszermunkára a Brăilai Nagyszigetre. Luciu-Giurgeni-ben, kukoricatörés közben érte a halál, 1962. nov. 9-én.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Karádi Mátyás

Sz. Mezőpetri, 1904. febr. 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. okt. 15-én. Heinrich Pállal és Lovas Lajossal egy csoportban ítélték el a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával. 1964 augusztusában szabadult.

Forrás: Bura

Karcis Lajos – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1942. jan. 9. 1960 novemberében tartóztatták le és a SZVISZ-perben 12 évre ítélték. Szabadult 1964-ben. Hazatérése után szakmunkás, Biharszentjánoson lakott. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Karczagi Sándor – Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport

Sz. Arad, 1922. jún. 9. Ref. lelkész volt Szentleányfalván, Arad megyében. Itt tartóztatták le 1958. máj. 27-én [Bilincseket...: máj. 26-án]. Kihallgatása a nagyvárad-i Securitatén augusztus közepéig tartott. A Bethania-per Arad–Bihar megyei csoportjában 20 év kényszermunkára ítélte 1958. szept. 6-i nagyvárad-i tárgyalásán a temesvári Tartományi Katonai Bíróság. Az ítélet kihirdetése után 1959 májusáig a nagyvárad-i Securitate fogdájában volt, ekkor rövid szamosújvári időzés után 1959 őszén kivitték a Brăilai Nagyszigetre kényszermunkára. Dolgozott Stoenesti, Luciu-Giurgeni, Grădina, illetve a Duna-deltában Grind, Sfiștofca, Periprava munkatáborai-ban. 1964. július 28-án szabadult, a kegyelmi rendelet alapján. Hazatérése után Szilágyszérben volt lelkész, de 1966-ban TBC-ben megbetegedett, s szolgálatát kétévi betegszabadsággal megszakította. 1969-től Mezőbajban szolgált, ahonnan 1992-ben ment nyugdíjba. Ma Nagyszalontán él.

Forrás: Adatlap; Bilincseket... 61–77; Veress

Karda László

Sz. Victories (West-Virginia, USA), 1908. szept. 6. Letartóztatásakor (1959. szept. 1.) géplakatos, a baróti ICSIM telepén vagyonőr. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a 176/1959. sz. dossziéval, nyilvános lázítás vádjával állította bíróság elé. A tényleges ok az volt, hogy összeszólalkozott a főnökével és szidta a pártot, amelynek az tagja volt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 639.

Karlovsky Ferenc – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1943. jan. 6. Letartóztatásakor (1960. nov. 8.) középiskolai tanuló volt. A SZVISZ-perben 5 év fogházra ítélte nagyvárad-i tárgyalásán a kolozsvári Katonai Bíróság a 311/1961. sz. ítélettel. 1964. jún. 24-én szabadult. Hazatérése után előbb a biharszentjánosi tyúkfarmon, illetve kavicsbányában dolgozott, majd 1965-ben érettségizett és elvégzett egy mesteriskolát. Azt követően művezető volt. Nagyváradon halt meg 1996. szept. 17-én.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Emlékkönyv 2004; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Karsai Sándor

Sz. Zetelaka, 1927. január 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. október 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 245/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint hallgatta és rendszerellenes szellemben kommentálta a Szabad Európa Rádió híreit, lázított a mezőgazdasági társulás ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 705.

Katona János

Sz. Kebele, 1935. máj. 1. Hegesztő. Letartóztatták 1957 márciusában. A nagyváradi Katonai Bíróság ítélte el 3 évre. A nagyváradi, szamosújvári börtönben és a Duna-deltában Peripraván volt. Szabadult 1960 májusában. Kolozsváron lakik.

Forrás: Kv 2006.

Keczán József

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1928. Szabó. Letartóztatásakor Bukarestben lakott. 5 évre ítélték. Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Kedves Ferenc

Sz. Kadicsfalva, 1919. máj. 16. Gépkocsivezető a gyergyóremetei Tejporgyárban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján, a 157/1956. sz. bünyügyi dossziéval, szabadlábbon állította bíróság elé fajgyalázás vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 286.

Kedves Mártonné Dénes Krisztina

Sz. Gyergyócsomafalva, 1923. ápr. 19. Letartóztatása idején (1959. szept. 18. [Adatlap 2 és HT: szept. 13.]) gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 207/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a helyi párt- és állami szerveket rágalmazó, fenyegetőző, a kollektívizálást akadályozó levelet írt a néptanács elnökének. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 109. paragrafusának a) betűje alapján 3 év 6 hónapra ítélte. 1959. nov. 11-ig a marosvásárhelyi Securitatén és a Törvényszéki Fogházban, majd az aradi börtönben volt. Onnan szabadult 1962 májusában. Utána a csomafalvi kollektív gazdaságban dolgozott, jelenleg nyugdíjas.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 668; Gyergyó 1995; HT 2005.

Kelemen Ábel – Jehova-tanú

Sz. Felsőköhér, 1936. jan. 22. Letartóztatták 1957. márc. 24-én. Mint Jehovatanút ítélték el. Szabadult 1958. márc. 21-én. Szovátán lakik.

Forrás: MT 2005; Veress 306.

Kelemen Csongor – EMISZ

Sz. Homoródoklánd, 1940. ápr. 21. [Pál-Antal: 20.] Letartóztatásakor (1959. jan. 31.) unitárius teológus Kolozsváron. Az EMISZ 1. csoportjában állította össze bünyügyi dossziéját a MAT Katonai Ügyészsége, 211/1958. sz. alatt. A kolozsvári Katonai Törvényszék által lefolytatott tárgyaláson a szervezet feljelentésének elmulasztásáért a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján 15 év kényszermunkára ítélte el.

Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron töltötte, illetve dolgozott Salcia, Stoenesti, Grădina kényszermunkatelepein és a szamosújvári börtönhöz tartozó börtöryárban. Szamosújvárról szabadult 1964. júl. 28-án. Teológiai tanulmányait nem engedték folytatni. Elvégezte Bukarestben az Elektrotechnikumot (1967), majd a paroșeni-i, dévai hőerőműnél, miután pedig onnan politikai megbízhatatlanság vádjával eltávolították, 1970-től a brassói építkezési tröszt Hargita megyei kirendeltségénél dolgozott. 1995 óta nyugdíjas. 1995–2002 között a csíkszeredai Székely Károly Ipariskola oktatómestere, közben 1995-ig a Fonoda energetikusa. 1990–2000 között az AFDPR Hargita megyei szervezetének alelnöke, 2000-től titkára.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Csík 1995; HT 2005; Bara; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Maier 230–232.

Kelemen Gábor

Sz. Alsócsernáton, 1892. júl. 23. Agrármérnök. Letartóztatták 1959. október 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 279/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén éltette a magyar forradalmat és szidalmazta a szovjet csapatokat, 1958-ban pedig lázított a társas gazdaság ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 735.

Kelemen Imre – EMISZ

Sz. Homoródkarácsonyfalva, 1903. márc. 13. Letartóztatásakor (1958. szept. 5. [Pál-Antal: 7.]) oklándi lelkész, az udvarhelyi Unit. Egyházkör esperese. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban; a MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, az EMISZ 1. csoportjában, a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 15 év kényszermunkára ítélte a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján. A marosvásárhelyi börtönből 1959 októberében a Brăilai Nagysziget-i kolóniákra (Salcia, Luciu-Giurgeni) került, majd 1962-ben vissza Szamosújvárra, innen szabadult 1964. aug. 3-án. 1964-ig lelkész Lupényban, akkor nyugdíjazták. Marosvásárhelyen élt. Elhunyt 1991. nov. 16-án Homoródoklándon.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Bara; Kacsó; Veress; Nekrológ Simén Dánieltől. Unitárius Közlöny, 1991.

Kelemen Imre – szovátai 1. csoport

Sz. Szováta, 1937. máj. 17. Letartóztatásakor (1956. okt. 28. [Pál-Antal: okt. 29.]) munkás volt Szovátán [Pál-Antal: traktorista a marosvásárhelyi 8. sz. Építkezési Trösztnél]. A MAT Katonai Ügyészsége a 246/1956. sz. bűnügyi dossziéval, 7 társával együtt „a népi demokratikus rendszer elleni ármánykodás és fegyvertartás” vádjával, a BTK 227. és 315. paragrafusai, valamint a 163/1950-es Törvényerejű rendelet 12–13. paragrafusai alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 10 év börtönre ítélte. Börtönéveit a marosvásárhelyi, szamosújvári, jilavai, vácărești-i börtönökben és a Duna-deltában kényszermunkatelepeken töltötte. 1963. jan. 29-én szabadult. Jelenleg Budapesten él.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Kelemen István – unitárius tanárok csoportja

Sz. Radnót, 1914. okt. 18. Letartóztatásakor (1959) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet főtitkára. Az unitárius teológiai tanárok perében ítélték el. Volt a szamosújvári börtönben. Elhunyt Kolozsváron, 1984-ben.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 121–125.

Kelemen János – Jehova-tanú

Sz. Pálpataka, 1904. ápr. 20. Betanítatlan munkás volt Székelyudvarhelyen. Letartóztatták 1957. nov. 29-én. A Fülöp Lajos-féle jehovista csoporttal helyezte vád alá a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Kelemen Kálmán – Bolyai 1. csoport

Sz. Marosvásárhely, 1938. okt. 12. A Bolyai Tudományegyetem II. éves hallgatójaként tartóztatták le 1956. nov. 18-án. Várhegyi István csoportjában, a bölcsészkar Diákszövetség vezetőségi tagjaként ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság nyilvános lázítás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján 3 év javító fogházbüntetésre. (Ítéletének száma: 722/1957., kelte: 1957. ápr. 22.) Börtönbüntetését Szamosújváron töltötte le, 1959. nov. 17-én szabadult, illetve fegyveres kísérettel a Slobozia rajoni Fundata faluba toloncolták, ahol még 2 évet töltött kényszerlakhelyen. Szabadulása után mérnöki diplomát szerzett. 1990 után aktívan bekapcsolódott a politikai életbe. A Romániai Magyar Keresztény-Demokrata Párt vezetőségi tagja, jelenleg elnöke.

Forrás: Adatlap; Veress; P. Sebők: Kolozsvár (interjú és az 1957. márc. 2-án hozott, 68/1957. sz. elsőfokú, valamint az 1957. ápr. 22-én hozott másodfokú ítélet szövege, 50–59, 117–131); Lipcsey: Erdélyi Magyarság, 1996/20. és Lipcsey 2004. 274–280 (a másodfokú ítélet szövege).

Kelemen László – szovátai 1. csoport

Sz. Szováta, 1938. máj. 10. Lakatosmunkás. Letartóztatásának időpontja 1956. okt. 27. [Pál-Antal: 29.] Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén folyt, a MAT Katonai Ügyészsége a 246. sz. dossziéval, a BTK 227. és 315. paragrafusai és a 163/1950. sz. Törvényerejű rendelet 12–13. paragrafusai alapján, a népi demokratikus rendszer elleni mesterkedés és fegyvertartás vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el Kelemen Imre csoportjában 4 évre, 1956. dec. 14-i tárgyalásán. Volt a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Jilaván, Szamosújváron, a Brăilai Nagysziget több munkatelepén. Slobozia-Fundatáról szabadult 1960. okt. 27-én [Adatlap: okt. 12-én]. Hazatérése után 7 hónapig munka nélkül volt. Jelenleg Szovátán lakik.

Forrás: Adatlap 1 (Kacsó); Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Kemenes László – Erdélyi Ifjúság

Sz. Gyergyószentmiklós, 1944. szeptember 5. Vasesztergályos. Letartóztatták 1965. április 5-én. A BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 17/1965-ös bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 980.

Kenderessy Szabó Béla

Sz. Tövis, 1912. szept. 30. Letartóztatásakor (1959. szept. 11.) Kapnikbányán plébános. A nagybányai és a szatmári Securitatén volt vizsgálati fogságban. Az 56-os magyar forradalom idején tett kijelentései alapján, 1960. jún. 22-én tartott tárgyalás után 10 évi kényszermunkára ítélték. A szatmári börtönből a Bräilai Nagyszigetre, az ottani kényszermunkatáborokba került. 1961 őszén, betegen visszavitték Szamosújvárra, majd onnan 1962 őszén ismét munkatáborba, a Duna-deltába. 1964. augusztus 1-jén Bukarestben helyezték szabadlábra. Kapnikbányára a hatóság nem engedte vissza, s vulkáni kinevezését sem hagyták jóvá. Így került 1964 szeptemberében Tövisre.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 425–428; Jakab 101–102.

Kenyeres András

Sz. Csittszentiván, 1938. aug. 9. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 2. pontja és a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, állami szervek terrorista akcióval való fenyegetése vádjával, Bodó Sándorral és Barabási Bélával közösen, a 267/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 837.

Kerecsenyi Gábor – Sass Kálmán-csoport

Sz. Biharvajda, 1923. okt. 5. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. júl. 16-án. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság ítélte el a BTK 121. paragrafusára, a 209. paragrafus 2. pontjának utolsó előtti bekezdése, a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával, valamint a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja és a KIGTK 292. szakasza alapján 1958. okt. 4-én hozott, 1448. sz. ítéletével 15 évre. Egy évet a nagyváradi börtönben, majd Désen, Szamosújváron töltött. Ezt követően kikerült a Duna-deltába, kényszermunkatáborba. 1964 júliusában szabadult. Hazatérése után szülőfalujában gazdálkodott. Tófalvi Zoltán Balaskó Vilmostól származó névsorában neve nem szerepel a Sass Kálmán-perben elítéltek között.

Forrás: Adatlap (+ ítélet, Nagy Norbert); Tófalvi: Sass; Balaskó 49–50.

Kerekes Attila – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1943. dec. 18. Letartóztatásakor (1960. nov. 8-án) a nagyváradi Klasszikus Magyar Vegyes Líceum XI. osztályos diákja volt. A SZVISZ-perben, annak 1961. szept. 15-i tárgyalásán 10 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Utána 1962. márc. közepéig a nagyváradi börtönben volt, akkor Jilaván át a Bräilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni-be, az ottani kényszermunkatáborba, majd 1962 nyarán a Duna-deltába került. Itt Grinden, majd Sfîştofcán, 1963-ban tavasztól őszig ismét Luciu-Giurgeni-ben dolgozott. Két hónapra visszavitték Szamosújvárra, majd november 1-én ismét Peripravára, ahol egy uszályon, a Szent György-ágon a nádvágásnál dolgoztak. 1964 tavaszán ismét visszakerült Grindre. Peripraváról szabadult 1964. júl. 27-én. Hazatérése után betanított munkás volt a nagyváradi szőrmegyárban, közben magánúton befejezte középiskolai tanulmányait, s 1968-ban az egészségügyi technikumban szerzett szakképesítést. Mint orvosi műszertechnikus dolgozott az aradi megyei kórházban, később a Szatmár megyei egészségügyi igazgatóságon. 1989-

ben családjával áttelepült Magyarországra. Ott klinikai szakmérnöki diplomát szerzett, s jelenleg kórháztervező mérnök.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004; Szilágyi József SZVISZ-névsora; P. Sebők-Lázok

Kerestély Andor – sáromberki csoport

Sz. Kisillye, 1912. jan. 2. Sáromberkén volt tisztviselő. A MAT Katonai Ügyész-sége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a sáromberki kollektivi-zálás-ellenes megmozdulás kapcsán összeállított 193/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. 3 év börtönbüntetésre ítélték. Társait – közbenjárásra – átminősítették közjogi-nak, egyedül ő maradt politikai elítélt. Később Kolozsváron lakott, ott halt meg.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 655; Nagy Géza

Kerestély Ferenc – EMISZ

Sz. Felsőrákos [Lay: Árapatak], 1939. nov. 10. [Pál-Antal: jún. 10.] Letartóztatá-sakor (1958. okt. 15.) Brassóban lakott és géplakatos volt. A MAT Katonai Ügyész-sége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 12 évre 1959. márc. 19-én tartott tárgyalásán. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogház-ból kivitték a Brăilai Nagyszigetre kényszermunkára. 1959–1960-ban Salcián volt, majd visszahozták Nagyenyedre, innen szabadult 1963. nov. 15-én. Ma nyugdíjas-ként Sepsiszentgyörgyön él.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Kov 1995; Veress; Lázok; Lay-névsor (neve itt „Keresztély”)

Keresztes Ferenc István

Sz. Gyergyószárhegy, 1937. okt. 10. Letartóztatásakor (1957. nov. 14-én) mezőgaz-dasági technikus Marosvásárhelyen. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 296/1957. sz. bűnügyi iratsomóval helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyész-sége. Az indoklás: 1957. nov. 12-én, újoncként szidalmazta a néphadsereg tisztjeit.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 421.

Keresztes Ignác – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1939. febr. 19. Letartóztatásakor (1960. aug. 30.) a szárhe-gyi gépállomáson mezőgépész. A MAT Katonai Ügyész-sége a BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján 15 év kényszermunkára ítélte a Fekete Kéz szervezkedésben való részvételért. A Securitatéről 1961. jún. 6-án a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházba került, onnan vitték ki 1961 szeptemberében a Duna-deltába. 1961 novemberében átkerült Luciu-Giurgeni-be, majd Jilaván keresztül Szamosújvárra, ahol 3 évet töltött. Innen szabadult 1964. aug. 6-án. Szabadulása után 1968-ig Balánbányán, 1968–1991 között a gyergyószent-miklósi IMG-nél, majd egy kft.-nél dolgozott 1999-ben történt nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; HT 2005; Veress

Kertész András – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1930. dec. 1. Letartóztatásakor (1960. aug. 20. [Páll, Pál-

Antal: okt. 24.] munkás volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, fegyverrejtegetés, szubverzív szervezet létrehozására való bujtogatás, feljelentés elmulasztása vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatások után, a Fekete Kéz szervezet perében 15 év börtönre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. 1961 szeptemberétől kezdve különböző munkatáborokban töltötte büntetését (Duna-delta, Luciu-Giurgeni, Strâmba). Strâmbáról szabadult a kegyelmi rendelet keretében, 1964. júl. 20-án [aug. 1-jén]. Szabadulása után Balánbányán dolgozott bányászként. 1984. júl. 1-től nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Páll László; HT 2005; Veress; Gagy-Balla CD

Kertész Béla

Sz. Székelyudvarhely, 1927. nov. 8. Orvos. Letartóztatták 1958. máj. 21-én [HT: febr. 24-én]. Illegális határátlépés vádjával állította össze 114/1958. sz. bünyügyi dossziéját a MAT Katonai Ügyészsége, a BTK 267. paragrafusának 8. pontja és 120. paragrafusa alapján. A vád szerint 1956 szeptemberétől Magyarországon tartózkodva, a magyar forradalom végén Németországba, majd Svájcba szökött, ahonnan 1957. április 17-én tért haza. Hazatérésétől fogva a Securitate megfigyelése alatt állt. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 8-án hozott, 455. sz. Határozatával ítélték el. Szabadult 1959. aug. 24-én. Hazatérése után Székelyudvarhelyen és környékén volt gyermekorvos. Meghalt 2006. márc. 8-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 480 ; HT 2006; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum)

Kertész Gábor – Dobai-csoport

Sz. Vajdakamarás, 1927. szept. 3. Ügyvédgyakornok volt Zilahon, ott tartóztatták le 1957. márc. 27-én [Adatlap 1: márc. 18-án, Adatlap 2: márc. 30-án]. A Dobai-perben, hazaárulásban való bűnrészesség vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. paragrafusának 1. pontja alapján ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság az 1957. nov. 5-én kihirdetett 1795. sz. ítélettel 25 év [Veress: 20 év] kényszermunkára. A kolozsvári Securitatén, Szamosújvár, Jilava, Pitești, Dés börtöneiben, majd a vácărești-i börtönkórházban volt. 1963. febr. 23-án ott halt meg.

Forrás: Adatlap 1 (Varga László); Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Varga: A fegyencélet... 118–121. és Szabadság, 2004. okt. 23.

Kibédi András

Sz. Holtmaros [Pál-Antal: Magyaró], 1926. okt. 1. Munkás a maroshévízi IFET bélbóri munkatelepén (korábban a vállalatnál Szászrégenben tisztviselő). Letartóztatták 1956. [Adatlap: 1957.] nov. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 279/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a letartóztatott Nagy Imre védelmében felkelésre buzdította az embereket. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre ítélte nyilvános izgatás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján. A szamosújvári börtönben volt, onnan szabadult 1959. szept. 29-én. Ma is Holtmaroson lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 324.

Kibédi József – Jehova-tanú

Sz. Nyárádköszvényes, 1893. március 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. márc. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége Tőkés Péterrel együtt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, mint Jehovatanút, a 134/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 810.

Kicsi Géza

Sz. Mikóújfalu, 1920. máj. 8. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. ápr. 16-án, a kollektív gazdaságok elleni csoportos agitáció vádjával. Szabó Lajossal együtt állította össze 88/1958. sz. bünyügyi dossziéját a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 472.

Kilyén Dénes

Sz. Marosvásárhely, 1927. okt. 27. Letartóztatásakor szabó volt a Textila Mureş vállalatnál. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 3. pontja alapján 15 évre ítélte. A szamosújvári börtönben volt, 1965-ben szabadult. Hazatérése után a szakmájában dolgozott. Elhunyt 1991. júl. 23-án.

Forrás: Adatlap

Kilyén Mózes

Sz. Ikland, 1922. aug. 18. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 108/1959. sz. dossziéval, helyi párt- és állami tisztségviselők fenyegetése, bántalmazása és egyéb rendszerellenes megnyilvánulások vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 610.

Kimpián György – Kimpián-csoport

Sz. Gyergyótölgyes, 1940. szept. 2. Letartóztatásakor (1957. dec. 29.) fodrászinás Magyarpécskán. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa alapján, 1958 májusában, a 77/1958. sz. ítélettel 7 év javítóbörtönre, rendszerellenes összeesküvés, röpcédula- és falragasztás vádjával. Temesváron töltött 6 hónap után Jilaván át Ocnele Mari-ba, a fiatalok börtönébe került, majd ismét Jilaván át Szamosújvárra. Onnan vitték ki kényszermunkatáborba (Periprava, Salcia, Strâmba, Luciu-Giurgeni). Utóbbi helyről szabadult 1962. okt. 23-án. Szabadulása után visszatért Pécskára, onnan 1964-ben hazaköltözött családjá származási helyére, Gyergyószentmiklósról. Utolsó munkahelye a Városi Kórház volt. Az 1989-es változás után a Volt Politikai Foglyok Szövetségének helyi vezetőségében dolgozott, 1990-ben tagja volt a Nemzetmentési Front helyi tanácsának. 1993-ban Budapesten megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét; 1996-ban részt vett az 1956-os Magyarok Világszövetségének Kongresszusán mint a gyergyói szervezet küldöttje.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Gyergyó 1995; HT 2005; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Gál Éva Emese: *Tízféle gumibot*. Romániai Magyar Szó

Kincses Károly – Bányai-csoport

Sz. Zilah, 1924. aug. 3. Letartóztatták 1959. jan. 9-én. A kolozsvári Katonai Bíróság

róság 14 év börtönre ítélte. Volt a kolozsvári Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron, majd Stoenesti, Salcia, Grădina, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában, végül újra Szamosújváron. Innen szabadult 1964. júl. 31-én. Kolozsváron hunyt el.

Forrás: Kv 2006.

Kincsesné Balajthy Ilona – *Bányai-csoport*

Forrás: Krebsz Sándor adatlapja

Király László

Sz. 1926. júl. 31. Letartóztatták 1959. febr. 22-én. A kolozsvári Katonai Törvényszék a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján 1 év fogházra ítélte. Szamosújváron, majd a Brăilai Nagyszigeten volt. Szabadult 1960. febr. 2-án. Harasztoson lakik.

Forrás: Kv 2006.

Kisgyörgy Olivér – *Soós-csoport*

Sz. Brassó, 1933. aug. 22. Sepsiszentgyörgyön tartóztatták le 1958. júl. 25-én. Kihallgatása 1958 októberéig a kolozsvári Katonai Kémelhárítón folyt; a BTK 209. paragrafusa és a 157. paragrafus a) pontja alapján az államrend felforgatására irányuló szervezkedés vádjával életfogytiglani börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit 1964. júl. 29-én történt szabadulásáig Szamosújváron töltötte. Hazatérve Brassóban elvégezte a gépipari technikumot, majd a teherautógyárban, később az Egészségügyi Igazgatóságon dolgozott. 1991 óta nyugdíjas. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Veress

Kiss Árpád

Sz. Göcs, 1931. aug. 30. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. júl. 15-én Marosvásárhelyen. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 15 év börtönre ítélték. Volt a marosvásárhelyi, jilavai, szamosújvári börtönben, 1959-től Stoenesti, Grădina kényszermunkatelepein. Grădináról szabadult 1963. aug. 22-én. Hazatérése után Marosvásárhelyen, építkezési vállalatoknál dolgozott. Marossárpatakon lakik.

Forrás: Adatlap

Kiss Béla – *ev. teológusok csoportja*

Sz. Csernátfalva, 1935. nov. 19. Letartóztatásakor (1959. jan. 12.) evangélikus püspöki titkár Kolozsváron. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján ítélte el 9 évre az evangélikus teológusok elleni perben. Börtönéveit a Brăilai Nagysziget-i Salcián, Grădinán és Stoenesti-en, illetve a Dunadeltában, Peripraván és Grinden töltötte. 1964-ben szabadult. Előbb segédlelkész volt Kolozsváron, majd püspöki titkár, 1964. nov. 1-től kolozsvári másodlelkész, közben esperes, püspökhelyettes. 2006-ban nyugalomba vonult. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Veress; Kv 2006.

Kiss Gergely – *vizsgálati fogság*

Sz. Bábóc (Kolozs m.), 1902. jan. 17. Tímár, éjjeliőr Székelyudvarhelyen. Letartóztatták 1957. jan. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával állította össze ügyében a 45/1957. sz. dossziét. Azzal vádolták, hogy Székelyudvarhelyen választási plakátokat tépett le. Öt

nap múlva, jan. 29-én megszüntették az ellene indított eljárást és szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 366.

Kiss György – *Botos-csoport*

Forrás: Bura

Kiss Gyula

Sz. Somlyóújlak (Szilágy m.), 1930. jún. 13. Brassóban volt gépészmérnök. Letartóztatták 1957. márc. 6-án. A nagyváradai Katonai Bíróság 180/1957. sz. ítéletével, lázítás vádjával 6 év fogházra ítélte. Lay Imre a Duna-deltában, Grind kényszermunkatáborában volt vele. Szabadult a Nagy Nemzetgyűlés kegyelmi rendelete alapján 1963. jan. 15-én Nagyenyedről. Elhunyt Brassóban, 1999-ben.

Forrás: Szabadulólevél; Lay

Kiss Imre – *EMISZ*

Sz. Hosszúaszó, 1940. nov. 8. Letartóztatásakor (1958. okt. 30.) Medgyesen volt bádogos. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé. Szabadulása után is Medgyesen élt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Lay Imre EMISZ-névsorában nem szerepel

Kiss Kálmán – *SZVTSZ*

Sz. Zilah, 1942. Amikor letartóztatták, Marosvásárhelyen volt orvostanhallgató. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében 5 évre ítélték.

Forrás: Emlékkönyv 2004.

Kiss Mihály – *Dávid-csoport*

Sz. Maroscsapó, 1917. jan. 13. Tisztviselő volt a marosvásárhelyi IIS Ludovic Minschi gyárban. Letartóztatták 1961. szeptember 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 90/1961-es dossziéval a Dávid-csoport perében állította bíróság elé. Marosvásárhelyen hunyt el.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858.

Kiss Miklós – *érendrédi csoport*

Sz. Érendréd, 1923. nov. 23. Gazdálkodó. 1959 novemberében tartóztatták le. Az érendrédi csoport perében, feljelentés kötelezettségének elmulasztása miatt Nagybányára kihelyezett tárgyalásán, 1960. szept. 3-án kelt 72. sz. ítéletével 2 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Szabadulása után még egy évre átnevelő munkára vitték, majd visszatért Érendrédre. Ott halt meg 1983. márc. 28-án. Az ítéletet a Legfelső Bíróság 28/1998. máj. 25-i Határozatával semmisnek nyilvánította és az egész csoportot felmentette a vádak alól.

Forrás: Adatlap 1 (Orosz Márta); Adatlap 2 (Bikfalvy); Veress; a 28/1998. sz. ítélet másolata Avesán Gyula irataiban

Kiss Sándor – *Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport*

Sz. Veresábrány, 1917. jan. 28. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. aug. 4-én. A Bethania-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Nagyváradra kihelyezett tárgyalásán, a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján 18 évre ítélték. A nagyváradai, illetve a szamosújvári börtönben egy évet töltött, majd kivitték a Bráilai Nagyszigetre,

ahol több kényszer munkatáborban (Stoenești, Salcia, Strâmba), illetve a Duna-deltában (Periprava, Grind, Sfiștofca) dolgozott. 1964 júniusában Sfiștofcaról szabadult. Hazatérése után a margittai kórházban volt egészségügyi alkalmazott. Börtönévei alatt fiait munkaszolgálatos katonai szolgálatra vitték.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); *Akik imádkoztak...* II. 139–140; Veress

Kisvárad Balázs Magdolna – I. Balázs Magdolna

Kocsárdi Adolf

Sz. Görgényüvegcsűr, 1897. júl. 17. Mezőgazdasági munkás. A MAT Katonai Ügyészségének 171/1957. sz. vád alá helyezési ügyiratcsomójában a letartóztatás dátuma nem szerepel. A BTK 327. paragrafusa 2. pontjának alapján helyezték vád alá, fajgyalázás vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 380.

Kocsis Ferenc

Sz. Málnás, 1930. jún. 14. Tisztviselő. Letartóztatták 1959. szept. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 187/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint jún. 29-én ittasan szidta a rendszert és a kommunistákat, köztük a falu párttitkárát.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 650.

Koczka György – *Bolyai I. csoport*

Sz. Karánsebes, 1938. júl. 28. Letartóztatásakor (1956. nov. 17-én) a Bolyai Tudományegyetem II. éves hallgatója, a bölcsészkar Diákszövetség vezetőtestületének tagja. A kolozsvári Katonai Bíróság a Várhegyi István által kidolgozott diákszövetségi programtervezet támogatása s a magyar forradalom idején tanúsított magatartása miatt (gyászszalagot viselt, részt vett a Házsongárdi temetői tüntetésen) 3 évre ítélte. Büntetését Szamosújváron töltötte le, 1959. nov. 16-án szabadult, de még két évet kellett eltöltenie kényszerlakhelyen a Bărăganban, Satul Nou faluban. Miután hazatérhetett, napszámosként dolgozott egy építőtelepen, majd nyomdai ofszetgép-mesterként, egészen 1968-ig. Ezt követően a temesvári Állami Magyar Színháznál volt kellemes, ügyelő, sűgő, később irodalmi titkár. Közben főiskolai diplomát szerzett a marosvásárhelyi Tanárképző Főiskolán. 1990-től a román televízió bukaresti magyar adásainak belső munkatársa volt, ahonnan 2001-ben vonult nyugalomba.

Forrás: Adatlap; Veress; P. Sebők: Kolozsvár 33–59, 132–150. (Interjú és az 1957. márc. 2-án hozott első-, valamint az 1957. ápr. 22-én hozott másodfokú ítélet. Az utóbbit l. még: Lipcsey: Erdélyi Magyarság, 1996/20. és Lipcsey 2004. 274–280.)

Kohl Klára – *Szabad Ifjak Szövetsége*

Sz. Görgényszentimre, 1941. máj. 27. Szászrégenben végezte általános iskoláit, ott tartóztatták le 1959. aug. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a Szabad Ifjak Szövetsége ügyében összeállított 127/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 618.

Kolcsár András

Sz. Bethlen, 1918. nov. 10. Letartóztatása előtt Marosvásárhelyen volt autószerelő. Letartóztatták 1962. jan. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragra-

fusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé a 24/1962. sz. dossziéval. A vád szerint 1956 őszétől kezdve, amikor a romániai rendszerrel szemben ellenséges szellemben kommentálta a magyarországi eseményeket, folyamatosan ócsárolta a romániai megvalósításokat, valamint a Szovjetuniót. A vádirat terhelő körülményként említi, hogy 1940–1944 között csendőr volt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 901.

Kolcsár Géza – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyószárhegy, 1943. júl. 22. Letartóztatták 1960. szept. 9-én [a letartóztatási parancs szerint szept. 10-én]. A MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján 10 év javítófogházra. Az ítélet után 1961 októberéig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, majd több kényszermunkatábor (Luciu-Giurgeni, Strâmba, a Duna-deltában a Gironde uszályhajó) megjárta. 1964. jún. 22-én szabadult.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Páll László; Gyergyó 1995; HT 2005; Veress; Gáspár Domokos interjú: Gagy-Balla CD

Kolumbán Bendegúz

Sz. Olasztelek, 1905. máj. 9. Letartóztatásakor (1959. június) Kissolyoson ref. lelkész. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 136/1959. sz. dossziéval, Kósa Bálinttal [Akik imádkoztak...: Antallal] együtt állította bíróság elé. A vádirat szerint már 1949-ben, amikor kendilónai lelkész volt, ellene szólt a kollektivizálásnak. Akkor le volt tartóztatva, de végül nem ítélték el. 1958 decemberében Székelyvéckén egy keresztelő alkalmával rendezett kirohanást a rendszer ellen. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte, lázítás vádjával. Ebből 3 és fél évet töltött le Szamosújváron, majd a Duna-deltában, Peripraván munkatáborban. Kiszabadulása után Mezöméhesen volt lelkész. Elhunyt 1968. okt. 5-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 624; Akik imádkoztak... I. 127; Veress

Kolumbán Margit – *Jehova-tanú*

Sz. Olasztelek, 1909. okt. 15. Háztartásbeli. Letartóztatták 1958. márc. 18-án, Olasztelken. A Jehova-tanúi Kovács-csoportjában, vallásos propaganda vádjával állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. dossziéval. 6 évet és 27 napot töltött a nagyváradi börtönben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451; HT 2005; Veress

Komáromi Gyula – *SZVISZ, vizsgálati fogság*

Sz. 1944. Letartóztatásakor (1961. jan. 12.) a székelyudvarhelyi tanítóképző diákja volt. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetével való kapcsolattal gyanúsították, de a per tárgyalása után, 1961 szeptemberében szabadlábra helyezték. Tanulmányait nem folytathatta, munkás lett a nagyváradi Electrometal Vállalatnál. Később aktív szerepet vállalt a nagyváradi műkedvelő színjátszó mozgalomban.

Forrás: Gagy-Balla CD

Komáromy József – Dobai-csoport

Sz. Nagykároly, 1924. dec. 20. Letartóztatásakor (1957. márc. 22.) középiskolai tanár Kolozsváron. A Dobai-perben, az erdélyi kérdés megoldására irányuló „ENSZ-memorandum”-tervezet kidolgozásában való részvétel miatt, hazaárulás és tiltott iratok terjesztése vádjával, 1957. nov. 5-én kelt, 1795. sz. ítéletével 25 év nehézbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1958 novemberéig a szamosújvári börtönben volt, aztán Jilaván át Pitești-re (1958. november – 1961. július), onnan Désre (1963. január-ig), majd ismét Szamosújvárra került, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. Onnan szabadult 1964. júl. 29-én [a szabadulólevelét szerint júl. 28-án], a 411. sz. kegyelmi rendelettel. Hazatérése után 1973. május 28-ig a kolozsvári hulladék-üveg-begyűjtőnél raktári munkás, majd 1985. jan. 1-ig (nyugdíjazásáig) egy kolozsvári szövetkezeti vállalatnál tisztviselő.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Gagyi-Balla CD; Kántor Lajos: *Erdélyi sorskerék* 172–173; Magyar 56 II. 130–156; Lipcsey 2004. 318–336. (Utóbbi két forrás közli a Dobai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság által hozott ítéletet, de az őreá vonatkozó részek kihagyásával.)

Kónya István Béla – Szoboszlai-csoport

Sz. Gyergyószentmiklós, 1915. jún. 4. [Péterszabó: jan. 4.] Ügyvéd, a szentkatolnai állami gazdaságban könyvelő [Péterszabó: a szeszgyár jogtanácsosa] volt. 1957. nov. 1-jén [Péterszabó: októberben] tartóztatták le. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán hazaárulás vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja alapján halálra ítélte. Kivégezték 1958. szept. 1-jén Temesváron. Kézdivásárhelyen 1994 novemberében kopjafát állítottak emlékére a Bem utcai református temető ravatalozója előtti téren.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress; Péterszabó 44 (halotti bizonyítványának fotókópiája), 268–271; Jochom István: *Emlékkopjafa-avatás*. Háromszék, 1994. nov. 25; Balogh László: *Múlt és jövő között. Emlékezés Kónya Istvánra*. Háromszék, 1994. nov. 26.; Tófalvi Zoltán: *1956 Maros megyei mártírjai*. Népújság, 1998. okt. 23.

Kopacz Ágnes – csíksicsói csoport

Sz. Csíkszicsó, 1922. márc. 22. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. október 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint Búzás Tamás vezetésével egy sor akciót hajtottak végre, hogy megakadályozzák a kollektív gazdaság megalakulását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Kopacz Gyula – csíksicsói csoport

Sz. Csíkszicsó, 1897. ápr. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A csíksicsói kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétellel vádolták.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Korbuly Péter – EMISZ

Sz. Csíkszépvíz, 1925. jún. 17. Letartóztatásakor (1959. febr. 13.) Brassóban la-

kott és lakatos volt. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. 17 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516 (neve ott „Corbu” és „Korbu” alakban vegyessen); Veress; Lay-névsor

Kormos János – SZVISZ

Sz. 1944. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében állították bíróság elé. 7 évre ítélték. Dernán lakott. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18; Szilágyi József névsora; Gagyi-Balla CD.

Kornya (Cornea) László – Jehova-tanú

Sz. Nyárádrásfalva, 1930. jan. 11. Asztalos. Letartóztatták 1957. nov. 28-án. Fülöp Lajos jehovista csoportjának tagjaként helyezte vád alá, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és 325. paragrafusa alapján a MAT Katonai Ügyészsége, a 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417 (az ügyészségi iratokban „Cornea” névváltozatban is)

Korpos Hedvig

Sz. Gyergyószárhegy, 1942. máj. 18. Középkiskolás diák volt. Letartóztatták 1960-ban. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, ugyanott ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre. Ítéletét a fellebbezés után 1 évre szállították le. Szabadult 1961-ben. Balánbányán él.

Forrás: Adatlap (Ábrahám Iza)

Korpos Mária – Jehova-tanú

Sz. Gyergyószárhegy, 1935. nov. 15. [Pál-Antal: nov. 17.] Háztartásbeli. Letartóztatták 1960. júl. 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés (izgatás) vádjával, a 96/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Ítélete 8 év volt. Szabadult 1964. ápr. 13-án. Marosvásárhelyen lakik.

Forrás: MT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt 802.

Kósa Bálint

Sz. Olasztelek, 1932. febr. 14. Kissolymoson [Pál-Antal: Székelyvéckén] biológiai tanár volt. 1959. júl. 9-én tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, Kolumbán Bendegúz lelkésszel együtt, a 136/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint 1956-ban kapcsolatban volt Nagy Benedekkel és Koczka Györggyel. Véckére kerülve tovább bujtozott a rendszer ellen, s 1958 januárjában az iskolában a bolyaisták 1956-os programtervezését is felolvasta. E vádak alapján [Akik imádkoztak...: mint EMISZ-tagot] ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 1959. okt. 24-i tárgyalásán. Az ítélet kihirdetése után Szamosújvárra került.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 624; Akik imádkoztak... I. 127; Nagy Benedek

Kósa Mátyás

Sz. Tasnád, 1916. febr. 28. Tisztviselő. 1959-ben tartóztatták le. Nagybányán ítélte el a Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 16 évre,

amit a fellebbezésnél 13 évre mérsékeltek. Szamosújvárról szabadult 1964 júliusában.

Forrás: Bura

Kósa Mihály – *EMISZ*

Sz. Kóbor [Veress: Brassó], 1941. jan. 31. Letartóztatásakor (1958. nov. 14.) esztergályos [Veress: lakatos volt és a Méhkertekben lakott]. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. 12 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Kosta Lajos

Sz. Nyárádremete, 1911. Tisztviselő volt, letartóztatásakor Nagyszébenben lakott. „Demokrácia-ellenes lázítás” vádjával 4 évre ítélték. Nagyszébenben, 1957. jún. 25-től Fogarason volt.

Forrás: Ciupea

Kostendt Ferenc István

Sz. Feketehalom, 1905. dec. 3. Villanyszerelő volt Székelykeresztúron. Letartóztatták 1961. március 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 48/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 844.

Kosza József – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Csíkjenőfalva, 1912. jún. [Jakab: júl.] 2. Három és fél évet volt hadifogságban, ezt követően került Ozsdolára plébánosnak. A Pusztai-féle csoport feljelentésének elmulasztásáért ozsdolai plébánosként 1953. nov. 2-án tartóztatták le, és a brassói Securitatén volt vizsgálati fogságban. Az 1953 novemberében tartott tárgyaláson a brassói Katonai Bíróság 1 év [Jakab: másfél év] börtönre ítélte. 1954. júl. 1-jén szabadult. Másodszor 1957. nov. 24-én tartóztatták le, s a Szoboszlai-perben, feljelentés kötelezettségének elmulasztásáért 10 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 6. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján. Temesváron, Aradon és Galacon volt börtönben, majd kivitték a Brăilai Nagyszigetre kényszermunkára. 1960-ban Luciu-Giurgeni-ben, majd Grădinán volt. Ostrovról szabadult 1964. aug. 3-án. Utána visszatért ozsdolai plébániájára; 1975–85 között Nyujtódon plébános, főesperes. 1987-ben súlyos agyvérzést kapott. 1997. márc. 1-jén hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 430–431; Jakab 62–64; Péterszabó 69–71; Veress; HT 2005.

Kosztandi Dávid – *Jehova-tanú*

Sz. Gyergyóalfalu, 1923. okt. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szeptember 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 204/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint már 1953-ban el volt ítéelve 3 hónapra, ugyancsak Jehova tanújaként.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 665.

Kóta Péter-Géza – Soós-csoport

Sz. Kolozsvár, 1933. okt. 25. Letartóztatása előtt bűnügyi vizsgálóügyész volt Nagyváradon. Letartóztatták 1958. ápr. 29-én. A házkutatáskor két kötetnyi versét kobozták el, ezek közül a „rendszerellenes” verseket a vádiratban is felvonultatta a kolozsvári Katonai Ügyészség. A BTK 269. paragrafusa alapján, az 1958. nov. 10-én kelt 1680/1958. sz. ítélettel 25 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Hat hónapot a katonai kémelhárító vizsgálati fogságában töltött. Az ítélet után, 1964 tavaszáig Szamosújváron és a Duna-deltában, Grinden volt, majd visszakerült Szamosújvárra, innen szabadult 1964. júl. 31-én. 1976-ban áttelepült Magyarországra. 1994-ben vonult nyugalomba mint jegyző. Domoszlón lakik. 1992-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Veress; Maghiarii... II. 359–361. (A vád egyik tanújának kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv.)

Kovács Albert

Sz. Zernyest, 1928. aug. 29. Letartóztatták 1959. nov. 4-én. 1 év fogházbüntetésre ítélték. Szabadult 1960. jan. 18-án. Marosvásárhelyen lakik.

Forrás: MT 2005; Veress 321.

Kovács Anna – Rózsafüzér Társaság

Sz. Deményháza, 1928. aug. 6. Háztartásbeli. Letartóztatták 1961. nov. [Adatlap: okt.] 20-án. Elítélték 2 év börtönre. 1962 áprilisáig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, majd a nagyváradi börtönben, szabadulásáig (1963. nov. 19-ig [Adatlap: okt. 20-ig]). Szovátán lakik.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Kovács A. Zoltán

Sz: Csíkpálfalva, 1935. okt. 12. Tanár a csíksomlyói általános iskolában. Letartóztatták 1960. jún. 24-én [Adatlap: jún. 17-én]. A bukaresti Katonai Bíróság 10 évre [MT: 15 évre] ítélte a BTK 194. paragrafusának 2. és 4. pontjai alapján, 1960. okt. 25-én hozott, 137/1960. sz. ítéletével. 1963. dec. 19-én szabadult Szamosújvárról. Hazatérése után előbb a csíkszeredai gépállomáson, 1966-tól a marosvásárhelyi Húsipari Vállalatnál dolgozott, utóbbi helyen közigazdászként. Elhunyt 2005. nov. 23-án.

Forrás: Adatlap; MT 2005.

Kovács Balázs – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíkverebes, 1885. okt. 9. Amikor letartóztatták, Szentkatolnán volt plébános. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. szakasza, a III. bekezdés, valamint az 1. szakasz c) pontja és 4. szakasza, továbbá a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 4 év börtönre ítélte. Szamosújváron raboskodott. 1962-ban szabadult. Visszavonult Csíkverebesre, itt hunyt el 1968. jún. 27-én.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 431–432; Jakab 64–65; Péterszabó 72; Veress

Kovács Bálint

Sz. 1935. A Bolyai Tudományegyetem hallgatója volt. 1958-ban tartóztatták le és ítélték el 8 évre.

Forrás: Gráma

Kovács Béla – Szoboszlai-csoport

Sz. Alsópodsága, Torda-Aranyos m. [Jakab: Szárhegy], 1909. márc. 17. Első letartóztatásakor (1952 januárjában) titkos ordinárius volt és Kovásznán plébános. Akkor rövid idő múlva kiszabadult, és kiszolgált a rendszerrel kollaboráló katolikus egyházi vezetést. Másodszor a Szoboszlai-perben tartóztatták le 1958. jan. 12-én. Ekkor a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, 1958. máj. 30-án, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza alapján 8 év [Hetényi Varga: 7 év] börtönre ítélték. Volt Szamosújváron, onnan a Bräilai Nagyszigetre (Salcia, Stoenești), majd a Duna-deltába került. Szabadulása után Brassóbolonyai plébános volt. Elhunyt 1986. aug. 29-én [Jakab: aug. 30-án].

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 434–435; Jakab 65–67; Péterszabó 73–75; Veress

Kovács Bernád – kézdiszsentléleki csoport

Sz. Kézdiszsentlélek, 1925. márc. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. nov. 8-án [Adatlap és hivatalos igazolás: nov. 7-én]. A kézdiszsentléleki rendszerellenes szervezkedésben való részvétel, a letartóztatás elől szökésben lévő Bálint Károly Kálmán és Finta Zoltán támogatása vádjával a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafus 1. pontjának utolsó bekezdése, a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja, a 15. paragrafus a), valamint a 2. bekezdés b) pontja alapján helyezte vád alá, a 189/1959. sz. dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen 1960. márc. 29-én hozott 149/1960. sz. ítéletével 7 évre ítélte. 1963. jan. 14-én szabadult. Elhunyt 1996. márc. 20-án.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Kovács Dénes – Puskás-csoport

Sz. Tótszentpál (Magyarország), 1920. febr. 26. Tanár volt Csíkszeredában, 1959. aug. 7-én tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend elleni szervezkedés, valamint tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a BTK 207. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, a 91/1959. sz. dossziéval, Puskás Attila vádlott társaként állította bíróság elé. A dossziéban lévő egyik iratban olvasható ez a megjegyzés: „már régebb elhunyt”.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress

Kovács Ferenc – EMISZ

Sz. Szentivánlaborfalva, 1925. nov. 6. Szakképzetlen munkás. Letartóztatták 1958. okt. 3-án Brassóban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. 15 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Kovács Géza

Sz. 1928. szept. 25. Letartóztatták 1957. szept. 11-én. Meghalt Szamosújváron, 1958. dec. 21-én.

Forrás: Bălan V. 250.

Kovács Géza – vizsgálati fogság

Sz. Tiszaszőlős (Magyarország), 1930. ápr. 7. Gyergyószentmiklóson volt matematika–fizika tanár. Mivel magyar állampolgárságáról nem volt hajlandó lemondani, gyakran zaklatták, többször volt letartóztatásban is.

Forrás: Adatlap

Kovács Gyula – Puskás-csoport

Sz. Máréfalva, 1934. márc. 15. Letartóztatásakor (1959. júl. 10.) matematika–fizika tanár a csíkszeredai gimnáziumban. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatások után, mint Puskás Attila vádlott társát állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége, a 91/1959. sz. dossziéval. A kolozsvári Katonai Törvényszék a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, az 1959. szept. 16-án kelt 386. sz. ítélettel 8 év börtönre ítélte. 1960. január végéig a marosvásárhelyi börtönben volt, onnan Szamosújvárra került, s a börtön bútorgyárában dolgozott szabadulásáig (1964. ápr. 14.). Szabadulása után átmenetileg a Homoródfürdőn működő pionírtábor alkalmazta, 1964 szeptemberétől 1990 januárjáig közigazdászként csíkszeredai faipari vállalatoknál dolgozott; 1990-tól a székelyudvarhelyi Famos Bútorgyár közigazdája volt, nyugdíjazásáig (1994. ápr.). Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 597; UdV 1995; HT 2005; UdV 2006; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Kovács Imre – csíkkozmási csoport

Sz. Csíkkozmás, 1912. szept. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján, a kozmási kollektivizálás-ellenes mozgalomban való részvétel vádjával, a 236/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Kolozsváron ítélték el. [HT: 4 hónap 22 napot volt letartóztatásban. Eszerint 1960. febr. 25-én engedték szabadon.]

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696; HT 2004.

Kovács Imre

Sz. Székelydobó, 1918. dec. 1. Gazdálkodó Székelymagyaróson. Letartóztatták 1960. október 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége Bieltz Martinnal együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 118/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint nyugati rádiókadásait hallgatta és kommentálta rendszerellenes szellemben. Szabadult 1965-ben [?]. Meghalt 1979-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 804; HT 2006.

Kovács István Kotró – kézdiszentléleki csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1919. dec. 17. Gazdálkodó, mészáros Kézdiszentléleken. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja és utolsó előtti bekezdése, a 284. paragrafus 1. pontjának utolsó bekezdése, a 61/1959. sz. Törvényere-

jű rendelet 17. paragrafusának b) pontja és 15. paragrafusának a) pontja, valamint 2. bekezdésének b) pontja alapján helyezte vád alá, a kézdiszsentléleki csoport ügyében összeállított 189/1959. sz. dossziéval. A vád az ő esetébe tiltott fegyver és lőszer tartásával is kiegészült.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Kovács Istvánné Tamás Gizella – *Dobai-per, vizsgálati fogság*

Forrás: Dobai István tájékoztatása

Kovács János

Sz. Türe, 1942. aug. 17. Autószerelő. Letartóztatták 1962. szept. 8-án. A temesvári Katonai Bíróság tiltott határátlépési kísérlet vádjával 3 évre ítélte. Szabadult 1964. jún. 24-én.

Forrás: Kv 2006.

Kovács Jenő – *Mihálcz-csoport*

Kovács Jozefa

Sz. Kolozsvár, 1940. márc. 15. Letartóztatták 1960. dec. 23-án. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 év börtönre ítélte. Szabadult Văcărești-ből 1961. dec. 25-én.

Forrás: Adatlap; Kv 2006.

Kovács Károly – *Jehova-tanú*

Sz. Parajd, 1929. jún. 27. Gazdálkodó. Mint letartóztatás elől szökésben lévő személyt 1957. dec. 15-én fogták el. A Jehova-tanúi Kovács-csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bünyügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Kovács Lajos

Sz. Máramarosziget, 1904. máj. 25. Asztalos. Letartóztatták 1960. szept. 22-én Szatmárnémetiben. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 10 évre, 1960 őszén tartott tárgyalásán, a társadalmi rend elleni tevékenység, konkrétan a magyar forradalom alatt tett rendszerellenes kijelentések vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján. A nagyenyedi börtönben volt, a börtönkórházból helyezték szabadlábra 1964. jún. 12-én. Meghalt nem sokkal hazatérése után, 1964. júl. 12-én [Adatlap: júl. 7-én]. Emlékét Elek György idézte fel a Szatmári Friss Újság 2006. febr. 1-jei számában.

Forrás: Adatlap; SZD/373.

Kovács Lajos – *érendrédi csoport*

Sz. Érendred, 1932. aug. 29. Állattenyésztési technikus. Letartóztatták 1959. okt. 31-én Érendredben. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 10 évre, Nagybányára kihe-lyezett ülésén, 1960. szept. 3-án kelt, 872. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa alapján, a rendszer elleni felforgató tevékenység vádjával. A nagybányai Securitatéről Jilavára került, onnan a Duna-delta és a Brăilai Nagysziget kényszermunkatáborába. Volt Peripraván, Grinden, Sfîştofcán, Luciu-Giurgeni-ben, Strâmbán, Stoeneşti-en, Grădinán, Salcián. 1964. aug. 3-án [SZD: 1969. okt. 27-én] Ostrovról szabadult. Hazatérése után az érendrédi kollektív gazdaságban volt állategészségügyi technikus. Elhunyt 2002. aug. 19-én.

Forrás: Adatlap 1 (Bikfalvy); Adatlap 2 (Orosz Márta); SZD/154.

Kovács Lajos

Sz. Kolozsvár, 1938. nov. 17. Letartóztatták 1960. nov. 24-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 1961. okt. 11-i tárgyalásán, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, 128. sz. ítéletével 10 év börtönre ítélte. A kolozsvári Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, Konstancán, a Bräilai Nagyszigeten Luciu-Giurgeni-ben és a Duna-deltában Grinden volt. 1964. júl. 24-én szabadult. Elhunyt Kolozsváron, 2004. júl. 12-én. Emlékeit hétrészes visszaemlékezésben írta meg, ezek közül egy részlet a kolozsvári Vasárnapban jelent meg (*Anakléd atya ködmöne*).

Forrás: Adatlap; Kv 2006.

Kovács Lajos

Sz. 1940. Tiltott határátlépés kísérlete miatt ítélte el a temesvári Katonai Bíróság. 4 évet ült a temesvári, nagyváradai és szamosújvári börtönben; dolgozott Stoenesti, Salcia és Bândoiu kényszermunkatáborokban.

Forrás: Csík 1995; HT 2005; Veress; Nagy Benedek

Kovács László

Sz. Oroszhegy, 1915. márc. 15. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. aug. 12-én. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a BTK 228. paragrafusa alapján, a 196/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval helyezte vád alá az 1949-ben letartóztatása elől megszökött Kovács Sándor rejtegetésében való részesség vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 506; Lőrincz: Feketében 125–142.

Kovács Mária

Sz. Oroszhegy, 1894. márc. 10. Letartóztatták 1958. aug. 12-én, 1949-től szökésben lévő fia rejtegetése vádjával. A BTK 228. paragrafusa és a 284. paragrafus 3. pontjának 4. bekezdése alapján, 196/1958. sz. alatt állított össze ügyükben bünyügyi iratcsomót a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 4-i tárgyalásán 7 év börtönbüntetésre ítélték. A csíkszeredai börtönből szabadult 1963 februárjában. Meghalt Oroszhegyen, 1984. márc. 5-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 506; Lőrincz: Feketében 125–142.

Kovács Miklós

Sz. Zabola, 1893. máj. 16. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. júl. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége nyilvános izgatás, valamint fegyver és lőszer engedély nélküli tartása vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja, a 12. paragrafus 1. pontja és a 14. paragrafus a) betűje, valamint a 163/1950. sz. Törvényerejű rendelet alapján, a 160/1956. sz. dossziéval helyezte vád alá. A vád szerint 1949-ben már volt elítélve 5 évre izgatás és fegyverrejtegetés miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 288.

Kovács Olga

Sz. Göröcsfalva, 1923. ápr. 14. Budapesti lakos. 1959. jan. 10/11-én hivatalos iratok nélkül lépte át a határt, Marosvásárhelyre érkezve önként jelentkezett. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 267. paragrafusának 1. pontja alapján állította össze ügyében a 26/1959. sz. dossziét.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 573.

Kovács Pál – Jehova-tanú

Sz. Bözöd, 1939. dec. 18. Letartóztatták 1962. júl. 27-én. Elítélték 4 évre. Szabadult 1963. júl. 6-án. Segesváron lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 317.

Kovács Pál – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1942. jún. 22. Letartóztatásakor (1960. aug. 29. [a letartóztatási parancsban aug. 30.]) tanuló. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. pontjának b) betűje és 15. pontjának b) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, valamint fegyver és lőszer rejtegetése vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén történt kihallgatása után a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafus 1. bekezdés 1. pontja alapján 10 év börtönre ítélte a Fekete Kéz szervezetben való részvétel vádjával. A Securitatén töltött 9 hónap és az ítélet után átkerült a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházba, majd 1961 októberében kényszermunkatáborba. Előbb Luciu-Giurgeni-ben volt, ahonnan 1961 novemberében Jilaván át visszavitték a marosvásárhelyi Securitatéra pótkihallgatásra, majd újra Luciu-Giurgeni-ben, 1964 márciusától Strâmbán volt. A kolóniáról beteg Jilaván át Szamosújvárra került, ahol májusban megműtötték. Onnan szabadult 1964. jún. 27-én. Hazakerülve a balánbányai bányánál, 1965 októbertől a balánbányai IPEG-nél dolgozott mint villanyszerelő, majd 1976-tól ugyancsak az IPEG gyergyószentmiklósi kirendeltségénél mint villamos-gépészmester.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Páll László; Veress; Gáspár Domokos interjú: Gagyi-Balla CD

Kovács Péter

Sz. Oroszhegy, 1917. febr. 15. [Adatlap: febr. 4.]. Letartóztatták 1958. aug. 12-én. Az 1949 óta szökésben lévő és 1958. aug. 12-én elhunyt Kovács Sándor rejtegetése és eltemetése miatt, a BTK 228. paragrafusa és a 284. paragrafus 3. pontjának 4. bekezdése alapján, a 196/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 4-i tárgyalásán, a 450/1958. sz. ítélettel 5 évi fogházbüntetésre ítélte. Volt Szamosújváron, Peripraván, Luciu-Giurgeni-ben, Salcián. Szabadult 1963. aug. 10-én. Elhunyt Oroszhegyen, 2005. szept. 19-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 506; Lőrincz: Feketében 125–142.

Kovács Póli

Sz. Mikháza, 1898. febr. 17. Letartóztatták 1961. május 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 33/1961-es dossziéval állította bíróság elé Gáll Lajossal és Angi Ferencsel együtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 838.

Kovács Sándor

Sz. Oroszhegy. Gazdálkodó. Egy Hegedüs János létrehozta szervezet (az ún. „Hun–Magyar Birodalom”) tagjaként 1949-ben távollétében, 877/1949. sz. ítéletével 15 év börtönre ítélte a nagyszébeni Katonai Bíróság. Oroszhegyen, szülei házánál

rejtőzködött. 1958. júl. 14-én vérmérgezésben elhunyt. Halála kitudódott, s anyját és testvéreit letartóztatták és elítélték, a falu plébánosát meghurcolták.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 506; Lőrincz: Feketében 125–142.

Kováts Sándor, Berenczei

Sz. Nagybánya, 1907. júl. 27. Fűtő. Letartóztatták 1959. szept. 24-én Szatmárnémetiben. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával 5 év börtönre ítélte. Szamosújvárról szabadult 1964. ápr. 18-án. Meghalt.

Forrás: SZD/141.

Kovács Sándor

Sz. Sárköz. 1921. febr. 21. Letartóztatásakor (1958. ápr. 11.) mester a nagyváradai Prodalimentnél. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el 5 évre, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján izgatás vádjával nagyváradai tárgyalásán, a 81/1958. sz. ítélettel. Másfél évet a nagyváradai börtönben töltött, majd kivitték a Duna-deltába, ahol Peripraván és Grinden dolgozott a kényszermunkatáborokban. 1963. febr. 1-jén [Adatlap: 1963. ápr. 9-én] szabadult Grindről. Utána a nagyváradai ipari építkezési tröszt mechanizálási részlegén mester.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Nagy Norbert)

Kovács Zoltán – I. Kovács A. Zoltán

Kovrig György Sámuel – *nyárádtői csoport*

Sz. Nyárádtó, 1907. aug. 30. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 19-én. A kollektivizálás elleni nyárádtői megmozdulás részeseként a MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 185/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Kovrig János Sámuel – *nyárádtői csoport*

Sz. Nyárádtó, 1905. szept. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 19-én. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kollektivizálás elleni nyárádtői megmozdulásban résztvevők ügyében összeállított 185/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Kozi (Putti) Albert – *Jehova-tanú*

Sz. Nagyteremi, 1916. nov. 26. Kőműves. Letartóztatták Székelykakasdon, 1956. máj. 18-án. Mint Jehova-tanút helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészége a társadalmi rend elleni mesterkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján, a 111/1956. sz. bünyügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 274.

Kozma Gábor – *kézdizsentléleki csoport*

Sz. Kézdizsentlélek, 1926. okt. 4. Napszámos. Letartóztatták 1959. szept. 4-én. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja, valamint a 15. paragrafus a) betűje és a 2. bekezdés b) betűje alapján, a társadalmi

rend elleni szervezkedés, tiltott fegyver- és lőszertartás vádjával, a 189/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Kölonte Tamás – EMISZ

Sz. Medgyes, 1939. dec. 21. Letartóztatásakor (1958. okt. 31.) a kolozsvári Protestáns Teológia hallgatója volt. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. 10 évre ítélték. 1964-ben szabadult. A teológiára nem térhetett vissza. Iași-ban építészmérnöki diplomát szerzett, utána Marosvásárhelyen dolgozott. A 80-as években áttelepült Magyarországra.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Kőműves Lajos – SZVTSZ

Sz. 1942. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 3 évre ítélték. 1964-ben szabadult a Duna-deltából. Szabadulása után ács volt. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004; P. Sebők – Lázok

Köteles Anna

Sz. Marossárpatak, 1912. dec. 13. Marosvásárhelyen lakott. Foglalkozása és letartóztatásának dátuma nem szerepel a MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 338/1956. sz. dossziében, amellyel a BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján, fajgyalásás vádjával bíróság elé állították.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 344.

Kővári Árpád

Sz. Kászonyújfalu, 1914. máj. 13. Géplakatos, letartóztatásakor (1961. márc. 17.) Madéfalván lakott. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 41/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1959–1960-ban több alkalommal szidta a pártot és a kormányt. 2 évet ült a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron és Jilaván. Dolgozott Castelun is, a kényszermunkatáborban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 842; MT 2005.

Kövessi Árpád-Lajos – Sass Kálmán-csoport

Sz. Debrecen, 1911. júl. 11. Korábban Biharvajdán földbirtokos volt, letartóztatásakor (1958. júl. 28.) villanyszerelő a kaláni Victoria üzemben. A Sass Kálmán-perben, a BTK 157. paragrafusa 1. pontjának a) betűje, 186. paragrafusának 1. pontja és a KIgTk 292. szakasza alapján, az 1958. okt. 4-én hozott 1448. sz. ítélettel előbb életfogytiglani, majd fellebbezés után 25 évi kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit Nagyváradon, Pitești-en, Désen és Szamosújváron töltötte, onnan szabadult 1964. júl. 31-én a kegyelmi rendelet alapján. Hazatérése után ugyancsak Kalánban dolgozott villanyszerelőként, nyugdíjazásáig. Elhunyt ugyanott, 1990. jan. 24-én.

Forrás: Adatlap (+ ítélet, Nagy Norbert), Tófalvi: Sass (itt és a bírósági iratokban keresztneve „Árpád”); Veress; Balaskó 49. (A Balaskó Vilmos nyomán adott névsorban „Kövesi Imre” néven szerepel.)

Krebsz Sándor

Sz. Kolozsvár, 1919. febr. 20. A kolozsvári Arta Metal Szövetkezet vezetője volt. 1958. aug. 13-án tartóztatták le, a szövetkezet párttitkárának feljelentése alapján, miszerint a forradalommal rokonszenvezett és annak napjaiban Kolozsváron rekedt magyarországi fiatalokat segített. Vizsgálati fogságát a kolozsvári Securitatén töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság Bányai Miklós, Kincses Károly és Kincsesné Balajthy Ilona ügyével összevont perben első fokon 18 év börtönre ítélte, amelyet a bukaresti fellebbviteli tárgyaláson 20 évre emeltek. Szamosújváron és Peripraván volt, innen szabadult 1964. június 28-án. Szabadulása után egy ideig fizikai munkás, majd korábbi munkahelyén osztályvezetői beosztásban dolgozott. 1983-ban családjával együtt Németországba repatriált. Norheimban halt meg 1997. nov. 18-án.

Forrás: Adatlap; Veress

Kremsmer Miklós – SZVISZ

Sz. Élesd, 1940. szept. 8. Az élesdi mozivállalatnál mozigépész. A Temesvár melletti Dunavicén [Adatlap: a Vaskapunál] tartóztatták le 1960. okt. 24-én. A SZVISZ-perben a kolozsvári Katonai Bíróság 520/1961. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa alapján 25 évre [SZVISZ-névsor: 9 évre] ítélte. 1964. ápr. 15-én Jilaváról szabadult. Hazatérve az élesdi villanytelepen, majd 1965-ben Székelyhídon dolgozott. Katonai szolgálatát letöltve visszakérült az élesdi mozivállalathoz. Elhunyt 1985. szept. 19-én.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Lugosi Mihály); Emlékkönyv 2004. 16, 18; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Kristóf István

Sz. Sáromberke, 1904. márc. 26. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. augusztus 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 96/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 862.

Krisztik János – SZVISZ

Sz. Margitta, 1942. okt. 18. Letartóztatásakor (1960. nov. 8.) a temesvári műegyetem hallgatója volt. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 7 évre 1961. dec. 15-i tárgyalásán, a SZVISZ-perben a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának c) betűje alapján. A nagyváradi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a Törvényszéki Fogházba, onnan Jilavára került. 1963. jan. 15-én szabadult. 1965-ben újra felvételizett a temesvári műegyetemre, amelynek elektrotechnikai fakultásán 1971-ben végzett. Katonai szolgálatának letöltése után Szatmárnémetiben, majd Margittán dolgozott mérnök-ként.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv, 2004. 16–18; P. Sebők – Lázok

Krivosik Mátyás Attila – EMISZ

Sz. Medgyes, 1940. febr. 21. Szobafestő. Letartóztatásakor (1958. okt. 30.) szobafestő. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság az EMISZ-perben 15 évre [Adatlap: 6 évre] ítélte. A

marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, onnan szabadult 1959. aug. 26-án. Hazatérése után elvégezte a gimnáziumot (1971). A Május 8. Bőr- és Cipőgyárban előbb szobafestő, majd beszerző, a későbbiekben a medgyesi PANMED kenyérgyárban beszerző volt. Ma is Medgyesen lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516 (keresztneve ott „Matei”); Veress; Laynévsor

Kulcsár László

Sz. Marosvásárhely, 1909. aug. 16. Kádármester. Letartóztatták 1956. nov. 4-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 274/1956. sz. dossziéval, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján állította bíróság elé. A vád szerint nyilvános helyen a magyar forradalom mellett agitált. A vádirat indoklásában az áll, hogy 1945-ben 2 hónapot volt vizsgálati fogságban állítólagos szélsőjobboldali múltja miatt, de akkor felmentették a vád alól.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 321.

Kulpinszky István – Török-csoport

Sz. Bélbor [Pál-Antal: Maroshévíz], 1939. febr. 6. Letartóztatásakor (1965. nov. 13. [Pál-Antal: dec. 28.]) faipari szakmunkás Galócáson [Pál-Antal: vízvezeték-szerelő a Faipari Kombinátnban]. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén történt, a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 5 év [HT: 6; Gyergyó: 4 év] börtönre. A marosvásárhelyi börtönben és Nagyenyeden volt, innen szabadult 1967 decemberében. Szabadulása után ugyancsak Galócáson dolgozott. Ott hunyt el 1991-ben.

Forrás: Adatlap (Török József); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Gyergyó 1995; HT 2005.

Kun József – SZVISZ

Sz. Belényes, 1922. dec. 8. Letartóztatásakor (1960. nov. 4.) tanár a nagyváradai 4. sz. Líceumban. Vizsgálati fogságban a nagyváradai Securitatén volt; a kolozsvári Katonai Bíróság 1961. szept. 20-án megrendezett nagyváradai tárgyalásán, a 310/1961. sz. ítélettel, a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának c) betűje és az 53. paragrafus alapján, ellenforradalmi összeesküvés vádjával 25 év börtönre ítélte. Börtönéveit Nagyváradon és Szamosújváron töltötte, 1964. júl. 31-én onnan szabadult. Utána a tanügybe nem engedték vissza; fél évig munkanélküli volt, majd 1973-ig különböző kistisztviselői állásokat töltött be. 1973-ban áttelepült Magyarországra, Miskolcon lett tanár; 76 éves korában vonult nyugalomba. Börtönévei történetét *Miképpen mi is megbocsátunk* (Miskolc, 1992) címmel írta meg.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004.

Kurt Filip

Sz. Szászrégen, 1931. július 2. Munkás, autószerelő. Letartóztatták 1960. június 9-én. A MAT Katonai Ügyészsége Zsigmond Lajossal és Szöcs Józseffel együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, a 209. paragrafus 2. pontjának utolsó bekezdése, továbbá a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. cikkelyének b) és a 14. cikkely b) pontja, valamint a BTK 524. paragrafusa, az 536. paragrafus 1. pontja és a 236.

paragrafus b) pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, tiltott tűzfegyver és szűrőfegyver tartása, közvagyon meglopása, illegális határátlépésre való készülés vádjával, a 78/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 792.

Kusztos István – *Jehova-tanú*

Sz: Nyárádselye, 1928. jan. 1. Letartóztatták 1957. máj. 6-án. Elítélték 7 évre. Szabadult 1964. máj. 3-án.

Forrás: MT 2005; Veress 298.

Kuti Endre

Sz. Szentgerice, 1908. febr. 14. Kereskedő. Letartóztatták 1959. szeptember 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 206/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 667.

Kut(h)i Irén

Sz. Szotyor, 1922. máj. 5. Háztartásbeli, Uzonban lakott. Letartóztatták 1959. júl. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kollektivizálás elleni izgatás vádjával, a 135/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 623.

Kuun Zsigmond – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Marosvásárhely [Péterszabó: Mezőkölpény], 1920. febr. 23. Mint földbirtokost 1949. márc. 3-án kitelepítették, Marosvásárhelyen élt kényszerlakhelyen; itt tartóztatták le 1957. nov. 23-án [Péterszabó: nov. 27-én]. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján életfogytiglani fegyházra ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és Szamosújváron raboskodott. 1964 augusztusában szabadult. Hazatérése után segédmunkás, majd tisztviselő volt a marosvásárhelyi Constructorul Szövetkezetnél. 1990 után visszakapta mezőkölpényi birtokának egy töredékét, azon fogott gazdálkodásba. 2005-ben hunyt el Marosvásárhelyen.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 145–149; Veress

L

Láczay János

Sz. Kolozsvár, 1900. okt. 23. Mint földbirtokost 1949-ben kitelepítették, letartóztatásakor (1958-ban) a dési szállítási vállalatnál dolgozott. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 14-én hozott, 472/1958. sz. ítéletével 15 év börtönre ítélte a magyar forradalom alatti magatartása miatt. 1959-ben a Duna-deltába került, majd 1960–1964 között Szamosújváron volt. Onnan szabadult a kegyelmi rendelettel. Hazatérése után egy magáncipész műhelyében dolgozott, 1969-ben bekövetkezett haláláig.

Forrás: Adatlap (Dénes Elemér)

Laczkó Árpád

Sz. Gyergyószentmiklós, 1941. jan. 1. Középiskolai tanuló. 1957. dec. 11-én tartóztatták le. A vád szerint 1956 őszén nyugati rádiók adásait hallgatta és azok információit kommentálta, okt. 26-án „Le a kommunistákkal” feliratot írt fel több helyre. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá, a 28/1958. sz. bünyügyi dossziéval. Kolozsváron ítélték el rendszerellenes tevékenység vádjával. 1 év 8 hónap 24 napot töltött a marosvásárhelyi börtönben és a Bräilai Nagyszigeten, a salciai kényszermunkatáborban. Szabadulása után mint villanyszerelő dolgozott Csíkszeredában. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 448; Csík 1995; HT 2005; Veress

Ládai Piroška – Mikulich-csoport

Sz. Makó, 1916. nov. 29. Tisztviselőnő Székelyudvarhelyen. Letartóztatták 1958. jún. 11-én a szökésben lévő Mikulich Tibor háborús bűnössel való kapcsolattartás és annak rejtegetése vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 284. paragrafusa 3. pontjának 4. bekezdése és a 193. paragrafus 1. pontja alapján állította össze 128/1958. sz. bünyügyi dossziéját.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–152.

Lakatos Ferenc – csíksicsói csoport, vizsgálati fogság

Sz. Csíksicsó, 1929. dec. 12. Kőműves. Letartóztatták 1959. szeptember 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Lakatos János

Sz. Bonyha, 1932. ápr. 25. Gazdálkodó. 1961. febr. 23-án tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége Dézsi Ferencsel együtt, a 32/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a rendszerrel szemben ellenséges tartalmú beszélgetések vádjával. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tárgyalásán 6 évre ítélte. Peripraváról szabadult 1962 márciusában. Hazatérése után a

dicsőszentmártoni vasútállomáson, majd 1964–1972 között az üveggyárban, 1972–1982 között a Vegyipari Kombinátban dolgozott. Nyugdíjasként a Szatmár megyei Ombódon lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 837.

Lakics Pál

Sz. Csíkkozmás, 1902. jún. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a 101/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint egyike volt azoknak, akik a falubeli társas gazdaság megszervezése elleni memorandumot megfogalmazták és többekkel aláírták.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 604.

Lakó Elemér – Bolyai 3. csoport

Sz. Kolozs (Kolozs m.), 1929. márc. 10. Ellene és Varró János ellen 1957. máj. 16-i keltezéssel indított csoportos ellenőrzési akciót a kolozsvári Securitate. Letartóztatásakor (1958. aug. 22. [Adatlap: aug. 26.]) a Bolyai Tudományegyetem Nyelvtudományi Tanszékén volt tanársegéd. A harmadik Bolyai-perben, 1959. febr. 16-án kelt 84/1959. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján 15 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, a magyar forradalom alatti „ellenséges megnyilvánulási” vádjával. Az ítéletet a Katonai Bíróság másodfokon, 357/1959. márc. 18-i döntésével megerősítette. A tárgyalás után a szamosújvári börtönbe került, innen 1959 szeptemberében a Bräilai Nagyszigeten lévő Stoenești kényszermunkatelepre, 1960 tavaszán Salciára, majd még az év májusában Luciu-Giurgenibe, októberben pedig Grădinára. 1964. júl. 30-án onnan szabadult. Hazatérve 1969. jún. 1-ig a kolozsvári Napoca vállalatnál rakodómunkás, majd az Akadémiai Könyvtárban kutató-főkönyvtáros. A főügyész előterjesztésére 1969-ben rendkívüli perújrafelvételre került sor, ennek alapján, 1969. nov. 20-i tárgyalásán a kolozsvári Katonai Bíróság 665/1969. sz. ítéletével az 1959-es vádak alól felmentette. Még letartóztatása előtt megvédett doktori disszertációja a kalotaszegi nyelvjárás magánhangzórendszeréről 1974-ben jelent meg; több művelődéstörténeti tanulmányát szakkiadványok közölték. Halála után látott napvilágot nagy munkája, amelyben feldolgozta a kolozsvári Unitárius Kollégium reformkori olvasónaplóit (1996). Elhunyt Kovásznán, 1986. szept. 24-én.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); RMIL III. 318–319; P. Sebők: Kolozsvár 209–213 (közli 1959-es és 1969-es ítéleteinek faksimiléjét); 1956 és Románia (86, 98, 99, 101. sz. dokumentumok)

László András – Szígyártó-csoport, vizsgálati fogság

Nevét – adatai nélkül – említik a László Anna ügyében összeállított MAT Katonai Ügyészségi dossziében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 511.

László Anna – Szígyártó-csoport

Sz. Bodola, 1907. aug. 26. Háztartásbeli. Letartóztatták 1958. nov. 26-án Ozsdolán, a terrorcselekménnyel vádolt Szígyártó Domokos felbujtása vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 120. paragrafusa és a 207. paragrafus 1. és 3. bekez-

dése alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával állította össze az ő ügyét is magába foglaló 204, 217. és 259/1958. sz. bünyügyi dossziékat. 15 évre ítélték, az 1964. júl. 24-i kegyelmi rendelettel szabadult.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 511; Rădulescu-Zoner 386.

László Boldizsár – *Jehova-tanú*

Sz. Nyárádköszvényes, 1921. máj. 26. [Veress: máj. 21.] Gazdálkodó. Először 1953. szept. 8-án tartóztatták le, ekkor mint fegyverviselést megtagadó jehovistát 8 év (fellebbezés után 5 év) börtönbüntetésre ítélték. Szabadult az amnesztiával 1954. aug. 13-án. Másodszor ugyancsak mint jehovistát, 1957. ápr. 11-én tartóztatták le. Ekkor 22 év börtönbüntetésre ítélték. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, 1958–1959 között Szamosújváron, majd 1964 májusáig a Duna-delta és a Brăilai Nagysziget kényszermunkatáboráiban (Periprava, Salcia) töltötte, 1964. jún. 23-án Jilaváról szabadult. Hazatérése után a köszvényesi TSZ-ben dolgozott, 1974–1985 között kádármester volt a marosvásárhelyi Cascomnál, 1985. dec. 1. óta nyugdíjas.

Forrás: Adatlap; MT 2004; Veress 390.

László Dezső – *Dobai-csoport*

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1904. júl. 12. Kolozsvár-belvárosi lelkész, esperes, 1940–1944 között a magyar országgyűlés tagja volt mint behívott képviselő. Első letartóztatásakor (1952. aug. 15.) korábbi politikai szereplése miatt adminisztratív ítélettel a Duna-csatornánál, Peninsula kényszermunkatáborában volt, ahonnan 1954. szept. 12-én szabadult. Másodszor 1957. júl. 25-én, a Dobai-per kapcsán tartóztatták le, ekkor a kolozsvári Katonai Bíróság a forradalom alatt megjelent magyarországi lapok terjesztésének vádjával, 1957. nov. 11-én hozott ítéletével 5 év börtönre ítélte. Börtönéveit Szamosújváron töltötte. Mivel büntetésébe beszámították az 1952–1954-es adminisztratív fogsága éveit, 1960. nov. 10-én szabadult. Előbb csak egyházi irodai munkát kapott, 1961–1967 között az Egyházkerület főlevéltárosa, 1967-től újra a Kolozsvár-belvárosi gyülekezet lelkésze volt. Betegsége miatt 1972-ben nyugdíjaztatását kérte. Elhunyt 1973. nov. 15-én. Számos egyházi és kisebbségpolitikai mű szerzője, ezek közül több halála (főképp 1989) után újra megjelent.

Forrás: Adatlap; Akik imádkoztak... I. 134–136; *László Dezső emlékezete*. 147–180; Veress

László Ferenc

Sz. 1895. Szászrégenben volt plébános, 1963-ban vitték el, „mert nem volt hajlandó más nyelven, mint magyarul prédikálni”. Ítéletéről, esetleges börtönéveiről, szabadulása utáni sorsáról nincsenek adatok. Meghalt Pusztakalánban, 1977. szept. 7-én.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 436–437; Jakab 71.

Lay Günther – *EMISZ*

Sz. Brassó, 1939. máj. 22. Feketehalomban öntőmunkás. 1958. okt. 23-án tartóztatták le, és az EMISZ 1. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján helyezték vád alá. A 211/1958. sz. bünyügyi dossziében szerepel. 15 évre ítélték. 1984 óta Németországban él.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Lay György – EMISZ

Sz. Brassó, 1939. júl. 16. Letartóztatásakor (1958. aug. 18.) Brassóban esztergályostanuló. Kihallgatásának első két hónapja a brassói, a további öt hónap a marosvásárhelyi Securitatén zajlott. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán 18 év börtönre a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Az ítélet után Szamosújváron volt, majd 1959. október–novemberben a Bräilai Nagyszigeten, a stoenești-i kényszermunkatáborban, 1959. dec. 6. – 1964. máj. 25. között Peripraván, ezt követően szabadulásáig (1964. júl. 29.) Nagyenyeden. Szabadulása után 1985-ig Brassóban, 1985–1990 között a nagyajtai Néptanácsnál dolgozott. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Brassóban lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Lay Imre – EMISZ

Sz. Brassó, 1938. máj. 20. Letartóztatásakor (1958. aug. 15.) vasesztergályos tanuló a brassói traktorgyárban. Két hónapot a brassói, 6 hónapot a marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ-per 1. csoportjában helyezte vád alá, a társadalmi rend elleni szervezkedés, valamint tiltott kiadványok szerkesztése és terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, valamint a 325. paragrafus 3. pontjának a) és c) betűje alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 20 év börtönre. Büntetését a szamosújvári börtönben töltötte, 1964. júl. 29-én onnan szabadult. Kiszabadulása után a brassói traktorgyárba került vissza, majd a Műszaki Egyetemet elvégezve (1966–1971) a brassói Arta Szövetkezetben, 1985-től Nagyajtán dolgozott. Egy súlyos agyvérzés után betegállományba, majd nyugdíjba került. Brassóban lakik. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Laza János

Sz. Deréte, 1931. jan. 12. Első ízben 1954. jún. 13-án tartóztatták le, s a kolozsvári Katonai Bíróság 7590/1955. okt. 13-i ítéletével marasztalta el, az ítélet meghozatala után azonban, a közben megjelent amnesztiarendeletet alkalmazva, szabadlábra helyezték. Második letartóztatására 1960. febr. 16-án került sor. Ekkor ugyancsak a kolozsvári Katonai Bíróság „hazaárulás kísérlete” vádjával, az 1964. júl. 31-én hozott 3950/1964. sz. ítélettel 5 évre ítélte. Volt a szatmári és a nagybányai börtönben, majd Szamosújváron. 1964. júl. 31-én szabadult. 1995-ig Kolozsváron lakott.

Forrás: Kv 2006.

Lénárt József

Sz. Györgyfalva, 1930. jan. 3. Molnár volt Deményházán. Letartóztatták 1958. nov. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, több párttaggal szemben tett fenyegető kijelentései vádjával 279/1958. sz. alatt állította össze bűnvádi dossziéját. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 év 6

hónap börtönre ítélte. Szabadult 1962. ápr. 24-én Szamosújvárról. Kolozsváron lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 542; Kv 2006.

Leopold István

Sz. Gyergyószentmiklós, 1944. május 25. Letartóztatták 1960. május 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége Csala Árpáddal együtt a BTK 267. paragrafusának 5. pontja alapján, tiltott határátlépési kísérlet vádjával, a 81/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 795.

Lestyán Ilona

Sz. Csíkkozmás, 1917. nov. 2. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. szeptember 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 227/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 687.

Léta Áron – EMISZ

Sz. Bölön, 1931. jan. 26. Letartóztatásakor (1959. január 30. [Adatlap: 1958. dec. 28.]) Alsó-Felsőszenmihályon volt gyakorló unitárius lelkész. Kihallgatása a marosvásárhelyi Securitatén volt. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ-per 1. csoportjában helyezte vád alá, feljelentési kötelezettség elmulasztása és a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján. A 211/1958. sz. bűnügyi iratsomóban szerepel. 10 év börtönre ítélték. Az ítélet-hirdetés után Szamosújvárra, onnan a stoenești-i kényszermunkatáborba került, majd Grădina következett. Innen szabadult 1964. jún. 27-én. Szabadulása után rövid ideig helyettes lelkész volt Iszlóban, majd 1964-től rendes lelkész Lupényban. Nyugdíjas-ként Havadtőn él.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 514 (neve ott „Leta Ioan”); Gagyi-Balla CD; Lay-névsor

Léta Árpád

Sz. Bölön, 1929. jan. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. december 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 149/1960-as dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 818.

Libiczei Gyula – Erdélyi Ifjúság

Sz. Szerencs (Magyarország), 1944. okt. 10. Letartóztatásakor (1965. ápr. 5.) lakatos volt Gyergyószentmiklóson. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 17/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint egy szervezett terrorista csoport tagjaként röpcédulákat írt és terjesztett. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el rendszerellenes szervezkedés vádjával 6 évre. 2 év 8 hónap 28 napot töltött a marosvásárhelyi és a nagyenyedi börtönben. Szabadulása után Gyergyószentmiklóson lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 980; Balogh: És te hol voltál... 132–154; l. még Csobotár István ítéletét.

Lipcsei László

Sz. Tasnád, 1922. szept. 18. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 5-én Tasnádon [Adatlap: Szilágypéren]. A BTK 209. paragrafusa alapján 5 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélték. Szamosújváron, Ostrov kényszermunkatáborában, Grădinán és Poarta Albán [!] volt. Grădináról szabadult 1959. szept. 8-án. Elhunyt 1985. nov. 14-én Szilágypéren.

Forrás: Adatlap (Bikfalvy); SZD/458.

Lohán Pál – Botos-csoport

Sz. Avasfelsőfalu, 1932. ápr. 7. Cipész. Letartóztatták 1958. jún. 27-én. A Botos-csoport perében, a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján ítélte el a nagyváradai Katonai Bíróság 8 év börtönre. 1964. jún. 25-én szabadult Pitești-ről. Avasfelsőfaluban lakik.

Forrás: SZD/20 (+ mellékletek: ítélete és a Botos-csoport teljes névsora)

Lokodi Gáspár

Sz. Mikháza, 1906. [Hetényi Varga: 1905.] aug. 11. Római katolikus pap. Letartóztatták Jobbágytelkén, 1960. szept. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 123/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint folyamatos rendszerellenes tevékenységet folytatott, 1956-ban dicsőítette a magyar forradalmat, később pedig ellenséges megnyilatkozásai voltak a kollektivizálással kapcsolatban. A bíróság 1961. jún. 25-én visszaküldte az iratokat az ügyészségnek kiegészítésre. Peréről nincs adatunk. Elhunyt Mikházán, 1988. nov. 3-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 817; Hetényi Varga 1992. II. 443 (neve ott „Lokody” alakban)

Lovas Lajos

Sz. Mezőpetri (Szatmár m.), 1921. nov. 9. Letartóztatták 1958. okt. 15-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, a demokratikus rendszer elleni lázítás vádjával 12 év kényszermunkára ítélte. 1964. jún. 16-án szabadult. Meghalt.

Forrás: SZD/330.

Lőrincz János – Bethania-mozgalom, székelyföldi csoport

Sz. Kisdobra, 1922. szept. 28. Mikóújfaluban volt ref. lelkész. Letartóztatták 1958. ápr. 10-én „Bakó Pál és társai” csoportjában, „ellenforradalmi tevékenység” vádjával. A BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége: „beszervezte Porcsalmi Józsefet és kapcsolatot tartott a Bethania magyarországi tagjaival.” Bűnügyi dossziéjának száma 81/1958. A csoport perében 7 évre ítélték. Már a börtönbe tüdőbetegesen került, s betegsége szamosújvári börtönévei során háromszor újult ki. A 76 havi börtönből 41 hónapot a börtön betegszobájában töltött. 1964. aug. 1-jén szabadult. Utána 1964 okt. 1-től Magyarókeréken volt lelkész, 1984. szept. 30-án bekövetkezett nyugdíjazásáig. Nyugdíjasként Érmihályfalván lakott. Elhunyt 1998. máj. 30-án.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 137–157; Bilincseket... 107–149; Varga: A fegyenc-élet... 132; Pál-Antal – MKÜ Lt 470; RefNyInt Lt; Veress; MT 2005.

Lőrincz Károly Sándor – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Torja, 1928. dec. 12. Letartóztatásakor (1957. nov. 24.) Torján könyvelő volt. A kolozsvári Katonai Bíróság egy Temesváron rendezett kirakatperben ítélte el 25 év kényszermunkára a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, hazaárulás vádjával (neve a periratokban „Lőrincz Károly”). Vizsgálati fogságát a temesvári Securitatén töltötte; 1958. május 1-jétől november 4-ig az aradi börtönben, az év november–decemberében Jilaván, majd 1960 őszéig Galacon, ezt követően 1964. júl. 31-ig (szabadulásáig) Szamosújváron töltötte börtönéveit. Közel egy évig nem kapott állást; 1965. ápr. 1. – 1968. szept. 8. között Berecken a téglagyárban technikus volt, majd 1972. szept. 28-ig a kézdivásárhelyi Zöldségfelvásárló és Értékesítőnél, ettől kezdve 1984. ápr. 1-ig (amikor a börtönben szerzett TBC-vel betegnyugdíjazták) a Gábor Áron Vállalatnál tisztviselő. Nyugdíjasként Vargyason élt. Kezdeményezője volt annak az akciónak, amelynek eredményeképpen a Szoboszlai-per tíz mártírja emlékére 1998-ban a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában kopjafát állítottak. Ugyancsak ő kezdeményezte emlékükre a kézdivásárhelyi ref. temetőben állított kopjafát is. 1996-ban megkapta az 1956-os Forradalom Emlékérmét, 2002-ben a Vitézi Lovagrend tagjává avatták. Meghalt 2005-ben.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó – itt nevét „Lőrincz Sándor Károly” alakban használja); Tófalvi: Szoboszlai; Veress; Péterszabó 150–157; Balogh László: Múltbirtokosok... 215–256.

Lőrincz György Lajos

Sz. Mosnica (Temes m.), 1937. okt. 1. Letartóztatásakor (1958. márc. 5.) a szecselevárosi Electroprecizia gyárban volt esztergályos. A BTK 209. paragrafusa alapján 8 évi börtönre ítélte a temesvári Katonai Bíróság Nagyszebenben. Börtönéveit Nagyszebenben, Szamosújváron, Nagyenyeden, továbbá Periprava, Salcia és Strâmba kényszermunkatáboraiiban töltötte. 1962. okt. 6-án szabadult. Egy mesteriskola elvégzése után a kézdivásárhelyi Csavargyárban dolgozott 1970–1997 között. Nyugdíjas.

Forrás: Adatlap

Lőrincz Sándor – *vizsgálati fogság*

Sz. Farcád, 1939. dec. 11. Letartóztatásakor középiskolás volt Székelyudvarhelyen. A kollektivizálás akadályozásának vádjával első fokon fél évre ítélték, másodfokon felmentették, de csak 1962-ben engedték meg, hogy tanulmányait folytassa. 1965-ben elvégezte a marosvásárhelyi tanárképző főiskolát, majd 1999-ig Székelyudvarhelyen tanított. Jelenleg is ott él, nyugdíjasként.

Forrás: Adatlap

Lőrinczi Albert, id.

Sz. Iszló [szabadulólevelén: Székelyhodos], 1912. jan. 13. [Szabadulólevelén jan. 12.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. október 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 277/1959. sz. dossziéval állította bíró-

ság elé. A vád szerint 1956-tól fogva több alkalommal voltak rendszer- és kommunistaellenes kijelentései, 1959 októberében Erdőcsinádon izgatott a kollektivizálás ellen. A kolozsvári Katonai Bíróság 71/1960. sz. ítéletével 2 évre ítélték, szabadult Peripraváról, 1961. okt. 20-án. Utána hazatért falujába. Elhunyt 1994. ápr. 25-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 733. (keresztneve ott „Adalbert”); MT 2005; Veress (A börtöneivel kapcsolatos dokumentumokat a család bocsátotta rendelkezésre.)

Lőrinczi János – *Puskás-csoport*

Sz. Székelykeresztúr, 1931. jan. 7. Letartóztatásakor (1959. júl. 10. [a letartóztatási parancs szerint júl. 15.]) tanár a csíkszeredai Vegyes Líceumban. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban; a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, a 91/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé a csíkszeredai tanárok perében. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen 1959. szept. 15-én tartott tárgyalásán 7 év javítóbörtönre ítélte. A marosvásárhelyi és a szamosújvári börtönben volt, innen szabadult 1963. jan. 14-én. Szabadulása után a csíkszeredai mentőállomáson volt tisztviselő, 1968-tól a Hargita napilapnál korrektor, majd a csíkszépvízi öregotthon igazgatója. Elhunyt Csíkszeredában, 1989. dec. 29-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597.

Lőrinczi Mihály – *unitárius tanárok csoportja*

Sz. Sófalva (Beszterce-Naszód m.), 1911. dec. 31. Unitárius lelkész, a kolozsvári Protestáns Teológia tanára. Letartóztatták 1959. jan. 23-án. A vádirat szerint 1956. nov. 26-án ő kezdeményezte azt a teológiai tanári gyűlést, amelyen egy korábban elfogadott, „az ellenforradalmat elítélő” nyilatkozatot helyesbítő határozatot szavaztak meg. A kolozsvári Katonai Bíróság az unitárius tanárok perében, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, 1959. jún. 3-án kelt 234/1959. sz. ítéletével 7 év börtönre ítélte, államellenes szervezkedés és tiltott iratok terjesztése vádjával. Börtönéveit Szamosújváron és a Bräilai Nagysziget kényszermunkatáborában töltötte. 1963. febr. 9-én szabadult Ostrovról. Utána 1980-ban történt nyugdíjazásáig lelkész volt Szinden. Elhunyt Budapesten, 1991. febr. 24-én. A Házsongárdi temetőben nyugszik.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek, Kacsó); Nekrológ: Unitárius Közlöny, 1991/6–7; Veress; Nyitrai 392.

Lőtény Ignác

Sz. Csíkszentmárton, 1920. aug. 3. A 118-as törvény alkalmazására vonatkozó határozat adatai alapján 1959. júl. 27-től szept. 24-ig adminisztratív ítélettel a feketehalmi börtönben és Peninsulán volt. Szabadulása után visszatért szülőfalujába.

Forrás: HT 2006.

Lukács Béla – *vizsgálati fogság*

Sz. Zetelaka, 1943. nov. 14. Letartóztatásakor (1958. okt. 30.) középiskolás volt a székelyudvarhelyi Petru Groza Líceumban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 261/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint lázító tartalmú cédulákat ragasztott ki nyilvános helyen. Tekintetbe

véve, hogy mindkét lábára béna, a vádat végül elejtették és őt 1958. nov. 4-én szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 534.

Lukács Gergely

Sz: Felsősófalva, 1922. szept. 20. Gazdálkodó. 1958. dec. 12-én [Pál-Antal: dec. 15-én] tartóztatták le. A marosvásárhelyi Securitatén folyt a kihallgatása; a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 301/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 8 év börtönre ítélte az 1956-os forradalom melletti kijelentéseiért [Pál-Antal: A vádiratban tiltott kiadványok, fegyver és lőszer tartása is szerepel, valamint az, hogy 1942–1944 között a csendőrség kötelékében szolgált.] Elítélése után feleségét kilakoltatták. Ő a marosvásárhelyi börtönből Szamosújvárra került, onnan egy év után a Brăilai Nagyszigetre: Stoenesti, Luciu-Giurgeni, Salcia kényszermunkatáborokba. Salciáról szabadult 1964. aug. 5-én. Szabadulása után Szovátán kapott állást egy építkezésnél, ott dolgozott 1984 szeptemberében történt nyugdíjazásáig. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Nagy Norbert); Pál-Antal – MKÜ Lt 550; Veress; Akik imádkoztak... II. 146–147.

Lukács István – Jehova-tanú

Sz. Nyáradandrásfalva, 1919. márc. 6. Letartóztatták 1957. nov. 12-én a Fülöp Lajos-féle jehovista csoport tagjaként. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. bűnügyi iratsomóval helyezte vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 401; Veress 401.

Lukács István – Szoboszlai-csoport

Sz. Magyarpécska, 1920. febr. 20. [Péterszabó: febr. 19.] Kereskedelmi könyvelő volt Pécskán. 1957. szept. 27-én [Adatlap, Tófalvi, Péterszabó: 30-án] tartóztatták le, és a kolozsvári Katonai Bíróság 1958. máj. 30-án, Temesváron megrendezett tárgyalásán hozott ellene, a Szoboszlai-perben, a 199/1950. sz. Törvényerejű Rendelet 1. paragrafusának c) pontja, valamint a BTK 25. paragrafusának 4. pontja alapján halálos ítéletet. 1958. szept. 1-jén végezték ki. Halotti bizonyítványát [Péterszabó 44] a temesvári anyakönyvi hivatal állította ki, annak tanúsága szerint a halált 1964. nov. 9-én jegyezték be az anyakönyvbe.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek, Kacsó); Tófalvi; Szoboszlai; Péterszabó 206–209, 274–275; Veress

Lukács (I.) József

Sz. Szilágybagos, 1930. júl. 27. A pitești-i katonai hadkiegészítő központban volt aktív tiszt. 1957. febr. 4-én tartóztatták le és a craiovai Katonai Bíróság a pitești-i alakulatban tartott tárgyaláson lázítás vádjával 5 évre ítélte. A pitești-i Securitatén történt kihallgatása és az ítélet után 2 év 3 hónapot Craiován, majd Szamosújváron volt börtönben, utóbbi helyen három hónapot a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. 1959 júliusában kivitték a Brăilai Nagyszigetre: Stoenesti, Grădina kényszermunkatelepein dolgozott. Büntetését letöltve, 1962. febr. 4-én szabadult. Hazaté-

rése után előbb csak szakképzetlen munkásként alkalmazták, majd a resicai CSM-nél dolgozott, itt közben elvégzett egy villanszerelői tanfolyamot. Ötéves szerződése leteltével Berettyószéplakon ugyanebben a szakmában dolgozott betegnyugdíjazásáig. Ma Szilágybagoson él.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Akik imádkoztak... II. 148–149; Veress

M

Madácsi István

Sz. Gencs (Szatmár m.), 1936. okt. 18. Letartóztatták 1959. okt. 13-án Szatmárnémetiben. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 4 év fogházbüntetésre. Volt a szatmári, jilavai, brăilai börtönben, a Brăilai Nagyszigeten Salcián és a Duna-delta több kényszermunkatelepén (Periprava, Sfiștofca). Peripraváról szabadult 1963. febr. 1-jén. Szabadulása után mint főkönyvelő dolgozott Nagykárolyban.

Forrás: SZD/126 (+ melléklet)

Madák János – Botos-csoport

Sz. Avasfelsőfalu, 1939. aug. 23. Letartóztatták 1958. márc. 1-jén. A Botos-csoport perében 8 év börtönbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával. 1963. jan. 21-én szabadult Peripraváról. Elhunyt.

Forrás: SZD/351.

Madaras Árpád

Sz. Kolozsvár, 1903. aug. 20. Gazdálkodó. Letartóztatásakor (1959. szeptember 28.) Gyergyószentmiklóson lakott. Vád alá helyezték 1959. szeptember 27-én. Eszerint a magyarországi forradalom idején rendszer- és kollektivizálás-ellenes agitációt folytatott. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 219/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 679.

Madaras Dezső

Sz. Pókakeresztúr, 1911. nov. 4. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 186/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi forradalom alatt és után többször gyalázta a nép demokratikus rendszert és a kollektivizálás ellen lázított.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 649.

Madaras Lajos – Jehova-tanú

Sz. Kibéd, 1913. febr. 5. Gazdálkodó és szabó volt Kibéden. Letartóztatták 1958. márc. 18-án, és Kovács Károly jehovista csoportjában, ellenforradalmi tartalmú kiadványok terjesztése és a rendszerellenes tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a 37/1958. sz. bűnügyi dosszié keretében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Magos János

Sz. Marosvásárhely, 1899. jún. 24. Öntő. A vád szerint 1940 előtt a csendőrség besúgója volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 193. paragrafusa 1. pontjának 2.

alpontja alapján, a 305/1958. sz. dossziéval, „a munkásosztály elleni intenzív tevékenység” vádjával (mint állítólagos csendőrségi besúgót) állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 552.

Magyari Ferenc – *szovátai 1. csoport*

Sz. Petele, 1937. dec. 18. Szászrégenben lakott, munkás volt a 802. sz. Építkezési Trösztnél. Letartóztatták 1956. okt. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége Kelemen Imre csoportjának tagjaként, a népi demokratikus rendszer elleni tevékenység és fegyvertartás vádjával, a BTK 227. és 315. paragrafusai, valamint a 163/1950-es Törvényerejű rendelet 12–13. paragrafusai alapján, a 246/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. Elítélték 6 évre államellenes szervezkedés vádjával. Szabadult 1962. okt. 20-án. Szászrégenben lakik.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress; HT 2005.

Magyari György – *Jehova-tanú*

Sz. Teremiújfalú, 1905. jan. 15. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. márc. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége Kovács Károly jehovista csoportjában helyezte vád alá a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bűnügyi dosszié keretében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Magyari Pál – *Jehova-tanú*

Sz. Búzásbesenyő, 1909. aug. 7. [Veress: 1907. aug. 5.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. november 1-jén [MT: 1956. márc. 19-én]. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. 10 évre ítélték. Szabadult 1964. jún. 24-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803; MT 2005; Veress 412 és 454. (Lehet, hogy két személy adatai keverednek a nyilvántartásban.)

Magyari Pál

Sz. Oroszhegy, 1915. jún. 29. Autószerelő, géplakatos Oroszhegyen. Letartóztatták 1958. márc. 2-án [Adatlap: febr. 28-án], a MAT Katonai Ügyészségének 67/1958. sz. bűnügyi dossziéja szerint „1956-os kommunistaellenes megnyilvánulásokkal és az 1958-as képviselőválasztások idején a rendszer ellen tett kijelentésekkel” vádolták. A vádiratban szerepel az is, hogy 1946-ban már volt elítélve 5 évre halált okozó testi sértésért, 1955-ben pedig 1 év 6 hónapra tiltott kiadványok terjesztése vádjával, Ábrahám István és társai 9 tagú jehovista csoportjában. A BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján helyezték vád alá. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 év fegyházbüntetésre ítélte. Volt a marosvásárhelyi, szamosújvári börtönben, 1960-tól a Duna-deltában, különböző kényszermunkatáborokban. 1963 márciusában szabadult. Utána Székelyudvarhelyen az építőiparban dolgozott. Meghalt Oroszhegyen, 1980. ápr. 10-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 467.

Magyari Pál

Sz. Medgyes, 1936. júl. 27. Letartóztatták 1957. jan. 6-án. Elítélték 4 évre, szabadult 1958. aug. 6-án.

Maroskeresztúron lakik.

Forrás: MT 2005.

Makkay András – Dávid-csoport

Sz. Palotailva, 1916. jan. 11. Letartóztatása előtt ügyvéd, a TAPL jogtanácsosa volt Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1961. aug. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. bekezdésének c) pontja alapján, rendszerellenes tevékenység és tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a 90/1961. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 év börtönbüntetésre ítélte. 1961-től a Duna-delta kényszermunkatáboraiában volt, Ostrovról szabadult 1964. aug. 2-án. 1966-ig a kolozsvári Electromontaj, 1966–1976 között a marosvásárhelyi Electromureş alkalmazottja volt. Meghalt 2001. febr. 3-án. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 858 (neve ott „Makkai”); Veress; MT 2005.

Mali Géza

Sz. Vámfalu (Szatmár m.), 1933. okt. 9. Szabó. Letartóztatták 1957. nov. 27-én. Összeesküvés vádjával ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 8 év börtönre. Ostrovról szabadult 1963. febr. 9-én. Vámfaluban lakott.

Forrás: SZD (számozatlan)

Málnási Mária – adventista csoport

Sz. Nyírparasznya, 1908. júl. 11. Marosvásárhelyen lakott. Letartóztatták 1959. máj. 28-án [MT: máj. 23-án]. A MAT Katonai Ügyészsége egy Árkosi Eszter vezette, a hetednapos adventista felekezetből kivált csoport tagjaként, a BTK 209. paragrafuszának 1. pontja alapján, a 129/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Elítélték 6 évre. Szabadult 1963. jan. 15-én. Marosvásárhelyen lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 620; MT 2005.

Man Cornel – Sass Kálmán-csoport

Sz. Biharszentandrás, 1893. jún. 9. Gyógyszerész Érmihályfalván. Letartóztatták 1958. jún. 14-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-perben, annak 1958. okt. 4-i tárgyalásán, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával –, a BTK 58. paragrafuszának 1–4. pontja, valamint a KIgTk 292. szakasza alapján 25 évi szigorított fegyházbüntetésre ítélte. A nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Pitești-en, Désen és Szamosújváron töltötte börtönéveit. Az 1964-es kegyelmi rendelet alapján szabadult, egészségileg nagyon megviselten. Visszatért Érmihályfalvára, ott [Balaskó: Székesfehérváron] hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 33, 49.

Margandai István

Sz. Brassó 1923. [Adatlap: 1933.] márc. 16. Mezőgazdász. Letartóztatták Mikefalván, 1958. jún. 23-án. A brassói Securitatén volt vizsgálati fogságban, a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 5 évre a rendszer elleni szövetkezés vádjával, a BTK 121. paragrafusa, valamint a 207. paragrafus 2. pontja alapján, a 66/1959. sz. ítélettel. Egy évet töltött Szamosújváron, két évet a dunai kényszermunkatáborokban.

Ostrovról szabadult 1961. jún. 18-án [MT: 1962. ápr. 24-én]. Mikefalván lakott. Elhunyt 1999. nov. 20-án.

Forrás: Adatlap

Marosi József

Sz. Hosszúpályi, 1915. febr. 20. Gazdálkodó Székelysárdon. Letartóztatták 1959. szept. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209/2. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 179/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1959 áprilisától tevékenykedett a helyi kollektív gazdaság megalakítása ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 642.

Márton Antal – *csíkszentmiklósi Titkos Szövetség, vizsgálati fogság*

Csíkszentmiklósi plébános. 1962 márciusában tartóztatták le, a vád szerint szerepe volt a helyi kollektivizálás-ellenes szervezkedésben. Mivel a vád nem igazolódott be, szabadon engedték.

Forrás: András Ferenc (1945) önéletrajza

Márton Attila – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Nagykaroly, 1938. aug. 20. Letartóztatásakor (1959. márc. 14. [Adatlap: 15.]) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet negyedéves hallgatója. A kolozsvári Katonai Bíróság két 56-os verséért és tiltott kiadványok terjesztéséért (a Burchard Márta által írott versek feljelentésének elmulasztásáért) 7 év börtönre ítélte. A kolozsvári Securitátén töltött vizsgálati fogság után Szamosújvárra vitték, 1959 szeptemberétől a Brăilai Nagyszigeten lévő kényszermunkatáborokba: előbb Salciára, majd 1960 júniusában Luciu-Giurgeni-be. 1962 tavaszán visszavitték Szamosújvárra, a börtönhöz tartozó bútorgyár kárpitosműhelyében dolgozott 1964. jún. 24-ig, amikor a kegyelmi rendelettel szabadult. 1964 októberétől könyvelő, majd statisztikus volt nagykarolyi szövetkezeti és állami vállalatoknál, majd 1976-ban engedélyezték teológiai tanulmányai befejezését. Ezt követően 1977. dec. 1-től segédlelkész Temesváron, majd Nagykarolyban, 1979. márc. 1-től helyettes, illetve parókus lelkész Nagymajtényban, Nagykarolyban, Kismajtényban, Ombódon, Érszakácsiban, Szamosdobán. Nyugdíjasként 1996. aug. 31-től Nagykarolyban lakott. Elhunyt 2002. ápr. 19-én.

Forrás: Adatlap (Bikfalvy); Akik imádkoztak... II. 20–22; SZD/114; RefNyInt Lt; Veress

Márton József – *jurisdikciós csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1925. okt. 28. Sinfalván volt plébános. Letartóztatták 1954. dec. 7-én. A jurisdikciós perben 5 évre ítélték. 1956. márc. 21-én, az amnesztiával szabadult. Petrozsényi lelkészként ment nyugdíjba, jelenleg ny. esperesként Kovásznán él.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 457–458; Bura

Márton György – *Erdélyi Ifjúság*

Sz. Gyergyószentmiklós, 1944. március 10. Letartóztatása előtt foglalkozás nélküli volt. Letartóztatták 1965. március 2-án. A BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 17/1965-ös bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 980 (vezetékeve ott: „Marton”)

Márton Gyula

Sz. Szentegyházásfalva, 1903. jan. 9. Ács Homoródszentlászlón. Letartóztatták 1959. október 9-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 252/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint akadályozta a mezőgazdaság szocialista átalakítását, gyalázta a párt és az állam vezetőit.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 792 (neve ott „Marton Iuliu”)

Márton Vilmos

Sz. Csíkjenőfalva, 1928. november 3. Gazdálkodó és tímár. Letartóztatták 1962. február 21-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 39/1962-es bűnügyi dossziéval. A vád szerint 1961-től fogva rendszeresen hallgatta és kommentálta a nyugati rádiók adóit és szidalmazta az államhatalom helyi szerveit.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 904.

Máté Ferenc – Erszényi-csoport

Sz. Gyergyóújfalu [MT: Balánbánya], 1942. nov. 21. Gazdálkodó, letartóztatásakor (1961. nov. 7. [Pál-Antal: nov. 12.]) a balánbányai munkatelepen dolgozott. A MAT Katonai Ügyészsége a 124/1961. sz. dosszié keretében, a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 14. paragrafusának a) és b) pontja alapján állította bíróság elé. 5 év börtönre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. A marosvásárhelyi Securitatén és a Törvényszéki Fogházban volt, majd Jilaván át kivitték a Bräilai Nagyszigetre. Az Ostrovhoz tartozó kényszer-munkatáborokban dolgozott. 1963 februárjában szabadult. Hazatérését követően líceum utáni szakiskolát végzett és vasbetonszerelőként dolgozott Tordán 1970-ig, majd 1971-től mezőgépezsként Gyergyócsomafalván.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 873; MT 2004.

Máthé Antal – Jehova-tanú

Sz. Folyfalva, 1914. jan. 16. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. nov. 14-én. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészség Fülöp Lajos jehovista csoportjával helyezte vád alá a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Máthé Domokos

Sz. Szövérd, 1896. márc. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. január 21-én, de az eljárást ellene már január 16-án megindították. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 22/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 833.

Máthé Dénes

Sz. Budapest, 1917. febr. 2. Nagyalambfalvi. Letartóztatták 1957. dec. 12-én, többrendbeli sovíniszta kijelentések, a társadalmi rendszer elleni, 1956. dec. 8-i megnyilvánulásai miatt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá. A vádirat indoklása szerint már volt elítélve: először 1945-ben a budapesti néptörvényszék ítélte el, mert „feljelentett egyes mun-

kásokat a Horthy-rendszernek” [!], másodszer 1952-ben a brassói Katonai Törvényszék, tiltott határátlépés vádjával. Ügye a 16/1958. sz. bűnügyi dossziében szerepel.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 446.

Máthé József – EMISZ

Sz. Vargyas, 1939. jún. 14. Autószerelő. Gyaláron tartóztatták le 1958. aug. 30-án [adatlap: aug. 28-án]. Az EMISZ 2. csoportjában helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával. Bűnügyi dossziéja száma 211/1958. A kolozsvári Katonai Bíróság 18 év börtönre ítélte. Volt a marosvásárhelyi és a szamosújvári börtönben, Stoenesti, Periprava és Grind kényszermunkatáborokban. Grindról szabadult 1964. jún. 24-én. Hazatérése után a vargyasi állami gazdaságban, majd a baróti bányavállalatnál, Alsórákoson és Kőröspatakon dolgozott. Nyugdíjasként Sepsiszentgyörgyön él.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Máthé Katalin

Sz. Nyárádremete, 1920. nov. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. október 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége Miklós Ferencsel együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 251/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyarországi forradalom idején a rendszer elleni lázító kijelentéseket tett, később Miklós Ferencsel együtt a kollektivizálás ellen lázított.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 711.

Mátis Béla

Sz. Dész. A dési cementgyárban dolgozott, 1958-ban tartóztatták le, a magyarországi forradalom idején tanúsított magatartása miatt. A kolozsvári Katonai Törvényszék 472/14. 11. 1958. sz. ítéletével 25 év börtönre ítélték. Börtönéveit Szamosújváron töltötte, onnan szabadult 1964-ben az amnesztiával. Hazatérése után a dési bútorgyárban dolgozott. Meghalt 1985-ben.

Forrás: Adatlap (Dénes Elemér); I. meg Orbán László feljegyzésében

Mátyás András

Sz. Petrozsény, 1926. jan. 14. Első alkalommal a nagyváradai Katonai Bíróság ítélte el lázítás vádjával, ekkor 1954. febr. 13-tól 1955. febr. 11-ig volt a dési, a nagyváradai és a nagyenyedi börtönben, valamint Kapnikbányán. Második alkalommal 1956. aug. 21-én tartóztatták le és a kolozsvári Katonai Bíróság rendszer elleni tevékenység vádjával ítélte el. Szamosújváron, majd Periprava, Grind, Salcia, Luciu-Giurgeni, Grädina kényszermunkatáborokban volt. Ostrovról szabadult 1961. dec. 12-én. Szabadulása után Tordán lakott.

Forrás: Kv 2006.

Mátyás Ernő – EMISZ

Sz. Pürkerec, 1941. júl. 7. Letartóztatásakor (1958. aug. 18.) lakatostanuló volt. Az EMISZ 1. csoportjában, a társadalmi rend elleni szervezkedés, tiltott kiadványok szerkesztése és terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus 3. pontjának a) és c) betűje alapján állította össze bűnügyi dossziéját a

MAT Katonai Ügyészsége. Hét hónapot a brassói, majd a marosvásárhelyi Securitatén töltött, a többit Szamosújváron. 1964. június 25-én innen szabadult. Utána Brassóban egy szövetkezeti vállalatnál, 1966–1969 között a Centrofarmnál, 2001-ben történt nyugdíjazásáig az Építészeti Líceumnál dolgozott. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Mátyás Gyula – SZVISZ

Sz. 1943. A SZVISZ-perben 7 évre ítélték. További sorsa ismeretlen.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18. (a 16. lapon viszont szerepel egy „Mátyási Attila”, akit 1960 januárjában tartóztattak le Nagyváradon. Feltehetően ugyanarról a személyről van szó); Szilágyi József SZVISZ-névsora.

Mátyás Karolina – csíkkozmási csoport

Sz. Csíkkozmás, 1907. júl. 30. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. október 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 236/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint társaival titkos gyűlést szervezett a mezőgazdaság szocialista átalakítása elleni harc érdekében. Akcióikkal megakadályozták a faluban a társas gazdaság létrehozását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696.

Matyasovszky Gizella – SZVISZ, vizsgálati fogság

Sz. Berzászka, 1922. dec. 19. Középfiskolai tanár volt Nagyváradon, 1961-ben, a SZVISZ-perbe fogott diákok, volt tanítványai kapcsán meghurcolták, majd állásából elbocsátották. 1966-ig kistisztviselő volt a váradi olajgyárban ill. az IPROFIL-nél, ekkor pályázat útján tanári állást kapott Borson, innen ment nyugdíjba 1980-ban. Nagyváradon lakott.

Forrás: Adatlap (Kacsó)

Medve Ferenc

Sz. Szakas, 1922. aug. 3. Gazdálkodó. Szatmáron tartóztatták le; a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el, azzal a váddal, hogy a magyarországi forradalom idején uszított a rendszer ellen, a BTK 209. paragrafusa alapján 3 évi javító fogházbüntetésre. 1962. okt. 18-án szabadult.

Forrás: SZD/229.

Megyes János

Sz. Szováta, 1939. dec. 26. [Pál-Antal: 27.] Asztalos. Letartóztatásának helye és időpontja (Szováta, 1958. jan. 22.) az ügyészségi dossziében nem szerepel. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte. A MAT Katonai Ügyészsége a népi demokratikus rendszer elleni bujtogató vádjával (ilyen, a városi pártbizottság titkára-it akasztófával fenyegető feliratot írt egy deszkafalra: „Ápoljátok az útszéli fákat, legyen mire akasszuk a kommunistákat”), a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá a 39/1958. sz. bünyügyi dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság első fokon 2 évre ítélte, ezt másodfokon mérsékeltek, harmadfokon azonban 5 évre emelték. 8 hónapot Marosvásárhelyen töltött, a többit, 1959. szept. 1-jén tör-

tént szabadulásáig, Szamosújváron. A szovétai faipari vállalatnál szerzett szakképesítést, ott dolgozott nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 453.

Méhes László

Sz. Brassó, 1921. Ács. „A kormány elleni cselekmény” vádjával 5 évre ítélték. Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Melik Mária

Sz. Maroskece, 1908. jún. 13. Háztartásbeli. Marosvásárhelyen, feltehetően szabadlábbon 1957. máj. 23-án helyezte vád alá a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség a BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján, fajgyalázás vádjával, a 167/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval. A vádirat szerint 1948-ban már volt elítélve ugyanezért.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 391.

Mészáros Dániel

Sz. Albis (Bihar m.), 1925. máj. 27. Szatmárnémetiben tartóztatták le 1957. nov. 18-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 6 év börtönre, a kommunista rendszer elleni izgatás vádjával. Volt a dési és a nagyenyedi börtönben, a Brăilai Nagyszigeten (Salcia) és a Duna-deltában (Periprava). Ez utóbbi helyről szabadult 1962. okt. 4-én. Szabadulása után Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: SZD/59 (+ melléklet)

Mezei Árpád – Török-csoport

Sz. Gyergyóhodos, 1937. dec. 15. Letartóztatásakor (1965. nov. 13.) technikus volt a galócasi faipari kombinátban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Bíróság 3 évre ítélte. A marosvásárhelyi börtönben, majd Jilaván volt. 1967-ben szabadult. Elhunyt 1976-ban Gyergyóhodoson.

Forrás: Adatlap (Török József); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049.

Mezei Mózes Levente – Szoboszlai-csoport

Sz. Zetelaka, 1914. dec. 21. Ferenc-rendi szerzetes. Letartóztatásakor (1957. nov. 30.) Kézdimartonoson volt plébános, de az iratokban „földműves”-ként van megjelölve. A marosvásárhelyi Securitatén kezdték meg ügyének kivizsgálását, s a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 295/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval tette át ügyét Temesvárra. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 év börtönre ítélte. Aradon, Jilaván, Galacon és a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén raboskodott. 1964-ben szabadult. Utána lelkész Homoródkarácsonyfalván, Medgyesen, Fogarason. Érszűkület miatt itt műtötték, fél lábát amputálni kellett. Meghalt 1993. febr. 10-én, Fogarason van eltemetve.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 420; Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1999. I. 541–543; Veress; Péterszabó 76.

Mihálcz András – Mihálcz-csoport

Sz. Kászónújfalu, 1906. márc. 23. Mint kulákot Csíkmadarason, ahol vegyesbolt-

ja is volt, lakásából kitelepítették, feleségét (négy gyermekkel) elválásra kényszerítették, hogy tanítónői állását megtarthassa. 1959. dec. 7-én „tanúskodni hívták” Marosvásárhelyre, a Bálint Tivadar plébános elleni vádak kapcsán. Ott tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 2. paragrafus a) betűje alapján, a 268. sz. dossziéval, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával állította bíróság elé. A vádirat Szoboszlai Aladárral való kapcsolatára is kitért, de a kolozsvári Katonai Bíróság öt külön perben, annak elsőrendű vádlottjaként ítélte el 1961. ápr. 28-án hozott 216. sz. ítéletével, 20 év kényszerszolgálatára. Börtönben volt Szamosújváron, Nagyenyeden, Jilaván; a Duna-delta kényszerszolgálatáboraiiban is dolgozott. 1964. júl. 28-án Jilaváról szabadult. Utána raktárosként dolgozott a taploci traktorállomáson, nyugdíjazásáig. Elhunyt Csíkszeredában, 1977. szept. 29-én.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 726; Bara; Nagy Benedek

Mihály Dénes – *Jehova-tanú*

Sz. Csíkfalva 1937. ápr. 22. Letartóztatták 1957. dec. 20-án. Elítélték 8 évre. Szabadult 1960. nov. 4-én.

Forrás: MT 2005; Veress 432.

Mihály Ferenc

Sz. 1920. Gazdálkodó. Kolozsváron ítélték el rendszerellenes szervezkedés vádjával. 5 év 3 hónap 29 napot ült, többek között dolgozott az Ostrovhoz tartozó kényszerszolgálatáborokban is. Szabadulása után Székelyudvarhelyen lakott.

Forrás: Udv 1995; HT 2005.

Miholcsa Gyula – *Faliboga-csoport*

Sz. Arad. 1924. [Adatlap 1 és 2: 1927.] júl. 4. Építkezési tervezőmérnök volt Marosvásárhelyen, a Tartományi Néptanács tervezési osztályán. Letartóztatásának [Pál-Antal: vád alá helyezésének] dátuma: 1957. jan. 12. A MAT Katonai Ügyészége a 256/1956. sz. bünygyi dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 4. bekezdése alapján, mint a Faliboga vezette „ellenforradalmi szervezet” tagját, amelynek célja „az RNK-beli kormányzati forma erőszakos megdöntése”, helyezték vád alá. 10 év börtönre ítélték. Volt Szamosújváron és Nagyenyeden, majd újra Szamosújváron. Onnan szabadult 1959. szept. 1-jén. Letartóztatása után feleségét két kisgyerekekkel kitétték a tanári állásából, s a tanügyi pályára később sem térhetett vissza. Hazatérése után a marosvásárhelyi téglagyárban volt technikus, majd a Vízügyi Igazgatóságon mérnök. 1985-től betegnyugdíjas. Elhunyt Marosvásárhelyen, 1996. jún. 29-én.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt (szám nélkül); MT 2005.

Mike András – *szilágysomlyói csoport*

Sz. 1912-ben. Szilágysomlyón volt tisztviselő. Letartóztatták 1956. dec. 6-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el Nagyváradra kihelyezett tárgyalásán, 1957. ápr. 27-én, mint egy, a társadalmi rend ellen irányuló szervezkedés elsőrendű vádlottját, 15 év börtönre. Szamosújvárról szabadult 1964-ben. Elhunyt Szilágysomlyón 1966-ban.

Forrás: Adatlap (Joikits); Veress

Miklós Dénes

Sz. Mátisfalva, 1914. febr. 9. Gazdálkodó. A vád szerint már 1954-ben lázított a kollektív gazdaság ellen, hatására akkor 47-en léptek ki. 1957 májusában, júniusában és szept. 8-án kitamadott kollektív-brigádosokat, kommunistákat. Letartóztatták 1957. nov. 15-én. A BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján állította össze 310/1957. sz. bünyügyi iratcsomóját a MAT Katonai Ügyészsége.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 428.

Miklós Ferenc

Sz. Nyárádremete, 1907. máj. 31. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. október 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége Máthé Katalinnal együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés (a kollektivizálás elleni lázítás) vádjával, a 251/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 711.

Miklós Gábor – Jehova-tanú

Sz. Erdőfüle, 1911. szept. 24. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. máj. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége egy 5 tagú jehovista csoporttal, a 100/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 603.

Miklós Gábor

Sz. Nyárádszentlászló, 1938. nov. 25. Gazdálkodó. A bünyügyi eljárást 1957. jún. 4-én indította meg ellene és Gerebenesi Gábor ellen a MAT Katonai Ügyészsége. Katonai egyenruha jogtalan viselése vádjával, a 471/1956. sz. Törvényerejű rendelet 3. és 6. paragrafusai alapján, a 174/1957. sz. bünyügyi iratcsomóval helyezték vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 394.

Miklós István – ref. teológusok csoportja

Sz. Petek, Udvarhely m. 1936. jan. 28. Letartóztatták 1959. márc. 14-én. A kolozsvári Katonai Bíróság tiltott iratok (Burchard Márta versei) terjesztéséért, a kolozsvári protestáns teológusok perében, a BTK 325. paragrafusának c) pontja alapján ítélte el 5 évre. 1959 szeptemberéig Szamosújváron volt, majd kivitték a Brăilai Nagyszigetre: itt Stoenęsti és Salcia, a Duna-deltában Periprava kényszermunkatelepein dolgozott. Peripraváról szabadult 1964. márc. 20-án. Hazatérése után a petki kollektív gazdaságban, majd Székelyudvarhelyen különböző szövetkezeti vállalatoknál volt tisztviselő. 1971-ben engedélyezték, hogy újra beiratkozzék a teológiára, a IV. évre. 1972–1975 között Mezőbodonban, majd 1999-ig Marosbogáton volt lelkész, akkor betegsége miatt nyugdíjba került. Székelyudvarhelyen lakott 1999. nov. 15-én bekövetkezett haláláig.

Forrás: Adatlap; Veress; MT 2005.

Miklós Márton

Sz. Nyárszó, 1921. aug. 26. Könyvelő volt Kolozsvárt. Letartóztatták 1960. aug. 3-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 8 évre 1961. febr. 8-án kelt, 3/1961. sz. ítéletével, rendszerellenes tevékenység vádjával. Börtönéveit a kolozsvári és a jilvai börtönben, valamint Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában töltötte. 1963 márci-

usában visszakerült Szamosújvárra, innen szabadult 1964. ápr. 13-án. Hazatérése után az Unirea gépgyárban dolgozott mint lakatos, nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Kacsó; Veress

Miklós Péter István

Sz. 1926. Ferenc-rendi szerzetes. Bebörtönzésére vonatkozólag egyetlen (téves) adat van, ahol összetévesztik Miklós István ref. lelkésszel.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 544.

Miklós Sándor

Sz. Erdőfüle, 1925. okt. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták először 1948. ápr. 18-án, és a iași-i Katonai Törvényszék 3 évre ítélte a BTK 327. paragrafusa alapján. Büntetését előbb a iași-i Katonai Fogházban, 1949-ben a brassói Fellegvárban, majd a Dunacsatornánál töltötte, innen szabadult 1950. szept. 15-én. Második letartóztatásának dátuma 1956. ápr. 17. Ekkor a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 96/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé, nyilvános izgatás vádjával, mint „reformista adventistát”. Első fokon 10 évre ítélték, amit másodfokon 7 évre mérsékeltek. 1959-ig Szamosújváron volt, 1960–1961-ben a Brăilai Nagyszigetén Stoenești kényszermunkatáborában, majd visszakerült Szamosújvárra. Onnan szabadult 1963. ápr. 21-én. Hazatérése után, 1987-ben történt nyugdíjazásáig a köpeci bányavállalat keretében a brikettgyárban, majd a Vargyas-aknai felvonónál dolgozott. Erdőfűlén lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 268.

Mikó Árpád – *Dávid-csoport*

Sz. Marosvásárhely, 1920. dec. 23. Vasúti távirtdász volt. Letartóztatták 1959. szept. 5-én [Pál-Antal: szept. 10., az ítéletben azonban szintén szept. 5. van]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 267. paragrafus 5. bekezdése alapján, a 191. sz. dossziéval állította bíróság elé. A tiltott határátlépési kísérlet vádját a kolozsvári Katonai Bíróság 401/1959. sz. ítéletében elejtette, azt azonban felrötták neki, hogy a magyarországi események idején lázított a szovjet csapatok ellen és kijelentette, kész kimenni és harcolni ellenük. 1959-ben útlevelet kért Magyarországra, hogy nyugatra szökhessen. Elítélték 4 évre. A kolozsvári és a szamosújvári börtönben, majd a Duna-delta kényszermunkatáborában volt. Szabadult 1962. szept. 27-én. Hazatérése után Marosvásárhelyen volt tisztviselő, 18 évi szolgálat után a Procomplextől ment nyugdíjba. Elhunyt 2004. febr. 6-án.

Forrás: Adatlap (+ dokumentumok); Pál-Antal – MKÜ Lt 654; MT 2005.

Mikó László – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Jedd, 1897. jún. 22. Volt Maros-Torda megyei főispán. Magyarország 1944-es német megszállása után lemondott tisztéről, megtagadva a zsidók deportálására vonatkozó rendelkezések végrehajtását. Letartóztatása (1957. nov. 24.) előtt kényszermunkahelyen Marosvásárhelyen élt, s raktárosként dolgozott. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 6. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 1958. máj. 30-án 10 évre [Veress: 15 évre] ítélték. Temesváron, Ara-

don, Galacon és Szamosújváron raboskodott, utóbbi helyről szabadult 1964-ben. Elhunyt.

Forrás: Tófalvi; Szoboszlai; Veress

Mikulich Tibor

Sz. Palota [!] (Magyarország), 1914. máj. 24. Letartóztatták 1958. jún. 11-én. A MAT 128/1958. sz. bűnügyi dossziéja szerint eredeti foglalkozása gyógyszerész, a háború alatt katona volt a magyar hadseregben és elárulta a Bajcsy-Zsilinszky-féle antifasiszta ellenállási szervezkedést. Letartóztatása elől 1946-ban Romániába menekült és 1947-től Székelykeresztúron, illetve Székelyudvarhelyen bujkált. Bujtatóit és támogatóit is letartóztatták és elítélték. Őt kiadták a magyar államvédelmi hatóságoknak. Magyarországon halálra ítélték és 1960. október 6-án kivégezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum); Lőrincz: Feketében 143–159.

Miron Teodor – Jehova-tanú

Sz. Maroshévíz, 1909. aug. 23. Gazdálkodó. Mint Jehova-tanú többször volt elítélve: 1948-ban 3 hónapra, 1951-ben 6 évre. 1957. máj. 15-én ismét letartóztatták s a 14 tagú Ungvári-csoportban állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusa 3. pontjának alapján, lázítás vádjával, a 233/1957. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Mocanu Matild – I. Horváth Matild

Módi János

Sz. Magyarkirályfalva, 1912. nov. 8. Letartóztatták 1960. aug. 14-én. Elítélték 15 évre állam elleni szervezkedés vádjával. Szabadult 1964. aug. 1-jén.

Forrás: MT 2005; Veress 457.

Mojszesz [Moyses] Márton

Sz. Nagyajta [Pál-Antal: Sepsiszentgyörgy], 1941. április 20. Középiskolás diák volt Baróton. A magyar forradalom idején négyen elhatározták, hogy átmennek Magyarországra, segíteni a forradalmat. Józsa Csaba és társa átjutottak a határon (őket 1957-ben az ÁVH adta vissza és elítélték). Őt büntetésből áthelyezték a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceumba. 1959-ben I. éves egyetemi hallgatóként Kolozsváron tartóztatták le 1960. nov. 22-én Szokoly Elekkel együtt. Rendszerellenes versei miatt 144/1960. sz. alatt állított össze ellene bűnügyi dossziét a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. A kolozsvári Katonai Bíróság 1961. júl. 14-i tárgyalásán 7 évre ítélte. Kiszabadulása után nem térhetett vissza az egyetemre. Falujában, a kollektív gazdaságban napszámosként dolgozott, s rendőri megfigyelés alatt állt. 1979-ben Brassóban próbált munkát találni, de elutasították. Ekkor tiltakozásul a megyei pártbizottság előtt felgyújtotta magát. Belehalt égési sebeibe. Életéről és haláláról Katyi Antal készített dokumentumfilmet 1992-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 813; Veress; Tófalvi: Moyses

Moldován Mária – Jehova-tanú

Sz. Kebele, 1925. aug. 26. A Fülöp Lajos-féle jehovista csoporttal tartóztatták le 1957. nov. 12-én, és a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus alap-

ján, a 277/1957. sz. bünyügyi iratcsomóval helyezte vád alá a marosvásárhelyi Katonai Ügyészség.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Moldován Mihály – Jehova-tanú

Sz. Nyáradgálfalva, 1933. január 4. Asztalos. Letartóztatták 1961. január 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, egy kilenc tagú jehovista csoportban, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint 1954-ben már volt elítélve 6 évre, katonai szolgálat megtagadása miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803.

Moldovan Virgil – marosvásárhelyi vasutasok

Sz. Marosvásárhely, 1922. aug. 26. Vasúti tisztviselő. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, sorozatos rendszerellenes megnyilvánulások vádjával állította bíróság elé. Társai: Butaru Virgil és György Lajos, ügyükben az 51/1958. sz. dossziét állították össze.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 458.

Molnár András – Molnár-csoport

Sz. Szakmunkás. Letartóztatták 1957-ben. Röpcédulákat szerkesztett, amelyeket Teleki Erzsébet gépelt le és Csipor Lajos ragasztott ki Marosvásárhelyen, villanyoszlopokra. Elítélték 1957 augusztusában.

Forrás: Veress

Molnár Béla

Sz. Bardoc, 1907. máj. 1. Letartóztatásakor (1958. aug. 22.) Bibarcfalván lelkész. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 203/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kollektivizálás elleni izgatás és az 56-os forradalommal való rokonszenv kinyilvánítása vádjával ítélték el. Börtönéveit Nagyváradon, Szamosújváron, valamint a Brăilai Nagysziget és a Duna-delta több kényszermunkatáborában (Stoenești, Grind) töltötte. 1964. június végén szabadult Peripraváról. A Zsil-völgyi Vulkánba helyezték, ott szolgált 1974. aug. 9-én bekövetkezett haláláig.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 510; Veress; Roske IV. 333.

Molnár Béla – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1941. aug. 9. Letartóztatásakor (1958. márc. 30.) középiskolai tanuló. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította össze ügyében a 66/1958. sz., „Szalai Attila és 8 társa ellenforradalmi tevékenységé”-re vonatkozó bünyügyi dossziét. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 évi börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet után a kiskorúak Ocnele Mari-i börtönében, 1959–1963 között Szamosújváron volt. Onnan szabadult 1963. jan. 4-én. [AFDPR: 1963. febr. 16.] Középiskolai tanulmányait befejezve (1963) a sepsiszentgyörgyi Kisipari Szövetkezetben dolgozott kárpitosként 1991-ig, amikor betegnyugdíjba került. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmet.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress

Molnár Dezső – Dobai-csoport, vizsgálati fogság

Sz. Zsibó [Roske: Fibon], 1920. márc. 22. Református lelkész. Első alkalommal 1952. febr. 25-én tartóztatták le, 1952. ápr. 5-én szabadult [Roske: tiltott kiadványok terjesztéséért 3 évre ítélték, Poarta Albán és Szamosújváron volt]. Másodszor, mint Kolozsvár- Monostori úti lelkész, a Dobai-perben tartóztatták le, vizsgálati fogságban volt a kolozsvári Securitatén, 1957. márc. 29. – szept. 12. között. Szabadulása után visszatért parókiájára. Nyugdíjazása után kitelepedett Magyarországra, jelenleg Budapesten él.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Veress; Roske IV. 333 (keresztneve ott „Ceszö”); Caravia 290.

Molnár Gyula – Jehova-tanú

Sz. Havad, 1927. júl. 22. Gazdálkodó. Először 1950. aug. 1. – 1954. aug. 16. között volt börtönben 7 éves ítélettel, majd a Fülöp Lajos-féle jehovista csoporttal tartóztatták le 1957. nov. 11-én. Ekkor a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus alapján, a 277/1957. sz. bűnügyi iratcsomóval helyezte vád alá. Meghalt, családja ismeretlen helyre költözött.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417; MT 2005; Veress 441. és 449.

Molnár István – SZVISZ

A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében 9 évre ítélték. 1963. jan. 14-én szabadult Jilaváról. Biharszentjánoson lakott.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 31; Szilágyi József SZVISZ-névsora, P. Sebők: SZVISZ (keresztneve nála „János”)

Molnár Márton

Sz. Szentdemeter, 1921. [Veress: 1901.] jan. 8. Lakatos a gyulakutai hőerőműnél. Letartóztatták 1961. szept. 19-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 109. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint horogkereszteket vésett be munkahelyén az egyik ablakba. Elítélték 3 évre. Szabadult 1962. okt. 4-én, Gyulakután lakott. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 865; MT 2005; Veress 454.

Molnár Mihály

Sz. Szentdemeter, 1933. dec. 15. Repülőtiszt. 1957. ápr. 9-én tartóztatták le Temesváron. 1956 őszén Budapesten tartózkodott, s a vád szerint részt vett a magyarországi forradalomban. A temesvári Katonai Bíróság 1957. aug. 6-i tárgyalásán a BTK 267. paragrafusa és a 209. paragrafus 2. pontja alapján 5 év börtönbüntetésre ítélte (az ítélet száma: 379/1957.). Börtönéveit Temesváron, Jilaván, Nagyenyeden, Szamosújváron, majd Periprava, Grind és Salcia kényszermunkatáborokban töltötte. 1962. ápr. 6-án szabadult. Hazatérése után eleinte csak fizikai munkásként alkalmazták, 1968-ban bírósági ítélettel rehabilitálták, ezt követően került Szovátára. Áruszakértőként ment nyugdíjba. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Veress; MT 2005.

Molnár P. Péter

Sz. Körtvélyfája, 1924. jan. 2. Letartóztatták 1957. júl. 17-én. Elítélték 7 évre rendszer elleni szövetkezés vádjával, szabadult 1964. júl. 14-én. Koronkán lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 451.

Molnos András – Jehova-tanú

Sz. Korond, 1933. dec. 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. márc. 29-én, a Kovács Károly-féle jehovista csoporttal. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. alatt állította össze bűnügyi dossziéját. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Ostrovon volt; 6 év 4 hónap 2 napot töltött börtönben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451; HT 2004.

Mózes Árpád – ev. teológusok csoportja

Sz. Krizba (Brassó m.), 1931. júl. 25. Lelkész Székelyszomboron. Letartóztatták 1958. dec. 16-án Brassóban. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, az evangélikus teológusok csoportjának elsőrendű vádlottjaként, 1959. máj. 15-én tartott tárgyalásán 18 év börtönbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A magyar forradalom alatti megnyilvánulásairól több besúgói jelentésben is szó van. Volt a kolozsvári és szamosújvári börtönben, a Duna-deltában (Grind, Periprava) és a Brăilai Nagyszigeten (Stoenești, Salcia, Strâmba, Grădina, Luciu-Giurgeni, Ostrov). Ez utóbbi helyről szabadult 1964. aug. 3-án. Hazatérése után Nagykárolyban (1964–1982), Aradon (1982–1992), majd Kolozsváron (1992–2004) lelkész, esperes, 1992–2004 között a romániai magyar evangélikus egyház püspöke volt. Jelenleg Nagykárolyban él nyugdíjasként.

Forrás: Adatlap; Veress; Krónika 2004. okt. 23.; 1956 és Románia (94. és 110. sz. dokumentumok)

Mózes Ferenc

Sz. Sáromberke, 1932. jún. 29. Gazdálkodó, Marosvásárhelyre ingázó munkás. Letartóztatták 1959. szept. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 198/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint korábban szidta a kommunistákat, letartóztatása napján pedig a marosszentgyörgyi milicistát támadta meg.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 659.

Mózes Károly – Török-csoport

Sz. Sáromberke, 1941. okt. 28. Asztalos a galócási Faipari Kombínátban. 1965. okt. 28-án [Pál-Antal: okt. 30-án] tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. alpontja alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. 4 év [Adatlap: 3 év] börtönre ítélték. A nagyenyedi börtönben volt, 1968-ban szabadult. Rövid ideig a galócási faipari kombinátban dolgozott, de onnan kivetették; 1969-ben tisztázatlan körülmények között halt meg.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 1049.

Murcsek András – tekerőpataki csoport

Sz. Tekerőpatak, 1919. dec. 21. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 23-án [HT 2006. szept. 28-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2.

pontjának a) betűje alapján, a 210/1959. sz. dossziéval, a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával, konkrétan a kollektív gazdaság szervezését előkészítő gyűlésen való felszólalása miatt állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróságon, az 1960. jan. 8-i tárgyalás után 4 évre ítélték. A marosvásárhelyi és a dési börtönben volt, majd kivitték a Brăilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborába. Szabadult 1960. szept. 21-én. Hazatérése után a tekerőpataki kollektív gazdaságban dolgozott. Meghalt 1983. dec. 5-én.

Forrás: Adatlap 1 (Horváth Matild); Adatlap 2. (Csata Kinga); Pál-Antal – MKÜ Lt 671; HT 2005; HT 2006.

Muth János

Sz. Maroscapó, 1920. júl. 7. Letartóztatták 1958. júl. 15-én. Elítélték 7 évre, rendszerellenes szervezkedés vádjával. Szabadult 1963. jan. 26-án. Maroscapón lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 461.

Muzsai István

Szinérváralján lakott, Fábíán Elemérrel együtt volt elítélve.

Forrás: Fábíán Elemér adata

Müller Jenő – Szoboszlai-csoport

Sz. Petrozsény, 1918. aug. 28. [Péterszabó, Hetényi Varga: aug. 27.] Előbb Magyarpécskán volt káplán (itt szolgált együtt Szoboszlai Aladárral), majd letartóztatásakor (1957. okt. 10. [Péterszabó, Hetényi Varga: okt. 20.]) Csermőn [Péterszabó: Érszegen] volt plébános. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 15 év [Péterszabó: 20 év] börtönre ítélték. A temesvári, aradi, szamosújvári börtönben, majd a Brăilai Nagyszigeten kényszermunkatáborban volt. Onnan visszakerült Szamosújvárra, ahol egy börtönőr fakalapáccsal eltörte a gerincét. A vácărești-i börtönkórházba vitték, onnan szabadult az 1964. júl. 28-án kelt kegyelmi rendelet alapján. Hazatérése után Érszegen volt plébános, majd a Temesvár-Mehalai egyházközségben élt, beteg. Itt halt meg 1993. júl. 20-án.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 77–79; Hetényi Varga 1992. II. 251–252.

N

Nagy Antal – *kozsmási csoport*

Sz. Csíkkozmás, 1923. dec. 5. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó bekezdése alapján, a 236/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá a csíkkozmási kollektívizálás elleni megmozdulás (alírásgyűjtés, agitáció) kapcsán. Kolozsváron ítélték el. A csíkszeredai és a marosvásárhelyi börtönben volt, 1960 tavaszán szabadult.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 696; HT 2005.

Nagy Antal

Sz. Kászonújfalu, 1942. október 26. Gazdálkodó. Letartóztatták 1960. szept. 29-én, bíróság elé állították 1961. január 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 124/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1960-ban névtelen fenyegető levelet küldött a helyi néptanácsnak, s az állami és pártszerveket rágalmazó cédulákat szórt szét a faluban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 808.

Nagy Árpád – *Jehova-tanú*

Sz. Folyfálva [Veress: Nyárádkarácson], 1933. szept. 11. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a KIgTk 52. és 523. paragrafusai alapján, a 177/1959. sz. dossziéval, mint a katonai szolgálat elől megszökött jehovistát állította bíróság elé. 4 év börtönre ítélték, amit le is ült. Szabadulása után még 10 hónapot volt kényszerlakhelyen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt. 640; MT 2005; Veress 473.

Nagy Benedek – *Bolyai I. csoport*

Sz. Kolozsvár, 1937. máj. 29. Letartóztatásakor (1956. nov. 24.) a Bolyai Tudományegyetem III. éves történelem szakos hallgatója, a Történelem–Filológia Kar diák-szövetségi programját kidolgozó csoport tagja. Részt vett a november 1-jei Házsongárdi temetői tüntetésen is. A kolozsvári Securitatén történt kihallgatása után a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 327. paragrafusának 3. bekezdése alapján izgatás és bujtogatás vádjával 5 évi börtönre ítélte. 1957. márc. 4. – 1959. máj. 22. között a szamosújvári börtönben volt; ekkor kényszerszermunkára vitték: 1959. szeptember 5-ig Peripraván, illetve Grinden, 1960 tavaszáig Salcián, majd 1961. november 22-ig (szabadulásáig) Stoenesti-en volt. Szabadulása után a csíkszentkirályi dongagyárban dolgozott mint szakképzetlen munkás (1962 októberéig), majd Bukarestben elvégzett egy elektroenergetikai technikumot (1965. jún.). Közben villanymotor-tekerceselő munkás, 1966. jan. 1-től bányaiipari technikus a csíkszeredai Mureşul bányaatrösztnél. 1968 novemberétől a Csíkszeredai Múzeumban muzeológus, 1970–1973 között a Hargita megyei Filmforgalmazó Vállalatnál műsorszerkesztő. Közben engedélyt kapott arra, hogy folytathassa egyetemi tanulmányait: 1971 júniusában tette le az államvizsgát. 1973–1974-ben az Előre Hargita megyei tudósítója, majd helyettes, később rendes tanár volt csík-

szeredai szakiskolákban, doktorátusra való jelentkezését azonban 1985-ben elutasították. 1990-ben az RMDSZ Csík megyei alapító tagjai közt volt, 1990–1996 között parlamenti képviselő (1992-ig a Tanügyi Bizottság titkára). 1998-tól az RMDSZ képviselőjeként a bukaresti Vallásügyi Államtitkárságon, az egyházi javak visszajuttatására hivatott Restitúciós Bizottságban dolgozik. Kötetei: *Küzdelem hajnalig*. Publicisztika. Csíkszereda, 2003; *Egy sors volt ez is. Börtönéveim, 1956–1961*. Uo. 2004. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Bara; Veress; HT 2005; P. Sebők: Kolozsvár 33–59, 105–116 (közölte a vele készült interjút, valamint az első- és másodfokú ítélet szövegét, utóbbit l. még Lipcsey: Erdélyi Magyarország, 1996/20. és Lipcsey 2004. 274–286).

Nagy Csaba – *SZVISZ, vizsgálati fogság*

Sz. Nagybacon, 1942. dec. 29. Letartóztatásakor a marosvásárhelyi Egészségügyi Technikum tanulója. Itt tartóztatták le 1961. jan. 11-én [a letartóztatási parancs szerint 13-án]. A SZVISZ-szel kapcsolatban a nagyvárad Securitatén volt vizsgálati fogságban. A tárgyalás előtt, 1961. szept. 13-án szabadlábra helyezték. Szabadulása után a belényesi Erdészeti Fakitermelő Vállalatnál dolgozott 1992. febr. 28-ig. Nagyváradon lakik.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert)

Nagy Elemér

Sz. Szászrégen, 1905. dec. 10. Magániparos szabó volt Szászrégenben. Letartóztatták 1959. okt. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 231/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén „az ellenforradalom lelkes híve volt és rágalmozta a Szovjetuniót”. 1952-ben már volt munkatáborban, ahonnan 1955-ben szabadult. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 év börtönre ítélte. Annak letöltése után még 8 hónapot volt kényszerlakhelyen. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Marosvásárhelyen lakik.

Forrás: Adatlap (Tasnádi Fekete Miklós Zoltán); Pál-Antal – MKÜ Lt 691; MT 2005.

Nagy Endre – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Aranyospolyán, 1936. szept. 11. Letartóztatásakor (1959. márc. 14-én) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet negyedéves hallgatója. Vizsgálati fogságát a kolozsvári Securitatén töltötte, 1959. máj. 25-én a kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, tiltott iratok terjesztése vádjával. Volt Szamosújváron, a Brăilai Nagysziget és a Duna-delta különböző munkatelepein (Stoenești, Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina, Periprava). 1964. márc. 14-én, börtönbüntetését kitöltve, Giurgeni-ből szabadult. 1972-ben jogilag rehabilitálták s engedélyt kapott arra, hogy befejezze teológiai tanulmányait, amit hirtelen halála (Torda, 1972. okt. 28.) akadályozott meg.

Forrás: Adatlap; Akik imádkoztak... II. 23; Veress

Nagy Ferenc

Sz. Olasztelek, 1908. jan. 29. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a

256/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1952–1954 között, rendszerellenes magatartása miatt (mint volt kulák), már volt elítélve adminisztratív úton. Azóta is rendszeresen rágalmozta a rendszert, uszított az állami intézkedések ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 716.

Nagy György

Sz. Pusztajlak, 1896. ápr. 4. Letartóztatták 1958. júl. 22-én, a szökésben lévő Vasile Lupunak nyújtott segítség miatt. 15 évi kényszermunkára ítélték. Elhunyt Szamosújváron, 1963. aug. 10-én.

Forrás: Ionițoiu VII. 16.

Nagy Gyula

Sz. Mezőpanit, 1932. máj. 12. Munkás Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1957. nov. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, ellenforradalmi szabotázs vádjával állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 419.

Nagy Imre – Sass Kálmán-csoport

Gazdálkodó Érolaszin. A Sass Kálmán-perben 25 év börtönre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Balaskó 50; Veress

Nagy Imre

Sz. Küküllőalmás. Gazdálkodó. „A munkáskormány elleni cselekmény” vádjával 5 évre ítélték. Nagyszebenben, majd 1957. jún. 25-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Nagy István

Sz. Mezőbergenye, 1906. július 25. Gazdálkodó. A vizsgálat alatt szabadlábon maradt. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 47/1965-ös bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 999.

Nagy István – Botos-csoport

Sz. Avasfelsőfal, 1929. jan. 25. Tanító. Letartóztatták 1958. febr. 13-án. A BTK 209. paragrafusa alapján, a Botos-csoportban, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával a kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el 10 év kényszermunkára. A szatmári és a szamosújvári börtönben, a Brăilai Nagysziget kényszermunkatáborában (Stoenești, Salcia, Luciu-Giurgeni) volt; Ostrovról szabadult 1964. júl. 27-én. Avasfelsőfaluban lakott. Elhunyt.

Forrás: SZD/117. és 322; Nyitrai 392.

Nagy János

Sz. Maroscsapó, 1920. nov. 17. 1957-ben tartóztatták le, akkor a csapói vasútállomás főnöke volt. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte a Szabad Európa Rádió adásainak hallgatása és kommentálása vádjával. Börtönéveit Szamosújváron és a Duna-deltában, Grinden töltötte. Közben családja Székelyudvarhelyre költözött, ahol lánya – akit apja politikai elítéltetése miatt kizártak az iskolából – befejezhette középiskolai tanulmányait. Peripraváról szabadult 1962-ben. Családja után ő is Udvarhelyre költözött s az IFET fatelepén dolgozott. Elhunyt 1996-ban.

Forrás: Adatlap

Nagy János – EMISZ

Sz. Segesvár, 1941. szept. 19. Esztergályos volt Brassóban. Letartóztatták 1958. okt. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 12 évre. Börtönéveit a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Jilaván, Nagyenyeden és Szamosújváron töltötte. 1964. jún. 25-én szabadult a szamosújvári börtönből. Segesváron él.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Nagy Jenő – Bethania-mozgalom, székelyföldi csoport

Sz. Marosvásárhely, 1914. márc. 6. Cipész. Letartóztatták 1958. ápr. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, 81/1958. sz. alatt állította össze bűnügyi dossziéját. A kolozsvári Katonai Bíróság 248/1958. sz. ítéletével, a Bethania-mozgalom székelyföldi csoportjában 10 évre ítélték. Az ítéletet másodfokon helybenhagyták, a Legfelsőbb Bíróság, a főügyész által benyújtott fellebbezés alapján azonban, 1959. febr. 4-én hozott, 72. sz. Határozatával, a besorolást a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó bekezdésére változtatva, 13 év börtönre emelte. 1958. aug. 5-től Szamosújváron, 1959. máj. 25-től szabadulásáig (1964. júl. 26.) a Duna-delta (Periprava) és a Bräilai Nagysziget (Luciu-Giurgeni) kényszermunkatáborában volt. Giurgeni-ből szabadult 1964. jún. 27-én. Hazatérése után a marosvásárhelyi fotópapírgyárban raktáros volt betegnyugdíjazásáig (1972. okt. 1.). Elhunyt 1973. dec. 27-én.

Forrás: Adatlap (+ ítélet, Nagy Norbert); Pál-Antal – MKÜ Lt 470; Bilincsek...150–157.

Nagy Jenő – tankönyvper, vizsgálati fogság

Sz. Kolozsvár, 1916. júl. 17. A kolozsvári Magyar Pedagógiai Iskola tanára, a Román Akadémia Nyelvtudományi Intézetének kutatója. A VI. osztályos magyar nyelvtantankönyv társszerzőjeként tartóztatták le 1958. ápr. 2-án, azzal a váddal, hogy „nacionalista, irredenta szövegeket csempészett” a tankönyvbe. A kolozsvári Securitatén volt vizsgálati fogságban. 1958. okt. 30-án helyezték szabadlábra, mivel „terhére nem állapítottak meg bűncselekményt”. Szabadulása után csak általános iskolai titkári állást kapott, s 1968-ban térhetett vissza a Nyelvtudományi Intézetbe. 1976-tól az Erdélyi Magyar Szótörténeti Társaság munkaközösségének tagja volt. Elhunyt 1996. szept. 12-én.

Forrás: Maghiarii... II. 431–442; RMIL IV. 47–49; Analele Sighet 8. 830–831.

Nagy József – Dávid-csoport

Sz. Nagyernye, 1909. máj. 3. Tisztviselő a Marosvásárhelyi TAPL-nél. Letartóztatták 1961. szeptember 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 90/1961-es dossziéval a Dávid-csoport tagjaként állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858.

Nagy József

Sz. Körösfeketető, 1909. máj. 15. A falu bírása volt. Letartóztatták 1957-ben, a

magyar forradalommal való rokonszenve kinyilvánításának vádjával. 2 évre ítélték. A kolozsvári Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron volt.

Forrás: Ionițoiu VII. 16.

Nagy József – Dobai-csoport

Sz. Ákos, 1913. márc. 8. Földbirtokos, 1949. márc. 9-től kitelepített Szamosújváron. Ott tartóztatták le 1957. márc. 28-án. A Dobai-perben a kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 5 évre ítélte, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával. A kolozsvári Securitateről 1957 szeptemberében Szamosújvárra, onnan Jilaván át Pitești-re, majd Désre került. Itt halt meg 1961 augusztusában.

Forrás: Adatlap (Dobai István); Balaskó 204–205, 216–218; Veress

Nagy Károly

Sz. Gyergyószárhegy, 1878. dec. 16. Nyugdíjas. A MAT Katonai Ügyészsége a KlgTk 489. paragrafusa alapján, a 315/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint szidalmazta a lánya lakásába hatalmi szóval beköltöztetett katonatisztet.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 431.

Nagy Károly

Sz. 1908. dec. 26. Kőműves. Letartóztatták 1956-ban. A nagyváradi városi kórházban halt meg 1957. jan. 24-én a kihallgatások során elszenvedett kínzások következtében.

Forrás: Bălan; Ionițoiu VII. 15.

Nagy Károly – Jehova-tanú

Sz. Göcs, 1931. május 31. Letartóztatásakor (1960. dec. 25.) lakatos volt Marosvásárhelyen. A MAT Katonai Ügyészsége egy kilenctagú jehovista csoporttal, Ábrahám Istvánnal és társaival együtt a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803.

Nagy Lajos – Sass Kálmán-csoport

Sz. 1921. márc. 3. Szabómeister Érmihályfalván. Letartóztatták 1958. jún. 15-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a Sass Kálmán-csoportban, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet alapján, valamint a BTK 186. paragrafusának 1. pontja, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje és a KlgTk 292. paragrafusa alapján szervezkedés és hazaárulásban való bűnrészesség vádjával életfogytiglani [Balaskó: 25 évi] fegyházra ítélte. A nagyváradi börtönből Pitești-re, majd Désre, Szamosújvárra került, onnan szabadult 1964-ben, a kegyelmi rendelet alapján. Elhunyt 1991-ben.

Forrás: Tófalvi; Sass; Balaskó 49; Veress

Nagy Lakatos János

Sz. Gyimesbükk, 1921. márc. 20. Motorszerelő volt Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1958. febr. 13-án [Adatlap: 1957. febr. 12-én]. A MAT Katonai Ügyészsége a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 5. paragrafusa alapján 53/1958. sz. alatt állította össze büntügyi dossziéját. A vád szerint 1956-ban legális keretek között Magyarországra utazott; Sátoraljaújhelyen részt vett a forradalmi eseményekben. Állítólag az ottani helyőrség parancsnoka volt. Életfogytiglani börtönre ítélték. Szamosújváron volt börtönre.

tönben, 1964. aug. 4-én szabadult. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 459; Veress; MT 2005.

Nagy László – Kossuth Kör

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1917. nov. 19. Tisztviselő volt Sepsiszentgyörgyön. Letartóztatták 1958. ápr. 28-án, az „aktivitását 1954-ben kezdő Kossuth Kör ellenforradalmi tevékenysége” kapcsán. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 228. paragrafus alapján állította össze a 102/1958. sz. bünygi dossziét „Nagy László és 5 társa” ügyében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 476; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum)

Nagy László – temesvári diákcsoport

Sz. Nagyvárad, 1924. okt. 28. Letartóztatásakor (1956. okt. 30.) V. éves gépészmérnök-hallgató volt Temesváron. A temesvári diákperben 1 év börtönbüntetésre ítélte a temesvári Katonai Bíróság. 1957. szept. 30-án szabadult Szamosújvárról. Hazatérése után tanulmányait nem folytathatta. A nagyváradai Fémipari Vállalatnál (1958–1961), majd az Înfrățirea Szerszámgépgyárban dolgozott technikusként. Csak 1965-ben végezhetette el az egyetemet. 1968-tól 1987. febr. 28-án történt nyugdíjazásáig a Bihoreana Helyiipari Vállalat tervezőmérnöke volt.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Oral History Archívum (Elekes Zoltán); Boca; Oberten János: Azonos eszmékért küzdöttek az egyetemisták. Beszélgetés Nagy Lászlóval. Krónika, 1999. nov. 1.; Analele Sighet 8. 635–710; 1956 és Románia (35–40. sz. dokumentumok a temesvári Műszaki Egyetemen történekről).

Nagy László – vizsgálati fogság

Sz. Marosvásárhely 1926. jan. 3. Letartóztatásakor (1958. nov. 13-án) könyvelő volt a marosvásárhelyi ICM-nél. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 273/1958. sz. dossziét állította össze ügyében. A vádat azonban nov. 17-én elejtették, azzal az indoklással, hogy „kijelentései nem képeznek bűncselekményt”.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 538.

Nagy Miklós

Állatorvostan-hallgató volt Temesváron. 1956 novemberében tartóztatták le a magyar forradalommal való rokonszenvének kinyilvánítása vádjával. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el 1956. dec. 1-jén.

Forrás: Ionițoiu VII. 17.

Nagy Sámuel

Letartóztatásakor könyvelő volt a marosvásárhelyi konzervgyárban. 1958. febr. 25-én, Kádár János ottani látogatásakor a Piros Rózsa cukrászdában egy társaságban tett kijelentése („Adjatok egy karabélyt, hogy löjsem le ezt a hóhért!”) miatt a társaságban lévő Halábory Zsolttal, Vaszkó Andrással és Velicsek Andrással együtt még aznap letartóztatták. Kihallgatása Bukarestben folyt, első fokon 1958 májusában, másodfokon októberben életfogytiglani fegyházra ítélték. 1964-ben szabadult. Utána Marosvásárhelyen élt. Elhunyt.

Forrás: Velicsek András anyagában. (Nagy Sámuelre és Vaszkó Andrásra vonatko-

zólak nincs anyag a MAT Katonai Ügyészségének 58/1958. sz. dossziéjában.) L. még: 1956 és Románia (106. sz. dokumentum).

Nagy Sándor – Jehova-tanú

Sz. Erdőfüle, 1914. jan. 6. Asztalos. Letartóztatták 1959. máj. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége egy 5 tagú jehovista csoport ügyében összeállított 100/1959. sz. dossziéjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 603.

Nagy Sándor – SZVISZ

Sz. 1943. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete elleni perben, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 5 évre ítélték. 1964 nyarán szabadult a Duna-deltából. Szabadulása után fogtechnikus volt Nagyváradon.

Forrás: P. Sebők- Lázok; Szilágyi József SZVISZ-névsora; Emlékkönyv 2004. 18, 30.

Nagy Tekla – gyergyóújfalvi csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1920. aug. 17. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. szept. 26-án [Adatlap: okt. 21.]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 214/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé a gyergyóújfalvi kollektívizálás-ellenes megmozdulás kapcsán. A kolozsvári Katonai Bíróság 1960 januárjában Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán 3 és fél évre ítélte. 7 és fél hónapot volt a marosvásárhelyi börtönben, 1960 őszén onnan szabadult. Nem sokkal halála előtt, 2002 februárjában a román kormánytól megkapta „Az Antikommunista Ellenállás Harcosa” címet. Elhunyt Gyergyóújfaluban, 2002. aug. 30-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; HT 2005.

Nagy Zoltán

Sz. Nagyenyed, 1929. Brassóban lakott. Nem sokkal letartóztatása előtt helyezték tartalékállományba a hadseregből, amelynek azelőtt alkalmazottja volt. 3 [5] évre ítélték, „a rendszerrel szembeni ellenséges megnyilvánulások” vádjával. Nagyszebenből 1957. jún. 25-én került a fogarasi börtönbe.

Forrás: Ciupea (ítélete a forrásban is kétféle adattal)

Nagy Zoltán – Bibor Banda

Temesvári diák. A Bibor Banda perében 1958. okt. 29-én 2 évre ítélték.

Forrás: Veress

Nagy Zoltán

Esztergályos volt a brassói Hidromechanikai Üzemben. Amikor Nagy Imre kivégzését pártgyűlésen feldolgozták, együttérző kijelentést tett. 5 évre ítélték.

Forrás: Ionițoiu VII. 17.

Nagyobb Péter

Sz. Fiafalva, 1902. febr. 3. Letartóztatásakor (1959. ápr. 19.) ref. lelkész volt Lisznyóban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése alapján, a 95/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint 1949-től folytatott a rendszer ellen intenzív bujtogató tevékenységet. 1955-ben letartóztatták, de a 421/1955. sz. Törvényerejű rendelet alapján szabadult. 1959-ben az egyházi földek állami kezelésbe adásának megtagadása és a népi demok-

ratikus rendszer gyalázása miatt helyezték vád alá. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után Szamosújváron volt 1962 júniusáig, amikor ügyét perújrafelvételi kérelme alapján újratárgyalták, és szabadlábba helyezték. 1963-tól rövid ideig lelkész volt Cegében, Lécfalván, majd 1963. december 1-től Zágóban. 1974. szept. 1-jén nyugdíjazták. Ezt követően beszolgáló lelkészként szolgált Lécfalván, Cófalván, Nagyborosnyón.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 599; Akik imádkoztak... I. 176–208; Veress

Nemes Dénes

Sz. Nagyernye, 1932. júl. 7. Letartóztatásakor (1959. szept. 18.) asztalos volt a Simó Géza Bútorgyárban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 199/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1958–59-ben több alkalommal szidalmazta az állam- és pártvezetőket. Amikor 1959. szept. 7-én Gheorghiu-Dej a bútorgyárban is látogatást tett, csúfondáros megjegyzést tett rá, amiért mestere és a szakszervezeti elnök feljelentették. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 5 évre ítélte (az ítélet száma 787/1959). Előbb a nagyenyedi és a szamosújvári börtönben volt, majd Văcărești-en és Galacon át a Duna-deltába vitték, kényszermunkatáborba. Peripraváról szabadult 1962. okt. 2-án. Hazatérése után a maroshévízi faipari kombinátban dolgozott. Elhunyt 1999. május 27 [Adatlap: 1. máj. 29]-én.

Forrás: Adatlap 1 (Komáromi István); Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 660.

Nemes János – EMISZ

Sz. Alsórákos 1939. nov. 8. Letartóztatásakor (1958. nov. 11.) Alsórákoson lakott és autószerelő volt. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünygyi dosszié keretében. Ítélete 18 év [MT: 11 év], amelyből 5 évet és 7 hónapot ült a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron. Innen szabadult 1964-ben. Hazatérése után mint géplakatos dolgozott Segesváron. Elhunyt 1994. máj. 29-én. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 511; Veress; Lay-névsor; MT 2005.

Nemes Péter – Jehova-tanú

Sz. Mezőmadaras, 1888. júl. 12. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége egy 21 tagú jehovista csoport tagjaként állította bíróság elé a 123/1959. sz. dosszié keretében, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Németh Ernő

Sz. Marosvásárhely, 1931. jún. 6. Konzultáns orvos volt. Letartóztatták Mikházán, 1958. jan. 10-én, „ellenforradalmi tartalmú cédulák írógépes sokszorosítása, terjesztése, a szocialista rend aláaknázása”, valamint a társas gazdaságba való belépés elleni lázítás vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezte vád alá a 38/1958. sz. bünygyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 445.

Németh Károly

A kolozsvári Katonai Bíróság 1957-ben ítélte el. A szamosújvári börtönben volt.
Forrás: Ionițoiu VII. 80.

Németh Zoltán – Veress-csoport

Sz. Déva, 1914. szept. 13. [Pál-Antal: szept. 14.] Jogász, jogtanácsos a gyulakutai hőerőműnél. Gyulakután tartóztatták le 1957. jún. 22-én. A MAT Katonai Ügyész-sége a társadalmi rend elleni szervezkedés, névtelen levelek románra fordítása és terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusának 3. és 4. pontjai alapján állította bíróság elé a 188/1957. sz. dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság a Veress Sándor-féle Titkos Forradalmi Szervezet elleni perben, Marosvásárhelyen 1957. jún. 22-én tartott tárgyalásán, 294/1957. sz. ítéletével 20 év [Udv: 12 év] börtönre ítélte. Volt a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Jilaván, Szamosújváron, majd a Duna-delta több kényszermunkatáborában (Peripraván, Grinden). 1964. júl. 28-án szabadult Jilaváról. Hazatérése után Gyergyószárhegyen volt könyvelő, nyugdíjasként Székelyudvarhelyen élt. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmet. Meghalt 2006. febr. 5-én Székelyudvarhelyen.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 39; Veress; Udv 1995; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Lázok

Németh Zoltán

Sz. Százajta, 1927. aug. 1. Gazdálkodó Sepsikőröspatakon. Letartóztatták 1960. dec. 28-án. A MAT Katonai Ügyész-sége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 148/1960-as dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1959-től voltak rendszerellenes megnyilvánulásai.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 817.

Németi Károly – Botos-csoport

Sz. Avasfelsőfal, 1934. febr. 20. Gépkocsivezető. Letartóztatták 1958. ápr. 8-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 4 évre, a BTK 209. paragrafusa alapján, a Botos-csoportban, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával. 1962. ápr. 6-án Peripraváról szabadult. Meghalt Avasfelsőfaluban, 1993. febr. 25-én.

Forrás: SZD/107. és 380.

Nonn Gyula – Botos-csoport

Sz. Nagymadarász, 1926. okt. 2. Avasfelsőfaluban tartóztatták le 1957. nov. 27-én. A BTK 209. paragrafusa alapján a Botos-csoportban, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság 10 év kényszermunkára ítélte. Szabadult 1964. jún. 16-án. Elhunyt.

Forrás: SZD/351; Ionițoiu VII. 156.

NY

Nyilasi Zoltán

Sz. Ditró, 1910. dec. 9. Kőműves Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1956. okt. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával, a 255/1956. sz. dosszié alapján állította bíróság elé. A vád szerint megfenyegetett egy securitatés altisztet: „Látod, mi történt Magyarországon? Most mi következünk!”

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 313.

Nyitrai Csongor – *EMISZ, vizsgálati fogság*

Sz. Lupény, 1943. dec. 1. Szüleinek és bátyjának letartóztatása után, 1957 augusztusában az EMISZ-csoport kivizsgálása során őt is beidézték. Vizsgálati fogságban volt Brassóban egészen 1957 novemberéig, akkor szabadon engedték. Középiskolai tanulmányait azonban nem folytathatta, s csak napszámosmunkára vették fel. Dolgozott Mészkon, Tordán, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Fekete-tenger-parti építkezésnél. A katonaidéjét munkaszolgálatosként töltötte, közben befejezte esti líceumban a középiskolát, majd 1967–1971 között elvégezte Kolozsváron a teológiát. Unitárius lelkész Csokfalván, Ádámoson, 11 éve Kobátfalván.

Forrás: Adatlap

Nyitrai Levente – *EMISZ*

Sz. Lupény, 1940. márc. 1. Unitárius teológiai hallgató. Homoródkarácsonyfalván lakott. Letartóztatták 1958. aug. 10-én [Pál-Antal: aug. 18-án]. Az EMISZ 1. csoportjában 6 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyre kihelyezett tárgyalásán, feljelentés kötelezettségének elmulasztása miatt. Vizsgálati fogságát a brassói és a marosvásárhelyi Securitatén töltötte, a MAT Katonai Ügyészsége a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéjával, a BTK 228. paragrafusa és 209. paragrafusának 1. pontja alapján helyezte vád alá. Börtönéveit Marosvásárhelyen töltötte, majd a Brăilai Nagysziget (Salcia, Stoenesti, Strâmba), illetve a Duna-delta (Periprava, Grind, Gironde-hajó) kényszermunkatáboraiában dolgozott. Grindról szabadult 1964. jún. 29-én. Hazatérése után 1968-ig kőműves segéd munkás volt, majd engedélyezték teológiai tanulmányainak folytatását. 1972-től lelkész Komjátszegen, 1982–1989 között Székelyszentmihály–Bencéd parókiáján. 1989-ben kitelepedett Magyarországra, azóta a kocsordi gyülekezet lelkésze.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Nyitrai Mózes – *EMISZ*

Sz. Mészkö [Pál-Antal: Szamosújvár], 1913. okt. 24. Homoródkarácsonyfalván volt unitárius lelkész. Letartóztatták 1958. aug. 18-án [Pál-Antal: 17-én]. Vizsgálati fogságát a brassói és a marosvásárhelyi Securitatén töltötte; az EMISZ 1. csoportjában helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának b) betűje, annak 1–2. bekezdése alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a 211/1958. sz. bűnügyi dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásár-

helyi tárgyalásán, az 1959. márc. 19-én kelt 112/1959. sz. végzésével 10 év börtönre ítélte, feljelentési kötelezettség elmulasztásáért. Marosvásárhelyen és Szamosújváron volt börtönben, majd kényszermunkatáborokban a Brăilai Nagyszigeten (Salcia, Stoenesti, Grădina, Luciu-Giurgeni) és a Duna-deltában (Periprava). Ostrovról szabadult 1964. aug. 1-jén. Szabadulása után lelkész Vadadon (1964–1979). Nyugdíjas-ként 1998-ig Dicsőszentmártonban, majd betegsége miatt lányánál Szabédon, illetve Marosvásárhelyen élt. Meghalt 2001. márc. 21-én. Homoródkarácsonyfalván temették el. Önéletrajzi visszaemlékezései megjelentek a *Palástban* c. kötetben Marosvásárhelyen 2001-ben.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Roske IV. 367 (neve az M betűnél, „Moses Nyitrai” alakban); Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Lázok; Lay-névsor

Nyitrainé Deák Berta – EMISZ

Sz. Homoródújfalú, 1912. szept. 16. Lelkészi oklevéllel kántor volt Homoródkarácsonyfalván. Itt tartóztatták le 1959. jan. 6-án. Az EMISZ 1. csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünygyi dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tárgyalásán 25 év börtönbüntetésre ítélték a 112/1959. sz. végzéssel. Börtönéveit Marosvásárhelyen, Csíkszeredában, Aradon és Nagyváradon töltötte. Ez utóbbi helyről szabadult 1964. júl. 28-án. Hazatérése után önálló lelkészi állást nem kapott, férjével együtt volt Vadadon, Szabédon, majd Dicsőszentmártonban, Ott hunyt el 1986. aug. 27-én. A homoródkarácsonyfalvi temetőben nyugszik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Nyitrai; Veress; Lay-névsor

Nyulas Antal – vizsgálati fogság

Sz. Nyárádremete, 1934. okt. 13. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusa alapján, terrorcselekmény vádjával állította össze ügyében a 112/1959. sz. dossziét. Mivel a vád nem igazolódott be, 1959. jan. 6-án szabadon engedték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 613.

O

Oberten János – *Bíbor Banda*

Sz. Aranyág, 1944. ápr. 8. Temesvári diák volt. Röpcédulák szerkesztése és sokszorosítása vádjával a Bíbor Banda perében, 1958. okt. 29-én 2 évre ítélték. Előbb a fiatakorúak Ocnele Mari-i börtönében volt, majd Nagyenyeden, Mărgineni-ben. Ki szabadulása után a temesvári építkezési vállalat, majd egy vegyiüzem munkása, raktáros volt, később az ELBA Iparvállalatnál tervezőtechnikus. 1977-től közöl elbeszéléseket, riportokat, színházi tárgyú cikkeket a hazai magyar sajtóban és antológiákban. Önálló kötetei 1981 óta jelennek meg. Több cikkben, interjúban foglalkozott 1956 romániai eseményeivel. Temesváron él.

Forrás: RMIL IV. 249–250; Veress

Okos Kálmán – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Biharvajda, 1921. márc. 28. Gazdálkodó Biharvajdán. Letartóztatták 1958. jún. 15-én [Tófalvi: 16-án]. Vizsgálati fogságban a nagyváradi Securitatén volt. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése, a 121. paragrafusa, az 58. paragrafusának 1–4. pontja és a KIgTk 292. szakasza alapján, 1958. okt. 4-én hozott, 1448. sz. ítéletével 15 évi kényszermunkára ítélte el. A vád szerint 1956 októberében a forradalom napjaiban barátaival elénekelte a magyar himnuszt. Egy évet töltött a Securitatén, 1959 novemberében egy hónapot Szamosújváron, a többit a Brăilai Nagysziget, illetve a Duna-delta kényszermunkatáborában, Salcián, Stoenești-en, Strâmbán, illetve Peripraván. 1964. jún. 26-án Strâmbáról szabadult. Hazatérése után folytatódott a megfigyelése, zaklatása.

Forrás: Adatlap (+ rövid életinterjú, Balogh Barnabás, Nagy Norbert); Tófalvi: Sass. (Balaskó névsorában neve nem szerepel.)

Oláh Demeter – *nyárádtői csoport*

Sz. Nyárádtő, 1912. júl. 11. Letartóztatása (1959. szept. 4.) előtt raktáros volt a marosvásárhelyi vasútállomáson. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a nyárádtői kollektivizálás elleni megmozdulásban való részvétel vádjával, a 185/1959. sz. dosszié keretében állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Oláh Ferdinánd – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Érmihályfalva, 1920. júl. 20. Fogtechnikus. Letartóztatták 1958. máj. 21-én. A nagyváradi Securitatén vallatták, ahol erőszakkal csikarták ki beismerő vallomását. A Sass Kálmán-perben életfogytiglani kényszermunkára [Balaskó: 25 évre] ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság 1448. sz., 1958. okt. 4-én meghozott ítéletével, a BTK 186. paragrafusának 1. bekezdése, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje és a KIgTk 292. szakasza alapján. Börtönéveit Szamosújváron, Pitești-en és Désen töltötte. Szamosújvárról szabadult 1964. júl. 28-án. Hazatérése után az érmihályfalvi orvosi rendelőben fogászként dolgozott. Elhunyt 1986. júl. 26-án. 2005-ben post mortem a román kormánytól megkapta „Az Antikommunista Ellenállás Harcosa” címet.

Forrás: Adatlap; Balaskó 49 (neve ott „Oláh Nándor”); Tófalvi: Sass

Oláh János – *EMISZ*

Sz. Köpec, 1938. dec. 6. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) asztalos volt a köpeci bányavállalatnál. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tárgyalásán 10 évre ítélték. A marosvásárhelyi börtönből 1959 szeptemberében a salciai kényszermunkatáborba vittek, utána volt Stoenești-en, Grădinán, 1961 őszétől Szamosújváron. Innen szabadult 1964. jún. 25-én. Visszakerült a köpeci bányavállalathoz, ahol nyugdíjazásáig dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; KT 1995; Lay-névsor

Oláh János – *SZVISZ*

Sz. Nagyvárad, 1944. máj. 8. 1961. júl. 5-én tartóztatták le középiskolásként, Nagyváradon. Vizsgálati fogságát a nagyváradai Securitatén töltötte. A SZVISZ-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Nagyváradra kihelyezett ülésén, 1961. dec. 15-én, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 5 évre [Emlékkönyv: 3 évre] ítélték. 1962 júliusáig a nagyváradai börtönben, majd Jilaván volt, onnan [Emlékkönyv: a Dunadeltából] szabadult 1963. január 13-án [Emlékkönyv: 1964 nyarán]. Szabadulása után betanított munkás volt a nagyváradai Electrometal vállalatnál. 1964-ben érettségizett, ezt követően beiratkozott a konstancai Tanárképző Főiskolára. Tanulmányait később Kolozsváron folytatta, s itt szerzett 1967-ben alsófokú tanári diplomát, majd 1971–1974 között a Babeş–Bolyai Egyetemen magyar–német szakos tanári oklevelet is. Közben a kolozsvári Állami Magyar Színházban dolgozott. Versei az Utunk, Igaz Szó, Előre, Ifjúmunkás, Bihari Napló hasábjain jelentek meg. 1990 után líceumi tanár Nagyváradon.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Gagyi-Balla CD; Emlékkönyv 2004. 18, 31.

Oláh Nándor – l. Oláh Ferdinánd

Olosz Vilmos – *EMISZ*

Sz. Máréfalva, 1939. júl. 4. Letartóztatásakor (1958. szept. 5.) a brassói Steagul Roşu üzemben öntő-formázó volt. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünygyi dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság 15 évre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet után, 1958 augusztusában Szamosújvárra, onnan néhány hét múltával a Brăilai Nagyszigetre került, ahol különböző kényszermunkatelepeken dolgozott. 1962-ben vitték át Peripravára, onnan szabadult 1963 februárjában. 1963–72 között a brassói Tehergépkocsi-gyárban, 1972-től nyugdíjazásáig (1989) a sepsiszentgyörgyi IMASA üzemben dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515 (vezetékneve ott: „Olasz”); Veress; Kov 1995; Lay-névsor

Opra Benedek – *EMISZ*

Sz. Kézdiszázpatak, 1907. ápr. 12. Középiskolai tanár volt Brassóban, a 4. sz. Magyar Vegyes Líceumban. Letartóztatták Bukarestben, 1958. okt. 24-én. Az EMISZ 1. csoportjában állította össze bünygyi dossziéját a MAT Katonai Ügyészsége, a 211/

1958. sz. alatt. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1959. márc. 19-én hozott, 112/1959. sz. ítéletével 25 év kényszermunkára ítélte. Szamosújváron volt, majd Jilaván át a Duna-deltába vitték, ahol több kényszermunkatáborban dolgozott. Szabadult 1964. júl. 24-én [Adatlap: júl. 29-én]. A tanügybe nem engedték vissza. Először a brassói gördülőcsapágy-gyárban, majd Csíkszeredában szakképzetlen munkásként dolgozott. 1968-ban nyugdíjazták. Csíkszeredában halt meg 1978. nov. 25-én. Post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. Szülőfalujának Általános Iskolája 2001. máj. 26-án vette fel a nevét, ebből az alkalomból emléklapot is jelentettek meg volt tanítványai.

Forrás: Adatlap (+ életrajz); Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor; Bencze Mihály: *Opera Benedek (avagy add vissza az embernek a szabadság fényét)*. Romániai Magyar Szó, 1999. márc. 9.

Orbán B. Albert

Sz. Felsőboldogfalva, 1894. dec. 4. Gazdálkodó. Ócfalván tartóztatták le 1956. márc. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, izgatás vádjával, a 73/1956. sz. dosszié alapján állította bíróság elé. A vád szerint névtelen levélben fenyegette meg a helyi párttitkárt a társas gazdaság érdekében folytatott agitációja miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 265.

Orbán Erzsébet – Rózsafüzér Társaság

Sz. Deményháza, 1922. dec. 14. Letartóztatásakor (1961. nov. 25. [Pál-Antal: nov. 26.]) kollektív gazdasági dolgozó volt szülőfalujában. A MAT Katonai Ügyészsége a deményházi Rózsafüzér Társaság ügyében összeállított 140/1961. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 5 év [MT: 15 év] börtönre, „egy túlbuzgó római katolikus vallási csoportosulásban” való részvétele miatt (az ítélet száma: 162/362). Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte, majd Jilaván át az aradi, később a nagyváradai börtönbe került. Innen szabadult 1963. jan. 15-én. Utána szülőfalujában, a kollektív gazdaságban dolgozott.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 880; MT 2005.

Orbán Etelka

Sz. Radnótfája, 1931. máj. 15. Letartóztatták 1957. júl. 16-án. Ítélete 5 év volt. Szabadult 1963. aug. 22-én.

Forrás: Veress 512.

Orbán Etelka – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíkcsomortán [Tófalvi: Csíkpálfalva], 1935. jan. 3. Könyvelő volt a Nemzeti Bank csíkszeredai fiókjánál. Letartóztatták 1957. dec. 3-án [Tófalvi: dec. 4-én]. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 6. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusa alapján, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 5 év kényszermunkára ítélte. Volt a temesvári, aradi, jilavai, csíkszeredai, marosvásárhelyi és nagyváradai börtönökben. 1962. dec. 3-án, büntetésének letöltése után Nagyváradról szabadult. 1963–1981 között a Nemzeti Bank csíkszeredai fiókjánál dolgozott.

1986–2002 között mint politikai menekült Németországban élt és a Büromaschienen Braunnál dolgozott. 2004-ben hazatért, jelenleg Csíksomortánban él.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai

Orbán Ferenc

Sz. Kápolnásfalu, 1914. okt. 22. Gépész, kisiparos. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 241/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 őszén hitet tett a magyar forradalom mellett, később a kollektivizálás ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 701.

Orbán István – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Csíksomortán [Tófalvi: Csíkpálfalva], 1900. aug. 20. Tisztviselő volt a csík-szeredai adóhivatalnál. Letartóztatták 1957. okt. 10-én [Adatlap: 12-én]. A Szoboszlai-perben, Temesvárra kihelyezett ülésén, halálra ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, továbbá a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján. 1958. szept. 1-jén a temesvári Securitate börtönében [Ionițoiu: Jilaván] kivégezték. 1995. szept. 16-án két csíki társával, Tamás Dezsővel és Tamás Imrével együtt emlékükre kopjafát állítottak a csíksobotfalvi temetőben.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai; Bălan V. 253; Ionițoiu VII. 232; Gál Éva Eme-se: *1956: tíz kivégzett Erdélyben*. Romániai Magyar Szó, 1993. okt. 23–24.; Veress

Orbán János

Sz. Lövéte, 1903. dec. 12. Ács. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 242/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint lázított a mezőgazdaság szocialista átalakítása ellen.

Forrás: Pál-Antal/568 – MKÜ Lt 702 (neve ott „Orban Ioan zis Pataki” alakban)

Orbán József – *Gábos-csoport*

Sz. Kóródszentmárton, 1942. augusztus 27. Letartóztatták 1964. április 30-án. Besorolása: a BTK 267. paragrafusának utolsó bekezdése, a 122. paragrafus, kombinálva az 524. paragrafussal, valamint az 525. paragrafus 2. pontjának b) betűjével és a 3. pont c) betűjével. Tiltott határátlépési kísérlet és lopás vádjával állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 40/1964-es bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 953.

Orbán Károly – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Mezőmadaras, 1888. júl. 6. Ügyvéd, kitelepített földbirtokosként Marosvásárhelyen élt, alkalmi könyvelésből. Letartóztatták 1957. nov. 23-án. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén halálra ítélte, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján. 1958. szept. 1-jén a Securitate temesvári börtönében kivégezték.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Tófalvi: *1956 Maros megyei mártírjai*. Népújság, 1998. okt. 23.; Veress

Orbán László – EMISZ

Sz. Brassó, 1939. júl. 27. Brassóban lakott, itt tartóztatták le 1958. aug. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok sokszorosítása és terjesztése vádjával, a 211/1958. sz. bünygyi dossziéval állította bíróság elé. Mint az EMISZ-per elsőrendű vádlottját 25 év kényszermunkára ítélték. 1964-ben szabadult. Hazatérése után állandó zaklatásnak volt kitéve, végül 1988 decemberében kiutasították Romániából. Akkor úgy döntött, mégis marad, de 1990 márciusában a Vatra Românească fenyegette meg. Ez után telepedett ki családjával Magyarországra. Ott hunyt el.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Kacsó; Veress; Lay-névsor

Orbán Pál

Sz. Kápolnásfalu, 1911. febr. 19. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 243/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint lázított a kollektivizálás ellen, s a rendszer erőszakos megdöntésére buzdított.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 703.

Orbán Péter – Szoboszlai-csoport

Sz. Csíksomortán [Tófalvi: Csíksomlyó], 1937. máj. 11. [Tófalvi: máj. 18.] Letartóztatásakor (1957. nov. 22-én [Tófalvi: nov. 24-én] tisztviselő Csíkszeredában. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, hazaárulás vádjával 25 év kényszermunkára ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon, Marosvásárhelyen és Szamosújváron raboskodott. 1964-ben szabadult. Szabadulása után elvégezte az állategészségügyi technikumot, majd technikusként dolgozott nyugdíjazásáig. Az 56-os Vitézi Lovagrend tagja.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 158–175; Csík 1995; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); „Minta helyett példa”. 3. *Orbán Péterrel beszélget Daczó Dénes*. Romániai Magyar Szó, 1998. okt. 29.

Orbán Rozália – Rózsafűzér Társaság

Sz. Deményháza, 1893. szept. 5. Apáca, majd nyugdíjas Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1961. november 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 140/1961-as dossziéval állította bíróság elé a Rózsafűzér Társaság tagjaként.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 880.

Orbán Sándor – Jehova-tanú

Sz. Kibéd, 1928. máj. 20. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. márc. 18-án, és Kovács Károly jehovista csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bünygyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Orosz János

Sz. Káposztásszentmiklós, 1899. máj. 15. Marosvásárhelyen lakott, ott tartóztat-

ták le 1959. máj. 23-án. A MAT Katonai Ügyészsege a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, kommunistaellenes és a mezőgazdaság kollektivizálása elleni kijelentései miatt, a 106/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 609.

Osváth Elemér – *Botos-csoport*

Forrás: Bura

Osváth Ferenc – *Botos-csoport*

Születési helye és időpontja az iratokban nem szerepel. Asztalos volt Avasfelsőfaluban. Letartóztatták 1958. febr. 13-án. A Botos-csoportban 12 évre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa alapján. A szamosújvári börtönből szabadult 1964. ápr. 13-án.

Forrás: SZD/48; Bura; Ionițoiu VII. 242.

Osváth Ilona

A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 1957-ben.

Forrás: Ionițoiu VII. 242.

Osvát S. János

Sz. Mikefalva, 1908. aug. 23. Meghalt.

Forrás: Veress 510.

Ö

Ördögh Dezső – *EMISZ*

Sz. Alsócsernáton, 1940. júl. 16. Letartóztatásakor (1958. aug. 28.) géplakatos a zabolai volt Mikes-kastélyban berendezett pionírtáborban. Az EMISZ 2. csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bűnügyi dosszié keretében. A kolozsvári Katonai Bíróság 18 év kényszermunkára ítélte. Börtönévei első nyolc hónapját Szamosújváron, a többi a Duna-deltában, Periprava, Sfîştofca, Grind kényszermunkatáborokban és a Gironde nádvgó uszályhajón töltötte. Grindról szabadult 1964. jún. 15-én. Szabadulása után befejezte középiskolai tanulmányait, majd dolgozott a brassói teherautógyárban, a Metromnál. A hetvenes években kiszökött Kanadába, s mivel korábbi munkahelyét hadiüzemnek tekintették, kémkedés vádjával 15 év börtönre ítélték.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Nagy Benedek; Lay-névsor

Ötvös László – I. Ötvös Vilmos

Ötvös Vilmos – *szovátai 2. csoport*

Sz. Szőkefalva [Veress: Szödemeter], 1937. ápr. 15. [Veress: ápr. 14.] Letartóztatása (1959. máj. 13.) előtt Szovátán volt napszámos munkás. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és az 536-tal kombinált 236. paragrafus c) pontja, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 14. paragrafusának a) pontja alapján, a 102/1959. sz. dossziéval, mint a második szovátai csoport tagját állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 605 (neve ott „Ötvös Vasile”); Veress 532.

P

Pajcs Pál – *Bíbor Banda*

Temesvári diák. A Bíbor Banda perében 2 évre ítélték.

Forrás: Veress

Pakocs Károly

Sz. Nagykároly, 1892. nov. 17. Teológiai tanár Gyulafehérváron, több verskötet szerzője. Először 1949–1950-ben volt börtönben. 1956 októberétől Iași-ban teológiai tanár. Ott tartóztatták le versei miatt 1957. márc. 17-én, és 7 évre ítélték. 1963 áprilisában szabadult. 1966 októberében egy turistabusszal Magyarországra utazott, s minthogy azzal nem tért haza, a magyar hatóságok visszatoloncolták. Bukarestben halt meg 1966. okt. 23-án. [Ionițoiu: A Securitate ölte meg Popești Leordeni-ben.]

Forrás: Bura; Veress; Ionițoiu VI. 15.

Pál Gergely

Sz. Oroszhegy, 1927. szept. 13. Kerekes. Először 1952 májusában tartóztatták le, ekkor a Brassóban reá rótt adminisztratív ítélettel másfél évet töltött többek között a Duna-csatornánál. Másodszor 1962 nyarán került börtönbe. A vád szerint feliratot helyezett el nyilvános helyen a következő szöveggel: „Ne bántsátok az út menti fákat, mert erre akasztják a kommunistákat.” Ez alkalommal 20 hónapra ítélték. Oroszhegyen lakik.

Forrás: Adatlap; HT 2004; Udv 2006.

Pál József – *jurisdikciós csoport*

Sz. Lómány [Hetényi Varga: Lónya] (Hunyad m.), 1927. febr. 24. Bonchidán volt lelkész, a kolozsvári egyetemi hallgatók lelki vezetője. 1954 augusztusában tartóztatták le, és a „jurisdikciós perben” ítélték el 7 év börtönre 1956. márc. 19-én. Volt a szamosújvári börtönben, a Duna-csatornánál, majd újra Szamosújváron. Büntetésének letöltése után, 1961. nov. 29-én a Bărăganba internálták. A kényszerlakhelyről szabadulva Lónyán lett lelkész és főesperes. Ott halt meg 1982. dec. 2-án.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 465; Maier 123; Jakab 91.

Palczkos Mihály – *Jehova-tanú*

Sz. Erdőszentgyörgy, 1915. okt. 15. Munkás. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése és a 325. paragrafus 3. bekezdésének c) pontja alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység és tiltott kiadványok terjesztése vádjával állította bíróság elé. Szabadulása után Segesváron lakott. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 791; Veress 557.

Palczner Károly – *Puskás-csoport*

Sz. Nagyszalonta, 1928. dec. 13. Letartóztatásakor (1959. ápr. 24.) tanár volt a csíkszeredai líceumban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, a 91/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok terjesztése vádjával. A csíkszeredai

tanárok perében 15 év kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1960 januárjáig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron volt börtönben; 1961 októberétől a Brăilai Nagysziget több kolóniáján (Salcia, Stoenesti, Strâmba) dolgozott. 1962 szeptemberében ismét visszavitték Szamosújvárra. Innen szabadult 1964. aug. 2-án. Eleinte nem engedték vissza a tanári pályára, ekkor szüleinél, Kolozsváron lakott és 1970-ig magánórákból tartotta fenn magát. Ezt követően 1970–1972 között Csíkszentmártonban, 1972–1974 között a Kolozs megyei Jegenyén, illetve 1974-től nyugdíjazásáig (1989) Egeres-Gyártelepen tanított. Visszaemlékezéseit folytatásokban a Székelyföld – és részben a kolozsvári Szabadság (1998. okt. 18., 27.) – közölte, majd önálló kötetben is megjelentek (*Képek a szenvedés éveiből*. Csíkszereda, 1998). Kolozsvárt lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress

Pálfalvi Sándor – *Szoboszlai-csoport*

Egyes források szerint a Szoboszlai-perben ítélték el. Tófalvi Zoltánnak a peranyag ismeretében készült feldolgozásában nem szerepel a neve.

Forrás: Veress; Tófalvi: Szoboszlai

Pálfy Albert

Sz. Tarcsafalva, 1899. febr. 19. Unitárius lelkész volt Nagymedeséren. Letartóztaták 1958. nov. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 289/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a kollektív gazdaság, a Szovjetunió és a népi demokratikus rendszer ellen tett kijelentéseket.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 547.

Pálfy János

Sz. Máréfalva, 1874. máj. 15. Jobbágyfalván [Ionițoiu: Fogarason] volt plébános, amikor 1958 júl. 15-én letartóztatták, és a kolozsvári Katonai Törvényszék marosvásárhelyi tárgyalásán „a hatóság megrágalmazása és a szocialista rend megdöntésére irányuló tevékenység” vádjával 5 év börtönbüntetésre ítélték. A később kiadott halotti bizonyítvány tanúsága szerint azonban a tárgyalás időpontja előtt néhány héttel már elhunyt a börtönben. [Ionițoiu: kivégezték Marosvásárhelyen, 1958. nov. 6-án.]

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 470–472; Jakab 19–21; Bălan V. 251; Ionițoiu VI. 24.

Palkó Károly – *Gombos-csoport, vizsgálati fogság*

Gombos Ernő dossziéjában említik, hogy vele együtt készült tiltott határátlépésre, de ott nincs vele kapcsolatos vád alá helyezési indítvány.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 479.

Páll Gyula – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Csíkmenaság, 1901. márc. 25. [Tófalvi: Kézdiszentlélek, 1901. nov. 14.] Letartóztatásakor (1958. aug. 5.) plébános volt Tusnádon [Tófalvi: Futásfalván]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus c) betűje alapján, „a társadalmi rend elleni tevékenység és tiltott kiadványok tartása” vádjával, a 185/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. A Szoboszlai-per vádlottjaként, Temesvárra kihelyezett ülésén a kolozsvári Katonai Bíróság a 387/

1958. sz. ítélettel, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 6. szakaszának 3. bekezdése, ugyanezen törvény 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján ítélte el [Adatlap: 8 évre, Tófalvi: 6 évre]. Temesváron, Aradon és Galacon raboskodott. 1964. jún. 23-án szabadult. Utána Küküllőkeménfalván volt plébános. Elhunyt 1966. szept. 25-én Küküllőkeménfalván [Hetényi Varga, Jakab: Szentdemeteren, 1966. márc. 27-én].

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Szoboszlai (nevét a hivatalos iratokban Pál-nak írják, a börtönnyilvántartásokban „Pall Iuliu II”-ként szerepel, megkülönböztetésül a szentdemeteri Pál Gyulától); Pál-Antal – MKÜ Lt 500; Bara; Hetényi Varga 1992. II. 471–472; Jakab 90; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum)

Páll István – *szovátai 1. csoport*

Sz. Szováta, 1937. jan. 9. Letartóztatása (1956. okt. 29.) előtt asztalos a szovátai Comraiprod Vállalatnál. A MAT Katonai Ügyészsége a népi demokratikus rendszer elleni mesterkedés és fegyvertartás vádjával, Kelemen Imre vádlott-társaként állította bíróság elé, a BTK 227. és 325. paragrafusai, valamint a 163/1956. sz. Törvényerejű rendelet 12–13. paragrafusai alapján, a 246/1956. sz. bünygyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Páll Lajos – *Bolyai 3. csoport*

Sz. Korond, 1938. ápr. 2. [az ítéletben: ápr. 3.] Letartóztatásakor (1958. nov. 4.) a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola harmadéves hallgatója. A vád szerint szerepe volt az 1956. okt. 24-i kolozsvári diákszövetségi gyűlésen, terjesztette a magyar forradalom idején megjelent verseket, s két saját „nacionalista sovén versét”. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. febr. 16-án kelt, 84/1959. sz. ítéletével, Varró János csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, 59. paragrafusa, az 58. paragrafus 2–5. pontjai, valamint a II/25. paragrafus 6. pontja alapján 6 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Az ítélet után Szamosújvárra, onnan 1959 májusában a Duna-deltába, Grind kényszermunkatelepeére került. 1959 őszétől a Brăilai Nagysziget kolóniái: Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina következtek. Itt hastífuszban megbetegedett, s a konstancai kórházból 1960 decemberében a stoenești-i kolóniára került, 1961 végén pedig vissza Szamosújvárra. 1962 tavaszától a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott szabadulásáig, 1962 őszéig. Hazatérése után nem engedték meg tanulmányainak folytatását. Édesapja mellett egy darabig fazekas volt, de nem csak korondi kerámiával, hanem festményeivel, grafikáival is járta az országot. Versekkel már 1956-tól jelentkezett, 1970-től több verskötetete jelent meg; képeiből, grafikáiból számos kiállítást rendeztek nem csak itthon s Magyarországon, hanem Németországban is. Ma is Korondon él.

Forrás: RMIL IV. 377–378; P. Sebők: Kolozsvár 224–239 (életinterjú); Sümegi 173–178 (Péterfy László interjúja); 1956 és Románia (97. sz. dokumentum); Varga: A fegyencélet... 78–79, 137–138; Veress; HT 2005. Művészi és emberi portréját börtöntársa, Páskándi Géza rajzolta meg (*Páll Lajosról*. Kortárs Magazin, 1994/1), életinterjút Kozma Huba készített vele (*Fekete szalag*. Forrás, 2003. május. 51–69).

Páll Lajos

Sz. Csíkmindszent, 1939. augusztus 29. Letartóztatásakor (1960. március 21.)

Csíkszeredában lakott. A MAT Katonai Ügyészsége Salamon Péterrel és Salamon Mihállyal együtt, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, az 524. paragrafus 1. pontja, az 525. paragrafus 4. pontjának c) betűje, az 525. paragrafus 2. pontjának b) betűje, az 524. paragrafus, az 523. paragrafus 1. és a 236. paragrafus b) betűje alapján, a 124/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádak: a társadalmi rend elleni ténykedés és közvagyonból való lopás, továbbá ellenséges csoportosulásban való szervezkedés ellenforradalmi cselekedetek elkövetése érdekében, milicista szervek megtámadása, legyilkolása és lefegyverzése révén.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 778.

Páll László – *Fekete Kéz*

Sz. Gyergyószárhegy, 1939. dec. 23. Letartóztatásakor (1960. jún. 26. [a letartóztatási parancsban jún. 28.]) a marosvásárhelyi építészeti technikum hallgatója. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján (amelyet később ugyanezen paragrafus 1. pontjának 1. bekezdésére változtattak), a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 124/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte, a kolozsvári Katonai Bíróság 15 év kényszermunkára ítélte. A diákszervezkedésbe még szászrégeni középiskolás korában bekapcsolódott. Akkor azt tervezték, hogy Magyarországra kimenve harcolnak a forradalom oldalán. Később rendszerellenes szórólapokat terjesztettek, majd amikor csoportjuk egyesült a Palotás András szervezte „Fekete Kéz”-zel, a magyar középiskolai hálózat „egyesítés” címén történő felszámolása ellen is tiltakozó akciókat készültek szervezni, amiről azonban a vádirat mélyen hallgatott. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból 1961 szeptemberében vitték ki kényszermunkára, Luciu-Giurgeni, majd Periprava, Grind, Rosetti kolóniákon dolgozott. 1964. júl. 28-án szabadult Peripraváról. Az építészeti technikum befejezése (1966) után a székelyudvarhelyi Kísipari Termelőszövetkezetben lett tervező. 1990-től 2000-ben történt nyugdíjazásáig magánvállalkozó volt.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Páll Márton

Sz. Szamosújvár, 1907. ápr. 4. Letartóztatták 1959. szept. 21-én. Azzal vádolták, hogy a parasztokat a kollektivizálás ellen lázította. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 év börtönre ítélte.

Forrás: Ionițoiu VI. 26.

Páll Veronika – *gyergyóújfalvi csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1912. júl. 28. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. okt. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés (a kollektivizálás elleni csoportos fellépés) vádjával, a 124/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 674.

Pálosi Lajos

Sz. Backamadaras, 1910. júl. 24. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. aug. 13-án. Több rendbeli rendszerellenes megnyilvánulás miatt, a BTK 209. paragrafusának 2.

pontja alapján állította össze bűnügyi dossziéját a MAT Katonai Ügyészsége 195/1958. sz. alatt. A vádirat szerint 1947-ben a Nemzeti Liberális Párt helyi elnöke volt, 1953-tól gyűléseken többször is nyilvánosan beszélt a rendszer ellen, 1956 decemberében nyilvános helyen a „Nagy Bercsény mezején letörött a zászló...” kezdetű dalt énekelte, utalva a leverett forradalomra, később megverte a falubeli terménybegyűjtőt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 505.

Palotás András – *Fekete Kéz*

Sz. Koronka [Pál-Antal: Székelybós], 1939. okt. 26. Letartóztatásakor (1960. jún. 28.) a marosvásárhelyi építészeti technikum tanulója volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján (amelyet később ugyanezen paragrafus 1. pontjának 1. bekezdésére változtattak), a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 124/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a kolozsvári Katonai Törvényszék, mint a Fekete Kéz nevű „fegyveres ellenforradalmi szervezet” elsőrendű vádlottját, 22 évi kényszermunkára ítélte. Szervezetük valójában a magyar iskolahálózat „egyesítés” címen történő felszámolása ellen tiltakozó akciókat készült szervezni. 1962 májusától a Luciu-Giurgeni-i, majd Periprava-grindi kényszermunkatáborokban dolgozott, Peripraváról szabadult 1964. júl. 28-án. Szabadulása után a marosvásárhelyi golyóscsapágy-gyárban, később magánvállalkozóként dolgozott. Elhunyt Marosvásárhelyen, 1985-ben.

Forrás: Adatlap (Páll László); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; Gáspár Domokos interjú: Gagyi-Balla CD

Palotás Csaba – *Gábos-csoport*

Sz. Székelybós, 1944. július 28. Szakképzetlen munkásként dolgozott a vasútnál. Letartóztatták 1964. április 30-án. A BTK 267. paragrafusának utolsó bekezdése, a 122. paragrafussal kombinált 524. és 525. paragrafus 2. pontjának b) betűje és 3. pontjának c) betűje, valamint a 119. paragrafus alapján, tiltott határátlépési kísérlet és lopás vádjával, a 40/1964-es bűnügyi dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 953.

Pánczél Zsuzsanna – *Jehova-tanú*

Sz. Nagyernye, 1893. dec. 28. Marosvásárhelyen lakott. 1959. máj. 26-án tartóztatták le. Egy 5 tagú jehovista csoporttal állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 100/1959. sz. dossziéval. 20 év börtönre ítélték. A csíkszeredai börtönben halt meg.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 603; MT 2005.

Pap István

Sz. Zernyest, 1908. febr. 2. Gazdálkodó, ács. Letartóztatták Szászrégenben, 1958. júl. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a 171/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. A konkrét vád: nyilvánosan izgatott a rendszer ellen és nacionalista dalokat énekelte. Az ügyiratcsomó szerint előzőleg már háromszor volt elítélve. Szabadulása után Szászrégenben lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 491.

Pap Sándor – *vizsgálati fogság*

Sz. Szárazajta, 1939. ápr. 27. Letartóztatásakor (1962. jan. 1.) ref. lelkész volt Kissolymoson. A kollektivizálás elleni lázítás vádjával próbálták elítélni, amit azonban nem sikerült bizonyítani. A tárgyalás után, 1962. júl. 16-án szabadult. Utána rövid ideig Székelytompán, majd Harasztkeréken, 1981-től Sepsiszentgyörgyön volt lelkész.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 251–256.

Pápai Sándor – *Jehova-tanú*

Sz. Mezőriics, 1899. dec. 29. Gazdálkodó Mezőkölpényben. Letartóztatták 1959. aug. 4-én, mint egy 21 főből álló jehovista csoport tagját. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, valamint a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján állította bíróság elé a 123/1959. sz. dosszié keretében.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Papp András

Sz. Arad, 1934. jan. 5. Letartóztatták 1958-ban. A bukaresti Katonai Bíróság 4 évre ítélte. Volt Jilaván, Peripraván és a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén.

Forrás: Ionițoiu 53. (Ugyanitt még egy, keresztnév nélküli „Papp” szerepel, aki Rómában és a Vatikánban [!] doktorált, s akiről megjegyzi, hogy kellemes társasági ember volt, és erkölcsi tartásával sok rabtársába „öntött erőt”.)

Papp Antal – *Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport*

Sz. Egri (Szatmár m.), 1914. dec. 12. [SZD: dec. 19.] Gazdálkodó, letartóztatásakor az egri kollektív gazdaság elnöke volt. 1958. máj. 28-án [hivatalos iratok és SZD: máj. 27-én] tartóztatták le; a Bethania-mozgalom nagyváradai csoportjában a temesvári Katonai Bíróság 1958. szept. 6-án kelt 343/1958. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 20 év börtönre ítélte. Fellebbezését a kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 23-án hozott 1551. sz. döntésével utasította el. Ostrovról való szabadulása (1964. jún. 27.) után az egri kollektív gazdaságban dolgozott. Elhunyt 2004. jan. 22-én. 1999-ben a budapesti Forum Film Alapítvány portréfilmet készített róla (rendező Ferenczi Andrea), életútját sógora, Visky Ferenc írta meg (*Anti*. Kolozsvár, 2006).

Forrás: Adatlap; SZD/83; Akik imádkoztak... II. 152–157; Bilincseket...158–167; Veress

Papp Bálint Mihály – *EMISZ*

Sz. Brassó, 1940. jún. 10. Letartóztatásakor (1958. aug. 18.) munkás volt a braszósi traktorgyárban. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt, ugyancsak Marosvásárhelyen ítélte el a kolozsvári Katonai Törvényszék 15 év [Lay: 10 év] börtönre a BTK 209. paragrafusa alapján, az EMISZ 2. csoportjában. Börtön- és kényszermunkatábori éveit Szamosújváron, Stoenesti-en, Peripraván, a Gironde nevű uszályhajón (nádvagásnál), Grinden, Luciu-Giurgeni-ben, Salcián, Grădinán, végül Jilaván töltötte. Innen szabadult 1964. jún. 24-én. Szabadulása után elvégezte Brassóban a líceumot, majd 1967–1971 között a traktorgyárban, utána 1971–2000-ig a

Timपुरi Noi üzemben dolgozott. Jelenleg nyugdíjas, Sepsiszentgyörgyön lakik. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515 (neve ott „Bálint Mihály”, más forrásokban „Bálint Papp Mihály” vagy „Papp Mihály”); Veress; Lay-névsor

Papp Ferenc – Jehova-tanú

Sz. Budapest, 1909 szept. 20. Gépész. Letartóztatták 1958. jan. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus c) betűje alapján, a 277/1957. sz. dossziéval, Fülöp Lajos jehovista csoportjában állított bíróság elé. 16 évre ítélték. Szabadult 1964. ápr. 18-án. Dicsőszentmártonban hunyt el.

Forrás: MT 200; Veress 534.

Papp Géza

Sz. Marosvásárhely, 1919. okt. 31. Letartóztatásakor (1957. jan. 19.) a kolozsvári Tartományi Hadseregparancsnokságon volt könyvelő, őrnagyi rangban. Vizsgálati fogságát a katonai kémelhárítás kolozsvári szerveinek fogdájában töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 7 évre, a magyar forradalommal való együttérzés kinyilvánítása miatt, 1957. máj. 5-i tárgyalásán, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, az 1506/1957. sz. ítélettel, tisztársával, Szántó János századossal együtt. Börtönbüntetését 1959. május 29-ig Szamosújváron töltötte, ekkor kényszermunkára vitték a Duna-deltába, a Peripravához tartozó grindy munkatelepre. 1959 szeptemberében a Brăilai Nagyszigeten lévő Salcia kolóniára került. Következő állomásai Luciu-Giurgeni, Grădina, majd ismét Salcia. 1963. febr. 13-án innen szabadult. Előbb a szamosfalvi állami kertészetben dolgozott mint napszámos, később a kolozsvári Villamos Műveknél mint villanyszerelő nyugdíjazásáig. Kolozsváron él.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Életinterjú: Napút, 2001/ősz; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Papp Gyula

Sz. Dobrácsapáti (Szatmár m.), 1924. máj. 25. Első ízben 1954. ápr. 29-én tartóztatták le, ekkor röpcédulaterjesztés vádjával, 151/1955. sz. ítéletével 1 évre ítélte a nagyváradai Katonai Bíróság. 1955. ápr. 28-án szabadult. Másodszor 1958. dec. 6-án tartóztatták le. Ekkor 360/1959. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni izgatás vádjával, szintén a nagyváradai Katonai Bíróság ítélte el 7 év börtönbüntetésre. 1964. ápr. 16-án szabadult. Szatmárnémetiben lakik.

Forrás: SZD/70 (+ mellékletek)

Papp Illyés

Sz. Magyarlapád, 1908. szept. 23. Letartóztatták 1958. ápr. 10-én. 3 évre ítélték a rendszer elleni szövetkezés vádjával. Szabadult 1960. ápr. 8-án. Utolsó lakhelye Sövényfalván volt. Meghalt.

Forrás: MT 2005; Veress 53.

Papp József

Sz. Gyulafehérvár, 1898. márc. 13. Tisztviselő volt a felsőilosvai munkatelepen, Szászrégenben lakott. Letartóztatták 1959-ben. A vádirat szerint 1955-ben sikkasztás

vádjával 2 évre volt elítélve. Akkor 1958 januárjában szabadult. Egy év múlva ismét letartóztatták, a MAT Katonai Ügyészsége ekkor a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 230/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint korábbi szabadulása után rendszeresen rágalmozta a rendszert, gyalázta a pártot és aktivistáit. Az ügyészségi parancsban nem szerepel 1959-es letartóztatásának dátuma.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 690.

Papp József Asztrik – *Fekete Kéz*

Sz. Segesvár [Pál-Antal: Kisgörgény], 1916. ápr. 27. [ápr. 24.] Ferenc-rendi szerzetes volt Gyergyószárhegyen. A Fekete Kéz-csoport ügyében tartóztatták le, 1960. szept. 24-én [Adatlap: nov. 23-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 228. paragrafusa, a 209. paragrafus 1. pontja, valamint a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés és feljelentés elmulasztása vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte. A kolozsvári Katonai Bíróság 12 év börtönre ítélte. Dolgozott Luciu-Giurgeni és Periprava kényszer munkatelepein, 1964 júliusában szabadult. 1970-ig a szárhegyi kolostor templomigazgatója, közben 1966–1971 között Nyárádselyén plébános, 1976–1984 között a dési rendház házfőnöke, majd 1985-ben Fogarason kisegítő lelkész. Kolostorban élt. Máig is tisztázatlan körülmények között Sárkánynál egy robogó vonatból kiesett, s az elszenvedett súlyos zúzódások következtében hunyt el Brassóban, 1985. júl. 17-én.

Forrás: Adatlap (Páll László); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Hetényi Varga 1999. I. 550–551. (Közlése, miszerint a Fodor Pál-csoportban 1957 nyarán tartóztatták le és 7 évre ítélték volna, téves. Neve sem a MAT Katonai Ügyészségének Fodor-dossziéjában, sem a perükben hozott ítéletben nem szerepel); Veress; Fülöp Antal interjú: Gagy-Balla CD.

Papp Mihály – I. Papp Bálint Mihály

Páskándi Géza – *Bolyai 2. csoport*

Sz. Szatmárhegy, 1933. máj. 18. Letartóztatásakor (1957. márc. 18.) a Bolyai Tudományegyetem harmadéves magyar szakos hallgatója. A korábban elítélt Várhegyi Istvánék által szerkesztett diákszövetségi program támogatása vádjával, a kolozsvári Securitatén folyt kihallgatás után, 1957. jún. 12-én a kolozsvári Katonai Bíróság 6 évi börtönre ítélte. Szamosújváron kezdte büntetésének letöltését, majd 1959. május végén kényszer munkára a Duna-deltába, Grindre, onnan 1959 szeptemberében a Brăilai Nagyszigeten lévő Salcia munkatáborába került. Következett Luciu-Giurgeni, Grădina, ahonnan 1963-ban szabadult. Eleinte kényszerlakhelyén, Bukarestben könyvraktári rakodómunkás, aztán könyvleíró volt. 1965-től szellemi szabadfoglalkozásúként írásából élt. 1968-ban Kolozsvárra költözött, itt 1971–1974 között a Kriterion Könyvkiadónál szerkesztő. 1974 februárjában áttelepült Magyarországra. A Kortárs szerkesztője, a Nemzeti Színház irodalmi tanácsadója. Megkapta a József Attila-díjat, a Kossuth-díjat, a Szép Ernő-díjat és a Magyar Művészetért Díjat.

Első, *Piros madár* c. verskötetét letartóztatása miatt bezúzták. Szabadulása után csak 1966-tól jelenhettek meg vers-, próza- és drámakötetei; színpadi műveit hazai és

magyarországi, sőt nyugati színházak is játszották. Börtönélményeit „abszurdoid”-oknak nevezett novellákban és színpadi jelenetekben írta ki magából; fogságban eltöltött éveivel *Begyűjtött vallomásaim* (Bp. 1996) és *A megvallás* (Bp. 1997) c. könyveiben vetett számot, *Múlthatatlan barátsággal...* (Bp. 1999) címmel halála után megjelent könyve egykori börtöntársával, Pinchas Müller názáreti főrabbiával váltott leveleit teszi közzé. Elhunyt Budapesten, 1995. máj. 19-én.

Forrás: P. Sebők: Kolozsvár 69–72, 175–179 (1995-ben írott Curriculum vitae-je részleteivel, ítéleteinek fakszimiléjével és fordításával); Varga: A fegyencélet... 75–78, 136–137; Ionițoiu VI. 75. (Életrajzi adatait összekeveri Dávid Gyuláéval, akinek viszaemlékezését forrásként felhasználta.)

Patakfalvi János – EMISZ

Sz. Székelykeresztúr, 1939. jún. 15. Letartóztatásakor (1958. szept. 29.) Beresztelkén lakott és fémforgácsolóként dolgozott Szászrégenben. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte; a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 12 évre. Egy évet a marosvásárhelyi börtönben töltött, majd kivitték kényszermunkára: két évet Salcián, utána Strâmbán, Periprava-Grinden, Cojocarun, Luciu-Giurgeni-ben dolgozott. Salciáról szabadult 1964. aug. 3-án [Kacsó: aug. 2-án]. 1968-ig Székelykeresztúron dolgozott, majd elvégzett egy mesteriskolát (1972) és a székelyudvarhelyi Cérnagyárban, 1973–1980 között a székelykeresztúri Fonodában, újabb mesteriskola után a székelykeresztúri Acélműben, 1991–1995 között egy autójavító kft.-ben dolgozott. 1996 óta nyugdíjas. 1989 előtt munkahelyein a Securitate, illetve a városi pártbizottság részéről többször volt része zaklatásban. 1993-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; HT 2005; Udv 2006; Lay-névsor

Patakfalvi Sándor – Mikulich-csoport

Sz. Énlaka, 1912. febr. 20. Székelykeresztúron tanár. Letartóztatták 1958. szept. 10-én, Mikulich Tibor háborús bűnökkel vádolt szökevény feljelentésének elmulasztása miatt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 228. paragrafusa és a 193. paragrafus 1. pontja alapján (kiegészítve a 325. paragrafus c) pontjával) helyezte vád alá, a 128/1958. sz. bűnügyi dossziéval. 8 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 483; Lőrincz: Feketében 143–159.

Pataki István

Forrás: Veress Sándor a Szoboszlai-perben elítéltként említi, a periratokban azonban nem jelenik meg (Tófalvi: Szoboszlai).

Pataki Károly

Sz. Marosvásárhely, 1916. febr. 7. [Adatlap: febr. 6.] Felsősfalván gazdálkodó. Letartóztatták 1958. dec. 19-én [Pál-Antal: dec. 20-án]. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a 302/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint „rendszeresen ócsárolta a kommunistákat; Horthy-dalokat énekelt”. A kolozsvári Tartomá-

nyi Katonai Bíróság ítélte el 7 évre. Volt a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron, majd Luciu-Giurgeni és Periprava kényszermunkatáborokban. Slobozia Vechéról szabadult 1962. okt. 3-án. Elhunyt Marosvásárhelyen, 1995. dec. 10-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 551; MT 2005.

Pataki Olga – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Nagyvárad, 1911. aug. 28. Szociális nővér, „Alexia nővér” néven a betiltott Szürke Nővérek Rendjének tagja. Letartóztatásakor (1958. jan. 17.) Aradon végzett önkéntes karitatív szolgálatot. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 évre ítélte. Temesváron és Csíkszeredában raboskodott. 1964. jún. 23-án szabadult. Utána gyermekápolóként dolgozott, majd szívbetegsége miatt betegnyugdíjba vonult. Aradon hunyt el 1978. dec. 18-án.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Pataki Zoltán – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Nagyvárad, 1913. ápr. 23. Keramikus. Letartóztatták 1957. dec. 10-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén hazaárulás és a csoport számára egy pisztoly beszerzésének vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 25 évi kényszermunkára ítélte. Temesváron, Aradon, Galacon és a Duna-delta kényszermunkatáborokban, Peripraván raboskodott. 1964-ben szabadult. 1978. dec. 30-án hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Patkó Gyula – *Bíbor Banda*

A temesvári kisdíákok szervezete, a Bíbor Banda perében 2 évre ítélték.

Forrás: Veress

Patócs Erzsébet – *Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport*

Sz. Jánosda (Bihar m.), 1910. Letartóztatásakor, 1958 augusztusában adóhivatali tisztviselő volt Nagyszalontán. A Bethania-perben, a nagyváradai csoportban, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 18 év börtönre ítélték. Volt a nagyváradai, csíkszeredai, Arad-gáji börtönökben, 1964. augusztus 3-án Aradról szabadult. A börtönben szerzett betegségben: nyirokmirigyrákban hunyt el 1967 augusztusában.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Bilincseket... 168–171; Veress

Pauncz Béla

Sz. Mezőzáh, 1898. júl. 27. Könyvelő, nyugdíjasként a mezőzáhi téglagyárban dolgozott. Letartóztatták 1961 nov. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 122/1961-es dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte. A szamosújvári börtönben halt meg 1963-ban.

Forrás: Ionițoiu, VI. 88; Pál-Antal – MKÜ Lt 871.

Pélics János – *Bíbor Banda*

A temesvári kisdíákok szervezete, a Bíbor Banda perében 2 évre ítélték.

Forrás: Veress

Péntek Zsuzsanna – *Jehova-tanú*

Sz. Vajdaszentivány, 1932. júl. 24. Letartóztatták 1957. dec. 15-én, elítélték 20 évre rendszerellenes szövetkezés vádjával. Szabadult 1964. jún. 1-jén. Szabadulása után Marosjárán lakott.

Forrás: MT 2005; Veress 558.

Pénzes András

Sz. Ozsdola, 1899. márc. 14. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. jún. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége nyilvános lázítás és halállal való fenyegetés vádjával, a 199/1950. az. Törvényerejű rendelet 1. paragrafusának d) betűje alapján, a 187/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 398.

Péter Árpád – *Gombos-csoport*

Sz. Gyergyószentmiklós, 1938. júl. 1. Anyagmozgató volt Maroshévízen. Letartóztatták 1958. máj. 17-én. Darvas Károllyal és Gombos Ernővel tiltott határátlépés együttes kísérlete miatt helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 267. paragrafusának 5. pontja alapján, a 111/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 479.

Péter Emil

Sz. Kolozsvár, 1936. jan. 11. Autóbádogos. Letartóztatták 1956. okt. 15-én. A nagyváradi Katonai Bíróság ítélte el 2 évre, tiltott határátlépés kísérlete miatt. A szamosújvári börtönben volt. Szabadult 1958. szept. 20-án.

Forrás: Kv 2006.

Péter József – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1913. aug. 13. Gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége egy 21 tagú jehovista csoport tagjaként, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 123/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Péter József

Sz. Csíkszépvíz, 1920. ápr. 22. Gazdálkodó. Letartóztatták 1963. szept. 11-én. A tulceai Katonai Bíróság a 151/1950. sz. Törvényerejű rendelet 13. szakasza alapján 6 hónapra ítélte. A vád szerint ellene szegült a tagosításnak. Büntetését Chilia Vechén töltötte le, onnan szabadult 1964. márc. 8-án.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Bara)

Péter Julianna – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1918. nov. 24. Letartóztatták Vaslábon, 1959. jún. 16-án. Mint egy 21 tagú jehovista csoport tagját állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 123/1959. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Péter Gáspár

Sz. Gyergyócsomafalva, 1896. máj. 9. Kőműves. Latin-Amerikából, ahová 1928-ban családjával (feleségével és 3 gyermekével) kitelepedett, 1959. január 20-án repatriált és Montevideóból szülőfalujába költözött. Letartóztatták 1961. augusztus 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján,

a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 106/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 864.

Péter Miklós – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1939. jan. 23. Református helyettes lelkész volt Biharvajdán, ott tartóztatták le 1959. márc. 22-én. A kolozsvári protestáns teológusok perében 14 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje, valamint a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, 1959. máj. 25-én tartott tárgyalásán, 211/1959. sz. ítéletével, többek között tiltott iratok terjesztése vádjával. Börtönéveit végig Szamosújváron töltötte, onnan szabadult 1964. aug. 2-án. Szabadulása után, 1964. okt. 1-jétől rövid időközökre helyettes lelkész volt Belényesen, Érselinden, Mónospetriben, Pusztakamaráson, 1968–1972 között parókus lelkész Pankotán, majd 1973-tól 1990-ig Bethlenben. Ezután 2001-ig, nyugdíjazásáig vallásanár a kolozsvári Ref. Kollégiumban. 2002-ben a Babeş-Bolyai Egyetem protestáns teológiai karán, 2002-től a nagyváradi Partiumi Keresztyén Egyetemen docens, tanszékvezető tanár.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Akik imádkoztak... II. 24–29; Varga: A fegyencélet... 83; Napút 2001/okt.

Péter Sándor – *Dobos-csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1906. márc. 30. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. aug. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, Dobos Ágoston vádlott-társaként, a 159/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád: „nyilvános izgatás, rendszerellenes szervezet létrehozása”. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 20 évre, 1957. jún. 14-én tartott tárgyalásán. Börtönéveit Szamosújváron, Jilaván és a Duna-delta több kényszermunkatáborában töltötte. 1964. aug. 1-jén szabadult Ostrovról. Hazatérése után otthon gazdálkodott. Elhunyt 1985. ápr. 22-én. Post mortem 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékéremet.

Forrás: Adatlap; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 287.

Péterfy Irén – *Bolyai 3 csoport*

Sz. Marosvásárhely, 1938. nov. 27. Letartóztatásakor (1958. okt. 31-én [Adatlap: júl. 19-én]) Kolozsváron a Bolyai Tudományegyetem hallgatója. A magyar forradalom alatti rendszerellenes lázítás, a Bolyai Tudományegyetem hallgatóinak a Házsongárdi temetői tüntetésre való mozgósítása, elítéltek családtagjainak szánt pénzgyűjtés megszervezése, valamint tiltott írások terjesztése vádjával 1959. febr. 16-i tárgyalásán a bolyaisták 3. csoportjában 10 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. A kolozsvári Securitatén töltött időszak után 1960 augusztusában Csíkszeredába, onnan 1961-ben az Aradgáji női börtönbe került, majd 1962 őszén Nagyváradra. Utóbbi helyről szabadult 1963. szept. 19-én. Az egyetemet levelező hallgatóként 1971-ben fejezhette be, attól kezdve Szabédon, Mezőcsáváson, Nagykendén, Szentdemeteren, Gyulakután, Ákosfalván, Erdőszentgyörgyön tanított helyettes tanárként; csak 1990 után kapott rendes tanári kinevezést. Férje Tatár Mihály lelkész. Nyugdíjasként Marosszentgyörgyön él.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Kacsó); MT 2005; Akik imádkoztak... II. 80–85; P. Sebők: Kolozsvár 214–223; Sümegi 173–178. (Péterfy László interjúja)

Pető Károly

Sz. Marosdécse, 1891. jan. 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szeptember 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 205/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 666.

Petri József – SZVISZ

Sz. Hegyközsátár, 1941. aug. 23. [Emlékkönyv: aug. 12.] Letartóztatásakor (1960. nov. 8.) középiskolai tanuló. A SZVISZ-perben a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának c) betűje és a 157. paragrafus 1. pontjának b) betűje alapján 5 év börtönre ítélték. Volt a nagyváradi börtönben, ahonnan Jilaván át Luciu-Giurgeni-be vitték, majd Periprava-Grind, Sfiștofca és újra Grind kényszermunkatáboraiában dolgozott. Grindról szabadult 1964. jún. 24-én. Hazatérése után elvégzett egy egészségügyi technikumot, 1966-tól fogtechnikusként dolgozott Borossebesen, Élesden, majd Nagyváradon.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004.

Pietsch Béla – Szoboszlai-csoport

Sz. Arad, 1887. febr. 12. Ügyvéd. 1958. jan. 7-én [Ionițoiu: 1956-ban] tartóztaták le. A Szoboszlai-perben, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával, a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 6. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 15 évre ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és Szamosújváron raboskodott. A galaci börtönben halt meg 1958. nov. 26-án. Neve „Dr. Pics Aladár”-ként szerepel az 1956-os forradalom erdélyi mártírjainak a 301-es parcellában felállított emlékkövén.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Bălan 251; Ionițoiu, VIII. 229 (neve itt „Pictsch Adalbert”, letartóztatásának dátuma: 1956; ugyanitt, ugyanezzel a tartalommal „Picsi”, a 231. lapon pedig „Pietsch Adalbert” néven is); más forrásokban keresztnéve „Alajos”.

Pietsch Miklós – Szoboszlai-csoport

Sz. Arad, 1934. aug. 23. Mint földbirtokos fiát eleinte nem vették fel az egyetemre, letartóztatásakor (1957. dec. 11.) V. éves volt a temesvári Műegyetemen [Péterszabó: segéd munkás Aradon]. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 12 év börtönre ítélték. Volt a temesvári, aradi, galaci és szamosújvári börtönökben, a Duna-delta és a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatáborában. 1964-ben, a közkegyelemmel szabadult, utána Aradon és Topánfalván fizikai munkás. Építész-mérnöki diplomát 1968-ban szerzett Kolozsváron, utána Aradon és Sepsiszentgyörgyön dolgozott. 1976-ban kitelepült Németországba. Heidelbergben él. *Aradiak* (1995) és *Bo-gánccszedők* (1996) c. regényeiben börtön-, illetve lágerélményeit dolgozta fel. A per

irataiban nem történik említés arról, hogy 1956 okt. 30-án részt vett a temesvári nagy diákgyűlésen, majd a karhatalmi egységekkel való összetűzésekben. Akkor is letartóztatták, s a kisbecskereki szovjet laktanyában volt nov. 3-ig.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 176–192, 286–289.

Pinkovai Kálmán

Sz. Batizgombás (Szatmár m.), 1922. máj. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 15-én. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a rendszer elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 3 év fegházbüntetésre. Szabadult 1965. [!] okt. 12-én Giurgeni-ből.

Forrás: SZD/31.

Pittlich Gyula

Sz. Szászrégen, 1892. júl. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 229/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyar forradalom idején rendszerellenes kijelentéseket tett, magasztalta a forradalmat. Később a kollektivizálás ellen agitált.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 689.

Poltz Ernő József

Sz. Szatmárnémeti, 1925. júl. 24. Lakatos. Letartóztatták 1957. ápr. 2-án. Azzal vádolták, hogy a pártot és az államot szidalmazta, az 1956-os magyarországi forradalommal fenyegetőzött. A nagyváradi Katonai Bíróság ítélte el 6 év 3 hónap börtönbüntetésre, a BTK 327. paragrafusának 2. pontja alapján. Ostrovról szabadult 1960. szept. 27-én.

Forrás: SZD/267 (+ melléklet)

Pop Gheorghe-Banu – nyárádtői csoport

Sz. Nyárádtó, 1890. júl. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 19-én. Részt vett a kollektivizálás elleni nyárádtői megmozdulásban, emiatt a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 185/1959. sz. dossziéval bíróság elé állította.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Pop Ioan-Banu – nyárádtői csoport

Sz. Nyárádtó, 1883. okt. 24. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 19-én. Részt vett a nyárádtői kollektivizálás elleni megmozdulásban, emiatt helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 185/1959. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Popa Maria Doina – Szoboszlai-csoport

Sz. Nagyszalonta, 1927. máj. 31. Drăgănița (Mogyorós) Mária húga, tisztviselőnő. Férjével Bukarestben élt. Letartóztatták 1957. nov. 13-án. A Szoboszlai-perben a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 20 év kényszermunkára ítélték. Aradon és Galacon raboskodott, 1964-ben szabadult.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Pop Ioan – *telefonista csoport*

Sz. Esztró, 1932. jan. 30. Letartóztatták 1957. ápr. 4-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 18 évre ítélte. Szabadult Szamosújvárról 1964. ápr. 26-án.

Forrás: Bura

Pop Victor – *telefonista csoport*

Sz. Esztró, 1929. máj. 18. Letartóztatták 1957. febr. 6-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 7 évre ítélte. Szabadult 1964. ápr. 18-án.

Forrás: Bura

Pop Virgil – *telefonista csoport*

Sz. Esztró, 1928. márc. 9. Letartóztatták 1957. febr. 4-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján életfogytiglani börtönre ítélte, amit a fellebbezés során 25 évre mérsékeltek. Szamosújvárról szabadult 1964. júl. 30-án.

Forrás: Bura

Porcsalmi József – *Bethania-mozgalom, zilahi csoport*

Sz. Zilah, 1923. máj. 16. Letartóztatásakor, 1958-ban [Bilincseket...: 1959 júliusában] órás és látszerész Zilahon. A Bethania-mozgalom zilahi csoportjának perében, a kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 3-án hozott 383/1958. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának c) betűje alapján 5 évre [Balogh: 6 évre] ítélték el. Szamosújváron volt, ahol a börtön körülményei között idegbetegsége súlyosbodott. 1964-ben szabadult. Utána visszatért Zilahra. Elhunyt 1984. aug. 5-én.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Balogh Béla; Bilincseket...172–174; Veress

Porkoláb Sándor – *kézdizsentléleki csoport*

Sz. Kézdizsentlélek, 1918. febr. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 23-án. A kézdizsentléleki csoport tagjaként állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége, a BTK 209/2. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, a 284. paragrafus 1. pontjának utolsó bekezdése, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja alapján, a 189/1959. sz. dossziéval. A vád szerint részes volt fegyver- és lőszerrejtegetésben, valamint a letartóztatások elől megszököttek támogatásában is.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Portik Gábris Ferenc

Sz. Gyergyóremete, 1906. október 30. Letartóztatása (1962. február 15.) előtt szabó volt Gyergyóvárhegyen. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 35/1962-es bűnügyi dossziéval. A vád szerint 1956-tól intenzív rendszerellenes tevékenységet fejtett ki, szidalmazta az államhatalom és a párt helyi képviselőit.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 903.

Pöchacher Gyula Balázs

Sz. Vajdahunyad, 1917. nov. 28. A dévai ferences rendház tagja volt, valószínűleg innen vitték kényszerlakhelyre Máriaradnára 1951. aug. 20-án. Egy év múlva rend-

társaival együtt újabb kényszerlakhelyre, Körösbányára került. Itt tartóztatták le 1961 szeptemberében (más visszaemlékezések szerint 1962 márciusában). Rendszerellenes megnyilvánulások vádjával 3 évre ítélték. 1964 nyarán Jilaváról, a kegyelmi rendelet alapján szabadult. 1982-ig Körösbányán volt, majd Csíksomlyón, 1991-től a ferencesek brassói házában. 1992. máj. 5-én hunyt el.

Forrás: Hetényi Varga 1999. I. 553–555.

Préda Imre – Fehér Szarvasok

Sz. Zalánpaták, 1940. szept. 19. Munkás Sepsiszentgyörgyön. Letartóztatták 1961. jan. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a Fehér Szarvasok nevű, háromtagú szervezet elleni vizsgálat után, a 152/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. A dossziében az ő esetében egy megjegyzés áll: „öt évet kapott, de nem EMISZ-esként”.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 819.

Purtan Polixénia – Jehova-tanú

Sz. Nyárádmagyarós, 1916. okt. 31. Háztartásbeli. Letartóztatták 1960. augusztus 18-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés és tiltott kiadványok terjesztésének vádjával, a 96/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 802.

Puskás Attila – Puskás-csoport

Sz. Kolozsvár, 1931. aug. 9. Korábban a csíkszeredai gimnáziumban tanított, letartóztatásakor (1959. máj. 12. [a letartóztatási parancs kelte: máj. 17.]) természetrajztanár volt Csíkdánfalván. A MAT Katonai Bírósága a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 91/1959. sz. dosszié keretében, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok (többek között saját 56-os versei) terjesztésének vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 évre ítélte Marosvásárhelyen megrendezett tárgyalásán mint csoportja fővádlottját, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus 3. pontja alapján. 1960. jan. 23-ig a marosvásárhelyi Securitatén, illetve a Törvényszéki Fogházban volt, majd egészen 1964. aug. 3-án, a kegyelmi rendelet alapján történt szabadulásáig Szamosújváron. Szabadulása után 1968-ig sepsiszentgyörgyi vállalatoknál tisztviselő, 1969–90 között a megyei vízügyi, illetve növényvédelmi igazgatóság kötelékében biológus volt. 1991-től nyugdíjas. 1990–91-ben az RMDSZ Kovászna megyei alelnöke, a Volt Politikai Foglyok Szövetsége Kovászna megyei szervezetének alelnöke. 2000 óta az RMDSZ képviselőjében a városi tanács tagja. 1991-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékéremet, 1998-ban a „Hűség a Hazához” Érdemkeresztet.

Tudománynpszerűsítő írásokkal 1969-től jelentkezett A Hét, a Megyei Tükör, Tett hasábjain. Önálló kötetei: *Barátaink és ellenségeink, az állatok* (1975), *Rovargyűjtők könyve* (1976), *A fenyők birodalma* (1997), *Növényvédelmi ABC* (2000).

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress; Kacsó; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Domokos Péter: „*Verseik juttattak nács mögé*”. Interjú. Új Magyar Szó, 2006. aug. 1.

Puskás Csaba

Sz. Kolozsvár, 1932. dec. 5. Letartóztatásakor (1959. szept. 3.) tanár volt Gyimesfelsőlokon. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 182/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956-tól „intenzív ellenforradalmi tevékenységet fejtett ki”, diákjai és mások előtt magasztalta a magyar forradalmat; ellenségesen kommentálta a romániai nemzetiségi politikát is. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 18 év börtönre. Szamosújváron, majd a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatelepén raboskodott, 1964 júniusában szabadult. Hazatérése után Kolozsváron, a Tartományi Villamosműveknél dolgozott, az 1970-es árvíz idején (1970. máj. 22-én) Bethlenben, mentés közben vesztette életét.

Forrás: Adatlap (Puskás Attila); Pál-Antal – MKÜ Lt 645; Veress

Pusztai András Tibor

Sz. Élesd, 1942. ápr. 14. Letartóztatásakor diák volt Nagyváradon. A letartóztatás és az elítélés körülményeiről, valamint a börtönéveiről nem sikerült adatokat szerezniünk. Az adatszolgáltató szerint ügye az 1956-os magyar forradalommal volt kapcsolatos. Szabadulása után befejezte középiskolai tanulmányait, majd a temesvári egyetemen agrármérnöki diplomát szerzett. Hat évig Moldvában, majd Ősi-Tötösön volt agrármérnök. Elhunyt Élesden, 1995-ben.

Forrás: Adatlap (Lugosi Mihály)

Pusztai Lajos – SZVISZ

Sz. Élesd [Ionițoiu: Köröskisjenő], 1943. szept. 6. Kőműves. Letartóztatták 1961-ben, 18 éves korában. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 évre ítélte a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében, rendszer elleni tevékenység vádjával. 1964 nyarán a Duna-deltából szabadult. Utána Élesden lakott.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 31; Szilágyi József SZVISZ-névsora; Ionițoiu, VI. 492.

Püsök Miklós, id. – Bethania-mozgalom, zilahi csoport

Sz. Diósd, 1906. febr. 11. Kőműves. Letartóztatták Zilahon, 1958. jún. 17/18-án. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a Bethania-mozgalom zilahi csoportjának perében, 1958. okt. 3-án hozott, 383/1958. sz. ítéletével 5 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Volt Szamosújváron, valamint Salcia, Stoenești, Strâmba, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborokban és a Duna-deltában. Szabadult Peripraváról 1964-ben. Hazatérése után tovább is eredeti szakmájában dolgozott. Elhunyt 1980. febr. 1-jén.

Forrás: Adatlap; Bilincseket... 175–177; Veress

Püsök Miklós, ifj. – Bethania-mozgalom, zilahi csoport

Sz. Diósd, 1933. márc. 18. Kőműves. Letartóztatták Zilahon, 1958. jún. 17/18-án. A kolozsvári Katonai Törvényszék ítélte el a Bethania-perben 7 évre. Börtönéveit Szamosújváron, majd Periprava, Grind, Stoenești, Salcia, Strâmba, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborokban töltötte. 1964. jún. 21-én szabadult Jilaváról [Adatlap 2: Szamosújvárról]. Betegnyugdíjas, Zilahon lakik.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Akik imádkoztak... II. 158–162; Bilincseket... 178–182.

R

Rácz Károly László

Sz. Szatmárnémeti, 1932. jan. 5. Letartóztatták 1959. ápr. 25-én. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 327. paragrafusa alapján 5 év javító fogházbüntetésre felbujtás vádjával. Szabadult 1963. jan. 26-án. Elhunyt Szatmárnémetiben, 1978. márc. 20-án.

Forrás: SZD/385.

Rácz Sándor – telefonista csoport

Sz. Szatmárnémeti, 1925. nov. 1. Letartóztatták 1957. márc. 14-én. A társadalmi rend elleni izgatás vádjával 20 év börtönre ítélték. 1964. júl. 29-én szabadult. Utána Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: SZD/81.

Ráczkövi Ákos – Jehova-tanú

Sz. Csekelaka, 1932. jún. 20. Letartóztatták 1960. nov. 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval, egy kilenc tagú jehovista csoportban állította bíróság elé. Elítélték 9 évre. Szabadult 1964. jún. 24-én. Meghalt.

Forrás: MT 2005; Pál-Antal – MKÜ Lt 803; Veress 565.

Ráczkövi Zoltán – Jehova-tanú

Sz. Csekelaka, 1934. júl. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. márc. 18-án. Kovács Károly jehovista csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 37/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451; MT 2005; Veress 564.

Ráduly Balázs

Sz. Szentháromság, 1906. febr. 24. Gazdálkodó, tévész-tag. Letartóztatták 1961. aug. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a 88/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé, a kollektív gazdálkodást és a pártot becsmérlő kijelentésekkel vádolva, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Elítélték 5 évre. Szabadult 1964. ápr. 15-én. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 856; MT 2005; Veress 568.

Ráduly Géza Leander – Szoboszlai-csoport

Sz. Kézdiszentlélek, 1921. dec. 15. Először mint püspöki [Péterszabó: brassói esperesi] káplánt tartóztatták le és ítélték el 1951-ben [Péterszabó: januárjában]. Szabadulása után Felső-Háromszéken [Tófalvi: Gelencén; Péterszabó: Csíkmadéfalván] volt plébános. Itt tartóztatták le 1957. nov. 24-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6 pontja alapján, hazaárulás vádjával életfogytiglani fegyházra [Jakab: 20 év börtönre] ítélték.

A Legfelső Törvényszék Katonai Kollégiuma 1958. júl. 24-én az ítéletet helybenhagyta. Börtönéveit Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és a Bráilai Nagyszigeten, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában töltötte. 1964-ben, a kegyelmi rendelettel szabadult. Hazatérése után kanonoki ranggal püspöki irodaigazgató, majd Madéfalván, Tusnádon lelkész. Elhunyt Tusnádon [Jakab: Madéfalván], 1985. jan. 29-én.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 472; Jakab 92; Péterszabó 80–81; Veress

Ráduly István – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Oltszem [testvére szerint: Barót], 1910. júl. 29. Brassóban [Jakab: Gelencén] volt plébános, amikor 1957. nov. 2-án letartóztatták. Mivel nem volt hajlandó megszegni a gyónási titkot, hazaárulásban való bűnrészesség vádjával ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a Szoboszlai-perben, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusa alapján, 22 év [Tófalvi, Sylvester: 20 év] börtönre. A temesvári és jilvai börtönben, majd Szamosújváron [Sántha Antal szerint a salciai kényszermunkatáborban is] volt. 1964-ben szabadult. Utána a Brassó-bolonyai plébánián, Kovásznán, majd Alvincen szolgált. Elhunyt Sámsondon, 1989. ápr. 19-én.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 473–474; Jakab 93–94; Péterszabó 82–84; Veress; Sylvester Lajos: *Öt évig vasban*. Háromszék, 1991. ápr. 6.

Raffai Dániel – *Jehova-tanú*

Sz. Csokfalva, 1925. jan. 11. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 14-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 266/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a kollektivizálás elleni többszöri ellenséges megnyilvánulás vádjával. Elítélték 5 évre. Szabadult 1960. márc. 22-én. Meghalt Hármásfaluban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 724; MT 2005; Veress 563; Szilveszter Sándor Adatlapja

Rákóczi Ferenc

Sz. Mezőkölpény, 1918. febr. 18. Letartóztatták 1959. jún. 8-án. 18 évre ítélték, rendszerellenes szervezkedés vádjával. Szabadult 1964. jún. 16-án. Marosvásárhelyen lakott.

Forrás: MT 2005.

Ravasz Győző – *Veress-csoport*

Sz. Kelementelke, 1925. szept. 1. Letartóztatásakor (1957. júl. 11. [MT: jún. 22.]) a gyulakutai hőerőműnél könyvelő volt. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 3. és 4. pontja alapján, a 188/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé, a Veress Sándor-féle szervezkedésben való részvétele miatt. 294/1957. sz. ítéletével 15 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Börtönéveit Marosvásárhelyen (1958-ig), Jilaván (1958–1963) és Szamosújváron töltötte. Onnan szabadult 1964. aug. 12-én, a kegyelmi rendelet alapján. Szabadulása után dolgozott Balavásáron, az Energo-Construct vállalat alkalmazottjaként Radnóton, Déván, Rogojelen, Nagyváradon, 1978–1992 között a zetelaki, majd a bözödi duzzasztók építkezésénél. Elhunyt Kelementelkén, 1997. júl. 15-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 399; MT 2005; Veress; Oral History Archivum (Gagy-Balla)

Rédli József – SZVISZ

1942-ben született. A SZVISZ-perben 9 évre ítélték. 1964 nyarán a Duna-deltából szabadult. Jelenleg vállalkozó, az Egyesült Államokban él.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 17, 30; P. Sebők – Lázok

Reibnagel István – Szoboszlai-csoport

Sz. Ószentanna, 1906. febr. 24. Letartóztatásakor (1957. dec. 13. [Tófalvi: 1958. jan. 13.]) ipari technikus. A Szoboszlai-perben feljelentés elmulasztásának vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 6. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 8 év szigorított börtönre ítélték. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és a Duna-delta több kényszermunkatáborában raboskodott. 1964-ben szabadult.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress

Reich János

Sz. Mezőfény, 1911. jan. 18. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. okt. 28-án. A nagyváradi Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa alapján, nyilvános lázítás vádjával. Szamosújvárról szabadult 1959. okt. 27-én. Szabadulása után Mezőfényen lakott.

Forrás: SZD/288.

Reich Miklós – vizsgálati fogság

Sz. Kolozsvár, 1930. márc. 8. A Szovjetunióban végzett jogász, 1957-ben Páskándi Géza védőügyvédje volt. Bátor kiállása miatt került a Securitate megfigyelése alá, s 1959 júliusában őt is letartóztatták. Egy brazil újságíró-küldöttséggel történt találkozása után hazaárulás vádjával próbálták bíróság elé állítani – sikertelenül. 9 hónapi vizsgálati fogság után, amelyből 6 hetet sötét magánzárkában töltött, szabadlábra helyezték. Az ügyvédi gyakorlattól azonban eltiltották. 1959–1967 között a kolozsvári Magyar Opera közönség szervezőjeként dolgozott. Akkor visszatérhetett az ügyvédi pályára, de csak a zilahi bíróság hatáskörében. 1969-ben családjával kitelepedett Magyarországra, Budapesten egy színesfémexport vállalatnál kapott állást. A Securitate után azonban az ÁVH kezdte zaklatni, ami elől 1974. júl. 17-én a halálba menekült.

Forrás: Adatlap; Analele Sighet 8. 629; Boca 142; Roske IV. 259 (neve „Miklos Reich” alakban az M betűnél)

Rendl László – Szoboszlai-csoport

Sz. Szentdemeter, 1907. máj. 31. Zootechnikus mérnök, letartóztatásakor (1957. nov. 24.) a marosvásárhelyi ezüstrókatelep vezetője. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 17 év [Veress: 15 év] kényszermunkára ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon, majd a Duna-delta kényszermunkatáborában raboskodott, 1963-ban Szamosújváron volt. Onnan szabadult 1964-ben. Hazatérése után szakterületén dolgozott, létrehozta a marosvásárhelyi állatkertet. Marosvásárhelyen hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Veress

Rendes Lajos

Sz. Mezőbánd, 1937. máj. 4. Katonai szolgálata idején tartóztatták le, 1959. márc. 9-én. A konstancai Katonai Bíróság 203/59. sz. ítéletével 6 évre ítélte a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, rendszerellenes tevékenység vádjával. Börtönéveit Konstancán, Jilaván és Szamosújváron, majd a Brăilai Nagyszigeten (Salcia, Stoenești) töltötte. Szabadult 1962. okt. 2-án Giurgeni-ből. Szabadulása után szakiskolát végzett, majd mérőműszerlakatos volt a marosvásárhelyi Közüzemeknél.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); MT 2005.

Reszegei István

Sz. Nagykároly, 1924. jún. 18. Asztalos. Letartóztatták Szatmárnémetiben, 1956. dec. 29-én. Nyilvános lázítás vádjával ítélte el a nagyváradai Katonai Bíróság a BTK 157. paragrafusa [!] alapján, 2 év 6 hónap javító fogházbüntetésre. Szabadult Szamosújvárról 1959. jún. 26-án. Utána még 3 év 6 hónapot töltött kényszerlakhelyen Răchiteasán. Nagykárolyban lakott, elhunyt.

Forrás: SZD/72.

Reusz Klára-Erzsébet – Szoboszlai-csoport

Sz. Arad, 1927. nov. 18. Letartóztatásakor matematikatanárnő az aradi Magyar Tanítóképzőben és a Fémipari Líceumban. Szoboszlai Aladár egyik legközvetlenebb munkatársa volt, iratainak gépelője, fordítója. Letartóztatták 1958. jan. 7-én. A kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén 20 évi kényszermunkára ítélték. Temesváron, Aradon és Galacon raboskodott, 1964-ben szabadult a kegyelmi rendelettel. Később kitelepedett Németországba. Freiburgban lakott, 1983 elején halt meg.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Péterszabó 228–231; Bottoni: Szoboszlai 144–145.

Reusz Miklós – Szoboszlai-csoport, vizsgálati fogság

Aradi likörgyáros, Reusz Klára apja. A Szoboszlai-perben vizsgálati fogságban volt, szabadlábra helyezése után nem sokkal elhunyt.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Bottoni 144–145.

Rimay János – Sass Kálmán-csoport

Sz. Kágya (Bihar m.), 1912. jún. 15. Gazdálkodó, letartóztatásakor (1958. júl. 26.) az érmihályfalvi társas gazdaság elnöke. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 186. paragrafusának 1. pontja, a 157. paragrafus 1. pontjának a) betűje, valamint a KIgTk 292. szakasza alapján életfogytiglani kényszermunkára [Balaskó: 25 évre] ítélte. A nagyváradai Törvényszéki Fogházban, Pitești-en, Désen és Szamosújváron töltötte börtönéveit, az 1964-ben kiadott kegyelmi rendelet alapján szabadult. Hazatérése után továbbra is gazdálkodott. 1998. aug. 4-én hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49; Veress

Robotka Sándor

Sz. Csíkszereda, 1933. jan. 1. Kőműves. Szabadlábbon helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 216. paragrafusa alapján. A gimnázium bejáratánál kitett vörös zászló letépésével vádolva, az 59/1956. sz. bűnügyi dosszié alapján állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 262.

Rocska Gyula – SZVISZ

Sz. Élesd, 1943. [Emlékkönyv: 1942] máj. 9. Középiskolás diák volt Nagyváradon. Letartóztatták 1960. okt. 31-én Orsován [Emlékkönyv: okt. 24-én Dunavícen, Temesvár mellett], tiltott határátlépési kísérlet során. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetének tagjaként 20 év börtönre ítélte Nagyváradon a kolozsvári Katonai Bíróság. [Ítéletét másodfokon 8 évre csökkentették.] Börtönéveit Nagyváradon és Szamosújváron töltötte, 1964. jún. 27-én [Emlékkönyv 2004: aug. 6-án] szabadult. Utána Balánbányán kapott munkát a bányavállalatnál, bányászként, kazánfűtőként, majd Élesden egy asztalos-, később festőműhelyben, az élesdi cementgyárban, illetve a bukaresti IMIA-nál villanyszerelőként dolgozott. Azután a nagyváradai ipari építkezési trösztnél technikus volt.

Forrás: Adatlap, Emlékkönyv, 2004. 16–18; Gagy-Balla CD; P. Sebők: SZVISZ
Rohonyi Károly

Könyvelő. Miklós Mártonnal együtt ítélték el, őt 8 év börtönre, 1961. febr. 8-án. Szabadult 1964-ben.

Forrás: Veress; Miklós Márton Adatlapja

Román Ferenc József

Sz. Szatmárnémeti, 1912. okt. 4. Letartóztatták 1959. okt. 15-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 5 év börtönbüntetésre ítélte tiltott kiadványok terjesztése vádjával. Szamosújvárról szabadult 1963. jan. 15-én. Szatmárnémetiben lakik.

Forrás: SZD/100 (+ melléklet)

Rossmann (Fischer) Erzsébet – vizsgálati fogság

Sz. Marosvásárhely, 1911. ápr. 14. Háztartásbeli. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, az 1/1959. sz. dossziét állította össze ügyében. 1959. máj. 23-án indítottak eljárást ellene, azzal a váddal, hogy súlyosan szidalmazta a rendszert és a kommunistákat. A vizsgálatot azonban jún. 3-án meg is szüntették, azzal az indokkal, hogy megállapítást nyert: a tanúk ellenséges viszonyban voltak a bevádolttal.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 608.

Ruff Mihály – SZVISZ

Sz. Tasnád, 1943. szept. 27. [Emlékkönyv: szept. 29.] Műbútorasztalos. Letartóztatták Szatmárnémetiben [SZD: Tasnádon], 1960. máj. 30-án [SZD: szeptemberében]. A BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni izgatás vádjával, a kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönbüntetésre ítélte. A nagyváradai börtönből 1962-ben Jilaván át Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborába vitték, ahol két évet dolgozott. 1964 tavaszán onnan Galacon és Jilaván át a szamosújvári börtönbe került. Ez utóbbi helyről szabadult 1963. aug. 3-án. Hazatérése után a tasnádi bútorgyárban, majd a nagybányai Építkezési Tröszt kötelékében Avafelsőfalun dolgozott, végül visszasikerült Tasnádra, ahol a kisipari termelőszövetkezetben, majd a bútorgyárban volt állásban, eredeti szakmájában, mint faipari technikus, minőségi ellenőr.

Forrás: Adatlap (Bikfalvy); SZD/53; Emlékkönyv 2004. 31; Szilágyi József SZVISZ-névsora

S

Salamon László

Sz. Gyergyószentmiklós, 1930. jan. 19. [Pál-Antal: jan. 17.] Letartóztatásakor (1957. jún. 4. [Pál-Antal: júl. 4.]) a gyergyószentmiklói Közüzemek tervezési osztályán tervező-technikus volt. Budapesten aktív részt vett a forradalomban. A MAT Katonai Ügyészsége a 202/1957. sz. dossziéval, az állambiztonság elleni bűncselekmény: a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való aktív részvétel elkövetésének vádjával állította bíróság elé. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/50. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, a magyar BTK 8. szakaszának 1. és 2. bekezdése, valamint a román KIGTk 304. és 463. szakaszai alapján 10 év nehézbürtönrre ítélte. (Az ítélet száma: 11/1958, kelte: 1958. jan. 10.) 1 évet ült a szamosújvári bürtönben, majd különböző kényszermunkatáborokban (Stoenești, Grădina, Luciugiurgeni, Salcia) dolgozott. Ostrovról szabadult 1963. febr. 10-én. Szabadulása után visszakerült korábbi vállalatához, ahol építészeti tervezőtechnikus 1990-ig. Az 1989-es rendszerváltozás után tagja volt a helyi Nemzetmentési Frontnak, 1990–1994 között önkormányzati tanácsos, 1990-től titkára a Volt Politikai Foglyok Szövetsége gyergyói szervezetének. Az 56-os Vitézi Rend lovagja, megkapta az 1956-os Corvinközi Emlékérmét, a Magyar Köztársaság Emlékérmét, „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, a Brit Birodalom 56-os Érdemkeresztjét, az 56-os Vitézi Nagykeresztet csillaggal.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 404; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Salamon Mihály

Sz. Csíkpálfalva, 1935. szept. 1-jén. Munkás. Letartóztatták 1960. március 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége Salamon Péterrel és Páll Lajossal (Csíkmindszent, 1939) együtt, a BTK 209. paragrafusának 1., az 524. paragrafus 1., az 525. paragrafus 4. pontjának c) betűje, az 525. paragrafus 2. pontjának b) betűje, az 524. paragrafus, az 523. paragrafus 1. pontja és a 236. paragrafus b) betűje alapján, a 47/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádak: a társadalmi rend elleni ténykedés és közvagyonból való lopás, ellenséges csoportosulásban való szervezkedés ellenforradalmi cselekedetek elkövetése érdekében, milicista szervek megtámadása, legyilkolása és lefegyverzése céljával stb. A vád szerint elhatározták kiáltványok írását és szórását, milicistáktól pedig fegyverek szerzését.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 778.

Salamon Péter

Sz. Csíkpálfalva, 1933. febr. 12-én. Munkás. Letartóztatták 1960. március 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége Salamon Mihállyal és Páll Lajossal (Csíkmindszent, 1939) együtt, a BTK 209. paragrafusának 1., az 524. paragrafus 1., az 525. paragrafus 4. pontjának c) betűje, az 525. paragrafus 2. pontjának b) betűje, az 524. paragra-

fus, az 523. paragrafus 1. pontja és a 236. paragrafus b) betűje alapján, a 47/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádak: a társadalmi rend elleni ténykedés és közvagyonból való lopás, ellenséges csoportosulásban való szervezkedés ellenforradalmi cselekedetek elkövetése érdekében, milicista szervek megtámadása, legyilkolása és lefegyverzése céljával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 778.

Salamon Zoltán – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Csíkpálfalva, 1921. márc. 15. Letartóztatásakor (1958. jan. 23.) adóellenőr volt, 1957-ben sikkasztás vádjával 6 évre ítélték. A Szoboszlai-perben 18 évre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, hazaárulásban való bűnrészesség vádjával. Börtönben volt Temesváron, Aradon, Jilaván, Botoşani-ban, Galacon, dolgozott a peripravai kényszermunkatáborban. 1964-ben szabadult. Eleinte szülőfalujában gazdálkodott, majd tisztviselői állást vállalt. [Gagy-Balla: Eleinte egy öntödében dolgozott, majd raktáros, 1982-től nyugdíjas.] Bartha Ágnes vele készített TV-interjúját Péterszabó Ilona közölte. 2004-ben hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Csík 1995; HT 2005; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Lázok; Péterszabó 193–197.

Sallay Lajos – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Nagykároly, 1901. aug. 2. [Tófalvi: aug. 3.] Gyógyszerész volt Érmihályfalván. Letartóztatták 1958. jún. 14-én [SZD: nov. 25-én]. Mint katonai egészségügyi akadémiai végzetten, azzal vádolták, hogy a Sass Kálmán-féle szervezet „katonai szakértője” volt. A kolozsvári Katonai Bíróság a per 1958. okt. 4-i tárgyalása során, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával –, valamint a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja és a KIgTk 292. szakasza alapján 25 évi kényszermunkára [SZD: 6 évi fogházra] ítélte. Börtönéveit a nagyváradai Törvényszéki Fogházban, Piteşti-en, Désen és Szamosújváron töltötte. Ez utóbbi helyről szabadult 1964. aug. 3-án a kegyelmi rendelet alapján. Elhunyt Nagykárolyban, 1981. jún. 9-én.

Forrás: SZD/399 (+ mellékletek); Tófalvi: Sass; Balaskó 49.

Sándor Balázs – *EMISZ*

Sz. Homoródalmás, 1936. dec. 4. Letartóztatásakor (1958. aug. 21.) negyedéves unitárius teológus. Neve egy, az EMISZ-üggyel kapcsolatos Securitate-jelentésben már 1958. márc. 10-én szerepelt. A vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte; a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéval helyezte vád alá; a kolozsvári Katonai Bíróság 25 év kényszermunkára ítélte a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának a) betűje alapján. A marosvásárhelyi börtönből 1959-ben került Szamosújvárra, a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott, onnan szabadult 1964. aug. 3-án. Szabadulása után közel egy fél évig munkanélküli; 1965. jan. 1. – 1966. ápr. 1-ig a börtönben tanult kárpitós szakmában kapott állást a székelykeresztúri Helyiipari Vállalatnál. Ezt követően 1977 májusáig technikus egy erdőgépesítési és szállítási vállalatnál, 1977–1990 között a székelyudvarhelyi matrica-

gyárban dolgozott. 1990. augusztus 1. és 1992. márc. 1. között Homoródmás polgármestere. Részt vett a Volt Politikai Foglyok Szövetsége Hargita megyei szervezetének megalakításában, ahol az udvarhelyszéki szervezet elnöke is volt 1993-ig. Ekkor egészségi okból visszavonult a közélettől, de megmaradt a Politikai Foglyok Szövetségének udvarhelyi vezetőségében.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Udv 1995; HT 2004; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Lay-névsor; Roske I. 181; Caravia 65 (utóbbi kettőnél neve „Balázs Sándor”-ként a B betűnél).

Sándor Csaba – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1940. dec. 5. Letartóztatásakor (1958. márc. 30.) középiskolai tanuló. A MAT Katonai Ügyészsége a 66/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé, „Szalai Attila és 8 társa” ügyében. A BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján 7 évi börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság és az ítélet kimondása után a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, majd Jilaván át Ocnele Mari-ra, a fiatakorúak börtönébe vitték, 18. életévének betöltése után pedig Szamosújvárra. Innen került ki a Brăilai Nagyszigetre, annak munkatelepein és Peripraván töltötte hátralévő büntetését. 1963-ban Peripraváról szabadult. Középiskolai tanulmányai befejezése (1965) után a sepsiszentgyörgyi Kisipari Szövetkezet dolgozója volt. A 80-as években családjával kitelepedett Svédországba, ott él Sölvesborgban.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress

Sándor Gábor – Botos-csoport

Sz. Vámfalu (Szatmár m.), 1935. jún. 28. Szabó. Letartóztatták Vámfaluban, 1957. dec. 13-án. A Botos-csoportban, a BTK 209. paragrafusa alapján 6 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék. Jilaváról szabadult 1964. jún. 24-én. Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: SZD (számozás nélkül)

Sándor István – vizsgálati fogság

Sz. Csíkszentgyörgy, 1925. szept. 12. Váltókezelő volt a bögozi vasútállomáson. Letartóztatták 1959. júl. 10-én, azzal a váddal, hogy a magyarországihoz hasonló események bekövetkeztével, a kommunisták felakasztásával fenyegetőzött. A MAT Katonai Ügyészsége összeállította 138/1959. sz. dossziéját, a vádat azonban elejtették ellene és őt júl. 19-én szabadon engedték, mert bebizonyosodott: rosszindulatú feljelentés volt az alapja.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 626.

Sándor István

Sz. Gyergyóremete, 1923. szept. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1961. február 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 37/1961-es dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 840.

Sándor János – Botos-csoport

Forrás: Bura

Sántha Antal

Sz. Szabadbattyán (Magyarország), 1928. jún. [Pál-Antal: július] 5. Csíkszentdomokoson volt plébános. 1958. okt. 21-én [Jakab, Hetényi Varga által közölt saját visszaemlékezése: aug. 21-én] tartóztatták le; a marosvásárhelyi Securitate hallgatta ki, és a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának b) betűje alapján, „tiltott kiadványok őrzése és terjesztése, nemi erőszak (kiskorú lányok megrontása)” vádjával, a 277/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. 12 év börtönre ítélték. Perét a hatalom a római katolikus egyház elleni propaganda-hadjáratában használta fel. Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron, a Brăilai Nagysziget különböző kolóniáin (Salcia, Grădina) töltötte. 1965-ben szabadult. Utána Mikóújfaluban, Nagyvernyén, Jobbágytelkén, Kőhalomban volt plébános. Egyik sórványába menet halt meg, 1995. szept. 18-án.

Forrás: Jakab 95–97 (vezetékneve ott „Sánta”); Hetényi Varga 1992. II. 479 (közli visszaemlékezését is); Pál-Antal – MKÜ Lt 540; 1956 és Románia (111. sz. dokumentum); Nagy Benedek; Nyitrai; Bottoni (A Hét)

Sántha Imre – Puskás-csoport

Sz. Budapest, 1941. jún. 24. Letartóztatásakor (1959. ápr. 15.) középiskolás diák, állandó lakhelye Csíkpálfalva. A MAT Katonai Ügyészsége a csíkszeredai tanárok és diákok perében, a BTK 207. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a 91/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 7 évre ítélte. Sepsiszentgyörgyön lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress

Sántha István

Sz. Vajdaszentivány, 1926. nov. 18. Gyergyóalfaluban volt plébános. A MAT Katonai Ügyészségének 178/1958. sz. bűnügyi iratcsomója szerint 1954 óta folyamatosan kinyilvánította rendszerellenességét. 1957-ben a templomban többször is énekeltetett nacionalista, a románok ellen uszító énekeket. Ez [Jakab: egy 1957-ben Hruscsovnak írt levél és egy Kanadából kapott naptárküldemény] váltotta ki letartóztatását 1958. júl. 28-án [Hetényi Varga, Jakab: aug. 21-én]. A bűnügyi dossziében a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és „társadalmi rend elleni tevékenység” szerepel. Börtönéveit Marosvásárhelyen, Szamosújváron, a Brăilai Nagyszigeten Stoenești-en és a Duna-deltában, Periprava kényszermunkatáborában töltötte. 1964-ben szabadult. Utána plébános volt Sepsikőröspatakon, Vulkánban, majd Arad-Mocsóczi telepen. Itt hunyt el 1987. szept. 28-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 495; Hetényi Varga 1992. II. 481; Jakab 97–98 (vezetékneve ott „Sánta”); Nyitrai 380.

Sárközi Béla – SZVISZ

Élesden lakott, pincér volt. Letartóztatták 1960. okt. 24-én Temesvár mellett, Dunavícen, Rocska Gyulával és Krecsmer Miklóssal együtt, tiltott határátlépés kísérlete miatt. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében 7 évre ítélték. Szabadulása után Élesden lakott, villanyszerelő volt. Elhunyt.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 16, 32; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Sárközy Endre – SZVISZ

Sz. Tasnádszántó, 1943. jún. 3. A kolozsvári Politechnikai Főiskola hallgatójaként tartóztatták le 1960. nov. 11-én. Vizsgálati fogságban a nagyváradi Securitatén volt, a SZVISZ-perben a BTK 209. paragrafusa alapján, a fennálló társadalmi rend elleni szervezkedésben való részesség vádjával 10 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Büntetésének letöltését a nagyváradi börtönben kezdte, onnan hat hónap után Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni-be, majd a Duna-deltába (Periprava, Grind, Sfiștofca) került. Peripraváról szabadult 1964. aug. 4-én. Hazatérve 1965 őszéig a nagyszalontai húskombinátban dolgozott; ekkor bejutott a Babeș–Bolyai Egyetem matematika–mechanika karára. Számítógép szakon végzett 1970-ben. 1977-ig a temesvári Területi Számítóközpontban dolgozott, ekkor áttelepült Magyarországra. Budapesten él, számítástechnika-tanár. A SZVISZ 2004-ben megjelent Emlékkönyvének egyik szerkesztője.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ

Sárközy Sándor – SZVISZ

P. Sebők Anna adata szerint a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében ítélték el. Az Emlékkönyvben és Szilágyi József SZVISZ-névsorában nem szerepel.

Forrás: P. Sebők; Emlékkönyv 2004; Lázok

Sárosi Antal – Jehova-tanú

Sz. Szentgerce, 1941. júl. 11. Letartóztatták 1964. márc. 18-án. Elítélték 4 évre a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a katonai szolgálat megtagadásáért. Szabadult 1966. ápr. 26-án. Meghalt.

Forrás: MT 2005; Veress 598.

Sárosi A. Mária – Jehova-tanú

Sz. Csíkszentlélek, 1913. szept. 19. [Veress: szept. 10.] Letartóztatták 1956. márc. 19-én. Elítélték 2 évre, lázítás vádjával. Szabadult 1958. márc. 9-én. Meghalt.

Forrás: MT 2005; Veress 579.

Sass Béla

Sass Kálmán fia. Édesapja után, 1957. febr. 17-én őt is letartóztatták, és apja ellen vallomást akartak tőle kicsikarni. A per előtt azonban szabadon engedték, s napszámosként dolgozott Nagybányán. Amikor a családot a Bărăganba deportálták, őt is elindították, de útközben, 1959. jún. 30-án letartóztatták, és a rendszer elleni izgatás vádjával Konstancán 2 és fél évre ítélték. Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre került kényszermunkatáborba (Luciu-Giurgeni, Grădina). A SZVISZ-szel kapcsolatos letartóztatások idején őt is a nagyváradi Securitatéra vitték, de a szervezettel való kapcsolatát nem sikerült bizonyítani. 1962 februárjában szabadult. Jelenleg kutatómérnök Nagybányán.

Forrás: Balaskó 54–55 (Tófalvi bevezetője); Emlékkönyv 2004. 12.

Sass József

Sz. Csíkszatóság, 1920. jan. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 1-jén. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 322/1959. sz. dossziéval állította bíróság

elé. A vád szerint 1944 előtt csendőr volt, az ötvenes évek második felében többeket a mezőgazdaság szocialista átalakítása ellen uszított.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 761.

Sass Kálmán – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Gálospetri, 1904. ápr. 17. Először érmihályfalvi lelkészként 1939 októberében tartóztatták le, államellenes összeesküvés vádjával, de bírósági tárgyalására nem került sor: kiutasították Romániából. 1940 őszén visszatért állomáshelyére. Amikor 1944 szeptemberében Érmihályfalva körzetében a szovjetek ejtőernyősöket dobtak le, a csendőrök csapdájába esettek és agyonlőtték tetemeit ő temette el, s egyiküket, akinek sebesülten sikerült elrejtőznie, ő bújtatta. Ezt később Maléter Pál, az ejtőernyősök egyike írásban igazolta is, amikor koholt vádak alapján másodszer, 1947 júliusában ismét letartóztatták. 1948 tavaszán, ítélet nélkül szabadon bocsátották. Harmadik letartóztatásakor (1957. febr. 17. [Bálan: febr. 19.]) szintén Érmihályfalván volt lelkész. Ekkor a korábbi mentőlevél volt ellene az egyik fő bizonyíték, s hazaárulás vádjával 1958. okt. 6-án halálra ítélték. Szamosújváron végezték ki, 1958. dec. 2-án. Családját a Bărăganba deportálták, két fiát koholt vádakkal szintén bebörtönözték.

Emléktábláját 1992-ben Érmihályfalván a templom falán helyezték el. A presbitérium egyhangú határozatát a hatóságok többször is megkísérelték megváltoztatni, de hiába. A megemlékezés idején olyan nyomás nehezedett a gyülekezetre, hogy annak hatása ma is érzik. Emléktáblát helyeztek el 2002-ben szülőfaluja, Gálospetri ref. templomának falán is. Maléter Pál életrajzírója nem tud szerepéről az egykori partizán megmentésében.

Forrás: Tófalvi–Gazda; Tófalvi: Sass; Bálan V. 254; Balaskó; Akik imádkoztak... I. 259–266; Dukrét 163–164. és 205–206; Veress

Sass Kálmán, ifj.

Édesapja elítélése után a családdal együtt a Bărăganba deportálták, 1959. aug. 1-jétől ő is Olarun volt. 1960-ban „politikai huliganizmus” vádjával 2 és fél évre ítélték. Szabadulása után Călărași-ban fejezte be középiskolai tanulmányait, majd bányamérnöki diplomát szerzett. Jelenleg Felsőbányán él.

Forrás: Balaskó 54–56 (Tófalvi bevezetője)

Schell István – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Budapest, 1910. ápr. 8. Jogász, földbirtokosként letartóztatásakor (1957. nov. 24.) Marosvásárhelyen volt kényszerlakhelyen. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakasz c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján 25 év [egyes források szerint életfogytiglani] börtönre ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és Szamosújváron raboskodott, az 1964. júl. 24-i kegyelmi rendelettel szabadult. 1965-ben Németországba települt át, Münchenben halt meg 2003-ban.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai; Rădulescu-Zoner 386.

Schnepf Zoltán – *SZVISZ*

Sz. Nagyvárad, 1942. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében 7 évre ítélték. 1963. jan. 14-én szabadult Jilaváról. Szabadulása után mérnöki diplomát szerzett. Jelenleg Németországban él.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18, 31; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Schön Ildikó

Sz. Magyarókereke, 1937. június 7. Letartóztatták 1962. március 24-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 49/1962-es bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 909.

Schuller Jenő

Sz. Székelykeresztúr, 1928. jún. 25. Letartóztatásakor (1960. júl. 20.) tanár a besztercei Líceumban. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, nyilvános lázítás vádjával, a 378/1960. sz., 1960. okt. 6-án kihirdetett ítélettel 7 év börtönre ítélte. Vádpontjai között szerepelt 1956-ban, a magyar forradalom alatt Besztercén tanúsított szolidaritása, a szovjet beavatkozás elítélése, 1958. márc. 15-én az iskolában a magyar himnusz eléneklése. A kolozsvári Törvényszéki Fogházból 1961-ben Jilavára, onnan 1962-ben Szamosújvárra került. Innen szabadult 1964. ápr. 15-én. Szabadulása után geológusként dolgozott a marosvásárhelyi téglagyárban, majd a Prodcocomplex vállalatnál nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap (neve ott: „Schuller Jenő László” + mellékletek); Kacsó; Veress 574.

Sebestyén Géza – EMISZ

Sz. Köpec, 1930. szept. 13. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) bányász volt a köpeci vállalatnál. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el, 1958. aug. 30-i tárgyalásán, 18 [Veress: 17] évre. Szabadult 1964. júl. 29-én.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Lay-névsor; Veress

Sebők Márton

Sz. Küküllőkeményfalva, 1889. jan. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 241/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint tevékenységével bebizonyította gyűlöletét „mindaz ellen, ami haladó”; magasztalta az 56-os magyarországi eseményeket és arra biztatta az embereket, hogy a beszolgáltatásokat ne teljesítsék az állammal szemben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 700.

Sebők Pál

Sz. Fenyéd, 1930. A hadsereg kötelékében folytatott lázításért, mint szolgálatát töltő katonát, 6 évre ítélték. Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től Fogarason volt.

Forrás: Ciupea

Seiwarth László – Mihálcz-csoport

Sz. Csíkszereda, 1908. júl. 10. Letartóztatásakor (1960. márc. 1. [Pál-Antal: márc. 31.]) fényképész Csíkszeredában. A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogásban, a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 268/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 8 évre ítélte, 1960. ápr. 28-án kelt, 216/1960. sz. ítéletével. A vád ellene az volt, hogy baráti körben hallgatta és kommentálta a Szabad Európa Rádiót. Szamosújváron, majd a Brăilai Nagysziget több kolóniáján volt 1964. ápr. 16-ig, amikor a kegyelmi

rendelettel szabadult. Hazatérése után a csíkszeredai Deservirea Kisipari Szövetkezetben dolgozott fényképészként. Elhunyt 1979. ápr. 1-jén. Rabtársa, Pál Lajos *Nyugtod* c. versét (Utunk, 1979. máj. 18.) ajánlotta emlékére.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 726.

Seprődi Gergely – Jehova-tanú

Sz. Kibéd, 1902. febr. 19. Vasúti pályafelügyelő. Első ízben még 1948-ban tartóztatták le, azzal a váddal, hogy a választások ellen folytatott propagandát. Akkor 3 hétig volt vizsgálati fogságban. Második letartóztatása 1954. júl. 5-én történt. Mint a kibédi jehovista csoport vezetőjét a BTK 327. paragrafusának 3. pontja, valamint a 856/1938. sz. Törvényerejű rendelet alapján helyezte vád alá a MAT Katonai Ügyészsége. Valószínűleg az 1955-ös amnesztiával szabadult. 1958. jan. 16-án harmadszor is letartóztatták, ekkor a Fülöp Lajos-féle jehovista csoporttal állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus c) pontja alapján, a 277/1957. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 2, illetve 417.

Séra István-Lajos – Dávid-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1918. aug. 28. Letartóztatásakor (1961. aug. 9. [Pál-Antal: aug. 10.]) tisztviselő volt a marosvásárhelyi klinikán. A MAT Katonai Ügyészsége a Dávid Sándor-csoportban összeállított, 90/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé, a rendszer elleni tevékenység és tiltott kiadványok terjesztése vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, valamint a 325. paragrafus 3. bekezdésének c) pontja alapján. 8 évre ítélték. Szabadult 1964. júl. 29-én. Utána tisztviselő volt a rokkantak szövetkezeténél Marosvásárhelyen. Elhunyt 2002. márc. 21-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 858.

Siklódi János

Sz. Márkod, 1905. aug. 18. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. aug. 21-én. A MAT Katonai Ügyészségén összeállított 168/1959. sz. dosszié szerint 1959. jún. 24-én egy gyűlésen nyilvánosan agitált a kollektív gazdaságba való belépés ellen. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján helyezték vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 636.

Sikó Zoltán

Sz. Mezőpanit, 1892. ápr. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 281/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a demokratikus rendszer elleni agitációt folytatott, amellyel igyekezett megakadályozni a mezőgazdaság szocialista átalakítását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 737.

Simén Dániel – unitárius tanárok

Sz. 1903. Unitárius lelkész, püspökhelyettes. Letartóztatták 1959-ben. A kolozsvári Katonai Bíróság 1960. ápr. 6-án tartott tárgyalásán, a 167/1960. sz. ítélettel, a Protestáns Teológia unitárius tanárainak perében, egyházi kiadványok engedély nélküli sokszorosításáért 7 évre ítélték. 1964-ben szabadult. Elhunyt Kolozsváron, 1969-ben.

Forrás: Veress; Gellérd: Liberté

Simon Ágnes

Sz. Marosszentanna, 1924. aug. 6. Munkásnő volt és Marosvásárhelyen lakott. Letartóztatásának dátuma nem szerepel az iratokban. A MAT Katonai Ügyészsége 336/1956. sz. alatt állította össze dossziéját, amelyben a BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján fajgyalázással vádolták.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 343.

Simon György

Sz. Szentháromság, 1908. máj. 8. Letartóztatásakor (1957. jún. 12.) a mezőpaniti kollektív gazdaság juhásza volt. A MAT Katonai Ügyészsége a kollektív gazdaság tulajdonának megkárosítása vádjával, a BTK 536. paragrafusának 3. és 6. pontjai alapján, a 178/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint megpróbálta mérgezni a reá bízott juhokat.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 395.

Simon Gyula – EMISZ

Sz. Disznoshorvát (Magyarország), 1941. jún. 6. Letartóztatásakor (1958. aug. 28.) esztergályos-tanuló volt és Köpecen lakott. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 12 év börtönre. A tárgyalás után a marosvásárhelyi börtönben volt 1959 szeptemberéig, amikor kivitték a salciai kényszermunkatáborba, majd onnan Peripravára. Visszakerülve Szamosújvárra, onnan szabadult 1964. júl. 29-én. A köpenci bányavállalatnál dolgozott nyugdíjazásáig. Meghalt 1994. jan. 5-én Baróton.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Veress; Lay-névsor

Simon Gyula – Fekete Kéz

Sz. Marossárpatak, 1930. máj. 18. Géplakatos. Letartóztatták 1960. szept. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 120. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, szubverzív szervezet létrehozására való bujtogatás vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. 15 évre ítélték. Meghalt.

Forrás: Páll László; Pál-Antal – MKÜ Lt 797.

Simon Lukács – Jehova-tanú

Sz. Gyergyóalfalu, 1923. aug. 17. Gazdálkodó Borzonton. Letartóztatták 1959. jún. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a 123/1959. sz. dossziéval, egy 21 tagú jehovista csoporttal állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 2. pont utolsó előtti bekezdése, valamint a 325. paragrafus 3. pontja alapján, a társadalmi rend elleni izgatás és tiltott kiadványok terjesztése vádjával.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Simon Márton – EMISZ

Sz. Zajzon [Pál-Antal: Feketehalom], 1938. febr. 3. Letartóztatásakor (1958. nov. 13.) lakatos a brassói Steagul Roșu tehergépkocsigyárban. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt, a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában, a 211/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. Marosvásárhelyi tárgyalásán ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 15 évre [Veress: 18 évre]. Börtönéveit Marosvásárhelyen és Nagyenyeden töltötte, közben dolgozott a Duna-delta kényszer-

munkatáborában is. 1964. ápr. 18-án Nagyenyedről szabadult. Szabadulása után mesteriskolát végzett (1969), 1964–2000 között a brassói radiátorgyárban dolgozott. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Lay-névsor

Simon Sándor – *vizsgálati fogság*

Sz. Kovászna, 1914. okt. 3. Kisajátított kulák. A MAT Katonai Ügyészsége szabadlábon helyezte vád alá a BTK 327. paragrafus b) betűje, a 253. paragrafus 1. pontja és a 103. paragrafus alapján fajgyalázás és közhivatalnok (a helyi milicista) szidalmazása és sértése vádjával, a 66/1956. sz. dosszié alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 264.

Simonfi Andor – *jurisdikciós csoport*

Sz. Homoródkarácsonyfalva, 1921. nov. 23. Baróton volt plébános, 1953-ban káplánként Gyergyóalfaluba helyezték, kényszerlakhelyre. Itt tartóztatták le 1955. júl. 9-én, és a „jurisdikciós perben” 7 év börtönbüntetésre ítélték. Annak letöltése után még két évet töltött kényszerlakhelyen a Bărăganban. Ma a székelyudvarhelyi papi öregotthonban él.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 482–483; Jakab 98–99; Nagy Benedek

Sipos Endre – *Dobai-csoport, vizsgálati fogság*

Forrás: Dobai István közlése

Sipos György – *telefonista csoport*

Sz. Bucşani (Dâmboviţa m.), 1937. ápr. 18. Nyomdász. Letartóztatták 1957. aug. 8-án. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa alapján, ellenforradalmi szervezetben való tevékenység vádjával 16 év kényszerszolgálatára. 1964. aug. 4-én szabadult. Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: SZD/112.

Sipos Imre – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Óbéd (Temes m.), 1911. dec. 5. Gazdálkodó, kovács. Letartóztatták 1958. jan. 5-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, hazaárulásban való részesség vádjával 12 év kényszerszolgálatára ítélte. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és a Duna-deltában raboskodott, 1964-ben szabadult. Neve a Szoboszlai-ügyről szóló egyetlen forrásban szerepel.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Sipos I. János – *Teleki Ádám-csoport*

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1927. szept. 11. [MT: szept. 21.] Igazgató-tanító volt Mezőbergenyén, majd tisztviselő a marosvásárhelyi Loto-Pronosportnál. Letartóztatták 1961. jún. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 325. paragrafus 3. bekezdésének c) betűje alapján állította bíróság elé. 20 évre ítélték, a rendszer elleni ténykedés vádjával. Szabadult 1964. jún. 23-án. Marosvásárhelyen hunyt el.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 841; MT 2005, Veress 574.

Sipos Irén – *Jehova-tanú*

Sz. Káposztásszentmiklós, 1931. febr. [MT: nov.] 5. Letartóztatták 1961. jan. 21-

én. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, egy kilenctagú jehovista csoportban, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Elítélték 8 évre. Szabadult 1964. aug. 28-án. Káposztásszentmiklóson lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803; MT 2005; Veress 581.

Sipos József – *Jehova-tanú*

Sz. Kisillye, 1929. dec. 5. Letartóztatták 1957. dec. 15-én; elítélték 20 évre mint Jehova-tanút. Szabadult 1964. júl. 14-én.

Forrás: MT 2005; Veress 575.

Sipos Sándor – *jurisdikciós csoport*

Sz. Torja, 1891. márc. 5. Tordán volt plébános, a „jurisdikciós per” kapcsán tartóztatták le, de egy „aljas rágalmozó más természetű vádja” alapján ítélték el 3 év börtönre. Utána kényszerlakhelyre Abrudbányára küldték. Itt halt meg 1960. nov. 1-jén.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 483–484; Jakab 99.

Solyomos Albert – *szovátai 2. csoport*

Barabás Ferenc adatai alapján a második szovátai csoportban állították bíróság elé és ítélték el.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 605.

Sólyom Attila Károly – *Sólyom–Csorja-csoport*

Sz. Marosvásárhely, 1945. máj. 25. Szakképzetlen munkás. Letartóztatták 1965. jan. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a BTK 101. és 125. paragrafusainak alkalmazásával, az 5/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint rendszerellenes röpcédulákat terjesztett és irredenta dalt („*Kalász, kalász...*”) énekelt. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el 7 évre. Szabadult 1968. júl. 5-én. Szabadulása után Marosvásárhelyen lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 977; MT 2005; Veress 576.

Sólyom Ernő

Sz. Gyergyóújfalu, 1938. márc. 1. Letartóztatásakor (1958. nov.) műszaki ellenőr volt a brassói Steagul Roșu traktorgyárban. A rendszer elleni tevékenység vádjával 5 évre ítélte a brassói Katonai Bíróság, a 958/1958. sz. ítélettel. Volt a feketehalmi és a szamosújvári börtönben, majd Periprava kénysERMunkatáborában. Onnan szabadult 1959. szept. 1-jén. Utána a brassói Hidromechanikai Üzemben dolgozott.

Forrás: Adatlap

Somlyai János – *Botos-csoport*

Sz. Sárköz (Szatmár m.), 1933. ápr. 3. Sofőr volt Feketeerdőn. Letartóztatták Nagybányán, 1957. dec. 5-én. A Botos-csoportban a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 12 év nehéz börtönre ítélte Nagyváradon a kolozsvári Katonai Bíróság. Szamosújvárról szabadult 1964. ápr. 13-án.

Forrás: SZD/109 (+ melléklet)

Soós Ferenc – *Soós-csoport*

Sz. Kolozsvár, 1935. júl. 28. Letartóztatásakor (1958. júl. 15.) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet harmadéves hallgatója volt. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958.

nov. 10-én tartott tárgyalásán, a BTK 207. paragrafusának 1. pontja, a 209. paragrafus 2. pontjának b) betűje alapján, egybehangolva a 318/58. sz. Törvényerejű rendelettel és a módosított 58. paragrafus 1–4. pontjaival, 1680/1958. sz. ítéletével ellenforradalmi terrorista szervezkedés vádjával halálra ítélte. Elutasított fellebbezés után az Elnöki Tanács 9/1959. sz. rendeletével, 1959. jan. 19-i keltezéssel, kegyelmi úton a halálos ítéletét életfogytiglanra módosították. 1963-ig a szamosújvári börtönben volt, ekkor kikerült a börtönhöz tartozó bütorgyárba, s ott dolgozott 1964. aug. 1-ig, amikor kegyelmi rendelettel kiszabadult. Szabadulása után nem engedték folytatni teológiai tanulmányait. Kistisztviselőként dolgozott Kolozsváron 1998-ban bekövetkezett haláláig.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Kacsó); Veress; *Akik imádkoztak...* II. 30–34.

Soós Fitori Sándor – I. Fitori Sándor

Soós Lajos – *EMISZ*

Sz. Vargyas, 1931. júl. 13. Letartóztatásakor (1958. okt. 2.) szabóiparos volt Vargyason. Vizsgálati fogságát a marosvásárhelyi Securitatén töltötte; a MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. bűnügyi iratcsomóval helyezte vád alá. A kolozsvári Katonai Bíróság 20 év börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusának 1. és a 25. paragrafus 6. pontja alapján. Az ítélet kimondása után a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron volt, onnan került ki különböző kényszermunkatelepekre (Periprava, Stoenești, Salcia), majd vissza Szamosújvárra. Innen szabadult 1964. aug. 4-én. Hazatérése után a brassói Metromnál (1964–1967), a tehergépkocsi-gyárban (1967–1975), majd a kisipari szövetkezet szabóságában (1975–1985) dolgozott. 1996-ban megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Soós Péter

Sz. Szentháromság, 1904. jan. 5. Gazdálkodó és ács. Letartóztatták 1958. nov. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 3. bekezdése alapján, a 266/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint ellene szegült a kollektív vizálsnak és halállal fenyegette meg a helyi néptanács képviselőit.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 536.

Sótanyi Erzsébet – *SZVISZ, vizsgálati fogság*

Sz. Szalacs, 1942. ápr. 4. Letartóztatták 1960. nov. 11-én, bátyjával, Sótanyi Józseffel együtt. Több mint 10 hónapot töltött vizsgálati fogságban, ez idő alatt testileg-lelkileg összetört. A Securitatén töltött idő alatt kényszergyógykezelésre is elvitték a nagyváradi elmeógyógyintézetbe. Nagyváradon halt meg 1995. aug. 25-én.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 49.

Sótanyi József – *SZVISZ*

Sz. Szalacs, 1941. márc. 31. Letartóztatták 1961. jan. 11-én. A SZVISZ-perben az 1961. nov. 11-i tárgyaláson a BTK 451. paragrafusa alapján 5 évre [P. Sebők: 3 évre] ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. 1963. jan. 14-én szabadult Jilaváról. Jelenleg Magyarországon él.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 8, 31; P. Sebők: SZVISZ; Lázok

Sütő Sándor – SZVISZ

Sz. 1943. A SZVISZ-perben 3 évre ítélték, feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával. 1963-ban szabadult a Duna-deltából. Szabadulása után technikus volt. Elhunyt Nagyváradon.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18; P. Sebők: SZVISZ; Lázok

Süveg Árpád

Sz. Kismajtény, 1905. júl. 25. Családjával együtt Désre toloncolták kényszerlakhelyre 1949. márc. 13-án. Itt tartóztatták le 1959. aug. 1-jén. A kolozsvári Katonai Bíróság 472/1958. sz. ítéletével 15 év börtönre ítélték. A vádiratban a magyarországi forradalom idején tanúsított magatartása is szerepel. 1959-ben Szamosújváron, majd 1964-ig Peripraván, a Duna-deltában volt. Innen szabadult. Hazatérése után csak alkalmi munkákat kapott. Meghalt 1989. okt. 5-én Désen.

Forrás: Adatlap (Dénes Elemér)

SZ

Szabad István

Sz. Mikola (Szatmár m.), 1926. dec. 15. Letartóztatták Szatmárnémetiben, 1957. aug. 10-én. Ellenforradalmi szervezetben való tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 17 év kényszermunkára ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Szabadult 1964. jún. 25-én. Elhunyt.

Forrás: SZD/224.

Szabadi István

Sz. Seprőd, 1894. jún. 11. Gazdálkodó. 1957 áprilisa óta állt a Securitate megfigyelése alatt, de csak 1959. nov. 4-én tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége Bereczki Dénessel együtt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 301/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint dicsőítették a magyarországi forradalmat és lázítottak a kollektivizálás ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 756; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum)

Szabó András

Nyárádremetei gazdálkodó. Mint „politikai huligánt” ítélték el. Pap Sándor említéssel visszaemlékezésében.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 255.

Szabó András – csíkcicsói csoport

Sz. Csíkcicsó, 1903. jan. 2. Kőműves. Letartóztatták 1959. szept. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint Búzás Tamás vezetésével egy sor akciót hajtottak végre, hogy megakadályozzák a kollektív gazdaság megalakulását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Szabó András

Sz. Szászrégen, 1905. márc. 4. Borbély Görgényszentimrén. Letartóztatták 1961. június 2-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 75/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint rendszeresen hallgatta a Szabad Európa Rádiót, a magyar forradalom idején gyalázta a Szovjetuniót, és rendszerellenes szellemben kommentálta a szocialista országok álláspontját az eseményekkel kapcsolatban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 851.

Szabó Anna – csíkcicsói csoport

Sz. Csíkcicsó, 1924. jan. 14. Háztartásbeli. Letartóztatták 1959. okt. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 226/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint megpróbálta megakadályozni a kollektív gazdaság megalakulását. Később Csíkszeredában lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 686.

Szabó Árpád Gergely – *szilágysomlyói csoport*

Sz. Csíkszenttamás, 1921. szept. 17. Letartóztatták Szilágysomlyón, 1956. dec. 6-án [Adatlap: dec. 7-én]. Nagyváradon ítélte el a Katonai Bíróság, 1957. márc. 29-én kelt 102/1957. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 3. pontjának a) betűje, valamint a 157, 304. és 463. paragrafusok alapján 7 év börtönre. 1958 tavaszáig a nagyváradi börtönben volt, akkor kivitték a Brăilai Nagyszigetre és ott több kolónián (Salcia, Luciu-Giurgeni) dolgozott. 1963. jan. 18-án szabadult Luciu-Giurgeni-ből. Az adatlap kitöltésekor, 1997-ben Szilágysomlyón lakott.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, Kacsó); Veress; Komáromy József-interjú (Gagyiballa CD); Nagy Benedek

Szabó Árpád

Sz. Brassó, 1899. nov. 9. Vád alá helyezték szabadlábon 1956. júl. 5-én. Akkor Marosvásárhelyen élt mint CFR-nyugdíjas. A BTK 327. paragrafusának b) pontja alapján, fajgyalázás vádjával állította össze ügyében a MAT Katonai Ügyészsége a 119/1956. sz. bűnügyi dossziét.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 275.

Szabó Árpád – *Bethania-mozgalom, vizsgálati fogság*

Sz. Székelycsóka (Maros m.), 1927. nov. 25. Marosvásárhelyen kereskedelmi alkalmazott volt. Letartóztatták 1958. jún. 27-én. A Bethania-mozgalom kapcsán indult bűnügyi vizsgálat ellene. A MAT Katonai Ügyészségének 102/1958. sz. dossziéja szerint bibliai előadásokat hallgatott, de „nem bizonyosodott be, hogy tudott volna arról, miszerint azokat bethanisták tartották volna”, így júl. 3-án szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ 476. (Az ügyészségi vádirat indoklásában ellentmondás van: besorolása szerint a „Nagy László-csoport – Kossuth Kör”-be tartozik, ott is van a dossziéja (MKÜ Lt 470), a részletezésben viszont a Bethania-mozgalomhoz tartozóként említik. Ez feltehetően elírás, Nagy László vád alá helyezési dossziéjánál ugyanis ezt az ügyet is hozzá kapcsolják.)

Szabó Attila

Sz. Dés, 1928. febr. 25. Elektrotechnikus volt a dési cementgyárban. Először még diák korában, az IKESZ-perben ítélték el 5 évre. Akkor Szamosújváron és a Dunacsatornánál volt. A csoportra vonatkozó kegyelemmel szabadult Szamosújvárról 1954. jún. 29-én. Másodszor 1958-ban tartóztatták le és ítélték el 25 évre a kolozsvári Katonai Bíróság 1958. nov. 14-én kelt 472. sz. ítéletével. Ez utóbbi alkalommal Szamosújváron, majd a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatáborában volt, 1964. júl. 24-én Konstancáról szabadult. Hazatérése után elektrotechnikusként dolgozott a dési IGIL-nél, majd a papírgyárban. Meghalt 1993. jún. 4-én.

Forrás: Adatlap (Dénes Elemér)

Szabó Bálint

Sz. Székelybethlenfalva, 1912. aug. 5. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) plébános volt Gyimesközépkokon. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 219/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint prédikációiban, egyházi gyűléseken rendszeresen izgatott a társadalmi rend

ellen. Az első fokon hozott 20 éves ítéletet perújrafelvétel után 7 évre mérsékeltek. Volt a nagyenyedi és a szamosújvári börtönben, valamint a Duna-delta kényszermunkatáborában. Szabadult 1964. aug. 2-án Szamosújvárról. Hazatérése után Farkaslakán, Gyergyóújfaluban, Kézdisárfalván, utoljára Ákosfalván volt plébános. Meghalt 1986. aug. 28-án, Ákosfalván.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 520 (keresztneve ott: „Árpád Bálint”); Hetényi Varga 1992. II. 484–485.

Szabó Balázs – *csíkszentmihályi Titkos Szövetség*

Sz. Csíkszentmihály, 1943. július 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1962. március 12-én. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 43/1962-es bünyügyi dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság 1962. aug. 16-i tárgyalásán 4 évre ítélte.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 906; András Ferenc (1925) önéletrajza

Szabó Béla – I. Kenderessy Szabó Béla

Szabó Béla – *Kacsó-csoport*

Sz. Csíkszentimre, 1922. szept. 9. Agrármérnök Csíkszeredában. Letartóztatták 1959. júl. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 192. sz. dossziéval állította bíróság elé Kacsó Tiborral és Ambrus Miklóssal. Az 1959. szept. 8-i tárgyalás után 12 év [HT: 15 év] börtönre ítélték. Szabadult 1964-ben.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 616; HT 2004; Veress

Szabó Gábor

Sz. Mezőbánd, 1931. nov. 16. A kollektivizálással való szembezállása miatt ítélték el.

Forrás: Veress 651.

Szabó Dezső – *EMISZ*

Sz. Kolozsvár, 1925. ápr. 30. Letartóztatásakor (1959. jan. 6.) Középpajtán [Adatlap, Pál-Antal: Nagyajtán] volt unitárius lelkész. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában, a 211/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, rendszer elleni szervezkedés vádjával 20 évre ítélte. 1963-ig a szamosújvári börtönben volt, majd Jilaván át kivitték a Duna-deltába, Periprava kényszermunkatáborába. 1964 tavaszán visszakerült Szamosújvárra, onnan szabadult 1964. aug. 3-án. Hazatérése után előbb a komjászegi gyülekezet lelképásztora, majd Kolozsváron tisztviselő az Unitárius Püspöki Hivatalban, levéltáros, 1970–1993 között kolozsvári lelkész. Elhunyt 1996. jún. 7-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress

Szabó Gyula Antal – *szilágysomlyói csoport*

Sz. Szilágysomlyó, 1913. nov. 15. Bányamérnöki végzettséggel, a hadifogságból hazatérve apja birtokán gazdálkodott. 1951. jan. 1. – aug. 15. között Fálticeni-ben kényszermunkán volt (feltehetően adminisztratív ítélettel). Utána Sarmaságon a szénbányában csillész, 1956-ban a szilágysomlyói inasiskolában tervező. 1956 végén tartóztatták le a Mike András-csoporttal kapcsolatban. Akkor 3 hónap után szabadlábra

helyezték, azonban később a kolozsvári hadbíróásra idézték tanúként, majd Mike Andrásék csoportjában 3 év börtönre ítélték. Volt a szamosújvári börtönben, majd a Brăilai Nagyszigeten. 1960 júniusában szabadult Salciáról. Közben feleségét kitették az állásából, leánya sportkarrierjét elválták. Ekkor Máramarosszigetre költöztek, a zaklatások azonban később is folytatódtak. Szabadulása után ő is Máramarosszigeten lakott. Itt halt meg, 1974. okt. 8-án, gyanús körülmények között (a vasútállomáson egy teherszerelvény gázolta el).

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Veress; Joikits

Szabó Gyula

Sz. Bálványosjváralja, 1921. jan. 7. Magyar katonaként Maléter Pál alakulatában harcolt az orosz fronton, vele együtt került fogságba is. Mint egy adventista gyülekezet tevékeny tagját tartóztatták le 1959. dec. 17-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 18 évre ítélte. Volt a szamosújvári börtönben, majd a Duna-deltában, legutoljára Grinden, ahonnan 1964-ben szabadult. Hazatérése után 15 éven át a szamosújvári Rokkantak Szövetkezetében, majd a Meseriaşul Szövetkezetben dolgozott, 1983-ban a Városi Közüzemektől nyugdíjazták. Viszontagságos élete történetét Tóth Margit írta meg (*Hullámsodrásban*. 1998. Kézirat).

Forrás: Adatlap

Szabó Ibolya (Pruzsinszkné) – ref. teológusok csoportja

Sz. Királydaróc (Szatmár m.), 1940. máj. 25. Letartóztatásakor (1959. márc. 13.) tanuló volt Szatmárnémetiben. A református teológusok perében ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának alapján 4 év börtönre. Büntetését Csíkszeredában és Aradon (a gáji női börtönben) töltötte, innen szabadult 1962. szept. 27-én. Szabadulása után szakközépiskolát végzett, majd 1969-ben a kolozsvári Orvosi Egyetemen orvosi diplomát szerzett, s gyermekorvosként dolgozott Szatmár megyében. 1980-ban családjával kitelepedett Magyarországra, Gödön él és ugyancsak gyermekorvosként dolgozik.

Forrás: Adatlap; Veress; Akik imádkoztak... II. 86–87; Nyitrai 458.

Szabó Imre

Sz. Fenyéd, 1937. dec. 3. Letartóztatásakor (1956. jan. 12.) asztalos volt a marosvásárhelyi Simó Géza bútorgyárban. A 25/1956. sz. marosvásárhelyi Katonai Ügyészségi bűnügyi dossziéval, Hartmann Pállal együtt, a BTK 327. paragrafusának 2. pontja és az 578. paragrafus 4. pontja alapján, huliganizmus és fajgyalázás vádjával állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 255.

Szabó Imre – SZVISZ

Gazdálkodó. Nem volt tagja a szervezetnek, koholt vádak alapján ítélték el 7 évre. Meghalt Hegyközszáldobágyon.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 17, 44.

Szabó János – SZVISZ

Sz. 1942. Micskei. A SZVISZ-perben feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával ítélték el 5 évre.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18.

Szabó János

Sz. Marosvásárhely, 1907. febr. 14. Kovács. Letartóztatták 1961. nov. 7-én. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 128/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint rendszerellenes beszélgetéseket folytatott, ellenségesen kommentálta a nemzetiségi helyzetet. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 876; Veress 631.

Szabó Jenő

Sz. Tekerőpatak, 1919. jún. 13. Bölönben lakott, a nagyajtai szövetkezetben volt könyvelő. Szabadlábban helyezték vád alá a BTK 327. paragrafusának 2. pontja alapján, fajgyalázás vádjával. A marosvásárhelyi Katonai Ügyészég által összeállított bűnügyi dossziéjának száma: 236/1956.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 306.

Szabó József – gyergyóújfalvi csoport

Sz. Gyergyóújfalu, 1900. ápr. 6. [Adatlap: ápr. 12.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 26-án [Adatlap: szept. 21-én]. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 214/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint szervezeten felléptek a kollektivizálás ellen. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt. A kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság ítélte el 10 évre. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron volt, utóbbi helyről szabadult 1962. jún. 28-án. Hazatérése után a helyi TSZ-ben dolgozott. Elhunyt 1980. ápr. 12-én.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 674.

Szabó Kálmán Ödön

Sz. Szászrégen, 1892. jan. 10. Tisztviselő. Letartóztatták 1961. április 4-én. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 51/1961-es dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint 1950-től voltak rendszerellenes megnyilvánulásai, 1956-ban dicsőítette a magyar forradalmat és szidta a szovjet csapatokat.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 845.

Szabó Károly – sáromberki csoport

Sz. Sáromberke, 1921. okt. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 8-án. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 193/1959. sz. dossziéval, a sáromberki kollektivizálás-ellenes megmozdulás kapcsán állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 3 évre. A marosvásárhelyi Securitatén töltött 9 hónap után a dévai börtönbe vitték, s a Déva melletti Musaru aranybányájában volt kényszermunkán 1961-ben történt szabadulásáig. Utána a Gaz-Metan Vállalatnál dolgozott. Elhunyt 1992. ápr. 7-én.

Forrás: Adatlap (Porkoláb Levente); Pál-Antal – MKÜ Lt 655.

Szabó Lajos

Sz. Mikóújfalu, 1897. aug. 13. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. ápr. 16-án, a kollektív gazdaság elleni, 1958. márciusi agitáció vádjával. Kicsi Gézával állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészége, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a 88/1958. sz. bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 472.

Szabó Lajos – vizsgálati fősg

Sz. Pókakeresztúr, 1929. máj. 17. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége nyilvános izgatás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 282/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyar forradalom napjaiban a kommunisták és a szovjet csapatok kiverésére buzdított. Tekintettel származására (szegényparaszt), a vádat elejtették és őt 1956. dec. 3-án szabadlábra helyezték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 327.

Szabó Lajos – SZIT

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1938. márc. 3. Letartóztatásakor (1958. márc. 18.) lakatos volt a sepsiszentgyörgyi Dózsa György textilgyárban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, Szalai Attila és 8 társa csoportjában, a 66/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 466; Veress; Balogh: És te hol voltál... 113–142.

Szabó László – Szabad Ifjak Szövetsége

Sz. Görgényszentimre, 1943. jún. 18. Kovács. Letartóztatták 1959. jún. 15-én. A MAT Katonai Ügyészsége a Muntiu Nicolae vezette szászrégeni Szabad Ifjak Szövetsége perében, a 127/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, az 556. paragrafus 4. pontja és a 236. paragrafus b) betűje alapján, rendszer elleni szervezkedés, katonai fegyver és lőszer eltulajdonítása vádjával. Szászrégenben lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 618; Veress 636.

Szabó Márton

Sz. Mezöbánd, 1937. október 4. Vasúti pályamunkás. Letartóztatták 1965. április 10-én. A BTK 216. paragrafusának 1. bekezdése alapján, a nemzeti szimbólum meggyalázása vádjával állították bíróság elé a 15/1965-ös bűnügyi dossziéval. 2 év 6 hónap szabadságvesztésre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 979.

Szabó Márton

Sz. Nyárádszentmárton, 1912. szept. 10. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. nov. 12-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a Fülöp Lajos-féle jehovista csoportban, a 277. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Szabó Sándor – Sass Kálmán-csoport

Sz. Érmihályfalva, 1906. dec. 23. Gazdálkodó [Balaskó: Biharvajdán]. Letartóztatták 1958. júl. 28-án [Tófalvi: más források szerint júl. 31-én]. A Sass Kálmán-perben a kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság 1958. okt. 4-i tárgyalásán, 1448. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával –, továbbá a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja, valamint a KIgTk 292. szakasza alapján 25 év [Balaskó: 20 év] kényszermunkára ítélték. 1964-ben Szamosújvárról szabadult, előzőleg Nagyváradon, Pitești-en és

Désen volt. Hazatérése után állatgondozó. Elhunyt Érmihályfalván, 1981. jan. 24-én.

Forrás: Adatlap; Tófalvi; Sass; Balaskó 50; Veress.

Szabó Tamás

Sz. Felsőtatárlaka, 1928. Kőműves volt, Erzsébetvároson lakott. A népi demokratikus rendszer ellen a magyar forradalom alatt elkövetett lázítás vádjával 3 évre ítélték. Előbb Nagyszebenben, majd 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Szabó Veronika – *gyergyóújfalvi csoport*

Sz. Gyergyóújfalu, 1919. dec. 13. [Adatlap 2: dec. 15.] Letartóztatásakor (1959. szept. 23. [Pál-Antal: okt. 24.]) gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a gyergyóújfalvi kollektivizálás-ellenes megmozdulás ügyében összeállított 214/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 év [Gyergyó: 3 év 6 hónap] börtönre ítélte. Marosvásárhelyről szabadult 1960. ápr. 26-án [Adatlap 2: júl. 20.]. Utána hazatért szülőfalujába.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2; Pál-Antal – MKÜ Lt 674; Gyergyó 1995; HT 2005.

Szabó Zakariás – *szilágysomlyói csoport*

Sz. Csíkszenttamás, 1910. okt. 28. Szilágysomlyón volt munkás a Magura Helyiipari Vállalatnál. Ott tartóztatták le 1956. dec. 6-án. Nagyváradon ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság 1957. márc. 28-án hozott 182/1957. sz. ítéletével 7 év börtönre, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával. Börtönéveit Nagyváradon és Szamosújváron, majd 1959 májusától a Duna-delta és a Brăilai Nagysziget kényszer-munkatáboráiban (Periprava, Salcia, Strâmba) töltötte. Giurgeni-ből szabadult 1963. jan. 18-án. Hazatérése után a szilágysomlyói faraktárban dolgozott mint gépész. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, tagjává választotta az 1956-os Vitézi Lovagrend.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Joikits

Szacsvai György – *EMISZ*

Sz. Miklósvár (Kovászna m.), 1932. szept. 15. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) Brassóban volt szakképzetlen munkás. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. 12 évre ítélték. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Szakács Attila-Imre

Sz. Csíkszépvíz-Borzsova, 1938. jan. 19. Tanulmányait a Bolyai Tudományegyetemen kezdte, a vád alapját egy akkori kijelentése képezte, amelyet a szovjet csapatok magyarországi beavatkozásával kapcsolatban egy marxista szemináriumon tett. Letartóztatásakor (1961. szept. 19.) már a bukaresti Közgazdasági Akadémia IV. éves hallgatója. A bukaresti Katonai Bíróság 1962. jan. 18-án kelt, 11/1962. sz. ítéletével a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, rendszerellenes tevékenység vádjával 3 év fogházra ítélte. Vizsgálati fogságban a bukaresti Uranus utcai Securitatén volt, 1962. jan. 19-én került át Jilavára. Onnan szabadult 1963. jan. 17-én. Hazaté-

rése után a csíkszeredai ruhagyárban, majd a gyapjúfonodában, a székelyudvarhelyi textilkombinátban és a csíkszeredai traktorgyárban dolgozott. 1968-ban látogatás nélküli tagozaton megszerezte az egyetemi diplomát is. Jelenleg Magyarországon él.

Forrás: Adatlap

Szakács Zoltán

Sz. Kolozsvár, 1893. febr. 5. Bikafalváról kitelepített földbirtokosként Székelyudvarhelyen lakott. Háborús bűnösként korábban már volt elítélve 3 évre. Másodszor letartóztatták 1959. okt. 5-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 238/1959. sz. dossziéval helyezte vád alá, amely szerint a nyugati rádiók híreinek terjesztésével aktív rendszerellenes propagandát fejt ki. Elhunyt 1984. szept. 1-jén.

Forrás: Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 698; Albert Sándor

Szakál Márton

Sz. Tatrang, 1937. ápr. 19. Bukarestben történt letartóztatásakor (1958. okt. 13. [Adatlap 2: okt. 11-én]) földműves volt falujában. A bukaresti Katonai Bíróság ítélte el a BTK 209. paragrafusa alapján. 1959 szeptemberéig Jilaván raboskodott, majd a Brăilai Nagysziget kényszermunkatáboraiiban dolgozott (Salcia, Strâmba, Luciu-Giurgeni). Utóbbi helyről szabadult 1962. okt. 6-án. Szabadulása után három évet egy állami mezőgazdasági vállalatnál, majd Brassóban munkásként dolgozott.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2.

Szakáll Antal

Sz. Szilágyballa, 1939. máj. 17. Érmihályfalván vendéglátóipari dolgozó volt. Tiltott határátlépésért 1959. márc. 12-én Debrecenben tartóztatták le, majd másnap átadták a román hatóságoknak. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el 4 év börtönbüntetésre, a BTK 267. paragrafusa és a 25. paragrafus 6. pontjának 2. bekezdése alapján, a 204/1959. sz. ítélettel. Nagyváradról 1959 októberében a Brăilai Nagyszigetre, Strâmbára került, 1960–1961-ben Stoenesti, 1962–1963-ban Grădina kényszermunkatáborában dolgozott. Innen szabadult 1963. febr. 28-án. Hazatérése után ugyancsak az érmihályfalvi szövetkezet vendéglátóipari részlegén rakodómunkás, később raktáros, majd egy szaktanfolyam elvégzése és esti líceumban letett érettségi után árubeszerző. 1991-ben megkapta az 1956-os magyar forradalom Emléklapját, 1996-ban „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, 2003-ban az 56-os Vitézi Rend tagjává választotta és az Ezüst Érdemkeresztet adományozta neki. Jelenleg a Vitézi Rend Bihar megyei székkapitánya.

Forrás: Adatlap (+ melléklet, részletes önéletrajzi visszaemlékezés, Nagy Norbert)

Szakolczi Antal – Jehova-tanú

Sz. Salamás, 1923. május 19. [Veress: máj. 27.]. Ács. Letartóztatták 1960. nov. 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége Ábrahám Istvánnal és társaival együtt, egy kilenc tagú jehovista csoportban, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 109/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. 1953-ban a Katonai Törvényszék már 6 év javítóbörtönre ítélte rendszerellenes tevékenység miatt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 803; Veress 632.

Szalai Attila – SZIT

Sz. Brassó [Pál-Antal: Deresty], 1932. máj. 22. Letartóztatásakor (1958. márc. 30.) géplakatos a sepsiszentgyörgyi textilgyárban. A MAT Katonai Ügyészsége „ellenforradalmi tevékenység” vádjával, „Szalai Attila és 8 társa” perében, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 66/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 18 évre ítélte. A marosvásárhelyi Securitate börtönében töltött vizsgálati fogság után Szamosújvárra vitték, itt halt meg 1959 augusztusában, tisztázatlan körülmények között.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 466 (ott neve „Szalay”); Balogh: És te hol voltál... 113–142; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum); Veress

Szaleczki Miklós – érendrédi csoport

Sz. Kisnamény, 1885. márc. 8-án. Tanító, kántor, az érendrédi iskola igazgatója. 1959. nov. 13-án tartóztatták le. 7 év szigorított fegyházra ítélték a fennálló társadalmi rend elleni szervezkedés és tiltott kiadványok birtoklása vádjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, ill. a 157. paragrafus, valamint a BTK 325. paragrafusa 3. pontjának c) betűje alapján. A vád szerint az 1956-os események idején a magyarországi forradalom eszméivel azonosulva ellenforradalmi szervezetet alapított. Érendréden halt meg 1963. ápr. 8-án. 1998-ban a Legfelsőbb Bíróság 28/1997. sz. Határozatával megsemmisítette az ítéletüket.

Forrás: Adatlap 1 (+ melléklet, Orosz Márta); Adatlap 2 (Bikfalvy)

Számadó Ernő – Sass Kálmán-csoport

Sz. Ausztriában, 1907-ben. Viszontagságos életútja során a 30-as évek közepén Érkeserűben telepedett le. Ott tartóztatták le 1958 júniusában. 1958. okt. 6-án ítélték el 25 évre a Sass Kálmán-perben. 1964-ben, a közkegyelem során szabadult, s visszatért Érkeserűbe. Ott halt meg 1983-ban.

Versekkel, kötetekkel a 30-as évek második felétől jelentkezett; az 50-es években Békési Ernő néven érmelléki meséi jelentek meg. Halálára emlékezve 1997-ben a Varadinum 97 szervezőbizottsága csónak alakú fejfát állított sírjára az érkeserűi temetőben.

Forrás: Balaskó 33–34, 153–154; Veress; Akik imádkoztak... II. 169–170; Gellérd: Liberté 87–88 (közli egy börtönben írott versét is); Varga: A fegyencélet... 79–83; D. Mészáros Elek: *A költő és faluja egymásra talál*. Reggeli Újság, 2006. aug. 2.; Dukrét 155–156.

Szántó Ferenc

Sz. Aurora (USA), 1910. nov. 2. Kerekes volt Radnóton. Letartóztatták 1961. november 6-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 129/1961-es dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint nyilvánosan lázított a kollektív gazdaságba való belépés ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 877.

Szántó János

Sz. Szászcsávás (Maros m.), 1925. Letartóztatásakor (1957. jan. 19.) a kolozsvári Hadtestparancsnokság kötelékében az építkezési részleg főkönyvelője. A magyar for-

radalom melletti nyílt állásfoglalása miatt, 1957. máj. 18-án tartott tárgyalása után a kolozsvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte. Börtönéveit Szamosújváron és a Brăilai Nagyszigeten, Salcián töltötte, onnan szabadult, büntetésének letöltése után, 1962. jan. 17-én. Szabadulása után a vajdahunyadi Vasipari Kombinátban, majd Dicsőszentmártonban egy állami kereskedelmi egységénél, illetve szülőfaluja kollektív gazdaságában dolgozott, de mindenütt alárendelt munkakörben. Csak később költözhetett be Marosvásárhelyre, ahol 1986-ban könyvelőként ment nyugdíjba.

Forrás: Adatlap 1 (Kacsó); Adatlap 2 (Veress); Gagy-Balla CD (szövegét közölte a Napút, 2001/okt.)

Szász Ferenc – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Marosszentimre, 1900. nov. 1. Érmihályfalván volt tanár. Letartóztatták 1958. máj. 21-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 4-i ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318/1958. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával – a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja, valamint a KlgTk 292. szakasza alapján 25 évi [Balaskó: 20 évi] kényszermunkára ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, Pitești-en, Désen és Szamosújváron töltötte, innen szabadult az 1964. évi kegyelmi rendelet alapján. Nem tért vissza Érmihályfalvára, feltételezések szerint hazaköltözött szülőfalujába. Elhunyt.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49; Veress

Szász Gergely – *EMISZ*

Sz. Kézdimárkosfalva, 1940. máj. 20. Letartóztatásakor (1958. aug. 20.) vasesztergályos a brassói Vörös Zászló autógyárban. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 228. paragrafusa, a 209. paragrafus 1. pontja és a 325. paragrafus 3. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Törvényszék 6 évre ítélte el, feljelentés elmulasztásának és tiltott iratok terjesztésének vádjával, az EMISZ 2. csoportjában. Kihallgatása 1958. dec. 20-ig a brassói, majd a marosvásárhelyi Securitatén folyt. 1959. ápr. 1. – jún. 22. között Szamosújváron volt, majd Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre, Stoenești-re került, ahol 6 hónapot dolgozott. Következő állomáshelyei: Nagyenyed (1960. jan. – 1962. máj.), Periprava (1962. máj.–okt.). Innen szabadult 1962. okt. 22-én. 1964–1985 között a sepsiszentgyörgyi Szállítási Vállalatnál előbb jegykezelő, majd pénztáros, csoportvezető; 1985-től a gépkocsipark vezetője, 1990–1997 között a CONSIC Építővállalatnál technikus. 1997-ben nyugdíjazták. Az 56-os Vitézi Rend tagja volt. 2001. dec. 4-én halt meg Sepsiszentgyörgyön.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Szatmári Domokos

Sz. Marosjára, 1928. aug. 20.

Forrás: Veress 646.

Szatmári Zoltán

Sz. Marosvásárhely, 1927. szept. 14. Építésztechnikus volt Marosvásárhelyen. 1956 őszén szakmai továbbképzésen Magyarországon tartózkodott. Október 23-án Budapesten volt, részt vett a felvonulásokban. Levelei fennakadtak a román postacenzúrán. A forradalom alatt megjelent és magával hozott lapokkal, kiadványokkal együtt

Borsnál tartóztatták le 1957. máj. 26-án. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján 7 év börtönre ítélte. Volt a marosvásárhelyi és a szamosújvári börtönben, majd Jilaván, 1960-tól a Duna-delta több kényszermunka-telepén. Szabadult 1964. máj. 26-án. Hazatérése után az Electromureșnél, majd a gépipari építkezési trösztnél dolgozott. Elhunyt 1999. okt. 24-én.

Forrás: Adatlap (Veress); Pál-Antal – MKÜ Lt 389 (vezetékeve ott „Szathmáry”)

Székely Albert – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Marosugra, 1913. nov. 25-én. Gazdálkodó Érmihályfalván [Balaskó: kocsigyártó Biharvajdán]. 1958. júl. 24-én [Tófalvi: júl. 31-én] tartóztatták le. A Sass Kálmán-perben hazaárulás vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése és 31. paragrafusa alapján 25 év [Tófalvi: 20 év] börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Nagyváradon és Szamosújváron volt börtönben, közben megjárta a Duna-delta kényszermunkatáborait is. 1960 februárjában [Tófalvi: 1964-ben, a kegyelmi rendelet alapján] szabadult súlyos tüdőbeteg. Egyenesen a tüdőszanatóriumba vitték, ahol fél tüdejét műtéttel el kellett távolítani. 1968-ban, egy akkori rendkívüli törvényrendelet alapján kérte ügyének felülvizsgálatát, de azt a Főügyészség 1969. febr. 15-én kelt válaszában elutasította. A nagyváradai tüdőszanatóriumban hunyt el 1976. márc. 30-án.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Sass, Balaskó 50; Veress

Székely András

Kolozsvári munkás, 1956 őszén átszökött Magyarországra, visszaadták. Szamosújváron volt.

Forrás: Veress

Székely Béla

Sz. Lőrincfalva, 1926. jan. 20.

Forrás: Veress

Székely Erzsébet

Sz. Gyergyószentmiklós, 1905. febr. 25. Háztartásbeli. A MAT Katonai Ügyészsége 315/1957. sz. alatt állította össze ellene és apja, Nagy Károly ellen a bünyügyi dossziét. Ebben a letartóztatás dátuma nem szerepel. A KlgTk 489. paragrafusa alapján állították bíróság elé. A vád szerint szidalmazta a házába beköltöztetett katonatisztet.

Forrás: Pál-Antal/183 – MKÜ Lt 431.

Székely Gyula – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Érsemjén, 1916. nov. 22-én. Letartóztatásakor festő-kárpitos az érmihályfalvi kisipari szövetkezetben. 1958. jún. 4-én tartóztatták le. A Sass Kálmán-perben a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 358. sz. Törvényerejű rendelet alkalmazásával –, továbbá a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja és a KlgTk 292. szakasza alapján 25 évre [Tófalvi: 20 évre] ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A nagyváradai börtönből a Duna-deltába került kényszermunkatáborba, később Szamosújváron volt, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. 1964. ápr. 15-én

onnan szabadult. Szabadulása után a nagyváradai vasútnál dolgozott, a karbantartó részlegen. Elhunyt 2001. jún. 15-én [Tófalvi: 2002-ben] Érmihályfalván.

Forrás: Adatlap; Veress

Székely János – *vizsgálati fogság*

Sz. Gerendkeresztúr, 1900. dec. 2. Tisztviselő Marosvásárhelyen, Székely János költő apja. Letartóztatták 1959. jan. 30-án. A MAT Katonai Ügyészsége által összeállított 34/1959. sz. dosszié szerint a vád ellene imperialista rádióadások hallgatása és nyilvános kommentálása, rendszerellenes hírek terjesztése 1956–1959 között. Az ügyiratok szerint a vádak a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján büntetendők. Nincs nyoma annak, hogy valóban bíróság elé került. Más forrásból tudjuk, hogy fiát zsarolták meg azért, hogy szabadon bocsássák.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 377.

Székely József – *Sass Kálmán-csoport*

Biharvajdai, kisiparos. A Sass Kálmán-perben 20 évre ítélték.

Forrás: Veress; Tófalvi; Balaskó 50.

Székely Károly – *vizsgálati fogság*

Sz. Hídvég, 1905. dec. 9. Gazdálkodó Kovásznán. Letartóztatták 1956. nov. 3-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános izgatás vádjával, a 265/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a magyar forradalom napjaiban szidalmazta a román kormányt és a rendszert. A kolozsvári Katonai Bíróság 1957. márc. 26-i tárgyalásán felmentette a vád alól. Szabadult Marosvásárhelyről, 1957. márc. 26-án.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 317.

Székely Lajos – *ref. teológusok csoportja*

Sz. Érszentkirály, 1933. jún. 23. Letartóztatásakor (1959. márc. 15.) a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet negyedéves hallgatója. Burchard Márta 56-os verseinek terjesztése vádjával 7 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A tárgyalás után a kolozsvári Securitatéről Szamosújvárra, onnan 1959. szept. 8-án a Brăilai Nagyszigeten lévő Stoenești munkatelepre, majd 1960 telén a Duna-deltába, a peripravai munkatáborba vitték. Volt ezenkívül a nádkitermelő uszályhajón, Luciu-Giurgeniben, Băndoiun, Grinden is. Peripraváról szabadult 1964. júl. 28-án. Hazatérése után nem engedték vissza a teológiára, a nagyváradai építkezési vállalatnál dolgozott mint kőműves. Csak az 1979/80-as tanévben fejezhette be teológiai tanulmányait. Ekkor Érszőlőre került lelkésznek, innen ment nyugdíjba 2003-ban. Nagyváradon lakik.

Forrás: Adatlap (+ önéletrajz); Akik imádkoztak... II. 35–38; Veress

Székely László – *unitárius tanárok csoportja*

Sz. Verespatak, 1922. okt. 12. Unitárius lelkész volt Verespatakon. 1959. szept. 24-én [Adatlap 1: szept. 23-án] tartóztatták le. A kolozsvári Katonai Bíróság 1960. máj. 19-én kelt, 241/1960. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, izgatás vádjával 4 év börtönbüntetésre ítélte; ezt a szamosújvári börtönben és a Duna-deltában, Peripraván töltötte le. Innen szabadult 1963. szept. 25-én. Hazatérése után Tordátfalván, Újszékelyen, Baróton volt lelkész, majd a kolozsvári Unitárius Nyugdíjpénztár igazgatója. Elhunyt 1999. szept. 27-én. Önéletrajza kéz-

iratban a család tulajdonában. Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Veress; Nyitrai 392.

Székely László – Soós-csoport

Orvostanhallgató volt Kolozsváron. A Soós-csoporttal [Kóta: életfogytiglani börtönre, Farkas: 10 évre] ítélték el. 1964-ben szabadult.

Forrás: Veress; Kóta Péter és Farkas János Adatlapjai

Székely Margit

Sz. Torda, 1930. aug. 9. Első ízben 1954. jan. 3-án tartóztatták le, ekkor a nagyváradai Katonai Bíróság ítélte el 2 évre. Szabadult 1955. okt. 6-án. Második letartóztatásának dátuma: 1959. aug. 6, ekkor a kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el 7 évre. Volt Misleán, Csíkszeredában, Aradon, Jilaván, a vácărești-i börtönkórházban és Nagyváradon. Szabadult 1964. ápr. 16-án. Kolozsvárt lakott.

Forrás: Kv 2006.

Székely Mihály

Érsemjénben lakott, 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Veress

Szekerán István

Sz. Budapest, 1936. jan. 1. Letartóztatásakor (1958. jún. 5.) IV. éves egyetemi hallgató volt Kolozsváron. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, rendszerellenes tevékenység vádjával 9 év börtönre ítélte. 1958 szeptemberétől Szamosújváron, majd Feketehalomban, a Brăilai Nagyszigeten Salcián, Galacon, Jilaván, majd ismét Galacon volt. 1959 decemberében szabadult Szamosújvárról. Különböző szakképzetlen munkás-állásokat töltött be 1969-ig, amikor letette az államvizsgát és tanári diplomával tudott elhelyezkedni. Tanított Szilágyfőkeresztúron, Goroszlón, majd 1972-től a temesvári Építő-Szerelő Trösztnél dolgozott almérnöki beosztásban és tanított az Energetikai Líceumban, később Végváron, Mosnicán, Verescsárdán, 1982-től Kolozsváron több általános iskolában. 2000-től nyugdíjas, Kolozsváron lakik.

Forrás: Adatlap

Szeleczi József – I. Szaleczki József

Szendrei Markovits Szever

Sz. Maroshévíz, 1935. aug. 31. Letartóztatásakor (1956. nov. 2-án [a letartóztatási parancs kelte: nov. 8.] mérlegkezelő a marosvásárhelyi cukorgyárban. A MAT Katonai Ügyészsége a 270/1956. sz. dossziéval, nyilvános izgatás vádjával állította bíróság elé a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján. A vád szerint Székelysárdon a magyar forradalom mellett agitált, kommentálta a rádiók híreit, és kijelentette, hogy ő is kész részt venni a forradalomban.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 320.

Szentmártoni Bálint Odorik – Fodor Pál-csoport

Sz. Szentmárton (Arad m.), 1901. nov. 22. Ferenc-rendi szerzetes, ordinárius. Letartóztatása előtt Lippán [Máriaradnán] lakott. 1957. dec. 4-én tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 295/

1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. Fodor Pál csoportjában ítélte el 15 évre [Veress: 10 évre] a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, az 1958. febr. 27-én megtartott tárgyaláson. Szamosújváron volt börtönben, utána a Duna-deltában, Peripraván kényszermunkán. 1964-ben szabadult. Hazatérése után a gyulafehérvári teológián, majd Temesváron, Máriaradnán, Esztelneken szolgált. Itt hunyt el 1987. szept. 23-án.

Forrás: Adatlap (Fodor Imre); Pál-Antal – MKÜ Lt 420; Hetényi Varga 1999. I. 575/577; Veress

Szentiványi Tibor

Mérnök-tanár a gyergyószentmiklósi építőipari szakiskolában. Farkas József egy 1956-os szentmiklósi szervezettel kapcsolatban említi nevét.

Forrás: Farkas József (1939) Adatlapja

Szia Gerő József – Dávid-csoport

Sz. Marosvásárhely, 1924. máj. 3. [Pál-Antal: máj. 13.]. A marosvásárhelyi IPROFIL vállalat közgazdásza volt. Letartóztatták 1961. okt. 26-án [Pál-Antal: okt. 31-én]. A MAT Katonai Ügyészége a Dávid Sándor-csoport perében, a 90/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján. Ítélete 5 év volt. Szabadult 1964. aug. 1-jén. Hazakerülése után előbb újra az IPROFIL-nál, majd a Minszki Lajos üzemben dolgozott. Marosvásárhelyen hunyt el 1980-ban.

Forrás: Adatlap (Gráma); Pál-Antal – MKÜ Lt 858; Veress 684.

Szigyártó Domokos

Sz. Ozsdola, 1933. ápr. 25. Letartóztatása előtt (1958. aug. 22.) molnár volt. A MAT Katonai Ügyészége a 204, 217. és 259/1958. sz. bűnügyi dossziékkal, a BTK 207. paragrafusának 1. pontja és 284. paragrafusa, valamint a 163/1950. sz. Törvényerejű rendelet 12. paragrafusának a) pontja és utolsó bekezdése, a 13. paragrafus a) és b), valamint a 14. paragrafus a) pontjai alapján, terrorcselekmény és a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával állította bíróság elé. Az indoklás szerint 1951–1952 között támogatta Pusztai Józsefet és Dézsi Ferencet (emiatt 1951-ben 3 hónap felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték), 1955-től állandó rendszerellenes megnyilvánulásai voltak, 1957–1958-ban fegyverrel többször rálőtt a helyi pártalapszervezeti titkárra. A kolozsvári Katonai Bíróság 1959. jan. 30-án, Marosvásárhelyen halálra ítélte. Szamosújváron végezték ki 1959. ápr. 20-án. Ügyével kapcsolatban állították bíróság elé Finna Dávidot, László Annát, László Andrást (öt a vádak alól felmentették) és Tibeszi Ágostont.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 511; Analele Sighet 7. 344–352; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum)

Szikszay Jenő – EMISZ, vizsgálati fogság

Sz. Magyarpéterfalva, 1921. okt. 19. A brassói 4. számú középiskola tanára volt. Egy 1958. márc. 10-i keltezésű besúgói jelentés mint „különösen nagy népszerűségnek örvendő” tanárt említi, aki „nacionalista, transzilvanista szellemben nevelte” az ifjúságot. Tanítványai közül a jelentésben említik Sándor Balázst, Gál Tibort, Ambrus

Jánost, Bibó Lászlót és Fikker Ferencet, akik „nacionalista, ellenséges elemekként ismertek”. Az EMISZ-szel kapcsolatosan 1958-ban őt is letartóztatták, de rövid vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték. A 70-es években zaklatása kiújult, az egyik házkutatás során kéziratait is elkobozták, majd 1977. ápr. 10-én őt is beidézték a brassói Securitatéra. Másnap, ápr. 11-én holtan találták meg lakóháza padlásán. 1991 októberében, post mortem, megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmet. Sírján, a brassói postaréti temetőben a Haszmann fivérek faragta kopjafa áll. Mellszobrát Tímár Margit készítette el. Egykori tanítványa, Jancsik Pál versben idézte emlékét (*Száz népdalt...*), tanítványai emlékkönyvet adtak ki.

Forrás: *In memoriam Szikszay Jenő (1921–1977)*. Szerk. Krajnik-Nagy Károly. Brassó, 2003; 1956 és Románia (96. sz. dokumentum); RMIL V. 71–72. (kéziratban)

Szilágyi Árpád – Bolyai – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1932. dec. 17. Még középiskolás korában, 1952-ben kollektivizálás-ellenes plakátokat írt és ragasztott ki Szárhegyen, ezeken használta először a „Fekete Kéz” aláírást. A magyar forradalom idején a Bolyai Tudományegyetem IV. éves természetrajz–biológia szakos hallgatója volt. Levelet írt az Irodalmi Újságnak, amelyben elkötelezte magát a forradalom mellett, november 1-jén pedig néma felállást kezdeményezett a forradalom halottainak emlékére. 1957 februárjában tartóztatták le és hazaárulás vádjával 20 év börtönre ítélték. A szamosújvári börtönben részt vett az 1958. júl. 14-i börtönlázadásban, ezt követően került át Pitești-re. 1961 tavaszán visszavitték a marosvásárhelyi Securitatéra, ahol a közben letartóztatott Fekete Kéz szervezet kezdeményezőjeként kezelték. A kolozsvári Katonai Bíróság ezért 22 év börtönre ítélte. Désre, majd egy hashártyagyulladás következményeként a vácărești-i börtönkórházba került, majd újra vissza Désre. Innen szabadult 1964. júl. 27-én [aug. 4-én]. Utána Balánbányán technikus, majd különbözeti vizsgák letétele után geológus volt. 1989-ben politikai menedékjogot kapott az Egyesült Államokban, Saint Louisban. Ott írta és jelentette meg angolul visszaemlékezéseit (*The Victime*). 2003-ban telepedett vissza Csíkszeredába.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; Kristó Tibor: *Az áldozat*. Hargita Népe, 2002. okt. 10.; Gáspár Domokos interjú (Gagy-Balla CD)

Szilágyi Balázs – Dávid-csoport

Sz. Bálványosváralja, 1911. jan. 18. Kereskedő a marosvásárhelyi közétkeztetési vállalatnál. Letartóztatták 1961. augusztus 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 90/1961-es dossziéval, a Dávid-csoport tagjaként állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858.

Szilágyi Domokos – Erdélyi Ifjúság

Sz. Kisadorján (Maros m.), 1926. szept. 21. Marosvásárhelyen a Közélelmezési Tröszt adminisztratív osztályának főnöke volt letartóztatásakor (1963. ápr. 3.). A marosvásárhelyi Securitatén volt vizsgálati fogságban, ugyancsak itt ítélték el munkatársai között tett „államellenes kijelentéseiért” 3 évre, pere 1964. jún. 5-i tárgyalásán. Végig a Securitatén volt, a kegyelmi rendelet alapján szabadult 1964. júl. 24-én. Ha-

zatérése után a marosvásárhelyi Arta Textilă, majd 1966-tól a Centrofarm alkalmazottja volt.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 629; Akik imádkoztak... II. 171–173.

Szilágyi István

Sz. Ákos (Szatmár m.), 1916. dec. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. dec. 10-én, Ákoson. A társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafus alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönbüntetésre ítélte. Szabadult a szatmárnémeti börtönből 1963. dec. 8-án. Elhunyt.

Forrás: SZD/346.

Szilágyi József – SZVISZ

Sz. Tóti, 1942. szept. 9. Letartóztatásakor (1960. nov. 8.) a nagyváradi Elektrotechnikum elsőéves hallgatója volt. A SZVISZ-perben, a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése és 58. cikkelye alapján 15 év kényszermunkára ítélte a kolozsvári Tartományi Katonai Bíróság, az 1961. szept. 20-án kelt 310/1961. sz. ítélettel. 1961. dec. 14-ig a nagyváradi Securitatén, majd 1962. márc. 17-ig a váradi börtönben volt, ekkor Jilaván át kivitték a Brăilai Nagyszigetre, Luciu-Giurgeni kényszermunkatelepére. Innen a Duna-deltába került, ahol 1962. május–október között Periprava körzetében egy nádkitermelő uszályhajón, majd december közepéig Sfiștofcán, végül szabadulásáig (1964. júl. 29.) Grinden dolgozott. Hazatérése után Margittán volt kőműves napszámos, két hónap után a margittai villamosművekhez került villanszerelőnek. 1965 őszén sikerült felvételi a nagyváradi posztliceális iskola energetikai szakjára, ahol 1968-ban végzett, 1984-ben művezetői szakképesítést is szerzett. Ezt követően Margittán a villamosműveknél volt technikus, 2002. jún. 10-én történt nyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Nagy Benedek; Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ

Szilágyi Kálmán – érendrédi csoport, vizsgálati fogság

Sz. Érendred, 1922. márc. 27. Volt földbirtokos. Először 1950. márc. 28-án tartóztatták le, akkor adminisztratív ítélet alapján 1 évet és 6 hónapot volt Szamosújváron, Bukarestben, a Duna-csatornánál és a békási erőműépítkezésnél. 1951. dec. 1-jén szabadult. 1959. febr. 13-án másodszor is letartóztatták, ekkor Nagyváradon, a Securitatén volt vizsgálati fogságban, de bizonyíték hiányában szabadlábra helyezték. Elhunyt Érendredén, 2001. jan. 21-én.

Forrás: Adatlap; Bura

Szilágyi Lajos – Fekete Kéz

Sz. Gyergyószárhegy, 1930. jún. 21. 1960. okt. 24-én tartóztatták le, akkor könyvelő volt a helyi állami gazdaságban. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, fegyverrejtegetés, szubverzív szervezet létrehozására való bujtogatás és feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság ítélte el marosvásárhelyi tárgyalásán. A marosvásárhelyi és a jilavai börtönben, valamint Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában volt. 1963-

ban szabadult, azután visszakertült a szárhegyi Állami Gazdaságba könyvelői beosztásba. Meghalt 2001. jan. 13-án.

Forrás: Adatlap (Páll László); Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; HT 2005.

Szilágyi Sándor – *Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport*

Sz. Bihardiószeg, 1912. ápr. 2. Letartóztatásakor (1958. máj. 27.) ref. lelkész volt Pankotán. A Bethania-mozgalom nagyváradai csoportja elleni perben, a BTK 209/2. paragrafusának 2. pontja alapján 20 évre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. Két évet Nagyváradon, két és fél évet Szamosújváron töltött, majd kivitték a Brăilai Nagyszigetre, ott Grădina, Salcia, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáboraiiban dolgozott. Ostrovról szabadult 1964. aug. 2-án. Hazatérése után fia mellett Hiripen, majd helyettes lelkészként nyugdíjazásáig Bősházán szolgált. Elhunyt 1977. dec. 23-án. Viszsaemlékezései *Boldog rabságom* címmel jelentek meg (Kv. 2002).

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Veress; *Akik imádkoztak...* I. 279–282; Bilincseket... 183–194; RefNyInt Lt

Szilveszter Sándor – *Veress-csoport*

Sz. Lövéte, 1917. aug. 9. Tisztviselő volt a gyulakutai hőerőműnél. Letartóztatták 1957. júl. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 3. és 4. pontja alapján, a 188/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönbüntetésre ítélte a Veress Sándor-féle Titkos Forradalmi Szervezet elleni perben. Börtönéveit Jilaván és Szamosújváron töltötte, ez utóbbi helyről szabadult 1959. aug. 19-én. Hazatérése után a kereskedelem és műbútorasztalosként, később egy marosvásárhelyi középiskolában dolgozott. Nyugdíjasként Hármásfaluban lakik.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 399; Veress

Szitás István

Sz. Székelyzsombor, 1927. „Ellenforradalmi cselekményekre való lázítás” vádjával 4 évre ítélték. Előbb Nagyszébenben, majd 1957. ápr. 4-től a fogarasi börtönben volt.

Forrás: Ciupea

Szoboszlai Aladár – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Temesvár-Mehala, 1925. jan. 18. [Hetényi Varga: jan. 25.] Korábban temesvári [Péterszabó: óbébai] káplán, letartóztatásakor magyarpécskai plébános. 1957. szeptember 10-én tartóztatták le Magyarpécskán [Péterszabó: Óbébán, Hetényi Varga: Óteleken]. Mint egy államellenes szervezet (az ún. Keresztény Munkás Párt) létrehozóját és megszervezőjét, valamint egy osztrák–magyar–román államszövetségre vonatkozó tervet (*Confederatio*) kidolgozóját, perének elsőrendű vádlottjaként a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett ülésén halálra ítélte. 1958. szept. 1-jén a temesvári Securitate börtönében [Hetényi Varga: Temesságon okt. 11-én] kilenc társával együtt kivégezték. Róla és a perről 2005-ben Zágoni Balázs készített dokumentumfilmet.

Forrás: Tófalvi 1997. 274–281; Tófalvi: Szoboszlai; Hetényi Varga 1992. II. 310–313; Bottoni: *A hontalan forradalmár*. Magyar Kisebbség, 2004/3. 143–160; Péterszabó 85–87. (A hűgával készített interjú uo. 239–250); Veress; 1956 és Romá-

nia (a 100. sz. dokumentum a tárgyaláson tett vallomásának jegyzőkönyve, a 107. sz. dokumentum a perről készült összefoglaló állambiztonsági jelentés)

Szodrai Gábor – *Sass Kálmán-csoport*

Gazdálkodó Érolaszin. A Sass Kálmán-perben 25 évre ítélték. Elhunyt.

Forrás: Balaskó 50, Veress

Szokoly Elek

Sz. Facsád, 1939. okt. 2. Letartóztatása (1961. ápr. 5.) előtt nevelő volt az igazfalvi általános iskolában. A temesvári Katonai Bíróság 5 évre ítélte a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, egy Mojszesz Mártonnal összekapcsolt perben. A temesvári börtönben, majd Jilaván volt, onnan került a Duna-deltába, a Periprava-grindi kényszermunkatáborba. 1963 tavaszán szabadult. Hazatérése után 1963 őszéig a marosvásárhelyi cukorgyár építőtelepén volt segédmunkás. 1963–1965 között elvégzett egy posztliceális szakmunkásképzőt Viktóriavárosban, ezt követően szakmunkásként dolgozott a marosvásárhelyi vegyipari kombinátban. 1968–1990 között a marosvásárhelyi bábszínházban világosító, közben (1967–1972) levelező hallgató a Babeş–Bolyai Egyetemen, filozófia szakon. 1989 decemberében részt vesz a Pro Europa Liga alapításában, s az általa kiadott Gazeta de Mureş, Altera és Pro Europa c. lapokat-folyóiratokat szerkeszti. 1999–2002 között a Provincia-csoport folyóiratának munkatársa, köteteinek szerkesztője. A Katyi Antal által Mojszesz Mártontól készített dokumentumfilmben beszél meghurcoltatásukról.

Forrás: Adatlap

Szombathy András – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Újjózseffalva (Temes m.), 1907. nov. 8. Letartóztatásakor (1958. jan. 25.) gépész volt a temesvári Vasúti Műhelyeknél. A Szoboszlai-perben feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával 8 év szigorított fogházbüntetést róttak ki rá. Temesváron, Aradon, Jilaván, Galacon és a Duna-delta kényszermunkatáborjaiban raboskodott, 1964-ben szabadult. Nem sokkal utána elhunyt. Nevét a Szoboszlai-perre vonatkozó irodalom eddig nem ismerte.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Szopos Albert – *Mihálcz-csoport*

Sz. Csíkszereda, 1914. szept. 17. Jogász. Letartóztatásakor (1960. márc. 10.) tisztviselő. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, a társadalmi rend elleni szervezkedésben való részvétel vádjával, a Mihálcz András-csoportban, a 268/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 726; Nagy Benedek

Szőcs Albert

Sz. Csíkdánfalva, 1925. ápr. 2. Letartóztatták 1959. okt. 14-én. Adminisztratív ítélete kitöltése után szabadult 1960. márc. 13-án. Meghalt.

Forrás: Veress 652.

Szőcs Demeter – *nyárádtői csoport*

Sz. Nyárádtő, 1914. ápr. 23. Letartóztatása (1959. aug. 26.) előtt raktáros a ma-

rosvásárhelyi vasútállomáson. A MAT Katonai Ügyészsége a kollektivizálás elleni nyárádtói megmozdulás kapcsán, a 185/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 648.

Szőcs Ignác Izidor – Fodor Pál-csoport

Sz. Csíkcsomortán, 1898. nov. 22. Ferenc-rendi szerzetes, letartóztatásakor (Torda, 1957. nov. 28.) az esztelneki kolostor lakója. A MAT Katonai Ügyészsége a „Fodor Pál-féle szubverzív ellenforradalmi magyar nacionalista szervezet” tagjaként, a 295/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, az 1958. febr. 27-én hozott, 54. sz. ítélettel 15 év börtönbüntetésre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatéról és a Törvényszéki Fogházból még 1958-ban Szamosújvárra került, majd 1960-ban a Duna-deltába, Peripravára, Grindre. Innen szabadult 1964-ben. Hazatérése után a gyulafehérvári teológián tanított, majd Csíksomlyón és Tordán élt 1995. máj. 15-én bekövetkezett haláláig.

Forrás: Adatlap (Fodor Imre); Pál-Antal – MKÜ Lt 420; Hetényi Varga 1999. I. 583–586; Veress

Szőcs József – EMISZ

Sz. Barót, 1939. nov. 22. [AFDPR: Köpec, 1939. jún. 22.; Pál-Antal: Barót, 1939. jún. 22.] Letartóztatása (1958. szept. 7.) előtt szerszámlakatos szakmunkás a köpecbányai vállalatnál. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 3. csoportjában, a 211/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 12 évi börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján. A rabság éveit a Brăilai Nagyszigeten, Salcián, majd a nagyenyedi börtönben töltötte, innen szabadult 1963. jan. 15-én. Ezután 1963–1968 között Köpecen elvégezte a bányaiipari technikumot, 1970–88 között Csíkszeredán, majd 1993-ig Sepsiszentgyörgyön dolgozott. Egy balesetben fél szeme világát elvesztette.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 516; Kov 1995; Veress; Lay-névsor

Szőcs József

Sz. Szászrégen, 1934. szept. 15. [Veress: szept. 11.] Géplakatos. Letartóztatták 1960. aug. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége Kurt Filippel és társaival együtt, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, a 209. paragrafus 2. pontjának utolsó bekezdése, a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. b) és a 14. b) cikkelyei, valamint a BTK 524. és 536. paragrafusai és a 236. paragrafus b) pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés, tiltott tűzfegyver és szúrófegyver tartása, közvagyon meglopása, illegális határátlépésre való készülés vádjával, a 78/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 792; Veress 635.

Szőcs László – Puskás-csoport

Sz. Csíkvacsárcsi, 1939. szept. 2. Letartóztatásakor (1959. ápr. 13. [a letartóztatási parancs kelte: ápr. 16.]) középiskolás diák volt Csíkszeredában. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje alapján, a 91/1959. sz. dossziéval, a társadalmi rend elleni szervezkedés, valamint tiltott kiadványok terjesztése vádjával állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 7 évre ítélte el Marosvásár-

helyen tartott tárgyalásán, a Puskás-perben, a BTK 325. paragrafusának c) pontja alapján. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban és Szamosújváron volt. Utóbbi helyről szabadult 1963. febr. 16-án. Hazatérése után befejezte középiskolai tanulmányait és egy mesteriskolai diplomát szerzett. Közben a csíkszeredai Húsipari Vállalatnál, majd a traktorgyárban dolgozott. Nyugdíjasként hazaköltözött szülőfalujába.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Ábrahám Izabella); Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress; Csík 1995; HT 2005.

Szőcs Rozália

Sz. Csíkszentmiklós, 1937. jún. 10. [Veress: máj. 16.] Gazdasági referens volt Koronkán. Letartóztatták 1960. ápr. 17-én [Pál-Antal: ápr. 22-én]. A MAT Katonai Ügyészsége Ferencz Máriával és György Erzsébettel együtt, a BTK 325. paragrafusának 1. pontja alapján, tiltott kiadványok terjesztése vádjával, az 59/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Római katolikus imákat (a vád szerint „ellenforradalmi tartalmú szöveget”) másolt és terjesztett, „a népi demokratikus rendszer elleni akciókra való uszítás céljából”. A kolozsvári Katonai Bíróság 3 évre ítélte. 1960 szeptemberéig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, utána Văcărești-en, 1960 decemberétől Csíkszeredában, majd Jilaván volt, innen szabadult 1963. jan. 17-én. Szabadulása után egy ideig egy növénytermesztési szakiskolában, majd a Centrofarm irattárában dolgozott. Onnan ment nyugdíjba 1991-ben.

Forrás: Adatlap (Gráma); Pál-Antal – MKÜ Lt 784; Veress 649.

Szőcs Sándor – Jehova-tanú

Sz. Kőröspatak, 1918. szept. 24. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. jan. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 277/1957. sz. dossziéval, a Fülöp Lajos-féle jehovista csoportban állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Szőke László – Bethania-mozgalom, székelyföldi csoport

Sz. Marosvásárhely, 1924. nov. 23. Református lelkész volt Ludvégen, letartóztatása előtt közvetlenül fémgorgácsoló a marosvásárhelyi Minszki Lajos Fémgeldolgozó Üzemben. Marosvásárhelyen, 1958. máj. 29-én tartóztatták le, a MAT Katonai Ügyészsége a Bethania-mozgalom székelyföldi csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 81/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. A Bethania-perben 15 év kényszermunkára ítélték. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházból Szamosújvárra került, onnan 1960-ban a Brăilai Nagyszigetre. Három és fél évet töltött Stoenesti, Salcia, Luciu-Giurgeni kényszermunkatáborában, 1960 novemberében egy hónapot hastífusszal a konstancai kórházban feküdt. 1961 őszén visszavitték Szamosújvárra, ahol a börtönhöz tartozó bútorgyár kárpitos részlegén dolgozott. Onnan szabadult 1964. júl. 29-én. Hazatérése után egy ideig nem foglalt el lelkészi állást, ezalatt kárpitos, majd vasesztergályos volt Marosvásárhelyen. 1970-től lelkész Hagymásbodonban, majd Ádámoson nyugdíjazásáig. Már nyugdíjasként börtönlelkészi szolgálatot vállalt, 1997-ben közel fél évig Kárpátalján teljesített lelkészi szolgálatot. Meghalt 1997 dec. 21-én.

Forrás: Adatlap (Nagy Norbert); Pál-Antal/254; RefNyInt Lt; Veress; Akik imádkoztak... I. 283–294; Bilincseket... 195–209.

Szörcsey Elek – Szoboszlai-csoport

Sz. Szörcse, 1890. szept. 17. Letartóztatásakor, 1957. nov. 24-én szülőfalujában, birtokán gazdálkodott. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja és 31. szakasza alapján 10 évre ítélte. A tárgyalás után nem sokkal a temesvári börtönben bélcsvarodásban halt meg.

Forrás: Tófalvi: Szoboszlai

Szövérfi Győző

Sz. Ákosfalva, 1936. aug. 25.

Forrás: Veress

Szövérfi Lajos

Sz. Marosvásárhely, 1922. máj. 17. [Veress: máj. 27.] Letartóztatták 1956. dec. 10-én. 15 évet kapott. Szabadult 1965. máj. 25-én. Radnóton lakott.

Forrás: Veress 642.

Sztojka Imre

Sz. Mátisfalva, 1913. aug. 12. Letartóztatásakor (1957. nov. 15.) gazdálkodó volt Nagygalamfalván. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 311. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint az indok: a kommunisták szidalmazása. 1 évre ítélték. Szabadult 1958. aug. 30-án. Szovátán lakott. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 429; Veress 634.

Sztroja Polixénia

Sz. Nyárádmagyarós, 1916. okt. 31. Letartóztatták 1960. aug. 18-án. Ítélete 9 év volt. Szabadult 1964. aug. 15-én. Meghalt.

Forrás: Veress 629.

T

Takács Ferenc László – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1941. nov. 28. Bukarestben mint egyetemi hallgatót tartóztatták le 1960. nov. 7-én. A SZVISZ-perben 1961. szept. 20-án kihirdetett ítéletével 15 évre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság, a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján. 1961 áprilisáig a nagyváradai börtönben volt, majd Jilaván át a Brăilai Nagyszigetre, kényszermunkatáborba került Grădinára és Salciára, ez utóbbi helyről szabadult 1964. aug. 4-én. Hazatérése után a nagyváradai Solidaritatea cipőgyárban dolgozott, majd 1965–1970 között egyetemi hallgató a kolozsvári Babeş–Bolyai Egyetemen. 1970–1987 között tanár volt Érsemjénben, Hodoson, Csatáron, 1990-től köztisztviselő Budapesten, a Határon Túli Magyarok Hivatalánál. Visszaemlékezéseit Váradi Ferenc álnéven közölte (*Szemüveg mögött*. Hitel, 1986/5–10.)

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004 (ott neve: „Takács Ferenc”); P. Sebők: SZVISZ

Takács József

Sz. Resica, 1902. Könyvelő volt a nagybányai bányaigazgatóságnál. Letartóztatták 1959. dec. 6-án. Bírósági tárgyalására nem került sor, mert 1959. dec. 19-én meghalt a Securitate fogdájában.

Forrás: Adatlap

Takács Mihály

Gazdálkodó Nyárádretemén. „Politikai huliganizmus” vádjával ítélték el. Pap Sándor volt vele a börtönben.

Forrás: Akik imádkoztak... I. 255.

Tamás András

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1912. aug. 16. Kéményseprő, kőműves. Letartóztatták 1959. okt. 31-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 292/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint több alkalommal lázított a fizetési rendszer ellen, kijelentve, hogy a fizetések nem biztosítják a megélhetést, és arra buzdította a munkásokat, hogy hagyják el a munkahelyüket.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 748.

Tamás Dezső – Szoboszlai-csoport

Sz. Alsóbarbatény-Iszkrony (Hunyad m.), 1901 máj. 16. A Csík rajoni Pénzügyigazgatóságon dolgozott, letartóztatták 1957. nov. 24-én. A Szoboszlai-perben a kolozsvári Katonai Bíróság Temesvárra kihelyezett tárgyalásán, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja, 4. és 7. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján halálra ítélték, és a Securitate temesvári börtönében 1958. szept. 1-jén [Adatlap: Aradon] kivégezték. Emlékére (két csíki társával, Orbán Istvánnal és Tamás Imrével együtt) közös emlékművet állítottak 1996. szept. 16-án Csík-

csobotfalván. 2002-ben a román kormánytól post mortem megkapta az „Antikommunista Ellenállás Harcosa” címet.

Forrás: Adatlap; Tófalvi; Szoboszlai; Veress; Péterszabó 232–238.

Tamás Ignác – *kápolnási csoport*

Sz. Kápolnásfalu, 1899. jan. [Adatlap: jún.] 26. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. aug. 30-án [Adatlap: júl. 19-én]. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 159/1956. sz. dossziéval, Dobos Ágoston csoportjában állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 1956. okt. 29-i tárgyalásán 20 év börtönre ítélte a BTK 209. paragrafusának 3. pontja alapján. Szamosújvárról szabadult 1964. ápr. 14-én. Utána falujában gazdálkodott. 1973. okt. 2-án halt meg. 1994-ben post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékéremet.

Forrás: Adatlap; Veress; Pál-Antal – MKÜ Lt 287.

Tamás Imre – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Csíksomlyó [Tófalvi: Csíkszereda], 1907. szept. 7. [Adatlap: Livezény, 1907. szept. 9.] Tanító volt a csíksomlyói gyermekotthonban. Letartóztatták 1957. okt. 10-én. A kolozsvári Katonai Bíróság a Szoboszlai-per Temesváron megrendezett tárgyalásán halálra ítélte, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, a 719/1958. sz., 1958. máj. 30-án hozott ítéletével. Kivégezték a Securitate temesvári börtönében, 1958. szept. 1-jén [Adatlap: Aradon, 1958. aug. 4-én, Bălan: aug. 4-én]. Két csíki társával, Orbán Istvánnal és Tamás Dezsővel közös kopjafát állítottak emlékükre a csíkcsobotfalvi temetőben, 1995. szept. 16-án. 2002-ben a román kormánytól megkapta az „Antikommunista Ellenállás Harcosa” címet.

Forrás: Adatlap; Tófalvi; Szoboszlai; Bălan V. 254; Veress

Tamás Imre – *kézdizsentléleki csoport*

Sz. Kézdizsentlélek, 1921. nov. 1. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. okt. 23-án. A MAT Katonai Ügyészége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja, a 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, valamint a 61/1959. sz. Törvényerejű rendelet 17. paragrafusának b) pontja alapján, a 189/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, a kézdizsentléleki csoportban. Az ellene felhozott vádak között engedély nélküli fegyvertartás is szerepelt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 652.

Tamás János – *Botos-csoport*

Sz. Zăgon (Háromszék m.), 1933. febr. 2. Munkás. Letartóztatták Szatmárnémetiben [SZD: Vámfaluban], 1957. dec. 13-án. A Botos-csoportban, a BTK 209. paragrafusa alapján 12 év börtönbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Ostrovról szabadult 1964. ápr. 14-én. Meghalt Bikszádon, 1998. ápr. 1-jén.

Forrás: SZD/139. és 460.

Tamás Sándor – *vizsgálati fogság*

A hivatalos iratokban születési adatai és foglalkozása, valamint letartóztatása adatai nem szerepelnek. Marosvásárhelyi lakos. Csorbási Istvánnal együtt a MAT Katonai Ügyészége azért állította össze a 27/1957. sz. dossziét, mert 1956. dec. 9-én egy

nyilvános helyiségben sértő megjegyzéseket tettek a román hadsereg ott jelen lévő tisztjeire. Mivel a tanúk nem vallottak ellenük, a vádat elejtették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 363.

Tana József – EMISZ

Sz. Erdőfüle, 1915. júl. 8. Letartóztatták 1958. okt. 2-án Erdőfülén. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, feljelentési kötelezettség elmulasztásának vádjával, a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, a 211/1958. sz. bünyügyi dossziéval állította bíróság elé. 6 évre ítélték 1959. márc. 19-én. Szabadult 1962. okt. 7-én. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Kov 1995; Veress; Lay-névsor

Tankó Zoltán

Sz. Gyergyószentmiklós, 1934. február 7. Asztalos volt Marosvásárhelyen. Letartóztatták 1964. augusztus 25-én. A BTK 253. paragrafusának 1. bekezdése alapján, a nemzeti szimbólumok gyalázása vádjával állították bíróság elé a 76/1964-es bünyügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 954.

Tankóczy Gyula

Sz. Szatmárnémeti, 1930. márc. 30. Asztalos. Letartóztatták 1959. márc. 5-én Szatmárnémetiben. A társadalmi rend elleni tevékenység vádjával 4 év fogházbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék. Szamosújvárról szabadult 1963. jan. 15-én. Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: SZD/41.

Tárnoky Károly

Sz. Budapest, 1916. szept. 10. Letartóztatták 1956. dec. 29-én Nagykárolyban. Nyilvános lázítás vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 3 év javító fogházbüntetésre ítélte a nagyváradai Katonai Bíróság. Szamosújvárról szabadult 1959. dec. 28-án. Elhunyt Nagykárolyban, 1987. júl. 4-én.

Forrás: SZD/409.

Tassy Gyula Lajos – SZVISZ

Sz. Budapest, 1943. jún. 2. Letartóztatásakor (1960. nov. 2. [Adatlap 2: okt. 30.]) középiskolai tanuló. Vizsgálati fogságban a nagyváradai Securitatén volt. A kolozsvári Katonai Bíróság 1961 szeptemberében Nagyváradon tartott tárgyalásán a SZVISZ-perben, a BTK 209. paragrafusa alapján, rendszerellenes szervezkedés, tiltott könyvek tartása és engedély nélküli fegyvertartás vádjával 15 év kényszermunkára ítélte. 1961 szeptembere és 1962 márciusa között a nagyváradai börtönben, majd Jilaván, Galacon, 1962 júniusától a Duna-delta kényszermunkatáborában (Periprava, Grind) töltötte börtönéveit. 1964. júl. 26-án Peripraváról szabadult. Hazatérése után 1965. februárjáig segédmunkás a bányaiipari berendezés-gyártó vállalatnál, utána betanított munkás a Viitorul Műanyagipari Vállalatnál. Csak az 1966/67-es tanévben engedték leérettségizni esti líceumban. A temesvári Műegyetemen felvételi kérelmét elutasították, s csak 1968-ban sikerült bejutnia a Iași-i Műegyetem vegyészmérnöki karára. Annak elvégzése után, 1973–1976 között Brassóban vegyészmérnök volt. 1974-ben mint politikailag megbízhatatlan teljesített katonai szolgálatot Konstancán. Ezt követően

hazaköltözött Nagyváradra, az IMPS gumüzemében lett mérnök. 1982 áprilisában áttelepült Magyarországra, ahol több gumiipari vállalat mérnöke. A Taurus Műszaki Gumigyár főmérnökeként nyugdíjazták 2002-ben, de továbbra is ott dolgozik.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Bikfalvy); Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ

Tatár Anna – *tekerőpataki csoport*

Sz. Tekerőpatak, 1894. jún. 22. Háztartásbeli. 1959. okt. 13-án tartóztatták le. A MAT Katonai Ügyészsége a tekerőpataki kollektivizálás-ellenes megmozdulásban való részvétel vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 210/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. Marosvásárhelyen volt vizsgálati fogságban. A Kolozsvári Katonai Bíróság 6 hónap börtönre ítélte. Marosvásárhelyről szabadult 1960. márc. 19-én. Tekerőpatakon hunyt el 1970. márc. 22-én.

Forrás: Adatlap (Horváth Matild); Pál-Antal – MKÜ Lt 671.

Tatár Erzsébet – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1926. márc. 13. Gyergyószentmiklóson lakott, háztartásbeli. Letartóztatták 1957. júl. 24-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, az Ungvári Mihály-féle jehovista csoportban, a 233/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Tatár János – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1899. febr. 27. Gazdálkodó. Letartóztatták 1957. máj. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, az Ungvári Mihály-féle jehovista csoportban, a 233/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410.

Tatár János – *Jehova-tanú*

Sz. Tekerőpatak, 1928. okt. 28. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. júl. 16-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és a 2. pont utolsó előtti bekezdése, valamint a 325. paragrafus 3. pontjának c) betűje alapján, egy 21 tagú jehovista csoport ügyében összeállított 123/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 6 évre ítélte. 5 év 1 hónap 13 napot ült a szamosújvári börtönben, illetve dolgozott a peripravai kényszermunkatáborban. Gyergyóremetén lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617; Gyergyó 1995; HT 2005.

Tegze Gerber Béla

Sz. Szinérváralja, 1884. ápr. 24. Gyógyszerész. Letartóztatták Szinérváralján, 1959. szept. 14-én. A társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa alapján 2 év javító fogházbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Szabadult Szamosújvárról, 1961. márc. 11-én. Elhunyt Bozovicson (Krassó-Szőrény m.), 1962. okt. 26-án.

Forrás: SZD/474.

Teleki Ádám – *Teleki-csoport*

Sz. Kolozsvár, 1900. nov. 24. Volt földbirtokos. Első alkalommal 1950. febr. 17-én tartóztatták le, a Márton Áron-perben a bukaresti Katonai Bíróság 1951. aug. 7-én hozott ítéletével 15 év kényszermunkára ítélte. Egyéni kegyelemmel 1956-ban szaba-

dult. Egy 1957 áprilisában született Securitate-jelentés azonban már úgy említi mint az Erdély visszacsatolásával kapcsolatosan Marosvásárhelyt terjedő híresztelések forrását. Második letartóztatására ennek ellenére csak 1961. április 29-én kerül sor. A MAT Katonai Ügyészsége ekkor a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával a 129/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé Bükkösi Györggyel és Sípos Jánossal együtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 841; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum)

Teleki Erzsébet – *Molnár-csoport*

Sz. Marosvásárhely, 1938. szept. 1. Letartóztatásakor (1957. márc. 15.) gépírónö. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt, a kolozsvári Katonai Bíróság 15 év börtönre ítélte rendszerellenes röpcédulák sokszorosításában való bűnrészesség vádjával. Börtönéveit Marosvásárhelyen és Csíkszeredában (1960-ig), majd Aradon (1960–1962) és Nagyváradon (1962–1964) töltötte. Innen szabadult 1964. jún. 30-án. Hazatérése után mint műszaki rajzoló dolgozott Marosvásárhelyen. 1971-től Németországban él.

Forrás: Veress; MT 2005; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum); Nyitrai 458.

Tibesz Ágoston – *Szógyártó-csoport*

Sz. Ozsdola, 1902. ápr. 16. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. okt. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége az államhatalom helyi képviselői elleni terrorcselekményért halálra ítélt Szógyártó Domokos támogatása és az 1956-os forradalom alatti, rendszerellenes politikai kirohanásai miatt, a BTK 209. paragrafusa b) pontjának utolsó bekezdése alapján, a 204, 217. és 259/1958. sz. bűnügyi dossziékkal helyezte vád alá.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 511.

Tiboldi Dénes – *EMISZ*

Sz. Bözöd, 1935. dec. 1. Köpecen segédbányász. Letartóztatták 1958. szept. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a BTK 209/1. paragrafusa alapján, a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. 1958. szept. 8-án a kolozsvári Katonai Bíróság 16 évre ítélte. Miklósváron lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Kov 1995; Veress; Lay-névsor

Tirnován Vid – *képzőművészeti főiskolás csoport*

Sz. Segesvár, 1933. júl. 15. A kolozsvári Képzőművészeti Főiskola VI. éves diákja, s a főiskolán 1956. okt. 24-én tartott diákgyűlés egyik szervezője volt. Letartóztatták 1956. okt. 25-én. A kolozsvári Katonai Bíróság 1956. dec. 13-én hozott, 344/1956. sz. ítéletével, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, nyilvános lázítás vádjával 7 évre ítélte, amit másodfokon 5 évre mérsékeltek. Börtönéveit Szamosújváron töltötte, 1957-től a börtönhöz tartozó bútorgyárban dolgozott. Az 1959/441. sz. Törvényerejű rendelettel kegyelemben részesült és 1959. dec. 10-én szabadult. Jelenleg Magyarországon él.

Forrás: Tófalvi 1992 (ítéletének szövegével. Az ítéletet újraközölte Lipcsey 2004. 199–200); P. Sebők: Kolozsvár 91–103. (interjú és az ítélet hivatalos kivonata); Veress

Tisza György

Arad vidékéről Marosvásárhelyre kényszerlakhelyre kitelepített földbirtokos. Egy,

az adventista felekezettől levált csoport perében ítélték el. Bissingen Erzsébetet (a 274/1959. sz. ügyészégi dosszié szerint) azzal vádolták, hogy „a 15 évre ítélt Tisza György, egy adventista szekta vezetője részére ellenforradalmi kiáltványt gépelt le”. Börtönéveit Szamosújváron töltötte. 1964. márc. 9-én onnan szabadulva visszatért Marosvásárhelyre. Meghalt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 731; Varga: A fegyencélet... 138–139.

Tódor Géza – *vizsgálati fogság*

Sz. Székelyudvarhely, 1925. ápr. 3. Asztalos. Szabdlábon helyezték vád alá a BTK 216. paragrafusa alapján, nemzeti szimbólumok gyalázása vádjával, a MAT Katonai Ügyészségének 31/1958. sz. bünyégi iratcsomójával. A vád szerint 1958. jan. 10-én letépte a román állami zászlót a helyi József Attila téglagyár előtt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 449.

Tofán Mihály – *szovátaiak 1. csoport*

Sz. Marosvásárhely, 1936. febr. 28. Szászrégenben, a 804. sz. Építkezési Trösztnél kőműves napszamos. Letartóztatták 1956. okt. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 227. és 315. paragrafusai, valamint a 163/1950. sz. Törvényerejű rendelet 12. és 13. paragrafusai alapján, a 246/1956. sz. dosszié keretében emelt vádat ellene, Kelemen Imre csoportjában, a népi demokratikus rendszer elleni tevékenység és tiltott fegyvertartás vádjával. 8 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Tofán Sándor – *szovátaiak 1. csoport*

Sz. Nyárádszentbenedek, 1939. jan. 5. Munkás a marosvásárhelyi 8. sz. Építkezési Trösztnél. Letartóztatták 1956. okt. 29-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 227. és 315. paragrafusai, valamint a 163/1950. sz. Törvényerejű rendelet 12. és 13. paragrafusai alapján, Kelemen Imre csoportjában, a 246/1956. sz. dosszié keretében emelt vádat ellene. 4 évre ítélték.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 311; Veress

Toldi Miklós

Sz. Volkány (Maros m.), 1908. aug. 3. Gazdálkodó Gagyban. Letartóztatták 1958. júl. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége „a demokratikus rendszer elleni tevékenység” vádjával, a BTK 207. paragrafusának 2. pontja és a 325. paragrafus alapján, a 173/1958. sz. bünyégi dossziéval helyezte vád alá. A vád szerint 1958. júl. 24-én megverte a gagy kollektív gazdaság vezetőségének egyik tagját és tiltott kiadványokat rejtegetett.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 492.

Tomoioaga I. Nechita – *telefonista csoport*

Sz. Majszin (Máramaros m.), 1922. okt. 2. Munkás Szatmárnémetiben. 1957. jan. 14-én tartóztatták le. A BTK 209. paragrafusa alapján, a társadalmi rend elleni felforgató tevékenység vádjával 8 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1964. aug. 3-án szabadult a szamosújvári börtönből. Szatmárnémetiben lakott.

Forrás: Adatlap; Bura (keresztneve: Botos Valériára hivatkozva: „Nicolae”)

Tompa Edit – I. Bende Edit

Torda Dániel – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Érmihályfalva, 1893. okt. 16. Géplakatos, letartóztatásakor (1958. ápr. 3.) saját műhellyel. A kolozsvári Katonai Bíróság 1958. okt. 4-én tartott tárgyalás után a BTK 31. és 184. paragrafusai, a 186. paragrafus 1. bekezdése, valamint a KlgTk 292. szakasza alapján életfogytiglani fegyházra [Balaskó: 25 évre] ítélte. Börtönéveit a nagyváradi Törvényszéki Fogházban, majd Pitești-en, Désen, Szamosújváron töltötte. Az 1964-es kegyelmi rendelet alapján szabadult. 1973. júl. 13-án hunyt el.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 49, 186–187; Veress (keresztneve nála: „János”)

Tóth György

Sz. Nyárádremete, 1924. ápr. 10. Munkás volt Vármezőn. Letartóztatták 1958. júl. 1-jén. A vád szerint 1958. jún. 26-án az IFET helyi részlegén megpróbálta megrongálni a turbina vezetékeit. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, szabotázs címén helyezte vád alá a 147/1958. sz. bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 484.

Tóth Sándor – *Gyárfás-csoport*

Sz. Felsőcsernáton, 1923. márc. 14. Gazdálkodó. Bajkó Ferencsel és Gyárfás Ferencsel együtt 1956. febr. 26-án tartóztatták le „közcsendháborítást célzó szövetkezés és izgatás” vádjával. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 315. paragrafusának 1. pontja alapján, a 47/1956. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 261.

Tőkés Péter – *Jehova-tanú*

Sz. Kisadorján, 1919. dec. 3. Géplakatos volt Marosvásárhelyen. 1951-ben tartóztatták le először. A kolozsvári Katonai Bíróság akkor 6 év börtönbüntetésre ítélte a BTK 327. paragrafusa alapján. 4 évet Felsőbányán az ólomhányában, a többi Galacon, Jilaván és a Duna-deltában töltötte. 1959-ben újból letartóztatták [Pál-Antal: 1960. okt. 22.], a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 134/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. Luciu-Giurgeni, Salcia, Stoenesti, Grind kényszermunkatáborai is volt. Ez utóbbi helyről szabadult 1964-ben. Hazatérése után a marosvásárhelyi IMATEX-nél géplakatos. Harmadszorra 1971-ben tartóztatták le, ekkor 10 évre ítélték. 1976-ban Nagyenyedről szabadult.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 810.

Török András – *ev. teológusok csoportja*

Evangélikus teológus volt Kolozsváron. 7 évre ítélték. 1963. febr. 8-án szabadult, még az év márc. 20-án elhunyt. 1994-ben post mortem megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Kiss Béla adatai; Veress

Török Benedek

Sz. Nyárádköszvényes, 1935. márc. 24. Letartóztatásakor (1958. szept. 4.) könyvelő volt a maroskeresztúri néptanácsnál. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 207. paragrafusának 3. pontja alapján, a 214/1958. sz. dosszié keretében állította bíróság elé. A vád szerint szidalmazott és megfenyegetett egy pártaktivistát.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 517.

Török György – SZVISZ

Sz. 1942. Élesden lakott, a SZVISZ-perben ítélték el 15 évre. A nagyváradai börtönből 1962 májusában Jilavára, onnan a Duna-deltába vitték, ahonnan 1964 augusztusában szabadult. Hazatérése után technikus volt Nagyváradon.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18, 31; P. Sebők: SZVISZ; Lázok; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Török Gyula – SZVISZ

A SZVISZ-perben volt elítélve 15 évre. Szabadulását követően Nagyváradon élt és AVSAP-oktató volt.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 27; P. Sebők: SZVISZ; Lázok

Török István – Török-csoport

Sz. Salamás, 1939. júl. 29. Letartóztatásakor (1965. nov. 12. [Pál-Antal: nov. 13.]) fafeldolgozó üzemi munkás volt Salamáson. A bukaresti Katonai Bíróság 1966. máj. 14-i tárgyalásán, 18/1966. sz. ítéletével a társadalmi rend elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. cikkelye alapján a galócasi csoportban 12 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, 1966-tól a nagyenyedi börtönben volt. 1974. nov. 12-én onnan szabadult. 1975. márc. 1-től a sepsiszentgyörgyi bútorgyárban dolgozik.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Veress

Török József – Török-csoport

Sz. Salamás, 1944. jan. 10. Faipari gépmunkás volt a galócasi kombinátban, majd a bukaresti Műszaki Egyetem elektromechanika szakra felvételizett hallgatója. Itt tartóztatták le 1965. nov. 15-én. A marosvásárhelyi Securitatén folyt a kihallgatása. Mint perének elsőrendű vádlottját, rendszer elleni szervezkedés vádjával ítélte el 12 év börtönre a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján a bukaresti Katonai Törvényszék. A Securitate után 1966. jún. 18. – aug. 18. között a marosvásárhelyi börtönben, utána 1974. nov. 14-ig, szabadulásáig Nagyenyeden volt. Az egyetemre nem térhetett vissza; a sepsiszentgyörgyi IMAE Rt.-nél dolgozott betanított munkásként, majd 1975-től szerszámlakatosként. 1990-től az AFDPR Kovászna megyei szervezetének elnöke; 1991 júniusától a Kovászna megyei Szabad Szakszervezetek Szövetségének tisztségviselője, 1992-től elnöke. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét, valamint „A Hazáért” érdemkeresztet.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Veress; Oral History Archívum (Gagyi-Balla)

Török Károly

Sz. Bukarest, 1928. máj. 11. Letartóztatásakor (1956. dec. 5.) tengerésztiszt volt Tulceán. A konstancai Katonai Bíróság ítélte el a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján nyilvános lázítás vádjával 2 év 6 hónapra. 1957 szeptemberéig Konstancán, utána 1958 februárig Jilaván, végül 1958 februárjától szabadulásáig, 1959. márc. 21-ig Szamosújváron volt. Szabadulása után 1962-ig még Tulceán lakott, azután Marosszentgyörgyre költözött, ahol ma is él.

Forrás: Adatlap

Török László – SZVISZ

Sz. Máramarossziget, 1944. jan. 25. Letartóztatásakor (1960. nov. 1-jén) középis-
kolás volt Nagyváradon. A SZVISZ-perben a BTK 209. paragrafusának 2. pontja
alapján 15 évre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság nagyváradi tárgyalásán. 1961
végéig Nagyváradon, a Securitatén, majd a börtönben volt, 1962 elején Luciu-
Giurgeni-ben, majd Peripravára, illetve Grindre, később Sfiștofcára került. Peripraváról
szabadult 1964. augusztus 1-jén. Hazatérése után segédmunkás volt, majd magán-
úton érettségizett. 1967–1971 között a Babeș-Bolyai Egyetem közgazdasági karán
diplomát szerzett, utána 1983-ig az élesdi cementgyárban a könyvelőségen dolgozott,
1983–1991 között az érmihályfalvi állami mezőgazdasági farm könyvelője volt. Ezt
követően 1999-ig adóhivatali, azóta polgármesteri hivatali alkalmazott.

Forrás: Adatlap; Veress; P. Sebők; SZVISZ; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Török Márton

Sz. Keresztvár, 1904. május 16. Gépkocsivezető volt Sepsiszentgyörgyön. Letar-
tóztatták 1959. jan. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2.
pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 2/1959. sz.
dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 októberétől letartóztatásáig a párt-
és államvezetőkkel szemben ellenséges megnyilvánulásai voltak, és agitált a népi de-
mokratikus rendszer ellen.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 774.

Török Mihály

Sz. Gógán (Maros m.), 1934. Letartóztatásakor (1959. márc. 3.) már tartalékkállo-
mányba helyezett volt főhadnagyként a szamosújvári Union kereskedelmi egységénél
dolgozott. A forradalom idején rádióhallgatás közben szilágysomlyói egységénél tett
kijelentései miatt, a kolozsvári Securitatén történt kihallgatása után 12 évre ítélte el
1959. ápr. 24-i tárgyalásán a kolozsvári Katonai Bíróság. Szamosújváron, valamint a
Brăilai Nagysziget és a Duna-delta több kényszermunkatáborában töltötte bünteté-
sét. 1964. júl. 29-én szabadult a kegyelmi rendelet alapján. Szabadulása után előbb
Szamosújváron, egy állathizlaldában, majd a Faipari Kombinátban dolgozott. 1965-
től Székelyudvarhelyen a Tehnoutilaj vállalatnál villanyszerelő volt. 1990-től nyugdí-
jasként ugyanott él. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Em-
lékérmet.

Forrás: Adatlap; Kacsó; Veress; Udvar 1995; Oral History Archívum (Gagyi-Balla);
szövege megjelent a Napút 2002. évi őszi számában

Török Nagy Márton

Sz. Magyaranyagkapus, 1921. febr. 12. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. dec. 16-
án. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, a 325. paragrafus c) pontja és a
25. paragrafus 6. pontja alapján, a rendszer elleni izgatás, tiltott kiadványok tartása és
terjesztése vádjával 10 évre ítélte el a kolozsvári Katonai Bíróság. Volt Szamosújváron,
a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatáborában. 1962. szept. 4-én szabadult. Ha-
zatérése után a kápusi kollektív gazdaságban, majd a bányaipari vállalatnál dolgozott.
M meghalt 1998-ban.

Forrás: Adatlap; Kv 2006.

Török Rozália – Jehova-tanú

Sz. Maroskeresztúr, 1918. ápr. 14. Letartóztatása (1957. nov. 12.) előtt varrónő volt és Nagyteremiben lakott. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 1. pontja és a 325. paragrafus alapján, mint a Fülöp Lajos-féle jehovista csoport tagját állította bíróság elé a 277/1957. sz. dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 417.

Truczka Sándor – érendrédi csoport

Sz. Nagykároly, 1910. febr. 27-én. Kovács. 1959 novemberében tartóztatták le. A fennálló társadalmi rend elleni uszítás vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján 3 év börtönre ítélték. Érendréden halt meg 1985. jan. 28-án. 1998-ban a Legfelsőbb Bíróság többi társáival együtt érvénytelenítette az ítéletét.

Forrás: Adatlap 1 (Orosz Márta); Adatlap 2 (Bikfalvy)

U

Udvari András – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1942. jún. 3. Letartóztatták 1960. nov. 15-én. A SZVISZ-perben 15 évre ítélték. Börtönéveit Nagyváradon, Jilaván, majd a Brăilai Nagysziget és a Duna-delta több kényszermunkatáborában (Luciu-Giurgeni, Periprava, Grind, Sfiștofca) töltötte. Peripraváról szabadult 1964. júl. 29-én. Hazatérése után előbb az élesdi cementgyárban, majd villanyszerelőként, később a nagyvárad paprikamalomban dolgozott. 1989 után magáncéget alapított Nagyváradon. Nyugdíjasként is ott élt. Elhunyt 2003-ban.

Forrás: P. Sebők: SZVISZ; Lázok; Emlékkönyv 2004. 16, 18, 28; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Újfalvi Vilmos

Sz. Erdőszengyel, 1913. márc. 22. Kovácsmester volt Galambodon. Letartóztatták 1959. márc. 2-án. A kollektivizálás helyi szervezése elleni bujtogatás és párttagok megfenyegetése vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, az 52/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 583.

Újlaki István Csaba – SZVISZ

Sz. Nagyvárad, 1941. nov. 9. A nagyvárad egészségügyi technikum hallgatójaként tartóztatták le 1961. jan. 11-én. A nagyvárad Securitatén töltött vizsgálati fogság után a Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezetében való tevékenység miatt 9 évi börtönre ítélték. A nagyvárad börtönből 1962 májusában Jilavára került, innen szabadult 1964. július végén, a kegyelmi rendelettel. Szabadulása után elvégezte az egészségügyi technikumot, s fogtechnikusként dolgozott Nagyváradon. Közben, 1968–70-ben munkaszolgálatos katona volt a Vaskapunál, Vărciorován. 1971-től a tasnádi kórház fogtechnikai karavánján, majd 1988-ig a szatmárnémeti poliklinikán, illetve a megyei kórházban dolgozott. 1988. ápr. 11-től, előbb menekült státusban, majd 1990-től magyar állampolgárságot nyerve Sárospatakon él, fogtechnikus.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004; P. Sebők: SZVISZ; Szilágyi József SZVISZ-névsora

Ungvári Mihály – Jehova-tanú

Sz. Parajd, 1928. febr. 19. Cipész. Parajdon tartóztatták le 1957. ápr. 27-én. A MAT Katonai Ügyészsége mint egy 14 tagú jehovista csoport vezetőjét, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, a 233/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 410; HT 2004.

Uray Károly – Sass Kálmán-csoport

Sz. Beregsurány (Magyarország), 1890. Márc. 27. Báró, érmihályfalvi földbirtokos, letartóztatásakor Belényesen élt kényszerlakhelyen, ahová 1949. márc. 3-án telepítették ki. 1958. márc. 29-én tartóztatták le. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának utolsó előtti bekezdése – a 318/1958. sz. törvény alkal-

mazásával –, továbbá a BTK 58. paragrafusának 1–4. pontja és a KlgTk 292. szakasza alapján 20 évi [Balaskó: 25 évi] szigorított fegyházra ítélte. Nagyváradon, Désen és Szamosújváron töltötte börtönéveit, 1964-ben a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Korán elhunyt.

Forrás: Tófalvi: Sass; Balaskó 38, 49.

V

Vajda István – *sáromberki csoport*

Sz. Sáromberke, 1923. febr. 16. [Adatlap: febr. 13.] Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. szept. 8-án. A sáromberki mezőgazdasági társulás szervezése elleni megmozdulás részeseként a MAT Katonai Ügyészsége a 193/1959. sz. dossziéval, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állította bíróság elé. Első fokon 5 évre ítélték, ezt a fellebbviteli bíróság 3 évre mérsékelte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött 9 hónap után a dévai börtönbe vitték, ahol földmunkán dolgozott. 1961. aug. 21-én szabadult. Később Marosvásárhelyen, egy építkezési vállalatnál volt darukezelő. Sáromberkén lakik.

Forrás: Adatlap (Porkoláb Levente); Pál-Antal – MKÜ Lt 655.

Vajna Lajos

Sz. Szederjes, 1907. dec. 31. Bútorasztalos Székelyudvarhelyen. Letartóztatták 1959. okt. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 257/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint rendszeresen hallgatta a nyugati rádiókat, s azok nyomán kommentálta a híreket. Igyekezett megakadályozni a mezőgazdaság szocialista átalakítását a Székelyudvarhely melletti falvakban. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 717.

Vajna László – *Szoboszlai-csoport*

Sz. Kovászna [OHA: Szitabodza], 1923. febr. 1. Ügyvéd Sepsiszentgyörgyön, majd 1952-től Kézdivásárhelyen. Letartóztatták 1958. febr. 1-jén. A Szoboszlai-perben feljelentés kötelezettségének elmulasztása vádjával, a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának c) pontja és 4. szakasza, valamint a BTK 25. paragrafusának 6. pontja alapján, Temesvárra kihelyezett tárgyalásán 8 évre ítélt a kolozsvári Katonai Bíróság. Volt a temesvári, aradi, jilavai, galaci börtönben, a Brăilai Nagysziget több kényszermunkatáborában (Luciu-Giurgeni, Grădina). 1963. febr. 1-jén szabadult. Előbb segédraktárnok, majd beszerző volt a dálnoki állami gazdaságnál, jogi rehabilitációja után jogtanácsos Kézdivásárhelyen, egy kereskedelmi vállalatnál. 1983-ban onnan nyugdíjazták, de csak kezdő fizetéssel.

Forrás: Veress; Tófalvi; Szoboszlai; Lázok; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Péterszabó 199–201.

Valkay István – *Soós-csoport*

Letartóztatása előtt Kolozsváron volt építészmérnök-hallgató. A Soós-perben 10 évre ítélték. Szabadulása után a Tervező Intézetnél dolgozott Kolozsváron. Itt hunyt el 2005-ben.

Forrás: Veress; csoporttársai: Farkas János és Kóta Péter Adatlapja

Váncsa Árpád – *SZVTSZ*

Sz. Sepsiszentgyörgy, 1942. okt. 30. Letartóztatásakor (1961. jan. 12. [az ítéletben jan. 13.]) Sepsiszentgyörgyön fémipari szakmunkás volt [az ítéletben víz- és gázszer-

lő a Jún. 11. vállalatnál]. Vizsgálati fogságát a nagyváradai Securitatén töltötte, néhány nappal az ítélet előtt átvitték a Törvényszéki Fogházba. A SZVISZ-perben helyezték vád alá, többek között a házkutatás során megtalált versei miatt is. A kolozsvári Katonai Bíróság Nagyváradon megrendezett tárgyalásán 6 év börtönre ítélte. (Az ítélet kelte: 1961. dec. 15. Száma: 451/1961.) A nagyváradai börtönben volt 1 évet, majd Jilaván, onnan szabadult 1963. jan. 18-án [P. Sebők: 1961. dec. 15-én, Balogh, Emlékkönyv: 1963. jan. 14-én]. Hazatérése után Sepsiszentgyörgyön dolgozott. 1990–1993 között az RMDSZ városi szervezetének elnöke volt. Ma is Sepsiszentgyörgyön lakik, nyugdíjasként a Polgármesteri Hivatalnál a gyámhatósági iroda munkatársa.

Forrás: Adatlap; Emlékkönyv 2004. 18, 31; P. Sebők: SZVISZ; Lázok; Balogh: És te hol voltál... 183–218 (közli *MUK* c. versét is).

Varga István – Bíbor Banda

Temesvári középiskolás diák. A Bíbor Banda perében 2 évre ítélték.

Forrás: Veress

Varga László – Dobai-csoport

Sz. Zilah, 1928. márc. 17. Abrudbányán volt ref. segédlelkész. Letartóztatták 1957. márc. 17-én [Adatlap: márc. 21.]. Kihallgatása a kolozsvári Securitatén folyt. A Dobai-per másodrendű vádlottjaként a kolozsvári Katonai Bíróság életfogytiglani börtönre ítélte a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. szakaszának a) és c) pontjai alapján. Volt Szamosújváron, Pitești-en, Désen. Szabadult az 1964-es kegyelmi rendelettel, 1964. aug. 2-án [OHA: aug. 3-án]. Szabadulása után Magyarországon, Palatkán, Somkeréken, majd Marosfelfaluban lelkész. Nyugdíjasként Marosvásárhelyen él. Börtönéveit *A fegyencélet fíntorai* c. könyvében (Budapest, 1998) írta meg.

Forrás: Adatlap; Akik imádkoztak... I. 300–304; Oral History Archívum (Gagyiballa); Veress; Kacsó; 1956 és Románia (77. és 86. sz. dokumentumok)

Varga Margit – vizsgálati fogság

Sz. Nagyvárad, 1920. nov. 6. Marosvásárhelyen lakott. Letartóztatták 1957. jan. 12-én. A MAT Katonai Ügyészége által 37/1957. sz. alatt összeállított dosszié szerint 1956 őszén, a magyar forradalom idején a vásárhelyi cukorgyárban a minisztérium és a párt ellen izgatott. A BTK 327. paragrafusának 3. pontja alá besorolt vádakot a kihallgatások nyomán elejtették, és 1957. jan. 17-én elrendelték szabadon bocsátását.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 365.

Varga Sándor – vizsgálati fogság

Sz. Bölön, 1924. jan. 17. Letartóztatták 1959. jan. 8-án. A MAT Katonai Ügyészégének 24/1959. sz. dossziéja szerint őt vádolták a Bölönben időnként megjelenő „ellenforradalmi tartalmú” cédulák készítésével. A vizsgálat során kiderült, hogy azokat Biczó Margit írta, így ellene az eljárást jan. 13-án megszüntették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 572.

Varga Sándor – EMISZ

Sz. Kovászna, 1940. aug. 2. Letartóztatásakor (1958. szept. 5. [Pál-Antal: 7.]) vasöntő volt a brassói tehergépkocsi-gyárban. A MAT Katonai Ügyészége az EMISZ 2. csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé a 211/1958. sz. bűnügyi dossziéval. A kolozsvári Katonai Bíróság marosvásárhelyi tár-

gyalásán 15 év börtönre ítélték az EMISZ-ben való részvétele miatt, a BTK 209. paragrafusa alapján. A marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban, majd Szamosújváron volt, onnan vitték ki kényszermunkatáborba. A Brăilai Nagyszigeten Stoenești-en, Grădinán, majd a Duna-deltai Grinden volt. Innen szabadult 1963. febr. 3-án. Szabadulása után visszakerült korábbi vállalatához, a brassói tehergépkocsi-gyárban a szerszámműhelyben dolgozott, onnan ment nyugdíjba 1995-ben.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Varga Vilmos

Sz. Mikóújfalú, 1929. márc. 19. Kőfaragó a málnási kötőrőnél. Letartóztatták 1959. júl. 10-én. A MAT Katonai Ügyészsége által ügyében összeállított 140/1959. sz. dosszié szerint több alkalommal szidta a kormányt és a pártot. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 628.

Várhegyi István – Bolyai 1. csoport

Sz. Kolozsvár, 1932. márc. 23. A Bolyai Tudományegyetem III. éves történezhallgatója, a bölcsészkar Diákszövetség vezetőségének tagja volt 1956 őszén. Ebben a minőségben fogalmazta meg a kari diákszövetség programtervezetét, amely miatt 1956. nov. 17-én letartóztatták. A kolozsvári Katonai Bíróság 1957. febr. 27-én tartott tárgyalása nyomán, 68/1957. sz. alatt 1957. márc. 2-án hozott ítéletével a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján 7 évre ítélték, ezt az 1957. ápr. 22-én kelt, 722/1957. sz. másodfokú ítélet is megerősítette. A szamosújvári börtönben volt. Szabadulása után újra beiratkozott az egyetemre, elvégezte a filozófia–szociológia szakot, és a Román Akadémia marosvásárhelyi társadalomtudományi kutatóintézetében dolgozott. A 80-as évek közepén az akkori Nyugat-Németországba disszidált. 1990 után a saarlandes-i Európa Intézet politológiai tanszékének vezetője, a szociológiai tudományok doktora.

Forrás: *Erdély, 1956: mítosz vagy történelem?* (Interjú. A kérdező Gál Mária). Szabadság, 1994. jún. 24. (Hozzászólások: Balogh Edgár. Uo. 1994. júl. 9., Bartis Ferenc és Nagy László. Uo. aug. 9., Tófalvi Zoltán. Uo. okt. 7., okt. 14.); Lipcsey: Erdélyi Magyarország 1996/20. és Lipcsey 2004. 274–280. (a perükben hozott másodfokú ítélet szövege), P. Sebők: Kolozsvár 33–59. (a perükben hozott elsőfokú ítélet és a másodfokon hozott bírósági határozat szövege); 1956 és Románia (58, 61. sz. dokumentumok); Veress

Vári Sámuel

Sz. Székelyudvarhely, 1944. febr. 26. Letartóztatásakor (1960-ban [Pál-Antal: 1961-ben]) a helyi gabonalerakat dolgozója volt. A nemzeti szimbólumok meggyalázásának vádjával 2 év 6 hónap börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Végig a nagyenyedi börtönben volt, onnan szabadult 1962-ben. Szabadulása után munkás a székelykeresztúri Lengyárban.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 978; Udv 2006.

Varró János – Bolyai 3. csoport

Sz. Marosvécs, 1927. nov. 21. Letartóztatásakor (1958. aug. 26.) a Bolyai Tudományegyetem magyar irodalomtörténeti tanszékén tanársegéd. A kolozsvári Katonai

Bíróság 1959. febr. 16-án, 84/1959. sz. ítéletével, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) és b) betűje és utolsó előtti bekezdése alapján ítélte el 16 év börtönre, az 56-os magyar forradalom alatti „ellenséges magatartás” vádjával. Fellebbezését a Katonai Bíróság 1959. márc. 18-án kelt, 357/1959. sz. Határozatával elutasította. A tárgyalás után a kolozsvári Securitate fogdájából Szamosújvárra vitték, onnan 1959 szeptemberében a Duna-delta egyik nádkitermelő kényszermunkatáborába került. 1964 májusában, súlyos betegen Jilavára szállították, onnan szabadult 1964. júl. 28-án. Szabadulása után Kolozsváron előbb kistisztviselő volt, majd miután 1969-ben a Legfelsőbb Bíróság perújrafelvételét elrendelte és a kolozsvári Katonai Bíróság az 1959-ben hozott ítéletet újratárgyalva, őt az akkori vádak alól felmentette, 1970-től az akkor létrehozott Dacia Könyvkiadó szerkesztője lett. 1987-ben családjával együtt menedékjogot kapott Magyarországon. A kecskeméti Tanárképző Főiskolán tanított nyugdíjazásáig (1997). Elhunyt 2004. márc. 22-én Kecskeméten. Hamvait hazahozták szülőfalujába.

Doktori disszertációját letartóztatása miatt csak a 70-es évek elején fejezte be és jelentette meg (*Kós Károly, a szépiró.* Kv. 1973). Irodalmi munkásságához tartozik ezenkívül egy történelmi regény (*Ki csatát nyer, koronát nyer.* Bukarest, 1976) és több kötet román fordítás. Börtönéveire való visszaemlékezéseit a Kecskeméti Lapok folytatásokban közölte („*A vád az volt, hogy el akartam szakítani Erdélyt Romániától.*” 1992. jan. 12. – febr. 10.)

Forrás: Veress; P. Sebők: Kolozsvár 195–208 (interjú); 1956 és Románia. (Az ügyében folytatott nyomozásra és megfigyelésre vonatkozó dokumentumok: 8, 9, 10, 33, 49, 58, 67, 69, 85, 86. sz.)

Vass Árpád – Jehova-tanú

Sz. Mezőmadaras, 1896. máj. 7. Gazdálkodó. Letartóztatták 1959. jún. 11-én. Egy 21 tagú jehovista csoporttal, a MAT Katonai Ügyészsége 123/1959. sz. dossziéja keretében, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje és utolsó előtti bekezdése, valamint a 325. paragrafus 3. pontja alapján, rendszer elleni izgatás és tiltott iratok terjesztése vádjával állították bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 617.

Vass Dénes – Jehova-tanú

Sz. Körspatak (Udvarhely m.), 1926. márc. 29. Letartóztatásakor (1958. márc. 18.) gazdálkodó a firtosváraljai Láz tanyán. Kovács Károly jehovista csoportjával, a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészsége a 37/1958. sz. bűnügyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 451.

Vass Julianna – Fekete Kéz

Sz. Gyergyótölgyes, 1943. szept. 10. Diáklány [Pál-Antal: tisztviselő]. Letartóztatták 1960. okt. 26-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés és feljelentés elmulasztásának vádjával, a 83/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A Fekete Kéz-csoport perében, feljelentés kötelezettségének elmulasztása miatt ítélték el 1 év fogházra. Annak letöltése után szabadult. Bukarestben lakott.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 797; Veress; Páll László

Vastag Lajos – Bolyai 3. csoport

Sz. Temesvár, 1939. A Bolyai Tudományegyetem harmadéves történezhallgatójaként tartóztatták le 1958. nov. 1-jén nagyszüleinél, Dettán. A kolozsvári Katonai Bíróság Varró János csoportjában, a BTK 209. paragrafusának 2. pontja alapján, lázítás vádjával ítélte el 8 évre. A vád tényalapja a Történelem–Filológia Karon 1958. okt. 22-én tartott „fütyös gyűlés” során a magyar forradalommal kapcsolatban tett s a diákság által rokonszenvtűntetéssel fogadott kijelentése volt. A vádirat felsorakoztatta néhány korábbi, Nagy Imréről, a szovjet csapatok 1956-os magyarországi beavatkozásáról tett kijelentéseit is. A per 1959. febr. 9-i tárgyalása után a szamosújvári börtönbe vitték, majd onnan 1959 májusában a Duna-deltába, a grindy kényszermunkatáborba. Börtönéveinek további állomásai 1959 szeptemberétől kezdve: Salcia, Luciu-Giurgeni, Grădina. 1964-ben a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Egyetemi diplomát levelező hallgatóként szerzett közgazdaságtanból. Később kitelepedett az Egyesült Államokba. Chicagóban élt, ott is hunyt el 2003-ban. Tófalvi Zoltán vele készített nagy terjedelmű interjúját a Dunánál 2002. októberi száma közölte.

Forrás: Tófalvi Zoltán: *Vastag Lajos Golgota-járása*. Krónika, 2003. ápr. 19–20.; Uő: *A Vastag Lajos-„ügy”*. Krónika, 2003. júl. 20–21. (Hozzászólta Csetri Elek: *Egy 1956-os cikk margójára*. Krónika, 2003. máj. 31. – jún. 1.); Veress

Vasvári Aladár – EMISZ, vizsgálati fogság

Sz. Sztojkafalva, 1904. jan. 7. Brassói plébános. Négyszer tartóztatták le, összesen közel 8 évet ült, anélkül hogy egyszer is elítélték volna. Első alkalommal 1944. aug. 23-a után, ekkor a Brassó-fellegvári internálótáborban volt, ahonnan 1945. március végén szabadult. Másodszor 1946 márciusa és júniusa között volt letartóztatásban: Bukarestben, a belügyminisztériumban folyt a kihallgatása, majd a pitești-i börtönben volt, szabadulásáig. Harmadik letartóztatására 1949 végén került sor, ekkor ugyancsak ítélet nélkül volt börtönben, Bukarestben, Jilaván, Máramaroszigeten. 1955 augusztusában helyezték szabadlábra Feketehalomból. 1957. aug. 23-án, az EMISZ-perrel kapcsolatban negyedszer is letartóztatták, ekkor egy évet töltött vizsgálati fogságban a brassói Securitatén. Élete utolsó éveit a nyugdíjas papok brassói otthonában töltötte. Elhunyt.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 509–510.

Vaszi János – Jehova-tanú

Sz. Gyergyóalfalu, 1929. jún. 27. Gazdálkodó. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 96/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé, Korpos Mária jehovista csoportjában. A vádirat szerint már korábban volt elítélve, 4 év javítófogházra, fegyveres szolgálat megtagadásáért.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 802.

Vaszkó András – Nagy Sámuel-csoport, vizsgálati fogság

Sz. Szászrégen, 1911. jún. 29. Marosvásárhelyen tartóztatták le, 1958. febr. 25-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a kormányzási forma elleni lázítás vádjával, az 59/1958. sz. bünygyi dossziéval állítja bíróság elé. A vád szerint Beicu Nicolae, Halábory Zsolt, Nagy Sámuel és

Velicsek András társaságában 1958. febr. 24-én a Marosvásárhelyre látogató magyar párt- és kormányküldöttséggel kapcsolatban ellenséges kijelentéseket tett. A tanúk csak Nagyra és Velicsekre vallottak, így az ő ügyét elejtették.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 463.

Végh Mihály – EMISZ

Sz. Székelyföldvár, 1909. okt. 8. Letartóztatásakor (1958. szept. 7.) unitárius lelkes Homoródújfaluban. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 1. csoportjában, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 211/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság 10 évre [Gellérd: 15 évre] ítélte. Szabadult a közkegyelmi rendelet alapján 1964-ben. Elhunyt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Gellérd: Liberté 135; 1956 és Románia (106. sz. dokumentum); Nyitrai 392; Veress; Lay-névsor

Vékás Regina

Sz. Kisgalambfalva (Udvarhely m.), 1920. jan. 2. Háztartásbeli. Letartóztatták 1958. aug. 1-jén. A MAT Katonai Ügyészsége a társadalmi rend elleni tevékenység vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 182/1958. sz. bűnügyi dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a kollektív gazdaság szervezése idején névtelen fenyegető levelet írt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 498.

Velicsek András Gusztáv – Nagy Sámuel-csoport

Sz. Nagyszemplak (Temes m.), 1919. okt. 23. [Adatlap: okt. 19.] Agrármérnök, a marosvásárhelyi konzervgyárban dolgozott. Kényszerlakhelyen volt Marosvásárhelyen 1949. márc. 3-tól 1958-ig. Szatmárnémetiben [Adatlap: Marosvásárhelyen] tartóztatták le 1958. febr. 25-én. Terrorista akció előkészítésének vádjával 10 év börtönbüntetésre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. A vád szerint elmulasztotta „idegen államfő [a Marosvásárhelyre látogató Kádár János] elleni merénylet” előkészítésének feljelentését. Az ítéletet másodfokon életfogytiglani fegyházra emelték. 1964. aug. 2-án szabadult Szamosújvárról. Később agrármérnök Maros, Hargita, Szatmár megyei kollektív gazdaságokban. Elhunyt 1992. jan. 2-án, Szatmárnémetiben.

Forrás: Adatlap; SZD/113 (+ melléklet); Veress; Varga: A fegyencélet...

Vén Zoltán – kézdialbisi csoport

Sz. Kézdialbis, 1920. okt. 23. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 17-én. A MAT Katonai Ügyészsége a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. cikkelyének d) pontja alapján, terrorcselekményben való részesség vádjával, a 314/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 335.

Veres István

Sz. Lemhény, 1935. szept. 6. Letartóztatásakor (1956. okt. 22.) állattenyésztő Vajdahunyadon. A katonai szolgálat vallásos meggyőződésből való megtagadása miatt a nagyszebeni Katonai Bíróság 3 év börtönre ítélte. Déván és Bírcea Marén töltötte büntetését. 1958. febr. 1-jén szabadult, aztán elvitték katonának. Utána gazdálkodó, 1962-től a lemhényi TSZ-ben dolgozott.

Forrás: Adatlap

Veress Antal

Sz. Kolozsvár, 1914. ápr. 10. Letartóztatásakor (1956. nov. 3.) borbély Bánffyhunyadon. A magyar forradalommal való rokonszenvének kifejezése és Vincze István társaságában tett rendszer elleni kijelentései miatt állították bíróság elé. A kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján, lázítás vádjával, 1956. dec. 1-jén hozott 331. sz. ítéletével 5 évre ítélte.

Forrás: Varga

Veress Károly – *ev. teológusok csoportja*

Sz. Krizba, 1935. nov. 9. Neve besúgói jelentésben már 1957. máj. 24-én szerepel, ügyében az ellenőrző dosszié megnyitására 1958 februárjában került sor. Letartóztatásakor (1959. jan. 21.) IV. éves evangélikus teológiai hallgató volt Kolozsváron. 1959. máj. 16-án kelt, 205. sz. ítéletével, a társadalmi rendszer elleni szervezkedés vádjával, a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje, az 59. paragrafus, az 58. paragrafus 2–4. pontjai és a 25. paragrafus 6. pontja alapján a kolozsvári Katonai Bíróság 6 év börtönre ítélte. Börtönéveit Kolozsváron, Szamosújváron és különböző munkatáborokban (Stoenești, Strâmba, Grădina, Salcia, Gârliciu, Grind, Sfiștofca, Periprava, Luciu-Giurgeni) és a Duna-deltai nádkitermelő hajón töltötte. 1964. ápr. 14-én szabadult Luciu-Giurgeni-ből. Szabadulása után a TSZ-ben, az Erdészeti Hivatalban dolgozott, majd a brassói teherautógyárban volt öntőmunkás. 1974-ben engedélyezték tanulmányai befejezését (levelezéssel az 1974/75-ös tanévben). Utána 1976–2001 között lelkesz Bácsfaluban. Nyugdíjazása után kitelepedett Magyarországra. 1997-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap; Veress

Veress Márton

Sz. Harasztkerék, 1905. máj. 25. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. dec. 13-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 298/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A kollektivizálással való szembeszegülésért a kolozsvári Katonai Bíróság 10 évre ítélte. A tárgyalás után rabruhában a faluban összehívott gyűlés elé vitték, mondván, hogy így jár, aki nem írja alá a belépési nyilatkozatot. Fia (Veress Márton, sz. Harasztkerék, 1938. dec. 13.) egy dobrudzsai büntetőalakulatban teljesítette katonai szolgálatát. 1958–1959-ben a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, 1959-ben Szamosújváron, majd a Duna-deltában, Peripraván. Végül visszavitték Marosvásárhelyre, onnan szabadult 1960. márc. 17-én. Csak akkor írta alá a belépési nyilatkozatot, amikor 2 és fél év után a fia is hazakerült a büntetőalakulattól. Elhunyt Maroskeresztúron, 1991. máj. 16-án.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 548; Veress

Veress Mihály

Sz. Somosd (Maros m.), 1907. szept. 26. Gazdálkodó. Letartóztatták 1958. aug. 8-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 188/1958. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vádirat szerint nyilvánosan szidta a pártot és a demokratikus rendszert.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 503.

Veress Sándor – Veress-csoport

Sz. Brassó, 1930. aug. 2. Könyvelő volt a gyulakutai hőerőműnél. 1957. jún. 20-án tartóztatták le, de az autonóm tartományi Securitate főnökének ápr. 28-i jelentésében már szó van tevékenységükről. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt. Mint a Titkos Forradalmi Szervezet nevet viselő rendszerellenes szervezkedés elsőrendű vádlottját, a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 3. és 4. pontja alapján, a 188/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint 1956 októberétől a magyar forradalomról közölt hivatalos jelentések rágalma-ait cáfoló névtelen levelek sokaságát küldték szét az egész országba. 1957. szept. 9-én Marosvásárhelyen tartott tárgyalásán 20 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. Feleségét és gyermekeit elítélése után meghurcolták, rendszeresen zaklatták. Ő 1958-ig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, majd Jilaván keresztül Szamosújvárra, onnan 1960-ban a Duna-delta peripravai kényszermunkatelepére vitték s annak kolóniáin (főképp Grinden) volt szabadulásáig, 1964. jún. 13-ig. Hazatérve a marosvásárhelyi IGL-nél (1964–1967), majd a téglagyárnál (1967–1988) dolgozott. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét. *Hét eszten-dő kálváriája* címmel megírt visszaemlékezéseiből részletek vannak megjelenés alatt a Székelyföld és a Transsylvania c. folyóiratokban. A romániai magyar politikai elítélte-ekkel kapcsolatos anyaggyűjtésével jelen kötet munkatársa.

Forrás: Adatlap; Kacsó, Pál-Antal – MKÜ Lt 399; 1956 és Románia (72. sz. dokumentum)

Veress Zoltán – Veress-csoport

Sz. Brassó, 1934. jún. 9. Letartóztatásakor (Erdőszentgyörgy, 1957. jún. 22.) technikus volt a gyulakutai hőerőműnél. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusának 3. és 4. pontja alapján, a 188/1957. sz. dossziéval állította bíróság elé. A Titkos Forradalmi Szervezet nevű rendszerellenes szervezkedésben való részvétel vádjával 1957. szept. 9-i tárgyalásán, a 294/1957. sz. ítélettel 7 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Bíróság. 1958-ig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, majd Jilaván át Szamosújvárra, onnan 1959 májusában a Duna-delta grindi kényszermunkatáborába vitték. Peripraváról szabadult 1959. szept. 1-jén. Szabadulása után az erdőszentgyörgyi Ipari Szövetkezetben dolgozott technikusként, majd 1960–1990 között a segesvári IREM-nél. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap (+ mellékletek); Pál-Antal – MKÜ Lt 399; Kacsó; Oral History Archívum (Gagy-Balla)

Vészi Klára

Sz. Székelykál, 1913. január 30. Ferenc-rendi apáca Kolozsváron és Marosvásárhelyt. Nővérként dolgozott a szászrégeni kórházban, ahonnan 1959-ben eltávolították. Letartóztatták 1962. március 13-án. A BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, társadalmi rend elleni ténykedés vádjával állították bíróság elé a 47/1962-es bünygyi dossziéval.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 908.

Vikárius Ferenc – Dávid-csoport

Sz. Segesvár, 1926. ápr. 2. Tisztviselő volt a marosvásárhelyi ICRA-nál. A MAT Katonai Ügyészsége a Dávid-csoport ügyében összeállított 90/1961. sz. dossziéval állította bíróság elé a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján. Marosvásárhelyen lakott. 1994-ben megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os emlékérmet.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 858; Veress

Vincze Ambrus

Sz. Kraszna, 1911. ápr. 18. Amikor 1957-ben letartóztatták, vincellér volt a szilágysomlyói állami gazdaságban. Nagyváradon ítélték el 1957-ben 7 év börtönbüntetésre. 1964-ben szabadult, végig Szamosújváron volt. Hazatérése után munkásként dolgozott Szilágysomlyón. Meghalt 1969-ben.

Forrás: Adatlap

Vincze István

Sz. Magyarvalkó, 1926. nov. 28. Munkás Bánffyhunyadon. Letartóztatták 1956. nov. 17-én. A magyar forradalommal való rokonszenvének kifejezése, az eseményekkel kapcsolatos rádióhírek kommentálása miatt, lázítás vádjával, a BTK 327. paragrafusának 3. pontja alapján 6 évre ítélte 331/1956. sz. ítéletével a kolozsvári Katonai Bíróság.

Forrás: Varga

Vincze Miklós

Sz. Balázstelke, 1918. máj. 28. Autószerelő. Letartóztatták 1960. ápr. 11-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafus 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés és fajgyalázás vádjával, a 54/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a népi demokratikus rendszer ellen intenzív tevékenységet folytatott, a rendszert és a Szovjetuniót sokszorosan szidalmazta és rágalmazta, a pártot és az állam szerveit nyilvánosan sértegette. 1960 márciusában kijelentette, hogy „nemsokára jönnek az amerikaiak és a hitleristák, akik mindeteket elintéznék”.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 780.

Vinczi János – EMISZ

Sz. Magyarkirályfalva (Maros m.), 1940. jún. 25. Letartóztatásakor autószerelő. 1958. aug. 21-től volt a marosvásárhelyi Securitate fogdájában. A MAT Katonai Ügyészsége az EMISZ 2. csoportjában, a 211/1958. sz. bünyügyi iratcsomóval állította bíróság elé. Az ügyészségi dosszié szerint 1954-ben már volt elítélve 4 évre, tiltott határátlépés kísérlete miatt. A kolozsvári Katonai Bíróság 25 év kényszermunkára ítélte a BTK 209. paragrafusa alapján. Börtönéveit Temesváron, Jilaván, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, az Ocnele Mari-i fiatalkorúak börtönében, Szamosújváron töltötte. 1964. jún. 25-én szabadult. Szabadulása után a nagyszebeni bútorgyárban dolgozott kárpitósként, 1985 decemberében történt betegnyugdíjazásáig.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 515; Veress; Lay-névsor

Virág Egyed István

Sz. Csíkszentsimon, 1926. szept. 1. Első alkalommal 1951. szept. 26-án tartóztatták le, akkor a csíkszeredai, majd a brassói Securitatén volt vizsgálati fogságban, s

rendszerellenes politikai üldözöttek támogatása, a velük való együttműködés vádjával 5 év kényszermunkára ítélték. 2 év 5 hónapot ült a brassói Fellegvárban, a marosvásárhelyi börtönben; dolgozott az onești-i kényszermunkatáborban is. [Pál-Antal: 1956-ban 2 év és 6 hónap fogházra volt elítélve feljelentés kötelezettségének elmulasztása miatt.] Másodszor 1959. okt. 10-én tartóztatták le. Ekkor a MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a 267/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint korábbi börtönbüntetésének letöltése után is agitált a kollektivizálás ellen, szembeszállt a tagosítással.

Forrás: Adatlap (Bara Lajos); Pál-Antal – MKÜ Lt 725.

Virágh Lajos – Sass Kálmán-csoport

Sz. Tyukod (Magyarország), 1911. nov. 8. Ref. lelkész volt Biharvajdán. Már a két világháború között voltak összeütközései a román szigurancával. Hollós Istvánnal, aki egy rendszerváltás esetén kultuszminisztériumi állást ígért neki, 1954 óta tartott kapcsolatot. 1958. ápr. elején tartóztatták le. A Sass Kálmán-perben a kolozsvári Katonai Bíróság a BTK 186. paragrafusának 1. bekezdése, a 157. paragrafus a) betűje és a KIGTk 292. paragrafusa alapján, hazaárulás vádjával életfogytiglani [Balaskó: 25 évi] börtönre ítélte. Nagyváradról a szamosújvári börtönbe, majd onnan a Duna-deltába került, ahol több kényszermunkatáborban dolgozott. 1964-ben szabadult, a kegyelmi rendelet alapján. Elhunyt.

Forrás: Balaskó 50, 231; Tófalvi: Sass; Veress

Virágh László

Sz. Csíkszentimre, 1918. ápr. 13. Börtönben, illetve különböző kényszermunkatáborokban (többek között a Duna-csatornánál) volt 1953. márc. 23. – aug. 6., 1962. jan. 15. – 1964. dec. 1. és 1968. máj. 1. – 1969. szept. 1. között. Csíkszentimrén lakott.

Forrás: HT 2006.

Visky Ferenc – Bethania-mozgalom, nagyváradai csoport

Sz. Egri (Szatmár m.), 1918. júl. 1. Magyarkecelen volt ref. lelkész. Letartóztatták 1958. máj. 28-án [az ítélet szerint máj. 27-én]. A temesvári Katonai Bíróság ítélte el elsőrendű vádlottként, a Bethania-mozgalom nagyváradai csoportjának perében, 22 év börtönre a BTK 209. paragrafusának 1. pontja alapján, a 343/1958. sz. ítélettel. Feleségét hét kiskorú gyermekével, a Belügyminisztérium 1959. júl. 16-án kelt 15539. sz. Határozatával a Bărăganba, Răchitoasăra deportálták, ahol a kényszerlakhely feloldásáig, 1963. jún. 29-ig éltek. Ő a nagyváradai (1958–1959), a szamosújvári (1959–1964) börtönben volt, utóbbiból szabadult 1964-ben. Hazatérése után Hegyköz-pályiban volt lelkész 1964. okt. 1-jétől egészen nyugdíjazásáig, 1983. márc. 31-ig. Közben folyamatos zaklatásoknak volt kitéve a Securitate és saját egyházi főhatóságai részéről. 1989 után több könyvben örökítette meg csoportja tagjainak élettörténetét és hitvalló példáját (*Fogoly vagyok. Hetven történet a börtönről és a barátságról*. Kolozsvár, 2002, *Bilincseket és börtönt is*. Kolozsvár, 1996, *Anti* [Papp Antal élete]. Kolozsvár, 2005). Feleségének egy hollandiai kiadónál megjelent könyve (*Az Úr é vagyok*. Magyarul Budapest, 1988) volt az egyik első kötet, amely a romániai politikai üldö-

zésekről magyarul Nyugaton megjelent. Nyugdíjasként Nagyváradon élt, itt hunyt el 2005. okt. 5-én.

Forrás: Adatlap (+ melléklet); Kacsó; Akik imádkoztak... I. 305–319; Bilincseket... 210–252; Roske II. 337 (neve ott „Ferencz Visky” és az F betűnél szerepel); Caravia 186.

Visky József – *Sass Kálmán-csoport*

Sz. Nagykároly, 1911. Letartóztatásakor (1958. aug. 4.) orvos Nagykárolyban [Veress: Érmihályfalván]. A Sass Kálmán-perben életfogytiglanra [Veress: 25 év börtönre] ítélték. Szabadult 1964 augusztusában Szamosújvárról. Hazatérése után egy onkológiai kurzust végzett el Bukarestben, majd onkológus orvos, főorvos Sepsiszentgyörgyön. Ott hunyt el 1982. szept. 7-én [Balaskó: 1983-ban Nagykárolyban].

Forrás: Adatlap (Bikfalvy); Balaskó 48; Veress

Vitályos Balázs – *EMISZ*

Sz. Ozsdola, 1908. máj. 20. Hittantanár volt Brassóban. Itt tartóztatták le először 1946-ban, azzal a váddal, hogy államtitkokat (az erdélyi katolikusok lélekszámára vonatkozó közismert adatokat) szolgáltatott ki idegen állampolgároknak. Akkor „megúszta egy-két évvel” (Jakab). Másodszor 1958. augusztus 18-án került börtönbe; az EMISZ-perben, annak 1. csoportjában állította bíróság elé a MAT Katonai Ügyészése a BTK 228. paragrafusa és a 209. paragrafus 1. pontja alapján, feljelentési kötelezettség elmulasztása vádjával, a 211/1958. sz. dosszié keretében. 10 év fogházbüntetésre ítélték. Volt Szamosújváron, Pitești-en, Nagyenyeden, a salciai kényszermunkatáborban. 1964-ben a kegyelmi rendelet alapján szabadult. Szabadulása után Futásfalván, majd Nyujtódon plébános. Ott halt meg 1975. dec. 28-án.

Forrás: Hetényi Varga 1992. II. 510–511; Pál-Antal – MKÜ Lt 514; Veress; Laynévsor; Jakab 108–110.

Vizsuly György – *kézdialbisi csoport*

Sz. Kézdialbis, 1923. dec. 3. Gazdálkodó. Letartóztatták 1956. nov. 17-én. A MAT Katonai Ügyészése a 199/1950. sz. Törvényerejű rendelet 1. cikkelyének d) pontja alapján, Bajkó Ferencsel és Vén Zoltánnal együtt egy terrorcselekmény vádjával, a 314/1956. sz. dossziéval állította bíróság elé.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 335.

Vorzák János – *Puskás-csoport*

Sz. Gyergyótölgyes, 1941. márc. 13. Letartóztatásakor (1959. ápr. 13. [a letartóztatási parancs dátuma: ápr. 16.]) középiskolás a csíkszeredai gimnáziumban. A MAT Katonai Ügyészése a 91/1959. sz. dossziéval, Puskás Attila csoportjában állította bíróság elé. A BTK 209. paragrafus 1. pontjának a) betűje alapján, lázítás és tiltott iratok terjesztése vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság az 1959. szept. 16-án hozott, 386. sz. végzéssel 7 év börtönre ítélte. Vizsgálati fogságban a marosvásárhelyi Securitatén volt, majd 1959. szept. 15-től a Törvényszéki Fogházban, 1960-tól a szamosújvári börtönben; egy idő után a börtön bútorgyárában dolgozott. Innen szabadult 1962. okt. 10-én. 1965-ig a csíktaplocai kollektív gazdaságban, a rajoni gazdálkodási vállalatnál, illetve a tartományi Bányaiipari Vállalatnál kapott munkát. 1965–1970 között elvégezte a brassói Politechnikai Főiskolát. Utána mint mérnök a

székelyudvarhelyi bútorgyárban, 1972-től a csíkszeredai Faipari Kombinátnál dolgozott. 1991–2001 között saját magáncégénél mérnökösködött. A rendszerváltozás után, 1990–1991-ben az RMDSZ csíkszeredai városi elnöke és megyei alelnöke. Megkapta „A Hazáért és a Szabadságért” 1956-os Emlékérmét.

Forrás: Adatlap 1; Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Oral History Archívum (Gagy-Balla); Veress

W

Wallner Lajos

Sz. Csíkszentmiklós, 1939. máj. 12. Lakatos. Letartóztatták Zsombolyán. Tiltott határátlépés kísérlete miatt a kolozsvári Katonai Bíróság 7 évre ítélte. Börtönéveit Marosvásárhelyen a Törvényszéki Fogházban, Szamosújváron és a Duna-deltában, Periprava kényszermunkatáborában töltötte, majd visszavitték Nagyenyedre. Innen szabadult 1964 augusztusában. Hazatérése után a gyergyói fakitermelő vállalatnál (UFET) dolgozott mint lakatos, onnan ment nyugdíjba. Jelenleg Gyergyószentmiklóson él.

Forrás: Adatlap

Z

Zakariás Dezső – Török-csoport

Sz. Salamás, 1944. máj. 23. Letartóztatásakor (1965. nov. 13.) gépész volt a salamási faipari kombinátban. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 1. pontjának 1. bekezdése alapján, a 141/1965. sz. dossziéval állította bíróság elé. A bukaresti Katonai Törvényszék a társadalmi rend megdöntésére irányuló szervezkedésben, a Török József vezette csoportban való részvétel vádjával 7 év börtönre ítélte. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után, 1966. aug.-tól a nagyenyedi börtönben töltötte büntetését, onnan szabadult 1968. okt. 18-án. Utána a gyergyószentmiklósi IMG öntödében volt munkás, 1992-ig. Közben 1977-ben Kolozsvárt elvégzett egy mesteriskolát.

Forrás: Adatlap; Pál-Antal – MKÜ Lt 1049; Gyergyó 1995.

Zeffer Mihály – Sass Kálmán-csoport

Sz. Gálospetri, 1906. okt. 12-én. Gazdálkodó Érmihályfalván. 1958. máj. 24-én [Tófalvi: máj. 21-én] tartóztatták le. A Sass Kálmán-perben hazaárulás vádjával, bűnjelként egy, a szénaszínbe becsempészett rozsdás fegyvert is bizonyítékként felhasználva, életfogytiglani fegyházra [Adatlap: 25 év börtönre] ítélte 1958. okt. 14-én hozott, 1448. sz. ítéletével a kolozsvári Katonai Bíróság. Nagyváradon, Szamosújváron és Nagyenyeden volt börtönben. Innen szabadult 1964. jún. 22-én. Börtön előtti munkahelyére nem vették vissza, vagyonőr volt a helyi terményraktárnál, majd ladaszegző munkás a konzervgyárban. Elhunyt 1980. márc. 25-én.

Forrás: Adatlap; Tófalvi: Sass; Veress

Zemlényi Csaba – SZVISZ

Sz. 1940. A Szabadságra Vágyó Ifjak Szervezete perében, feljelentés kötelezettségének elmulasztása miatt 5 évre ítélték. Nagyváradon volt börtönben, majd Jilaván át 1962 májusában a Duna-deltába vitték. Jelenleg az Egyesült Államokban él.

Forrás: Emlékkönyv 2004. 18, 28; Szilágyi József SZVISZ-nevsora

Zsigmond (Sigmond) János

Sz. Dezmér, 1901. okt. 1. Tisztviselő. Letartóztatták 1960. nov. 22-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 209. paragrafusa 2. pontjának a) betűje alapján, a társadalmi rend elleni ténykedés vádjával, a 144/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint több személlyel, több alkalommal ellenséges beszélgetést folytatott, súlyosan szidalmazta és rágalmozta a RNK népi demokratikus rendszerét: pl. a párt- és az állami szervekről kijelentette, hogy „azok semmi, tehetetlen emberek”; házkutatásakor magyar nyelvű fasiszta és nacionalista könyveket találtak nála.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 814.

Zsigmond Emília

Sz. Szováta, 1936. okt. 9. Tisztviselő volt a Belügyminisztérium Régen rajoni osztályán. Letartóztatták 1960. júl. 7-én. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 506. paragrafusa alapján, államtitok elárulása vádjával, a 88/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint több alkalommal figyelmeztette a Securitate által megfigyelteket, így Filip Kurtot, 1959-ben Antal Gusztáv református lelkészt.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 798.

Zsigmond Lajos

Sz. Bürköcs, 1935. dec. 28-án. Esztergályos. Letartóztatták 1960. júl. 28-án. A MAT Katonai Ügyészsége a BTK 506. paragrafusának 2. és az 506. paragrafus 4. pontja alapján, szakmai titkok elárulása vádjával, a 78/1960. sz. dossziéval állította bíróság elé. A vád szerint a felesége (Zsigmond Emília) révén adatokat szerzett és közölt a Securitate által megfigyelt személyekkel.

Forrás: Pál-Antal – MKÜ Lt 792.

Zsók László – Puskás-csoport

Sz. Csíkdánfalva, 1942. jan. 8. Letartóztatása (1959. máj. 13. [Pál-Antal: máj. 12.]) előtt középiskolai tanuló a csíkszeredai gimnáziumban. A MAT Katonai Ügyészsége a 91/1959. sz. dossziéval állította bíróság elé, Puskás Attila és társai perében, rendszer elleni szervezkedés, tiltott kiadványok terjesztése vádjával. A BTK 209. paragrafus 2. pontja alapján, 1959. szept. 16-án hozott 386/1959. sz. ítéletével 6 év börtönre ítélte a kolozsvári Katonai Törvényszék. A marosvásárhelyi Securitatén töltött vizsgálati fogság után 1960. jan. 22-ig a marosvásárhelyi Törvényszéki Fogházban volt, ekkor Szamosújvárra vitték, ahol szabadulásáig (1962. szept. 7.) a börtön bűtorgyárában dolgozott. Szabadulása után a sepsiszentgyörgyi Kisipari Termelőszövetkezetben volt munkás, közben esti líceumban befejezte középiskolai tanulmányait, 1966–67-ben pedig Feketehalomban a faipari technikumot, így korábbi munkahelyén technikusként dolgozhatott. 1991-től egy sepsiszentgyörgyi faipari magáncégnél mester volt nyugdíjazásáig (2002).

Forrás: Adatlap 1 (+ mellékletek); Adatlap 2 (Kacsó); Pál-Antal – MKÜ Lt 597; Veress; Gagyi-Balla CD